

СРПСКА РЕЧ

СЛОБОДНЕ НОВИНЕ • БРОЈ 45 • 27. АПРИЛ 1992. • 300 ДИНАРА

МИЛОШЕВИЋ: САДАМ ИЛИ ГАДАФИ

КУДА
ИДЕ
ОРУЖЈЕ ИЗ
УЖИЦА?

ИТАЛИЈА 2200 ИЛ, ФРАНЦУСКА 6,30 ТИР, ШВАЈЦРОСЦИ 4,50 ШВ, АУСТРИЈА 30 ШВ, СР НЕМАЧКА 5,00 ДЕМ, ШВЕДСКА 25 ЗЕК, БЕЛГИЈА 25 НОК, ДАНСКА 25 ДМК

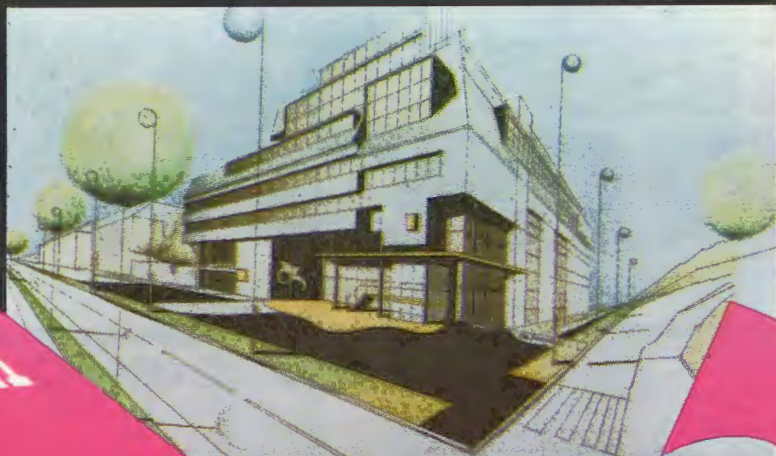
БУДУЋНОСТ ПРИПАДА ВЛАСНИЦИМА

ПРИДРУЖИТЕ НАМ СЕ

**Марко Лукић (5 год.) и Ива Валента (5 год.)
неки од власника КАРИЋ БАНКЕ**

Prvi i najveći
poslovno-sportski
centar u Srbiji

RADIVOJ KORAC

Zdravka Čelara 12

OBEZBEDITE ZA BUDUĆNOST
PO NAJPOVOLJNIJIM USLOVIMA
U BEOGRADU:

- LOKAL - KANCELARIJU - GARAŽU
- MAGACINSKI PROSTOR

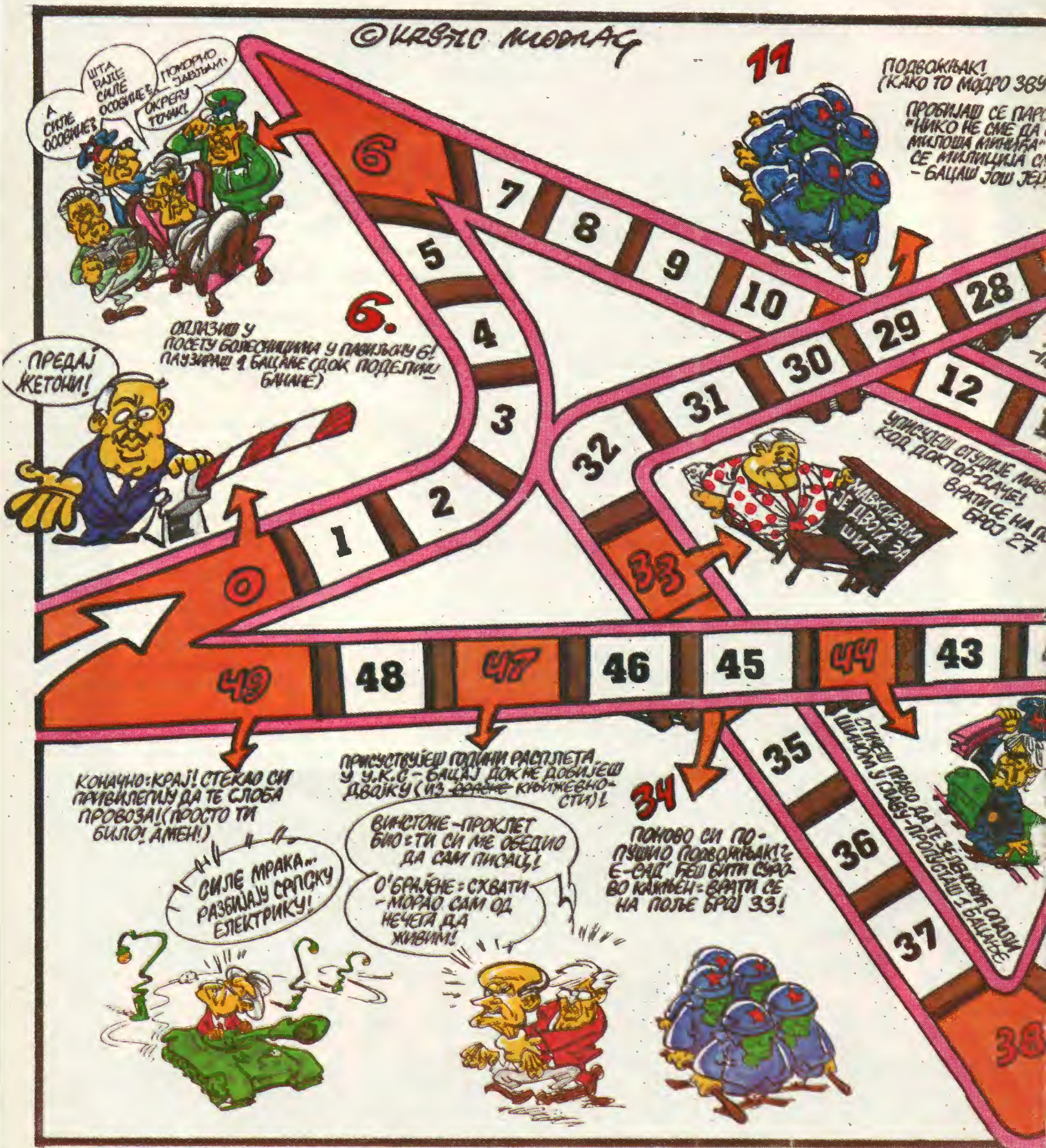
.....767-681
011/648-960

InvestExport

НЕ ПУТИ СЕ, СА

© KRSTIC MORNAC

А СИТЕ ОСОБИНЕ?
 ШТА РАДИ СИТЕ ОСОБИНЕ?
 ПОМОРИ ДАВЉАМА!
 ОКРЕТУ ТОЧКИ!

11

ПОДВОКЉАК!
 (КАКО ТО МОДРО ЗВУЧИ)
 ПРОБИЈАЈ СЕ ПАРУ
 "НИКО НЕ СМЕ ДА
 АНГЛОША МИНИЈА"
 СЕ МИНИЈА СЕ
 - БАЦАЈ ЈОВ ЈЕР...

ПРЕДАЈ ЖЕТОНИ!

6.
 ОДЛАЗИШ У
 ПОСЕТУ БОЛЕШНИЦИМА У ПАРИЖУ (У БИ
 ПЛАЗИРАШ 1 БАЦАНЕ СЛОК ПОДЕЛНИК
 БАНИЈЕ)

УПОРЕДИ ОУГОЈНЕ МАШ
 КОР ДОКТОР-ДАНЕ!
 ВРАТИ СЕ НА П
 БРОЈ 27

МАКСИМАЛ
 НЕ ДВОЈА ЗА
 ШИТ

КОНАЧНО: КРАЈ! СТЕКАО СИ
 ПАУКОВИТЕМУ ДА ТЕ СЛОБА
 ПРОВОЗА! (ПРОСТО ТИ
 БИЛО! АМЕН!)

ПРИСУСТВУЈЕШ ГОДИНИ РАСПЛЕТА
 У Ч.К.С - БАЦАЈ ДОК НЕ ДОБИЈЕШ
 ДВОЈКУ (ИЗ ВРАТНЕ КРИЖЕВНО-
 СТИ)!

ВИНСТОНЕ - ПРОКЉЕТ
 БИЛО ТИ СИ МЕ ОБЕДИО
 ДА САМ ПИСАЦ!
 О'БРАЉЕНЕ - СХВАТИ
 - МОРАО САМ ОД
 НЕЧЕТА ДА
 ЖИВИМ!

34
 ПОНОВО СИ ПО-
 ПУШИО ПОВОКЉАК!
 Е-САД! ФЕД БИТИ СРАО
 ВО КАКЉЕН - ВРАТИ СЕ
 НА ПОЉЕ БРОЈ 33!

СИЛЕ ТРАКА...
 РАЗБИЈАЈ СРПСКУ
 ЕЛЕКТРИКУ!

35
 СИМЕР ПРОВО ДА ТЕ СЕЛЕРОВИ
 ШИКОМ С СОВЕ-ПРОБЛЕМА
 БАЦАНЕ

38

УЛТИМАТУМ

Србија је прва земља и од постојања КЕБСА, којој је забрањена тотална међународна изолација, са свим страхотама економске блокаде укључујући и војну интервенцију, уколико до 29. априла 1992. године, не престане да угрожава територијални интегритет и људска права независне државе Босне и Херцеговине. Здружену претњу Америке и КЕБСА министар иностраних послова Владислав Јовановић прокоментарисао је у Скупштини Србије као „рутинско саопштење“, те да не постоје разлози за узнемиреност, и препоручио посланицима да се врате првобитној тачки дневног реда. А тачка дневног реда била је расправа по хитном поступку о шверцу дувана.

Без обзира што се Србији отварају врата пакла, Скупштини је одузето право да заузме став, као и много пута досад када је само један човек одлучивао о рату и миру, животу и смрти. Тако је некад бивало и у Рајхстагу, док вожд свих Немаца уједињених у Трећем Рајху није законачио у подземном бетонраном бункеру. И, док је земља унаоколо горела, овај је вожд, Бечлија, Аустријанац, изјавио да су сви Немци издајници, да не заслужују живот и да због тога морају бити уништени. Манијачко проклетство фирера свих ових месеци често цитирају инострана средства информисања, алудирајући на изјаву српског војскаша о Србима, који не умеју да раде али који умеју да ратују и чије ће жртве од 200 до 250 хиљада људи бити занемарљиве за заједнички кров, живих и мртвих, у Трећој Југославији. Брзином којом се вождовски слоган топи „сви Срби у једној држави или их неће бити“, приближава нас тренутку када ће Нишкићанин, Црногорац, из неког подземног дедињског склоништа окривити Србе за издају и препоручити им оно што смо већ чули из берлинског бункера.

У међувремену, поруке из национал — социјалистичке лексике, покренуле су југословенске народе на међусобни линч, а Европа их је чула као лет последњих црвених бумбара чије зујање опасно прети реставрацији комунизма. Злодела актуелних србомрзца нису тангирала КЕБС, јер су све пале главе већ биле оклеветане као агресорске, србокомунистичке, иако се ни друга страна није превише трудила да сачува на броју своје заробљенике. То подсећа на једну сцену из Јеванђеља, када гневна гомила намерава да каменује једну прељубницу и када се Исус обраћа народу речима: „Нека баци први камен онај који је без греха“. Прељубница је, казује Јеванђеље, остала у животу.

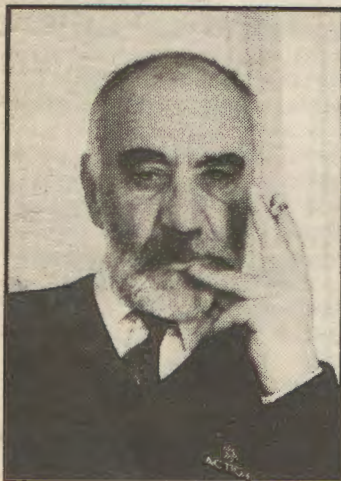
Без обзира што нема невиних, ултиматум КЕБСА и Америке адресиран је Србији. Никада се на скупу у Хелсинкију није толико ружног чуло о једном режиму који заступа Србија и никада, такође, није било такве једногласности у презиру — чак педесет пенкала амбасадора свеевропског форума подигнуто је за одговорност Србије и то без уздржаних.

Стезање обруча око Србије последица је, пре свега, грубе, ригидне политике њеног председника, чија је ароганција кружила светом као некада баук комунизма. Ту вест су најпре пронели Ван Ден Брук и Де Микелис, својевремено испрашени из Београда као мала деца, а затим је наставили лорд Карингтон и Сајрус Венс, коме је прошле недеље „одговорно“ скресано да у Србији нема никаквих паравојски, иако се тога дана расправљало у Скупштини тачка дневног реда о признавању статуса војних инвалида рањеним припадницима „добровољачких и паравојних формација“.

Заокрет америчке дипломатије доживљен је као ударац маљем, јер је Вашингтон најстрпљивије заговарао југословенску опцију, свакако не због Срба, да би они доживели у једној држави, већ из неке своје глобалне рачунице, што је посебно живцирало Туђмана и Кучана. Суочен са босанско-херцеговачком стравом, када су почели да се секу вратови и ваде очи људима друге вере, Стејт Департамент је муњеви-то реаговао признавањем независности БиХ. Истовремено Американци су рекли „да“ и хрватској држави, уз претходни ултиматум Туђману да одустане од идеје о подели Босне са Милошевићем.

Признањем неповредивости територијалног интегритета Босне и Херцеговине, Туђман се у последњи час спасао европских и америчких санкција. На реду је да и његовом ратоборном комшији цркне крава, како би издушио босански лонац. Рок је 29. април.

Ултиматум је упућен Србији, Црна Гора је заобиђена. Прети се тученом, а не оном који туче, као да ти Американци не знају да Србијом управљају Црногорци.

Пише:
БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ

ГЕНЕРАЛ - ПУКОВНИК

БЛАГОЈЕ АЏИЋ

БЕОГРАД

Генерале Аџићу,

Обраћам Вам се по трећи пут истин поводом: ТРАЖИМ ДА МОГ СИНА МИЛОША БРКИЋА, ВОЈНИКА, ВРАТИТЕ ОДМАХ ИЗ БОСНЕ У СРБИЈУ. Босна је наша суседна и пријатељска земља па је сваком очигледно да је ратни злочин упадати на њену територију и изазивати рат. Наша војска ће нам требати баш у Србији јер и Ви сами непрестано тврдите да имамо велики број непријатеља који једва чекају да нас раскомадају. Уз то, већ је последњи тренутак да спречите противудар најављеној "Балканској олуји".

Поново Вам достављам два претходна писма која сам Вам послао. Претпостављам да она нису дошла до Вас поред строге цензуре и селекције у Вашем кабинету. Вероватно Вам дају само писма која хвале Ваше ратно умеће. Зато Вам и јављам: за годину дана изгубили сте два рата, а у овом тренутку који сте управо започели, немате никаквих изгледа.

На мој захтев да ме ја примите на разговор позвао ме је шеф Вашег кабинета, пуковник, и убеђивао да сте Ви презаузети, да обављате врло значајне послове и да немате времена да ме примите, и ја се бавим важним послом: ПОКУШАВАМ ДА СПАСЕМ ХИВОТ СВОГА СИНА који је угрожен у бесмисленом, бесциљном, а необјављеном рату. Без живог и здравог сина не да ми није потребна "Југославија" Београд - Бар ВЕЋ МИ НЕ ТРЕБА ЦЕЛА ВАСИОНА.

Зато делим да не примите јер ћу Вас позвати да будете хумани бар колико су били јаничари према Србина када су сакупљали "данак у крви": ПРЕДЛАЖЕМ ВАМ ДА ВРАТИТЕ МОГ СИНА У СРБИЈУ, У КАСАРНУ, А МЕНЕ ПОШАЉЕТЕ НА ФРОНТ У БИЛО КОЈИ ДЕО ТЕ ВАШЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ. Имам 52 године, одслужио сам војску и могу бити сасвим добра топовска храна за све Ваше непријатеље од Тасманије до Аласке.

МОЛИМ ДА МЕ ОДМАХ ПОЗОВЕТЕ НА РАЗГОВОР.

Лазаревац,
20. 04. 1992. год.

П.С.

Неприхватљиво ми је да некакав пуковник и гонила официра "ради" у Вашем кабинету у Београду, а голобраде и необучене нацисте узмете у босанску кланицу. И Ви лично могли би кренути ближе фронту, више ће Вам војска веровати. Сетите се примера војводе Мишића. Дакле, одмах пренестите свој штаб у Дервенту, Сарајево или Мостар, осетите на сопственој кожи шта је рат и смрт. Ако тамо и погинете имаћемо утеху да сте то учинили по сопственом избору.

БЕКИЋ БУРАЋ
Бркић
ЛАЗАРЕВАЦ
ХИЛ пролетерске бр. 42.

БЕКИЋ БУРАЋ
Бркић

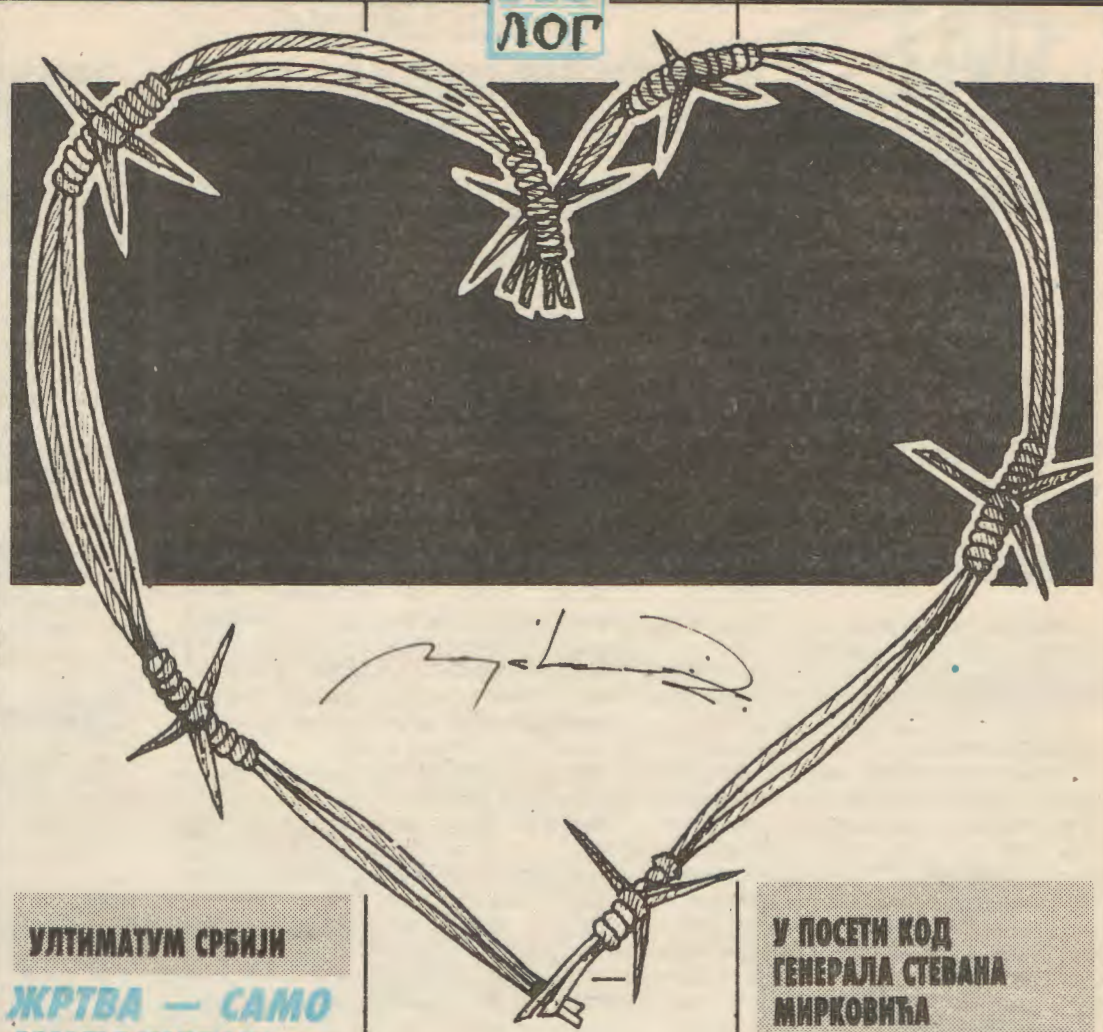
МОЈ СИН ЈЕ МРТАВ...

Господо посланици,

Немојте се питати зашто ово писмо (отворено) упућујем баш Вама? Пре Вас добили су га и председник Скупштине, председник владе, министар Неговановић, председник Милошевић... и многи појединачно од Вас, и свако је вероватно завршило у вашим посланичким корпама за отпатке.

Ја сам мајка погинулог сина војника — добровољца Надић Драгана — Феликса из Аранђеловца, који у 21. год. изгубио живот на Окучанском фронту. Било је то 19. децембра 1991. А како су се борили, ко се борио, с чиме се борио, како су били опремљени и од кога, видим на професионално снимљеној касети (од 45 мин.) „Окучани у одбрани“ уредника Симе Гајина, снимљеној 15. и 16. децембра. Интервјуисан је баш и мој син у најжешћим окршајима. Видим где је била војска, видим где су били територијалци, ко их је издао (по имену и презимену где и како) видим да су пар активних Српских официра због издаје (од стране ЈНА) прешли на страну добровољаца и остали с њима до краја. Ја ово писмо не могу упутити бившем (после II светског рата) најмлађем председнику општине Аранђеловац (који је сад у овом рату дао оставку) а вашем колеги посланику Милану Швабићу. Његова оставка (а може се без њега променио је тај све могуће функције и општине) нека иде на душу онима који су га гласали. Аранђеловачким улицама (више се не разлиже топот коња и фијакер уз вриску и музику због његове победе и С.П.С.). Сад се разлиже вриска и лелек ојађених Шумадијских мајки које остале без својих 16 голобрадих момака, јединаца (углавном). Тако мало место са пар околних села а 16 ковчега? Сад на оним истим местима (где је писало гласајте за С.П.С. „Са нама нема неизвесности, ми смо за мир — уз Швабићев постер — само уместо њега) стоје плакати на сваком углу, кафићу, зеленом дрвореду. Мој син је погинуо у патикама и јакни у којој је и отишао, то ли је та добра опрема у касарни — а да је само имао шлем био би жив — колико их је и зашто тако настрадало? Немојте мене питати зашто је отишао, немојте молим Вас, мене није ни питао ни мене ни супругу која је незапослена (венчање је требало бити 22 јануара 92) остала у другом стању, а сада имам и девојчицу Драгану. Питајте сами себе зашто је отишао и да ли је требало да оде? Чувам и његова писма са ратишта, чувам касете, и видео касету. Одлазак на ратиште је ствар савести и схватања сваког појединца. Колико је имало довољно разлога отићи на фронт, толико има оправдања и за оне који су позвани а нису отишли нити су се одазвали позиву. Они су бар живи, овде или негде преко границе, и боље је и тако него овако. Уосталом наш свесрпски отац Милошевић каже да Србија није у рату, да рата није ни било. Па за њега (и за његовог сина) није ни било, није га било ни за оне за које га је морало бити, који су се школовали и спремали за рат — плаћени (нашим) дебелим парама — официри и генерали — то је плаћен и школован војник. За-

НАСТАВАК НА СТР. 63

СЛОБОДНЕ НОВИНЕ
ИЗДАЊЕ СЛОБОДНИХ
НОВИНАРА

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК: БОГОЉУБ
ПЕЈЧИЋ

УРЕЂУЈЕ РЕДАКЦИЈСКИ
КОЛЕГИЈУМ

ДИЗАЈН: ДЕЈАН ЂУРОВИЋ

САРАДНИЦИ: Драгослав
Грујић, Славица Лазич,
Александар Цветковић,
Ђорђе
Вукоје, Сандра Петрушић,
Сандра Јанковић,
Благица Стојановић,
Милена Поповић.

АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ:
Бранкова 13-15, 1 улаз,
11000 Београд

ТЕЛЕФОНИ: 011/620-891
и 628-242 (секретаријат),
625-937 (редакција)

ТЕЛЕФАКС: 624-598

ЖИРО-РАЧУН: динарски
60801-603-27562

дизјене уплате слати
чеком на адресу „Српске
речи“

Лист излази сваког
другог понедељка

Рукописи и фотографије
се не враћају

Штампа ДП „Борба“,
Косовска 26, Београд

Мишљењем
Секретаријата за
информације Републике
Србије бр.
413-01-221/91-01 од 15.
Фебруара 1991. одређена
је стопа пореза од 3%.

Насловна страна: де-
таљ рекламног материјала
„Првог партизана“

УЛТИМАТУМ СРБИЈИ

**ЖРТВА — САМО
МИЛОШЕВИЋ
ИЛИ ЦЕО
СРПСКИ НАРОД**

Стр. 10-14

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

**СВИ БОСАНСКИ
МУРАТИ**

Стр. 15-19

МАЛА СРБИЈА

**САТЕЛИТИ ПРАТЕ
МИЛОШЕВИЋА**

Стр. 35-38

УЖИЦЕ И ТРГОВЦИ
СМРТЉУ

**КАКО СУ
АРМИЈА И
СРБИЈА
ПРОДАВАЛЕ
ОРУЖЈЕ СВОЈИМ
ПРОТИВНИЦИМА**

Стр. 27-31

У ПОСЕТИ КОД
ГЕНЕРАЛА СТЕВАНА
МИРКОВИЋА

**АРМИЈОМ НЕМА
КО ДА
КОМАНДУЈЕ!**

Стр. 39-42

ПРОПАСТ СРПСКЕ
ПОРОДИЦЕ

**ТЕРАЈ СЕ ИЗ
КУЋЕ, СТРАНИ
НЕПРИЈАТЕЉУ!**

Стр. 43-45

ФАШИЗАМ У СРБИЈИ

**УЛАЗАК НА
ВЕЛИКА ВРАТА**

Стр. 46-50

ИЗМЕЋУ ДВА БРОЈА

ЈУРИШ НА ПРОДАВНИЦЕ

Плате функционера. Изјаве недеље. Колико кошта Армија. Сви наши дугови. Божовић и Кина. Рат као питање пљачке. Ко лаже?

Забележио: Драгослав ГРУЈИЋ

НАШИ ПЛАЋЕНИЦИ

Многима није јасно због чега се усвајају колективни уговори који регулишу основну цену рада када се зна да 90 одсто потписника уговора нема пара да исплати договорене плате. Одговор је једноставан — доноси се због оних десет одсто. Ту спадају сви они који своје зараде примају на основу коефицијента (политичари, функционери и још које-какви кадрови). Према тим коефицијентима априлске плате наше политичке елите су (без минулог рада и осталих доплатака):

председник Републике 208404,00
председник Владе 178632,00
председник Скупштине 163746,00
потпредседник Владе, 156303,00
председник Уставног суда, 156303,00
председник Врховног суда 156303,00
потпредседник Скупштине 151837,00
министри 151837,00
судија Уставног суда 151837,00
Републички јавни тужилац 151837,00
председник сталног тела Скупштине 142905,00
заменик председника сталног тела Скупштине 130996,00
народни посланик 119088,00

ИЗЈАВЕ НЕДЕЉЕ

Маргарет Татвајлер, портпарол Стејт департамента: „Понашање српског руководства у Београду и оружаних снага је потпуно супротно цивилизованом понашању“.

„Њујорк Тајмс“: „САД и ЕЗ тек треба да пошаљу одлучну поруку господину Милошевићу — напоље“.

„Њујорк Тајмс“: „Зауставите балканског касалина“.

Радос Смилковић: „СПС је опредељена за мирно решавање југословенске кризе“.

Радос Смилковић: „Договор око финансирања странака је пролао јер су против били из опозиције“.

Војо Купрешанин, члан Скупштине Српске републике БиХ: „ЕЗ растаче српско ткиво“

Драгослав Николић — Мици: „У читавој опозицији има око 80 до 90 поштених људи, зато је неопходно њено чишћење“.

Жарко Гавриловић: „Уместо демократије, после тоталитарног система добили смо анархију“.

Јован Тодоровић, члан Председништва ПКС: „Поред рата, блокада и осталих фактора, инфлацији доприноси и божовићевизација привреде — подржављење низа предузећа“.

Лазар Пејић, члан Економског савета Владе Србије: „Све стоји само цене расту, свакодневно“.

Младен Хаџић, в.д. председника Владе САО Западна Славонија, Барања и Срем: „Двадесет минута пред седницу сазнао сам да подносим извештај о раду“.

Милан Булајић: „Наша страна не нуди доказе за ратне злочине“.

Миодраг Ђукић, министар културе: „Без обзира на тешку економску ситуацију, култури никада није посвећена већа пажња од Владе Србије“.

Дафина Милановић, власница Дафимент банке: „Морам да признам да сам у свом раду у понечему копирала председника Милошевића. У правом тренутку сишла сам у масу, обећала им „нико не сме да вас краде“, стекла њихово поверење и сада не желим да га изневерим“.

Јездимир Васиљевић: „Ја сам модерни хајдук и компјутер“.

Министарства информација и иностраних послова Србије тврде да на тлу Србије „нема никаквих паравојних формација“.

СРНА, након оснивања шаље као своју прву вест да је „на превару ухапшен дописник „Политике“ из Горанџа. Њега је ухапсио дописник ТВ Сарајево Енес Мушовић“.

АРМИЈА НОВЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Војни експерти са Запада израчунали су да би стварање нове, професионалне армије, Србију и Црну Гору коштало око 12 одсто националног дохотка, што би годишње износило око 3,5 милијарди долара.

ДУГОВИ

Према бечком Институту за компаративне економске студије дугови република (септембар 1991) су:

Србија 6,5 милијарди долара — 35,9 одсто,

ужа Србија 4,183 милијарди долара — 24,4 одсто,

Хрватска 3,68 милијарди — 24 одсто

Словенија 2,494 милијарди — 19,5 одсто,
БиХ 2,125 милијарди — 12,4 одсто,

Војводина 1,151 милијарди — 8,5 одсто,
Македонија 0,97 милијарди — 2,9 одсто
Црна Гора 0,68 милијарди — 2,4 одсто.

ОТПОР

У Црној Гори је основан Фонд за прогоњене новинаре. „Монитор“ је покренуо ову иницијативу поводом отказа петорици новинара РТВ Црне Горе. Судећи по томе како министар информисања Србије **Миливоје Павловић** оцењује недавни штрајк на Другом програму Радио Београда — као „отпор држави Србије“ — и српским новинарима ће ускоро бити потребан Фонд који ће их бранити од државне репресије. Вероватно је да ће нешто слично бити потребно и новинарима са Косова и Метохије, јер ће оно ускоро бити поприште суђењу бројним новинарима („Политике“, „Новости“, „Борбе“), који су били дрски и писали о малверзацијама политичара.

ПРИЈАТЕЉСКА КИНА

Циљ посете председника Владе Србије Кини је обезбеђење нафте. Договорено је да из Кине (од фирме „Синохем“) купујемо 150 до 200 хиљада тоне нафте месечно. Нафту набављамо из друге руке, не купујемо само кинеску и на тај начин избегавамо блокаду. У исто време фирма „Синохем“ продаје нафту и ИНИ, за 500 милиона долара.

Током посете Божовића Кини договорено је да „до краја недеље Народна банка Србије и Народна банка Југославије исплате Кини 40 милиона долара (део дуга од укупно 91 милион), а заузврат је договорено приспеће танкера од 90 хиљада тона нафте“ каже **Топлица Недељковић**, помоћник министра за енергетику Србије.

ЈУРИШ РАЈО

Трошкови за војску, избеглице, Крајине и одржавање социјалног мира превелики су. Штапају се паре, тако да је мартовска инфлација у Србији 43,9 одсто. На основу ових података Институт за испитивање тржишта је израчунао да је годишња инфлација у марту 28000% Из истог института за април наговештавају годишњу инфлацију од 115 хиљада одсто.

Бранко Милановић, експерт Светске банке нас уверава да је „режим против стабилизације“.

На конференцији за штампу у Народној банци Југославије речено је да је „циљ монетарне политике да издржимо наредна два месеца, а онда ћемо имати нову државу, нову централну банку и нову валуту. Али ако све буде ишло како сада иде, нећемо издржати ни та два месеца, јер ће доћи до потпуног колапса монетарног и девизног система и социјалних немира“.

Данијел Цветичанин, професор Економског факултета предвиђа да нам предстоје још два месеца до коначног ударања о зид. „У градовима Србије тада предстоји аргентински јуриш на продавнице“.

Студија Института за економска истраживања, урађена за потребе светске банке, завршава песимистичком прогнозом „Ништа од економске будућности.“ Шеф пројекта мр Александар Пошарац тврди да је „тек два посто становништва почетком ове године било изнад линије сиромаштва. Држава дугује најсиромашнијим грађанима 14,5 милиона, које им није исплатила као социјалну помоћ. Са таквом економском основом можемо имати једино просјачку демократију“.

Комунизам у Југославији није пропао зато што је осиромашео људе, а још мање зато што није било довољно слободе него зато што више није могао да храни, облачи, школује своје поданике. Уместо комунистичког добио смо нови колективизам — традиционалног типа, национализам у балканској варијанти и тај национализам је на својим заставама исписао захтев „за новом прерасподјелом“. О садржају те демократије пише Слободан Инић: „Ти захтеви морали су пробудити популистичку свијест о 'бољем животу, било што ће се другим народима наметнути одговарајући облик државне заједнице (националноцентралистичка држава као фактор експлоатације), било што ће се захватати на бази сукцесије данашње југословенске државе или једноставно ратом. Код 'источних' народа међусобна убијања имају и економско значење. Рат је, заправо, питање пљачке.“

Људи без иметка, разорене свијести и традиционално раздражени, могли су постати лак плијен националистичких интелектуалаца и државотворних националиста.

Национализам је средство нове прерасподијеле, начин да се живи на рачун другог. Од сада ћемо се суочити са сиромаштвом као мирнодопском посљедицом национализма. Социјална и материјална беда можда ће бити фактор нове ресоцијализације нашег човјека како би се ослободио националистичких страсти у себи, а највише оних који су га под тим знамењем водили до рата и сиромаштва“.

КО ЛАЖЕ

Радоман Божовић: „Ни један динар ни за једну фабрику није одобрен из примарне емисије, него из ригидне прерасподеле буџета. Реч је о новцу који је држава убрала пореским и другим путем и сада га враћа привреди“.

Радомир Јаковљевић, вицегувернер НБС: „На разбуктавање инфлације утицали су, поред драстичног вишегодишњег пада привредне производње, високи трошкови произровани ратом, сервисирање спољњег дуга, растући издаци друштвене надградње и покушај државе да се све те неприлике бар привремено ублаже емисијом новца.“

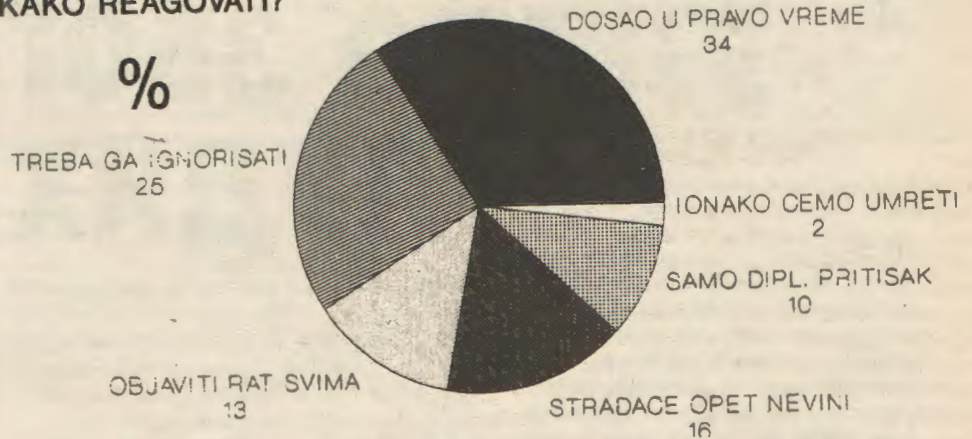
Ако се новац не емитије за фабрике, онда сигурно иде за пензије, железницу и сличне приоритете“.

АНКЕТА

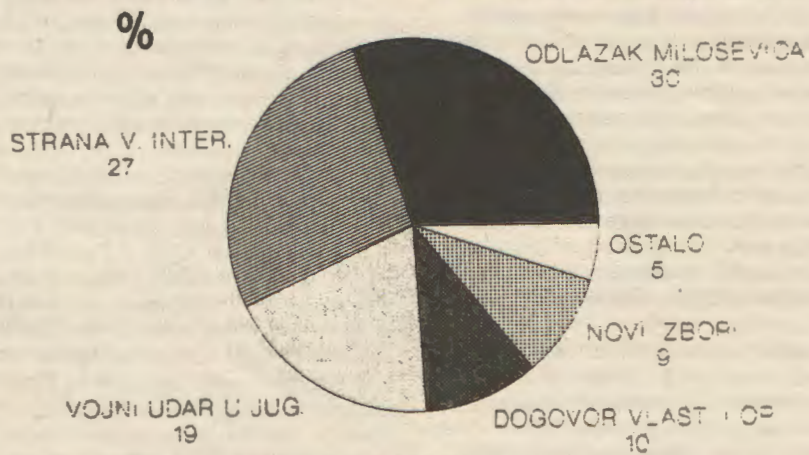
За потребе „Српске речи“ Агенција ДН је у суботу и недељу, 18. и 19. априла, обавила телефонску анкету о томе шта наши грађани мисле о ултиматуму ЕЗ и Америке, о Милошевићевој судбини и још којечему. Узорак — 410 испитаника из Београда, Новог Сада, Крагујевца и Ниша. Резултати су пред вама.

ULTIMATUM

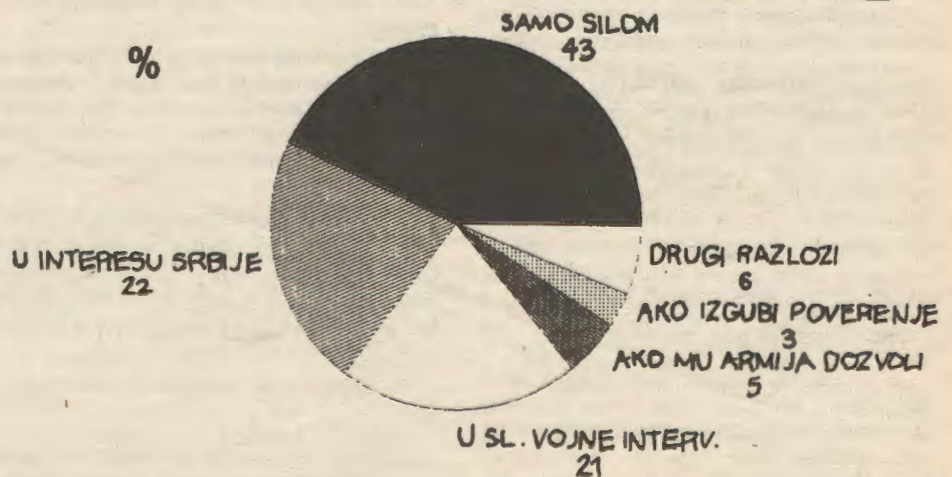
КАКО REAGOVATI?

STA MOZE DA SPASI SRBIJU?

MOGUĆNOST MILOSEVICEVE OSTAVKE

TELEFONSKA ANKETA - 410 ISPITANIKA

наставак на стр. 26

И то је

Србија

ТРУНУЋЕМО УЛУДО ЗБОГ ЛУДИХ

Пише: Миленко ВУЧЕТИЋ

1.

Велико зло је закуцало на врата.

Синхронизовани ултиматум КЕБС-а, САД и европске дванаесторице властодршцима у Београду, да прекину с прљавим ратним подухватима, једино је још за наивне, следе и поварене насртај на Србију и српски народ.

Камо среће да је тако!

Одбрана од зла била би тешка али часна и добијена битка.

Реч је, међутим, о дубљем захвату.

Механизам срамне подвале, како је свако супротстављање Слободану Милошевићу и његовим мангулима и сецикесима издајничко угрожавање српства, и даље, додуше, паралише свест људи, разорену пропагандом фашизоидних медија, и уноси извесну пометњу, али озбиљно шкрипи и шлајфује.

Никоме дупе није непремостиво далеко од главе.

Памет уме да се спусти а и да се узвиси.

То ће се и у Србији, вероватно, брзо показати.

Одлука КЕБС-а, САД и европске дванаесторице да коначно лупе руком о сто и кажу „Доста, стоко!“ — ултиматум преведен на свакодневни језик управо тако гласи — само формално има за повод актуелне догађаје.

Иза брда се, наравно, нешто друго ваља.

Светска заједница је, једноставно, решила да изолује српски национал-социјалистички режим, пре свега и изнад свега због потенцијалних несрећа које он може да донесе, и ту решеност ништа неће поколебати.

У намери Слободана Милошевића да створи нову државу и да у њу повуче технички моћну војску, а узимајући у обзир карактер власти у тој држави и морално-ментални склоп њених твораца, међународна политичка и најшира јавност, не без разлога, препознаје ново змијско јаје у недрама Европе, односно рађање опасне милитаристичке и тоталитаристичке силе на балканским просторима, чије се обуздавање не сме одлагати.

Благонаклони однос београдских властодржаца и армијског врха према фашизму, кокетирање и сарадња с њим, стално подстицање шовинистичких страсти у тешком социјалном окружењу и економском безнађу, неодољиво подсећају на времена успона Хитле-

ра, а пред таквим кретањима, на прагу трећег миленијума и треће технолошке револуције, нико нема права да остане равнодушан и пасиван.

У том грму лежи зец.

2.

Изјава Слободана Милошевића да у Србији не постоје паравојне формације, док се истовремено на телевизијским екранима под његовом немилосрдном контролом документовано, сликом и речју, показује, доказује, велича и слави супротно, није гест државника коме се сме веровати.

Исти тај човек је више пута правио сличне неопростиве грешке, демаскирајући и себе и своју политику, и навлачећи тако Србији омчу око врата.

У Паризу је, рецимо, тврдио како никада није рекао да Срби не умеју да раде али умеју да се туку, иако о тој његовој увредљивој мисли о Србима постоје непобитни докази, а у Москви се хвалио да је једино Београд организовао демонстрације против московских пучиста, желећи да тај потез мудрости и поштења припише себи, мада је цео свет знао да је демонстрације организовала опозиција и да је његова странка пуч подржала па и поздравила.

С таквим државником међународна заједница неко време разговара, а онда му, кад се скупи довољно доказа ко је и колико поштује реч, једноставно поручи „Иш, пиле!“, и у том смислу предузме одговарајуће кораке.

Изјавом о непостојању паравојних формација у Србији, и то пред искусним и лукавим Сајрусом Венсом, који је прво Американац и војник Ујка Сама а онда посредник, Слободан Милошевић је у чашу обмана и самообмана досуо последњу кап.

3.

Све што се у овом тренутку збива у хорској међународној кампањи против Србије са национал-социјалистима на власти, а не Ср-

бије у принципу, готово је идентично својеременим психолошко-политичким припремама за изолацију Ирака и потоњу војну интервенцију.

Неуобичајено оштра званична оцена Лоренса Иглбергера, првог заменика Џејмса Бејкера, изговорена у лице југословенском амбасадору у Вашингтону, да је српски режим „потпуно ван оквира цивилизованог понашања“, класична је дипломатска најава и објава бескомпромисног и незаустављивог сукоба.

Ко то не схвата и ко ту прворазредну стратешку формулацију доживљава као повишену реторику, у чврстим је мрежама самоубилачких нагона.

Назвавши без пардона председника Србије „балканским каспином“, што представља врхунац у подгревању негативног расположења о неком политичару, угледни и добро обавештенип „Њујорк Тајмс“ је, практично, отворио карте до краја.

Суштину проблема најдиректније износи грчки лист „Катимерини“ у коментару под насловом „Вашингтон исукао мач на Србију“, у коме без увијања и еуфемизама стоји да трагични положај српског народа у светлу постављеног ултиматума није последица некакве међународне антисрпске завере, већ је логичан исход политике коју Београд води у последњих пет година.

Кад пријатељ сурдукне, он добро зна где треба сурдукнути.

Ужурбаност у политичко-психолошким припремама да Србија добије имиц Ирака, и да се и евентуалној војној интервенцији обезбеди димензија нужности и праведности, не само да не слуги на добро, већ и отворено, уз промишљену градацију и зналачки избор тренутка за поједине сегменте притиска, наговештава скорни мрак.

4.

Спасавање цивилизованих међудржавних односа и светског мира од „балканског каспина“ спроводи се, ипак, на неки начин, преко леђа Срба и српских интереса.

Објашњење зашто је то тако није неочекивано.

По стандардима за сличне операције, баш као у случају Ирака или Либије, од одговорности се не може лако амнестирати ни народ који трпи да га његови „касипи“ увлаче у катастрофе.

У томе, свакако, има логике, али не и утехе.

5.

Шта ће се догодити ако Слободан Милошевић успе да лажима о нападу на Србију мобилише национални понос и заигра на све или ништа, чему је од почетка склон?

Одговори су, углавном, познати.

Бићемо, прво, гладни.

На празним полицама самопослуга скапаваће и жохари.

Иза излога продавница, замућених и прашњавих попут усамљених телефонских говорница негде у Невади или Вајомингу, видеће се само суве и ломне мреже паучине и мртве муве у њима.

Пред зградама ће стајати аутомобили с ишчупаним фаровима и поломљеним антенама, тужно клонули на фелне, као да се моле неком свом богу, а око црква, из чијих ће се дворишта пушити тучани казани с гершлом, вијугаће редови повијених социјалиста, с олупаним шерпицама у рукама.

Из света ће нас преклињати да се уразумимо.

Ми ћемо, међутим, слепо, послушно, корацима дрогираних, следити вођу.

Потом ће нам, кад схвате да нас ни глад не приводи памети, да нам је драже корење од демократије и да смо за национални понос прогласили болесну оданост једном једином човеку, разарати градове.

Са свих страна завијаће пустињска олуја, хучаће балканска бура и лупаће змајев чекић.

Понављаће се, на безброј места, давни приказ београдског ускршњег удеса, када су по гранама дрвећа испред породиштва висили делови тела тек рођене деце, падајући и на најмањи дах поветарца на крвави плочник и ретке пролазнике, и шириће се силином по-топа.

Живи ће и даље пиљити у минско поље режимске телевизије.

Подлаци ће понављати да нам се све то дешава само зато што смо Срби и да смо жртве планетарног прогона.

Наређиваће да издржимо, у име њиховог опстанка.

Поступаћемо по наређењу.

Трунућемо улудо, због лудих.

То ће се, ето, догодити ако Слободан Милошевић успе да нас и овога пута увери да је он Србија и да је национал-социјализам „све-колико српство“, дакле, ако му допустимо да нас још једном направи будалама.

6.

Мука је, ван сваке сумње, дотерала цара до дуvara.

Из гротла српског вулкана отрова, с екрана режимске телевизије, у нервози због блиског суочавања с истином, незадрживо куља најужаренија лава нацистичке пропаганде.

Пред камере се доводе чудаци и особе-њаци, који у повишеној температури типичној за мистичне верске секте, тврде да су Срби библијски народ а да то још не знају, и да не-бо шаље знаке да ће Србија победити сатанску Америку и бацити је на колена; микрофони се подмећу фанатичима, чији се дирљиво болесни поклици да су демократија, људска права и тржишна економија највећа зла двадесетог века и да су смишљена искључиво да би уништила српски народ, понављају до бес-вести.

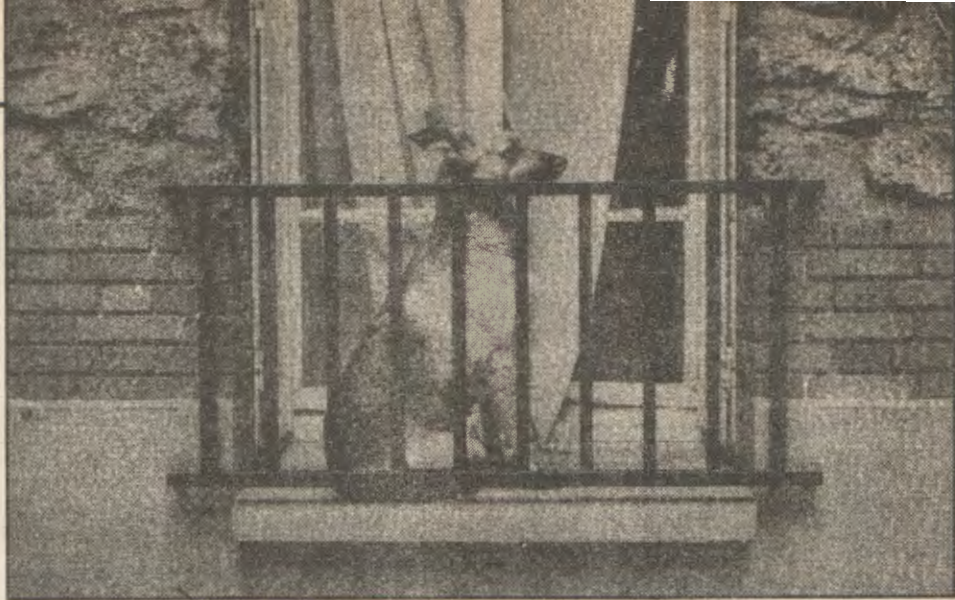
Цар је го, а дворске луде му и даље хвале одело.

7.

Национални и државни програми, који се данас, после свих историјских искустава, не могу остварити мирним путем, договорима, споразумима, па и компромисима, ни не за-служују да буду остварени.

8.

Драму Херцег-Босне пројектовали су про-

шлог лета Фрањо Туђман и Слободан Милошевић, договором да је поделе.

Све наше недаће су, уосталом, њихова заједничка чеда.

Процене су им биле да ће међународним интересима одговарати комадање потенцијалне исламске државе у срцу Европе, и заиграли су на ту карту.

О томе се увелико шапутало још док су они напуштали Карађорђево, где су, уз скакутање срна и јелена, и под будним очима и ушима светских шпијунских сателита, братски сеирили над пленом.

Већ сутрадан у целој земљи препричаван је виц у коме њих двојица, загрљени, пролазе поред Алије Изетбеговића и певају „Нема те, нема, Алија“, а на овим просторима, као што се добро зна, вицеви су најсублимисаније политичке истине.

У међувремену су се догодиле неке ствари које Слободан Милошевић и Фрањо Туђман, два ока у глави крваве југословенске аждаје, нису успели на време да препознају.

Моћна Америка изабрала је и делегирала Турску за водећу силу на Средњем Истоку, па и за другу европску силу у геостратешком смислу, одмах иза Немачке, и питање Херцег-Босне аутоматски је постало прворазредни питање и за Америку, и за Турску, а тиме и тврд орах за политички ситнеж.

Чекало се на коју ће се страну окренути Сарајево и коме ће се поклонити и приклонити.

Ослонцем на Анкару, што значи на европски ислам, а не на Техеран, где је колевка фундаментализма модерне убојитости, Алија Изетбеговић је, више него успешно, својој новој исламској држави и себи као њеном стратегу, обезбедио неочекивано благодатне погледе запада.

Избор је био по мери главних токова светских процеса.

Само политички дилетанти брајају Анкару и Техеран и не знају за суштинске разлике у политичком поимању та два центра муслиманства.

Увидевши о чему се ради, Слободан Милошевић и Фрањо Туђман су, изгледа, покушали да дигну руке од Херцег-Босне, али им то тамошњи повереници, затрпани до грла националистичком помамом коју су произвели и мутним пословима којима су финансирали своје активности, нису допустили.

Проблем је, сада, готово нерешив.

Време заоштравања драме у Херцег-Босни тек долази.

9.

Зашто се у босанско-херцеговачком ратном глибу заглавила само Србија, а не и Хрватска, иако су и Србија и Хрватска бар подједнако одговорне за тамошње ратне страхоте?

Проблем је у ЈНА и у њеном уделу у целој ствари.

У Херцег-Босни се рат не води ни за Србе, ни за Муслимане, већ за две трећине армијског војно-индустријског и другог блага, а како је Србија најближа том благу, па и највише ради да га присвоји, на њу се и сваљује највеће бреме одговорности.

Линије фронта нису линије ни српских ни муслиманских интереса.

Највише се пуца и гине око војних јавних или тајних фабрика и других стратешких објеката.

Случај с Вогошћем није најрепрезентативнији, али је најречитији.

Успеју ли Србија и ЈНА да трећој Југославији донесу у мираз војно-индустријски комплекс из највећег дела Херцег-Босне, и уз то Српску Босну и Херцеговину приде, из тзв. југословенске кризе изрониће, попут змаја из тамне пећине, војно-политичка батина првог реда.

То светске силе, просто, виде као на длану, и не допуштају да се тако нешто догоди.

Учешће Хрватске у босанско-херцеговачком рату, прљаво и крваво до граница најекстремнијег усташтва, за свет је, у односу на учешће Србије у светлу сарадње са ЈНА, споредно питање.

Неправде у политици увек су у служби неког вишег смисла политичке правде.

10.

На Лазареву суботу, кад се очи одмарају на првим замецима листова врбе и кад пробијају зелене сабљице перунике, Београд је, као ретко када, био под снежним покривачем.

Низ звоничиће на дечацима и девојчицама у матроским иделима сливале су се капи отопљених меких пахуља.

Зима у Србији више није ни годишње доба, ни календарска ствар, већ нека врста општег стања.

Пише: **Милан ЂОРЂЕВИЋ**

Воз звани Савезна Република Југославија, у чијим се сточним вагонима са крвавом сламом гурају и гуше гладни и жедни Срби, третирали као стока, кренуо је из питеорескног бри-

Међународна заједница је дефинитивно „прочитала“ политику Слободана Милошевића растегнуту између крајње левнице и најекстремније деснице, учинивши у њој и њеном новом пројекту огромну опасност по балкански и европски мир, и зато сада отворено прети разним „бурама“ и „чекитима“ с великим изгледима да претње и оствари

онског Жабљака, преко лукаве Подгорице и слућеног Београда, право у пакао.

Локомотива незадрживо клопала.

Машиновођа и лојач **Слободан Милошевић**, певајући о индустријализацији и мобилизацији, орошен знојем државничког дилетантизма, енергично убацује у њену пећ обмане и илузије.

У фургону је **Момир Булатовић**, са **Слобином** сликом на реверу и са сликом **Ђани Де Микелиса** у целу ближе срцу, пијучка виски добијен на дар од **Јездимира Васиљевића**, и чека згодну прилику да искочи.

С пропланка, срећни и задовољни, машу **Едвард Кардељ**, пастир **Костја**, **Владо Бакарић**, **Павле Корчагин**, **Јосип Броз**, **Вјазма**, **Леонид Брежњев**, а из гудура и испред тунела своје поздраве шаљу **Адолф Хитлер**, **Јосиф Висарионович**, **Гобелс**, **Геринг**, **Берија**, **Мусолини**, не скривајући задовољство.

Све личи на бергмановски кошмарни сан, али сан који нам се Ђосићевски пластично догодио.

Несрећни воз са инспиративном ознаком СРЈ, чије је право и до сржи истинито значење **Скраћена Рушевина Југославија**, можда и

неће стићи до последње станице.

На траси је, наиме, много минираних вијадукта и мостова.

ЈУЖНА КАРАУЛА

Трећа Југославија пројектована је још пре неколико година, као социјалистичка, самоуправна и у Варшавски пакт сврстана милитаристичка држава, с вољеним сином **Слободаном Милошевићем** на челу.

Таквој творевини намењена је улога жандара на балканским просторима, јужне карауле за чување Сибира и Гулага и полигона одакле би се, свим расположивим војно-политичким средствима, штитили комунистички режими у Мађарској, Румунији и Бугарској, ако би се евентуално заљубљали.

Избор није случајно пао на Југославију, јер је овде, због „меког“ социјализма у односу на стање у осталим социјалистичким дереглијама, регистровано најблаже, интелектуално и неплодно, салонски опозиционо, антикомунистичко расположење.

Та несрећа је, уосталом, и данас присутна.

У пројекту су постојале и контуре плана да се до 1996. изведе пуч у Грчкој, па да се и ова стратешки важна тачка, испуштена својевремено неспособношћу **Маркоса** и неодлучношћу **Јосипа Броза**, прикључи социјалистичкој заједници.

Иза свега је, како се претпоставља, стајала совјетска војна обавештајна служба ГРУ с неколико својих људи у ЈНА, уз ослонац на струју око **Лигачова**, која је, по свим проценама, имала највише изгледа да после одласка **Черњенка** или смењивања **Горбачова** преузме власт у Кремљу и рефирмише најтврђу линију реалсоцијализма.

Прва тачка удара била је Србија, где су уклоњени релативно либерални комунистички прваци, антисовјетски настројени и наклоњени тржишној економији, да би се заменили провереним приврженицима и подвижницима тзв. интегралног марксизма.

Политички мото свргнутих српских комунистичких либерала из 1986. године гласио је „Љубав на силу је силовање, а социјализам на силу је стаљинизам“ (ауторство се приписује др **Драгиши Павловићу**), и чим је лансиран, уз видно одобравање српске јавности, у ГРУ и КГБ је процењен као најмрачнији и недопустив ревизионизам.

Вест да ће др **Драгиша Павловић** бити смењен, ондашњи шеф московских комуниста **Борис Јељцин** сазнао је, изгледа, и пре него што је **Слободан Милошевић** заказао Осму седницу, па је само неколико сати по заказивању „суђења Павловићу“ у најужем кругу (**Љубичић**, **Јовић**, **Милошевић**, **Грачанин**) отказао уговорену и до протоколарних детаља испланирану узвратну посету свом београдском партијском другу.

У Хрватској је, нешто раније, на Конгресу

ТРЕЋА ЈУГОСЛАВИЈА

БАЛКАНСКА БУРА ПОД ЗМАЈЕВИМ ЧЕКИЋЕМ

СКХ, поновљено и намештено гласање, да би у комунистичко руководство, угрожено анти-совјетским кадровима, попут **Целестина Сарделића** и **Ивице Рачана**, ушао, и др **Стипе Шувар**, идеолошки најближи **Слободану Милошевићу** и његовим људима.

Наређење да се др **Стипе Шувар**, поражен при регуларном бирању, изабере по сваку цену, стигло је у Загреб из врха ЈНА, и спроведено је уз незнатне кулоарске отпоре.

О Босни и Херцеговини се није много размишљало. Тамо је ортодоксни комунизам, заклоњен титоизмом а одан стаљинизму, имао дубоке корене још од **Буре Луцара Старог**, преко **Бранка Микулића**, **Хамдије Поздерца**, **Тодје Куртовића** и осталих, нарочито у српском становништву. Та карактеристика Босне и Херцеговине испољава се и у данашњим драматичним догађајима.

Пред трећом Југославијом, јужном капијом најцврвенијег Кремља и жандаром на Балкану, стајала је само једна али чврста препрека.

Била је то Словенија, захваћена снажним превирањима.

У најсевернијој републици, на таласу аутентичног реформизма **Милана Кучана**, уз све његове мане, вирус демократије и вишестраначког система развио се до незадрживих димензија.

Запад од Сутле почињао је запад.

Остваривање пројекта захтевало је, дакле, да се „оболела“ Словенија, на чијем се челу налазио дугогодишњи становник Њујорка **Јанез Становник**, једноставно ампутира.

Главни задатак је представљамо придобијање **Бранка Мамуле**, тадашњег савезног секретара за народну одбрану и непоколебљивог заступника интегралне Југославије, за такву ризичну а једино могућу солуцију.

Решење је нађено у адмираловој сујети и у његовим опипљивим слабостима.

Из Београда су, наиме, редакцији разигране „Младине“ достављани разни компромитујући материјали о грамзивости првог армијског човека, па и одређене војне тајне, све док га објављивање тих материјала није сукобило са словеначким руководством.

Завршни рез у ампутирању Словеније извео је, додуше **Вељко Кадијевић**, јунак из сасвим друге приче, али је улога **Бранка Мамуле** у томе ипак била пресудна.

Хиљадама пута потврђивано правило из стиха „**Велики планови мишева и људи често се изјављују**“ још једном је судбински прорадило уз опасну бразду, и добро разрађени пројекат социјалистичке, самоуправне и у Варшавски пакт сврстане Југославије заиста се изјавио и разбио се о хридне светских историјских прелома.

Сам Бог је, изгледа, послао **Михаила Горбачова** на земљу да цивилизацији врати људски лик.

Падом комунизма, уз тресак до неба, и небески величанствено, пала је и монструозна балканска грађевина.

СПАСАВАЊЕ ГЛАВА

С првим знацима да ће „перестројка“ разорити не само ткиво стаљинизма, већ и сваку па и најлибералнију варијанту социјализма, „црвена банда“ из Београда се — још пре спектакуларног и судбинског рушења Бер-

линског зида, али с информацијама да је то неминовно — престројила на нови политички колосек.

Искрени комунизам касарнског типа заклоњен је изнуђеним примитивним национализмом.

Ваљало је спасавати главе.

Пројекат треће кремаљске Југославије хитно је, уз огромну пропагандну халабуку, уз незапамћено лицемерје, уз свакојаке моралне вратоломије, уз синдром „ралићевштине“, уз опскурно препакивање кофера, огавно до повраћања, замењен пројектом „Меморандум“, у коме је нађен бар привремени азил.

Без тог заокрета у десно, политичка и војна врхушка с екстремне левнице, окупљена око **Слободана Милошевића** и њему послушних генерала, одавно би завршила на суду.

Грех **Николаеа Чаушеског** је знатно размљивији од греха **Слободана Милошевића**, из простог разлога што је румунски сатрап бранио деценијама стварани систем, а српски „вожд“ је такав систем тек намеравао да ствара у тренутку када је свугде пропадао.

Идеје из „Меморандума“ прихваћене су, ипак, само вербално.

Наде да би у Москви, а потом, ланчано, и широм бивше Источне Европе, могло да дође до обрта, и даље су тињале, у марксистичком огњишту у Толстојевој 33 и у лењинистичкој фуруни у улици Милоша Великог.

Истрошени академици, творци „Меморандума“, сијали су од старачке среће и чинило им се да су, коначно, први пут после омиљеног ментора **Александра Ранковића**, нашли ново раме за плакање и бунцање.

О свим Србима у једној држави трубило се на сав глас.

Најпримитивнији национализам, као заклон, разбуктаван је уз помоћ политички маргиналних људи попут **Богдана Кеџмана**, **Јована Гламочанина** и сличних искрених националиста, да би имао ко да се жртвује у случају преокрета.

Продуктивни потези на остваривању идеје о свим Србима у једној држави нису, међутим, повлачени, или су повлачени половично и анемично.

Тек после пропасти августовског пуча у СССР, по свему судећи благовремено најављеног Београду, а због огромних тензија створених шовинистичким вербализмом и неочекивано бурног буђења српства, почео је рат за Србе у Хрватској, као хватање за сламку.

Пораз је, наравно, био неизбежан.

Неискрени Срби, Срби из нужде, Срби у дванаест и пет, Срби у недостатку комунизма, Срби у бекству од суђења, нису могли да одбране угрожене Србе, и још једном су посрнули.

Ваљало је, опет, спасавати главе.

Нови излас нађен је у „плавим шлемовима“ и у скраћеној Југославији, у сулудом возу који је кренуо из Жабљака, преко лукаве Подгорице и слуђеног Београда, право у пакао.

Садашњи пројекат стварања државе од Србије и Црне Горе садржи у себи и извесну тактичку промишљеност и лукавост, са стратешким циљем, у принципу и академски гледано, достојним поштовања.

Бацао на под неколико пута, нокаутиран и

од јачих и од слабијих, тучен и гранатама и пиримом, **Слободан Милошевић** је, коначно, лечећи ране и модрице, смислио и нешто ваљано, али, на жалост, с кобним закашњењем.

ЛОВЕ А УЛОВЉЕНИ

Накнадна памет у политици, посебно у деликатним државничким пословима, увек је само и једино одсај политичког и државничког промашаја, ухваћен у разбијеном огледалу.

Замке које је **Слободан Милошевић**, правећи скраћену Југославију, поставио међународној заједници, убеђен да ће овога пута победити, иста та међународна заједница је до детаља прочитала.

Одговори ће бити, и већ су, језиви.

У темељу идеје о скраћеној Југославији је намера да јој се постепено, на основу права на самоопредељење, придруже српске крајине из Хрватске и Босне и Херцеговине, и да се тако остваре бар нека од громогласних обећања.

Отцепљење заокружене Републике Српска Крајина из суверене и признате Хрватске и отцепљење Српске Босне и Херцеговине, на чијем се заокружењу управо ради, из суверене и признате Босне и Херцеговине, **Слободан Милошевић** намерава да пред светом брани аналогичном са отцепљењем Словеније и Хрватске из Југославије, и верује да у томе може да успе.

Противудар ће, међутим, бити захтев Европе и Америке да се по истом принципу дозволи отцепљење Косова, Санџака па и Војводине од Србије, односно од СРЈ, а оне нове за тај противудар се детаљно и видљиво припремају.

Специјални статус Крајине изливна на другом крају спојеног суда српске драме специјални статус Косова.

Салдо политике **Слободана Милошевића** и његових сиво-маслинастих помагача, и у случају крње Југославије, као и у осталим случајевима, најближи је формули „лове а уловљени“, и врхунска је дубиоза.

Три милиона Срба, и то каквих Срба, продато је за пола милиона половних Црногораца, а таквој трговини још се не види крај.

На путу је и продаја Газиместана за Кининску тврђаву, Грачаница за Црљане, Призрена за Мирковце, пећке Патријаршије за Доњу Полачу, Трпче за Ласлово...

Нову творевину свет, најједноставније речено, неће прогутати, или ће је прогутати тек када је добро сажваће и тако учини меком за варење.

Та нова држава била би, по искреном а непромишљеном признању председника омладине СПС, напавирченом на седницама Извршног одбора владајуће странке и по ходницима, **најмоћнија војна сила у региону.**

У њу се, што је гола и општепозната чињеница, слила дојучерашња четврта европска армија е-очуваним најрефлектабилнијим наоружањем.

Силу такве врсте, поготово уз мишљење **Лоренса Иглбергера**, а то значи и Беле куће, да је српско руководство „потпуно ван оквира цивилизованог понашања“, ни Европа, ни Америка неће прихватити.

Сурова оцена да је неко „потпуно ван оквира цивилизованог понашања“ изречена је у

Вашингтону, својевремено, и за Садама Хусеина, у оквиру психолошко-политичких припрема за „Пустинску олују“, и сада је само поновљена.

Навлачећи мртвачки покров комунистичке Југославије на Србију и Црну Гору, Слободан Милошевић је, од треће Југославије, направио црвеног вампира за тумарање по балканским просторима, не схватајући да је глогов колац, можда и под именом „Балканска бура“ или Змајев чекић, већ зашиљен и спреман.

ДАВЉЕНИК И СПАСИЛАЦ

Чуда су, свакако, могућа.

Али...

У „жабљачку Југославију“, крњу и скраћену, дакле скрпљену, чак и ако „заживи“, унета

Слободан СТАНКОВИЋ

су многа жаришта за федералистичко-конфедералистичка спорења и за разбуктавања полицентричних етатизма и конфедералних конформизама, каква су већ виђена, и због каквих се „брионска Југославија“ распала.

О „жабљачком Уставу“ — прављеном четири месеца, уз многа натезања, затезања, цењкања и погађања, а за јавност и смиривање јавности направљеном наводно за четири дана „у слози и уз лозовачу“ — објављују се озбиљне и валидне критичке анализе.

На њих се, дабоме, владајућа странка у Србији, у духу своје познате суицидне агресивности, не осврће.

Добронамерни аналитичари препознају у остварењу „кардељчића“ Ратка Марковића, Владана Кутлеша и осталих низ недоследности и калитлантских узмака Србије пред очигледно добро припремљеном и опрезном Црном Гором, којој је удурживање с Београ-

дом силом изнуђено.

Лукави Момир Булатовић пристао је да пружи руку дављенику Слободану Милошевићу, тиме му је вратио „октобарски“ и „Јануарски“ дуг, и сада је у позицији да га испусти на првој кривини у опасни вир.

Односи између Србије и Црне Горе, чак и у овом свечарском периоду рађања заједничке државе, када би на све стране морао да прити ватромет љубави, не могу се сматрати пријатељским и срдчним.

Испод привидног „братства по роду“ за гусле и гусларску памет, пулсира климаво дипломатско „братство из нужде“, с изгледима да се, у судару са економским рачуницама и дугорочним политичким интересима, претвори у братску свађу.

Туча браће је једина права туча.

Серија ратова кроз коју Србија пролази могла би се, по све гласнијим прогнозама и у Подгорици и у Београду, завршити ратом с Црном Гором као уводом у остварење Тарабићевог пророчанства о Србима за под једну шљиву.

Присуство црногорског министра иностраних послова Николе Самарџића скупу у Бечу с темом „Нова Европа од самоопредељења до интеграције“, где су, равноправно, учествовали и представници Косова и Војводине, Ибрахим Ругова, Љазар Краснићи, Андраш Агоштон и Бела Тонковић, где су парадирали Звонимир Шепаровић и Димитрије Рупел, где је све протичало у знаку идеја Алојаза Мока и Ханса Дитриха Геншера, дакле, присуство на једном еминентном антисрпском сарклу, више је од инцидента.

На разговоре у Бечу позвани су и српски министар Владислав Јовановић и лидер највеће српске опозиционе странке Вук Драшковић, али су обојица одбили да у њима учествују.

Невољан приступ Црне Горе скраћеној Југославији уочљив је, у сваком случају, и у пракси, а још више у „жабљачком Уставу“, у који је Србија, у паничној логици „дај шта даш“, уградила још једно своје посрнуће.

КИСЕЛО МОРЕ

Најопаснија тачка, а заправо нагазна мина, за односе „конститутивних елемената“ у Савезној Републици Југославији, биће питање мора, и на тој тачци, на том питању, на тој мими, Савезна Република Југославија ће, највероватније, ако не пукне раније, доживети судбину две своје претходнице.

Будућност Црне Горе је, наравно, у туризму.

Од извоза деветнаестовековне патетике др Новака Килибарде и од његовог гађења над „фри-шоповима“ нема хлеба.

Годишњи приход, убран на лепим, плавим, сланим таласима и на најлепшим европским плажама, могао би да се креће од осамсто милиона до две милијарде долара, и то без крупнијих улагања.

Од тога, међутим, неће бити ништа.

Славо море постаће кисело море.

Прихвативши да се зове Југославија, Црна Гора је прихватила назив од кога ће, још неподношљиво дуго, страни туристи бежати као ђаво од крста, јер је Југославија, пропагандно, постала синоним за зла и

ризике свих врста.

С друге стране, на црногорски Јадран, тријумфалистички, без много обзира, а сигурно и бахато, хрупће „браћа Срби“, и из Србије, и из српских крајина, као на своје море.

Цене услуга за „браћу Србе“ неће смети и неће ни моћи да буду комерцијалне, о чему је већ, на неки начин, у свом познатом стилу, говорио неуморни Батрић Јовановић, најављујући, пластичније и драматичније него што му се чини, шта све чака Црногорце у новој држави.

У плану су, у овом смеру, и захтеви за огромне попусте борцима из последњег рата, па и за претварање постојећих објеката у „борачка одмаралишта“ и сличне познате оазе џабалука.

Бура суморних вести ваља се и из Албаније.

Промене у „земљи бункера“ донеће Тирани, у следећих пет година, око четири милијарде долара свежег новца за инвестиције, а тридесет пет одсто тих средстава отићи ће на развој туристичке привреде.

Седам немачких специјализованих агенција, које су, својевремено, од непривлачне обале Шпаније направиле чудо и рај, уврстивши Шпанију у велесиле по девизном приливу, ужурбано праве пројекте да и обалу Албаније, можда најатрактивнију обалу у Европи, уз то и егзотичну због албанске прошлости, учине новим туристичких „хитом“ за дужи период.

Брзим развојем туристичке понуде Тирани, и то понуде која се заснива на комбинацији искустава Палма де Мајорке и Ибице, црногорска туристичка понуда, с имицом земље ратника и барикада, с много инвалида по плажама, с много „лесковачких муфкалица“, готово да неће имати никаквих изгледа.

Постоји, међутим, једна пукотина...

Уз Немце, о туризму на југу Јадрана као о златном руднику интензивно развишљају и Италијани, а њихов концепт је да албанска и црногорска обала постану целина.

То подразумева пријатељске односе Подгорице и Тирани, и то чврсте пријатељске односе засноване на интересу, а не на емоцијама и на строфама из гусларских песама.

У спектакуларној суми од 570 милиона долара, коју у Црну Гору улаже Јездимир Васиљевић, има, изгледа, према неким индицијама, око 350 милиона долара италијанског новца.

Неки спасилачки потези као да се већ вуку...

Воз звани Савезна Република Југославија заиста је помахнитали воз.

Свет има безброј разлога да стрепи и од тога воза, и од његовог машиновође.

Сви досадашњи подухвати Слободана Милошевића, од покушаја очувања комунизма до оствареног кокетирања са фашизмом, давали су за резултат хаос.

Међународној заједници је, изгледа, прекипело.

Од Савезне Републике Југославије, вероватно захваљујући Батрићу Јовановићу или некоме попут њега, остаће, можда, једино скраћеница „сереја“, али и тешка рана на српском бићу.

СРБИЈА КОЈЕ СЕ СВЕТ ОДРЕКАО

ТРЕБАЛО ЈЕ НАУЧИТИ ПРАВИЛА ИГРЕ

Пише: **Зоран ПЕТРОВИЋ-ПИРОЋАНАЦ**

Атентат који је 28. липња 1914. године био учињен на аустријског пријестолонаследника Фрању Фердинанда у Сарајеву — атентат који је затим био повод за Први свјетски рат — показао је да Босна представља једну од критичних тачака сувремене свјетске политике. У трећем свјетском рату, ако човјечанство буде имало несрећу да га доживи, Босна може постати одлучујуће подручје за излаз Руса на Средоземно море, или Американаца на Дунав, друга Кореја и нешто више, уколико атомске и хидрогенске бомбе не створе једну посве нову стратегију."

ОСТВАРЕН ЦИЛИГНИ САН

Цитат је из књиге, за мене, највеће комунистичке лисице са ових простора, доктора **Анте Цилиге**, „Сам кроз Еуропу у рату“, и издата је у Риму 1978. године. Ево, уверавамо се ових дана у коликој мери је Цилига био у праву и у овоме. Наиме, тај мистериозни политички лисац доживео је већ врхунску сатисфакцију — отцепљење Хрватске, за шта се први залагао још двадесетих година у Политбироу КПЈ, и сада би могао мирне душе да умре, у својој 95. години. Његов животни сан је испуњен и остварен управо деловањем комуниста Југославије. Сада је, међутим, ред на Босну, а Цилигино предвиђање поново нуди занимљиве „димензије“. Босна је заиста **европски стратешки беоцуг**, небројено пута значајнији од минорне Словеније, или нешто важније Хрватске. Оно што се ових дана дешава у Босни има и геостратешке елементе сличне протеклој хрватској сценографији расплета југословенске кризе и њеног развода од јужне славјанске браће.

Наиме, и овде је реч о такзваној **стратегии спољног маневра**. Мене просто запрепашћује степен школске примене уџбеничког знања из геополитике, које су раније хрватски, а сада и босански стратези сепаратистичког пројекта — заиста применили. **Изетбеговићева стратегија** је, као и хрватска, знатно већу пажњу посвећивала, и још увек посвећује борби ван бојног поља. Њихове победе су редовно и долазиле са дипломатског, а не само бојног поља.

Исламизовани босански покрет, сакривен иза примамљиве и веште маске покрета за грађанску државу, остварује оно што се у геостратезији назива **максимум слободе акције**. На међународном плану Срби се успешно парализују и неутралишу, па тако и одвраћају, упорним и интензивним операцијама из свих медијских и дипломатских оруђа. Међу-

Не само о Србији, него и о много већим залагајима, бригу воде познати стратези светске политике. Да би се о њима разговарало било је потребно имати играче високог ранга. Српска власт се, међутим, понашала као да је управник на обичном паланачком вашару. За разлику од других.

народна јавност се непрестано алармира на флагрантно непоштовање међународног права од стране Срба, како оних у Босни, тако и оних у Србији.

ГЕОСТРАТЕШКИ И ДИПЛОМАТСКИ КРАХ

Цитираћу мог омиљеног стратега, генерала **Андре Бофра**: „Проседеи одвраћања који се упражњавају иду од најсуптилинијег до најбруталнијег: играће се на карту поштовања легалних форми унутрашњег и међународног права, истицаће се моралне и хуманитарне вредности и настојаће се да противник стекне грижу савести у борби, додајући томе основаност сопствене ствари; створиће се тако опозиција у једном делу његовог унутрашњег менења, а истовремено ће се подићи, ако се може, ова или она фракција међународног менења, стварајући истински **моралну коалицију**, у коју ће ући наивни симпатизери опседнути аргументима прилагођеним њиховим предрасудама; та клима биће експлоатисана у ОУН, на пример, или у другим међународним конференцијама, али ће нарочито бити употребљена као претња намењена спречавању противника да предузме ову или ону акцију; под формом претње или егзекуције, примениће се **индиректна интервенција** слањем оружја; стручњаци или добровољци; ако је потребно, играће се на карту претње политичким и економским репресалијама, и најзад претњом директном интервенцијом чак и атомским наоружањем.“

Нећете веровати, али цитат је из 1963. године. У овом набрајању једино недостаје атомско наоружање, јер је на сцени само конвенционално, али све остало препознајемо из хрватске и босанске стратегије протеклих месеци.

Проблем је у томе што Милошевић и његова екипа, за разлику од Туђмана, Изетбеговића и њихових екипа, не читају никакве геостратезије, па ће зато Србија и платити огромне рачуне у будућности.

Док липти крв у Босни, док Хрвати анекти-

рају Западну Херцеговину, а страдају невини, политичари трљају руке. Изетбеговића је, као Словенце и Хрвате, признала Америка, и то је његова велика **стратешка победа**. Још више је победа то што Американци наглашавају неминовност враћања на републичке предкризне границе. То значи да је Србија губитник, да је и званично доживела свој **геостратешки и дипломатски крах**, испљувана и понижена као ретко кад у историји. Милошевић је доживео пораз после кога би сваки политичар који има иоле достојанства, пропао у земљу, или себи просвирао метак. Милошевић је ратовао психотично, одвео у смрт неколико хиљада људи, унесрећио милионе и у овом часу није у стању да објасни шта је у свему добитак за српски народ. Председник је „маестрално“, велеиздајнички, довео читаву планету до оне „моралне коалиције“ из стратешких уџбеника: стврстао је планету уз добро **маскирани исламистички покрет укљичавања зеленог тоталитаризма у Европу. Та индиректна стратегија** Изетбеговића и његове, од Сауди Арабије, Ирана и Либије охрабриване и помагане екипе, олупаће се касније и о главу Европе, па и Америке, али у овом часу то је потпуни успех СДА, ма колико жртва пало. Нема те жртве коју за славу Алаха није могуће поднети. Сигуран сам у овакво размишљање следбеника шеријатског права **Изетбеговића**, његове десне руке **Бехмена** и осталих лидера СДА.

ЗАШТО ПРЕДСЕДНИК ЋУТИ?

Србија, истовремено, без обзира на срамно низак ниво лидера који је већ неколико година гурају у амбис нове Сливнице, без обзира на добровољачке групације и тврдоглаво обманљивање народа о некаквим успесима, доживљава најцрње стратешке поразе. По мојим проценама, Европа и Америка су нам намениле заиста, захваљујући у доброј мери нашим комунистичким малоумним стратезијама, величину **најуже могуће Србије**. У њој, видим то јасно, неће дозволити на крају да остане ни Косово, ни Санџак, нити Војводина. Сабиће тако Србију у величину **геостратешког чварка** и моћи ћемо да будемо задовољни ако нас буде на крају ове болесне Милошевићеве тактике једва пет милиона. Остали смо болно сами на светској сцени. Чак ни Грци не могу пуно да помогну, јер имају јасних обавеза према ЕЕЗ. Зато Милошевић и даље фуњарски ћути. Јасно му је шта је направио, а нема решења. Осим да сви Србијанци изгину за његов недорасли и фалш — црногорски сан.

БОСНА, НИ НА НЕБУ НИ НА ЗЕМЉИ

ПОБЕДНИК КО ПРВИ—ПРЕСТАНЕ

Ситуација у Босни и Херцеговини није под контролом. Како ствари стоје, ни једна од зараћених страна није у стању да контролише ни себе, а камоли и друге. То је био довољан разлог да се појаве високи контролори са стране. Они коју знају и како и кога и чиме. Па ко преживи.

дневника, који најчешће изражава што се у Стејт Департменту мисли. Ми ове речи, недостојне преводјења, доживљавамо као оцену, која се незаслужено односи на цео српски народ. Сазнајемо да се са екрана ТВ Сарајево чита овај текст о

Милошевићу са пажњом са којом су некада у БиХ читани говори Бранка Микулића.

Четвртак је освануо са ултиматумом који је КЕБС упутио Србији. Колико су у САД схватили озбиљно сопствени чин признавања суверенитета Босне и Херцеговине говори чињеница да је Лоренс Иглбергер ових дана коначно дозволио једном политичару из бивше Југославије да стигне и до самог Бејкера. Хариса Силаџића, министра спољних послова БиХ, Бејкер је примио са уважавањем и саслушао га. Пошто се већина информација које му је овај саопштио поклапа са оним што је у САД стигло другим каналима, Србији и ЈНА припрећено је недвосмислено, без увијања и ултимативно. Овим је све, коначно, почело да личи на дане уочи Заливског рата када су званичници САД први пут децидирано изјавили да неће признати никакве промене граница остварене насилним путем. Свесни чињенице да неке њихове речи тешко допиру до врхова власти у Србији, Американци су нам одмах затим послали Сајруса Венса, човека који има велико искуство у комуницирању са српским властима. „Рат није одговор и нека нико не очекује да ће рвтом остварити предност“, рекао је Венс мислећи на улазак ЈНА у Вишеград.

Иначе, Вишеград је постао нови симбол апсолутне неспособности оних који владају и нашим судбинама да задрже и искористе предност, коју су у пропагандном рату стекли захваљујући не својим способностима, већ Божијој вољи. Сам Бог је упутио Мурата у Вишеград да покаже како не може бити у праву онај народ, чији „прави војници“ прете уништањем двеју хироцентра, у које је уложено преко милијарду долара. Новац говори — стара је америчка изрека. На Западу се врло добро зна шта значи уништавање уложеног новца и Мурат је био велика пропагандна

шанса за оне који (не) воде рачуна о српском угледу. Међутим, Мурат је истеран са бране освајањем Вишеграда од стране ЈНА!

НАГАЂАЈТЕ!

Штаб за пропаганда дејства у Српској БиХ онедавно води познати песник Тодор Дутина. У тој чињеници треба и тражити присуство песничких слобода и одсуство политичке мудрости у честим саопштењима новостворене Српске новинске агенције. Тодор Дутина био је један од вођа босанскохерцеговачких реформиста уочи вишестраначких избора у БиХ. Челници СДС БиХ, Никола Кољевић и академик Милорад Екмечић, упамтиће заувек оно што им је Дутина рекао на једном међустраничком састанку одржаном у хотелу „Холидеј Ин“. Европејски образован током дугог боравка у Француској, Дутина је на поменутом састанку, држећи руку у џепу, Кољевићу одржао предавање о лепом понашању а академику Екмечићу — предавање из историје! Ових дана Тодор Дутина, први директор СРНЕ, обавестио је домаћу и светску јавност да су зелене беретке опколиле зграду у којој станује академик Екмечић. Информација СРНЕ имала је у себи и новинарске и ратно-тактичке елементе: **буде ли академику недостајала влас са главе, видите шта ће радити са нашим хаубицама постављеним по висовима око Сарајева!**

Српски добровољци иначе тврде да је Сарајево и опкољено да би се Изетбеговићу ставило до знања да 200.000 сарајевских Срба не могу бити ничији таоци. Према српским изворима, о Србима као таоцима муслиманске паравојске говори и неколико хиљада избеглица који су се домогли Пала. Међу онима који су на Палама налази се велики број Срба размењених, попут ратних заробљеника, за муслимане које су држали српски добровољци. Здравствено стање неких од њих говори да су их муслимани третирали као ратне злочинце.

Да је у БиХ свакога тренутка све могуће мисли и генерал Кукањац, командант Друге војне области, смештене у босанском чардаку ни на небу ни на земљи. Према једној његовој изјави у БиХ функционише само ЈНА! Заиста, не функционише ни једна институција која је у вези са тек признатим државним суверенитетом: ни Председништво, ни влада, ни Скупштина. Привреда нове државе је пред колапсом, јер је претежно ослоњена, какве ли ироније, на потребе бивше савезне армије. Основне животне намирнице имају петороструко веће цене од оних у Србији.

У новонасталим условима вође СДА до краја схватају шта је значај њихов сигнал за повлачење Богића Богићевића из савезног председништва. Њима је сличан догађај приредила ових дана и СДС.

Српски народ Изетбеговићево председништво назива крњим од тренутка када су га напустили Б. Плавшић и Н. Кољевић. Влада је понудила оставку након шестоаприлских догађања у Сарајеву а Скупштина је такође крња пошто је бојкотују посланици српске националности. У оваквим условима челници СДА покушавају да максимално искористе искуства из протеклих ратних догађања у

Пише: Милена М. ПОПОВИЋ

Уторак, 14. априла, када се још, уз доста среће, могла купити авионска карта за 300 немачких марака, стиже нова група избеглица из Сарајева у Београд. Неки од њих, не верујући да се дешава оно што се у Сарајеву дешава, питају како се овде процењују догађаји у њиховом граду. Нико не може да им одговори. Југославије нема и Босна и Херцеговина је сада она балканска земља, у којој је свакога тренутка све могуће. Ејуб Ганић, бивши Југословен у Председништву БиХ, говорио је пре само нешто више од пола године да се у његовој републици верује „да је нереално отцепљење Хрватске“. Мислећи да је југословенска криза већа тада достигла кулминацију Ганић је закључио: „Ово је један турбулентан процес који ће проћи. Све док је Босна неутрална, мислим да они немају шта у Босни да дијеле“.

НЕИСКОРИШЋЕНИ МУРАТ

У среду сазнајемо да избеглицама Београд фрапантно наликује Сарајеву из дана уочи општег хаоса. „Биће и овде рата“, говори познати сарајевски научник. Увече се сећамо његових речи док слушамо шта се све у свету говори о Србији. Пред поноћ Изетбеговићева телевизија усликава насловну страну „Њујорк Тајмса“, са које опкољени народ Сарајева чита крупни наслов текста о Слободану Милошевићу. „Stop the butcher of Balkan“, пише на насловној страни овог

Клара МАНДИЋ

СРБИ И ЈЕВРЕЈИ

Ситни идеолошки трикови овдашњих програматора беде настављени су и поводом хитног и организованог исељавања Јевреја из Сарајева, непосредно након почетка оружаног сукоба у том граду.

Наиме, након што је око 150 сарајевских Јевреја, у организацији Сарајевске јеврејске општине, војним транспортним авионима пребачено у Београд, одмах су се, као што се уосталом и могло очекивати, јавили дежурни тумачи ово чина. Тако је већ помало институционализована јеврејска лобисткиња Клара Мандић успела да брже-боље закључи како Срби проживљавају историју Јевреја, како то Јевреји најбоље осећају и како није нимало чудно што Јевреји беже управо у „бољшевичку Србију“, а не у „демократску Хрватску“. Алузија је, ваљда, требало да поводом једне опште несреће по ко зна који пут укаже на сву демократичност и толерантност српског режима отворена срца и отворених граница. Узалуд су се Јевреји-избеглице упињали да у изјавама докажу да беже из чисто безбедносних разлога, да их политичка тумачења не интересују и да, у овом и оваквом контексту, о солидарности са српским и другим угроженим народима засад не размишљају. Узалуд, јер је њихов, како и сами кажу привремени егзодус, већ унапред укалупљен у потребе српске демократије.

Ствар није променила смер ни након сазнања да Јевреји нису ни могли да беже никауда другде, јер војни транспортни авиони лете из Сарајева искључиво за Београд, или барем никако за Загреб, што значи да нису имали избора. С друге стране, одмах је од сарајевског организатора stigло објашњење да Јевреји не остају у Србији, него да највећи део њих продужава у БУГАРСКУ (!?), мањина према другим европским дестинацијама, а да само неколицина остаје у Србији.

Све је то, међутим, неважно за овдашње калкулаторе. Нема те несреће која није употребљива.

Хрватској. У томе им несвесно а здушно помаже ЈНА, која се не одриче идеје о **спречавању међунационалних сукоба**, као да ништа није научила на хрватским ратиштима. „**Ми ћемо прихватити свако решење о будућности БиХ које остваре сва три њена конститутивна народа**“, каже генерал Кукањак, остављајући светској јавности да нагађа шта ће се десити ако се Срби не сложе са договором који су већ остварили Хрвати и Муслимани. Према сведочењима изнесеним у турској штампи, Муслимани су по угледу на Хрвате приступили формирању националне војске. **Зелене беретке** се по запитима БиХ обучавају за рат више од пола године. Док је **Ејуб Ганић** говорио о пролазности хрватске „турбуленције“, зелене беретке су склапале и расклапале калашњикове увезене из Хрватске. Нова еуропејска схватања хрватских конструктора учинила су да су поменути калашњикови израђени по начелима најновијих принципа индустријског дизајна. Нема шта лепота и у убијању!

Приче које су долазиле и долазе из врха СДА о Хрватима и Муслиманима као демократама а Србима као прљавим агресорима падају у воду када се сваком народу стави у крило његов део одговорности. Тада се, на пример, са језивом јасноћом открива зашто није срушен и мост на Сави код Славонског Брода. Муслимани и Хрвати су га сачували да би могли да превозе оружје из Словеније и Хрватске за потребе **Изетбеговићеве** војске. Тај мост представља крајњу тачку на линији Сплит — Бугојно — Славонски Брод која сече хрватску етничку територију дуж некадашње централне југословенске републике. По тој линији **Изетбеговић** и **Туђман** намеравали су да преломе српски народ на два дела и изврше дефинитивно опкољавање Босанске и Книнске крајине. Овај покушај је завршен новом битком на Купресу, неупоредиво суровијом од оне из другог светског рата. Изгледа да је ова успешна акција бивше савезне војске у толикој мери избезумила хрватске и муслиманске спонзоре у Бечу и Берлину да је истога часа покренута једна од највећих дипломатских акција виђених у Европи после Заливског рата. Србија је поново прикована на стуб срама пошто цео свет ЈНА везује за име српског председника и његову страну. Ово последње није потребно ни доказивати, јер и сама Социјалистичка партија Србије помиње југословенску армију као тег који лежи на њеној страни ваге.

ОНИ

Међутим, **Изетбеговићев** ратни штаб ретко прибегава употреби војне силе, јер је савезна армија у том погледу још супериорна. Из тог разлога користе се уходани хрватски методи дискредитовања армије и сатанизовања главне српске политичке партије у БиХ, што је кулминирало у случају Босанског Брода. „**Они могу да зауставе клање и терор**“, каже о Србима наизглед шифровано **Изетбеговић**, дословно преузимајући хрватски клише у заобилажењу српског имена, познат два века у хрватској историји. „**Они могу све па и ово**“ био је главни слоган хрватског тиска после оног чувеног избацивања Словенаца са српског тржишта. У оба поменута случаја реч **они** представља умекшан назив за **рају** или

влаје како Муслимани и Далматинци називају Србе кад хоће да испоље свако одсуство јужнословенске нежности.

Наравно, и Срби су научили понешто анализирајући хрватске пропагандне методе. Оно што **Караџић** назива „**припремом политичког одговора на ситуацију коју српском народу стварају СДА и ХДЗ**“, представља пуко копирање хрватских политичких одговора обелодањених протеклих година. Инсистирање Срба на називима: **бивша Босна и Херцеговина, крње Председништво БиХ, нелегитимна Скупштина, суживот са осталим народима**, већ је виђено у Хрватској. Ако је Европа са пристрасношћу, коју је изнудила Немачка, посматрала хрватски новогovor, његово понављање у БиХ дочекала је са апсолутном глувоћом. Показало се да неке словенске речи Европа разуме само ако су изговорене из хрватских уста. Разлог за овај парадокс треба тражити у упорним настојањима Срба из БиХ да значење поменутих речи појачају звецкањем оружја бивше савезне армије. А у питању је, како Туђман рече у Хагу, „**друга најјача комунистичка војска у Европи, одмах из Совјетског Савеза**“. Сви остали народи бивше Југославије изгледају као афричка племена у сенци 1000 тенкова и 300 ратних авиона ЈНА. Показало се да југословенска армија најубојитије делује по српским циљевима. Све што је успела да сруши и уништи изван Србије, посредством САДДА и ЕЗ Србији је враћено или ће бити враћено са вишеструком каматом. На том трагу треба тражити узроке неуспеха српске политичке стратегије и у БиХ.

ШТА БУДЕ — БИЋЕ

На рачун Србије на последњем састанку КЕБС-а „**изливено је толико жучи и оштрих осуда као никада у историји овога комитета**“. Узрок за ово поново треба тражити у лошој употреби савезне армије. То доказују и последња догађања у сувереној држави Босни и Херцеговини.

Ако се може дати било каква прогноза о судбини БиХ, онда се њена контура може назначити на следећи начин. Притиснуто америчким ултиматумом српско руководство ће пристати на деобу корпуса ЈНА стационираних у БиХ. Један део савезне армије преузеће **Изетбеговић**, један део спојиће се са српским добровољцима а један део биће пребачен у Србију. Равнотежа постигнута страхом и издељеним војним потенцијалом зауставиће значајније сукобе између Срба и Муслимана. Међутим, Европа неће никада успети да направи стварну суверену државу од данашње БиХ, јер како рече **Кустурица** Европа и не зна шта је тамо као државу признала. Осим тога, да Европа има формулу за смиривање ситуације у БиХ одавно би је применила у Ирској. Званична Србија ће се одрећи сваке државотворне идеје која буде долазила из СДС БиХ и ко такве идеје буде фаворизовао суочиће се са оним што је недавно било приређено книнском трибуну **Милану Бабићу**. Створи ли се било каква савезна држава на данашњој територији БиХ, доживеће судбину авнојевске Југославије.

ПИСМО ИЗ САРАЈЕВА

Виктор ВИЦАНОВИЋ

ПО НАЦИОНАЛНОСТИ — ОТАЦ

Пише: Марко ВЕШОВИЋ

У мом насељу, житељи из трију зграда изгмизали напоље, јер им је дозлогрдило да буду искључиво слуша вијести и чекачи Караџићевих граната. Окупили се у буљук да личну избезумљеност утопе у општој. И збива се чудо: цјелина је мања но сваки од дијелова које је сачињавају. То јест кад саберемо све наше страхове, сума се мања од сваког појединачног страха.

Изишли смо ван и се огледнемо у Другоге и увјеримо се: ш нас има, још смо у комаду, још посједујемо моћ говора. Очима једни другима честитамо што нисмо мртваци. „Несреће зближавају људе“, каже Андрић. Како и не би: сви смо једнаки, сви смо стрављена живинчад која су данима ишчекивала да од њихова меса, и православног и католичког и муслиманског, Караџићево топништво направи ликовно дјело звано „мртва природа“.

Потоњу метафору посудио сам од Т. Куленовића, из његова романа „Човјекова породица“, гдје има и оваква прича: Кад су крсташи прије седам вијекова стигли пред катарски град, тражили су од цркве савјет, шта да чинимо кад су у граду, поред катарских јеретика, и правосјерни хришћани? Тадашњи Караџић одговорио им је: „Побијте све, а Бог ће препознати своје“.

Данашњи Караџић је пред замршенијим задатком, куша из Сарајева отјерати Србе који гину посвуд, чак и у најмуслиманскијим насељима, од његових пројектила. Позива да дођемо на Пале ил бјезимо куд знамо како бисмо скроз одријешили руке његовим тобџијама. Ко га ипак не послуша, заслужио је да буде „побијен“ скупа с невјерницима. Такве примисли у мени изазивају вијести које нам шаље агенција СРНА. Јавила је, на примјер, да је разуларена муслиманска руља јурнула да се обрачуна са Милорадом Екмечићем, а услут и стан му демолирала. Бога ми, повјерових, јер знам: код надстраначке подјеле

*„Сва смо једнако добри да
испунимо јаму. Постали смо браћа
по чекању мина, по дрхтању пред
експлозијама, по утробном страху
за своју дјецу, чије плачеве ни Бог
не би могао подијелити на српске,
хрватике и муслиманске“, каже
Србин, професор, предавач на
Филозофском факултету у
Сарајеву*

ресора, Изетбеговићевој странци припало је Министарство за демолирање Караџићева стана. Но, брзо стиже и деманти: према досадашњим сазнањима госпође Екмечић, никаква побјешњела свјетина није уочена ни у стану Екмечића, ни у његовој околини. Но, уз дужно поштовање, саопштење госпође Екмечић само је њен лични став који никог не мора обавезивати, док СРНИНА вијест, на против, срочена државотворним језиком, и подупрта хаубицама, свесрпска је истина у коју посумњати — равно је националној издаји. Па зркнуем комшију који ствар може дознати из прве руке. Јавља кроз 15 минута: Раде Петровић назвао Екмечића: „Шта радиш“?, пита. „Ево чувам хаустор са комшијама“.

Срна је слагала, прво, да успостави равнотежу: недопустиво је да Срби, који се такмиче у безакоњима са Муслиманима, воде са један напрама нула. Резултат, бар пред свијетом, мора остати неријешен. А друго: Срна нам поручује — мичите се из града, вежете нам руке својим присуством! Али, велим, Срна је морала знати да ће смјеста бити утрјерана у лаж. Па, боже мој и Караџића су јавно, на екрану, равно осам пута ухватили у лажу па — изио вук магарца! Срна, заправо, рачуна са избезумљеним народом, који, чим

чује шта је снашло Екмечића, неће чекати потврду тог абера, но ће зграбити већ спремљене кофере и заждити ван Сарајева. Јер ако виси Екмечићева, свјетски чувена глава, чему да се надамо ми анонимни? Иза лирског назива Срна не стоји тек новинска агенција него и завод за излуђивање Срба.

БРАЋА ПО МИНАМА

Мене Срна неће изгнати одавде, јер сам коначно и ја постао Сарајлија. Никад овај град нисам превише волио. О разлозима не бих овдје. Једноставно, Сарајево никад нисам успијевао да доживим као сасвим своје. Додуше, од прије седам година, кад ми се родила кћи, која је почела на нове начине да ме везује са свијетом, стао сам мијењати и мој однос према Сарајеву. Кад шетам са њом, овако мислим: „Ово је њен град, овдје је рођена, овдје јој протиче дјетињство, а кад одрасте, овај крајолик биће јој чаробан као мени моје ушљиво село Пале. Ја немам право да не волим њен завичај. Као човјек који је по националности отац, морам бити оданде одакле и моје дијете“. Али те промјене су се збивале тек на духовном плану. Егзистенцијално, остајало је све по староме. Сарајево је и даље било град који ме не прихвата сасвим као свог. Милостиво је допуштало да ме у њему има, а најзаштићенији сам се осјећао кад уопште није ни знало да у њему постојим и ја. Залуду су абдуласи сидрани кушали да ми пријатељством надокнаде што ми је град ускраћивао. Никад овдје нисам сасвим престао бити дошљо, који са стране гледа шта се око њега чини. Требало је да Караџић ово мјесто заспе гранатама, па да се коначно ишчаурим у истинског Сарајлију. Требало је да Караџићеви снајперисти, на дан кад је маса са Добриње по други пут кренула на барикаде, пред мојим очима устријеле двоје дјеце, па да схватим: ако је (и мени) завичај „мјесто одакле се долази“, онда је Сарајево мјесто гдје се заувјек остаје!

Требало је, пред крљањем тешких митраљеза, думбарањем ђулади, праскањем снајперских хитаца да се посве изједначим са комшијама, па да откријем одавде немам куд. Више сам о својим сусједима дознао у ових дванаестак дана, но у свих 29 година колико живим овдје. Био сам, до сада, заправо, створење без сусједа, тачније, мој најближи комшија био је Сидран, до кога ми је трамвајем ићи бар пола сата. А сад се осјећам силно, из саме своје срчике, заинтересован за те људе, до малочас готово ми сасвим незнано, јер одлично разумијем: ољуштено је са нас све споредно, све узгредно, све украсно, све луксузно, и остала је тек једна, али сржна чињеница — сви смо једнако „добри да напустимо Јаму“. Судбински сам упућен на њих, јер знам: несрећа, која би задесила њих, не би мимоишла ни моју породицу. Постали смо браћа по чекању мина, по дрхтању пред експлозијама, по утробном страху за своју дјецу, чије плачеве ни бог лично не би могао подијелити на српске, хрватске и муслиманске!

И кад затутње експлозије, учини ми се да сам разбацан по свему Сарајеву; Грмне ли на Ковачима, тамо су ми ташта и свастика. Рокне ли на Вратнику, тамо је Хамо, мој друг и млађи колега с посла, чију књигу о Дантеу су у Риму, на универзи, уврстили у школски програм, на шта сам охоло помислио: Како да је и не уврсте, кад сам лично ја био Хамо професор поезије! Рикне ли на Добрињи, тамо су Сања и Сем, такођер моји студени, с којим сам се одувјек разумијевао на начин чудесно лак, као да су обоје одрасли у мојим Папама. На Алипашину пољу мина погодила кућу, крај које је зграда мог Стевана, који је у овом паклу, на ком пише „неограничен рок трајања“, изгубљенији чак и од мене. Грува и у Велешинима, гдје је моја кума Азра, моје Ручно чељаде, које моју породицу воли више но ико на свијету. Чак и у Јарчедолу, гдје су недавно побјени Муслимани, знам Хусу молера који ми је лани кречио собу: кад је требало да га исплатим, извадио је рачуне из продавнице гдје је купио фарбу, како би доказао да ме није „запалио“. Па шта је са Сидраном? Па гдје је Твртко? Па ништа не знам о Свети, а његова Светлана је на Бутмиру, гдје је ваздан трештало. Али чему набрајање? Хтио бих, изгледа, све људе из овог града који ми нешто значе, да држим на окупу у својој глави, јер ми се чини: докле год сам у стању да се забринем за њих, ни мом дјетету се неће десити ништа! Као да Јехову желим лукаво поткупити: гледај, Боже, колико сам племенит па ти сада, ако ти образ допушта, дрзни се да наудиш мојој кћеркици!

БЕСРАМНОСТ

И док тутње експлозије, ја се у подруму на се љутиш што нисам служио војску па не могу да разберем кад гађају Радованови топови, а кад Николине мине. Истовремено, по глави ми се врзу бројни пријатељи, међу којима је одавно завладала трка: ко ће прије издати себе какав је био одувјек, како не би изао Српство! Поготово не могу да се отресем Рајка Нога, највећег пријатеља којег сам стекао у животу. Па чујте одломак мојих подрумских распри с њиме.

Био си недавно у Сарајеву, а ниси ме на-

звао телефоном, ваљда стога што се, као српска издајница, нисам појавио на скупу српских интелектуалаца. Ипак бих те преко-рио: „Знао си какав се кијамет у Сарајеву спрема, па си могао бар поручити: Склони некуд то дијете које си 10 година чекао да се роди, а ти се носи у материну, Вуче Бранковићу!“ Толико си могао. Али ниси хтио. Ако! Знаш: кад одбацујеш, чиниш то радикално.

И дознао сам да си — начисто пошешело. А то, у београдском говору, кажу ми, значи — бити жесток опозиционар који Власт још жешће — подржава. Што ти је рећи — Србин. Свагда тај измисли што нигдје другдје нема. Људи су, откад је кика и вијека, рушили искључиво — Власт.

Ти си, згађен на толику немаштовитост, скренуо с утабана пута, и у свом недавном наступу на бгд-телевизији позвао Србе на рушење — опозиције! Додуше, то што си прегнуо да будеш дворски пјесник, у начелу не би требало никог да згража. Али ти си цио вијек хајдуковао па ми твоја преобразба дође пренагла. Шта ако се тако постаје — крпа? Твоји кољеноприклони пред „балканским крволоком“ Милошевићем — нису довољно увјежбани. Чак и да су отмјенији, дјојакшњем хајдуку не пристаје велурна одежда дворског пажа. Или можда и пристаје, али моје очи не ваљају?

Са екрана си грмнуо: срамно је што ми расправљамо овдје, на сигурном, у студију, док се у Босни гине. Безбеди да је срамно. Али што си онда уопште дошао у ТВ студио? Што си прихватио позив да расправљаш? Мислиш: доста је да се од самог себе оградаш, па да мирне душе наставиш са бесрамним расправљањем! Зар свијест о природи властитог чина може бити искупљење — његове бесрамности?

Прогласио си бесрамним и митинг којим је српска опозиција подржала демонстрације пред београдском парламентом. А ја сам, бога ми, мислио да су Београђани подржали М. Вешовића који је из Скупштине викао из мозга

против расизма који су у БиХ завеле националне странке.

А по теби, мој највећи могући пријатељу, бесрамно је што је Српска опозиција подржала моју вику против фашизма, који је у Босни већ сишао чак у женске јајнике. Алати вјера православна.

ТУЂА ДЕЦА

Много важних ствари научио сам од тебе. Једна од њих је и биофилија. Твоје гађење на све музејске, на окамине, изоштравало ми је слух за све из чега се може сркнути кап живота. Данас, издао си своју радикалну љубав према живоме. Падајући у прах пред Милошевићем, постао си прворазредни некрофил.

А на сарајевском скупу српских интелектуалаца подијелио си сународнике на истинске Србе и „фарисеје који гледају из жабље перспективе“. Лирик је присвојио себи право да, као Свети Сава, замахом пастирског штапа подијели стадо на шугаве овце и оне друге! По мени: много је мачку говеђих глава, пријатељу. Осим тога, ти, који поштено признајеш да си „златоуст“, у малопријашњем исказу допустио си да ти се појебу метафоре. Чим проговориш из себе, из позе дјелитеља душа на кандидата за морални рај и пакао, напушта те изражајна способност.

Јер, признајем ти ја сам од тих Срба што гледају „из жабље перспективе“. Како бих друкчије? Догађаји, који јуре да ме спрште, надмашују својом грдобном громадношћу све моје покушаје да им се одупрем, а својом несхватљивошћу надилазе све моје моћи поимања, па како да их гледам друкчије, ако не „одоздо навише“, како у прозном преводу гласи твоја „жабља перспектива“? Али зар због тога заслужујем да ме жигошеш као фарисеја? Зашто ме зовеш лицемјером ако нисам у стању да гледам одозго, из новогског угла, са највише планине, орловским очима? Зар моја неснађеност у овом паклу не би требало да изазове код тебе милосрдан смијешак праштања, а не ударац камицијом?

Ипак, упитао бих те: кад си посљедњи пут завирио у своју душу? Ако јеси, зар заиста у њој ниси нашао ни сјенке фарисејства? Да те подсјетим.

Прије не знам колико, кад смо посљедњи пут разговарали у Београду, рекао си оно што су тада и врапци из београдских живица цвркултали: „Апсолутно је потребно војним путем поразити хрватски фашизам“. Во времена оно, Србима је добро ишло на фронту хрватском, Бански двори чинили су им се на дохват руке. Ипак, згрануо сам се: не једино тиме што лиричар проповиједа крв и нож, него сам се сјетио да си старијег сина на вријеме ослободило служења у резерви! Дакако: и ја бих дао сто Великих Србија за мали прст твог Владимира, али зар није преиспољно ФАРИСЕЈСТВО трубити о рушењу хрватског фашизма војним путем, што значи проливањем крви туђе дјеце, а свога сина држати далеко од фронте.

П. С. У овом писму говорио сам о Својима, препустив Хрватима и Муслиманима, који још нису изгубили разум, да такођер кажу истину о Својима.

ШЕФ КАБИНЕТА У АКЦИЈИ

Док је Сарајево у потпуном окружењу разноразних војних и паравојних формација, и док куршуми лете на све стране, челници СДС чине све да „сједине“ разједињено Српство.

У борби против захукталих „зелених беретки“, дефетиста и издајника „српске ствари“, великим херојем показао се ових дана новинар „Ослобођења“ г. Љубо Грковић (30), јавности познатији као шеф кабинета г. Радована Караџића.

Грковић је у згради „Ослобођења“ претукао члана Окружног одбора СПО у Сарајеву, г. Тодора Петковића (54), зато што му се није свидела Петковићева страначка припадност и тврђење да су за сукоб у БиХ најодговорније СДС и ЈНА!

Петковић се од тешких телесних повреда опоравља, а г. Љубо Грковићу не преостаје ништа друго сем да настави да усавршава комунистичке методе обрачуна са политичким неистомисљеницима. То је уједно и најбољи пут да СДС покаже своје право, демократско, лице.

Амерички председник **Џорџ Буш** не жели да се сретне ни с **Милошевићем**, ни с **Туђманом**, јер оба лидера сматра одговорним за рат у Југославији.

Статистичари су утврдили да према бројним показатељима 1992. одговара 1965. години. Мени много више личи на 1941.

После масовног наоружавања **паравојних формација** у Босни и Херцеговини, **ЈНА** је обећала да ће нешто учинити.

Већ је набавила **камере** и **целулоидну траку**.

★
Босна гори! Није више тамни вилајет.
★

Петоколонаш: Александар ЧОТРИЋ

Драматичне догађаје испред Скупштине БиХ у Сарајеву директно су преносили **ТВ Словенија**, **ТВ Сарајево** и **ТВ Београд**.

Словенци су гледали своју прошлост, **Босанци** своју садашњост, а **Срби** своју будућност.

★
Када су видели шта ради **Аркан** и **муслимани** су почели да се **крсте**.

★
Председништво БиХ донело је одлуку о увођењу **радне обавезе** у републици. Томе се најоштрије успротивио **Радован Караџић**, **Црногорац**.

★
Најважнији ратни циљ Србије је да докаже како није у рату.

★
Какви ратни циљеви?! **Црногорски резервисти** су доказали да их у овом рату интересују искључиво **средства**.

★
Ако уђемо у овај рат, онда нас ништа неће спречити да га **изгубимо**.

★
— Зашто су власти **забраниле путовања у иностранство?**

— Да би сви **Срби** живели у једној држави!

★
Југославију су **напустили** сви осим Срба. Они нису **добили одобрење војних власти**.

★
Српски народ има највише на свету **скупштина, председника, влада и министара**. Једино нема државу!

★
У једном разговору који се односио на **полупредседништво тзв. СФРЈ**, неко примети:

„Лако је било **Кинезима!** Они су имали **четворочлану банду на милијарду становника!**“

★
Потпредседник Демократске странке **Десимир Тошић** рече да је српско друштво, што се тиче политичке писмености, на нивоу **забавишта**.

Узмите, на пример, **Бранка Коцкицу!**

★
Јавност је обавештена од надлежних да је **зајам грађана** за привредни препород Србије **отишао у сигурне руке**. У то нико није ни сумњао, али шта је са **препородом Србије?**

★
Домановићев вођа је био слеп, а наш чак и не чује добро.

★
Слободан Милошевић је члан **Друштва српско-јеврејског пријатељства**. Познато је да наш председник воли Јевреје. Нарочито њихову **имовину!**

★
Један високи функционер владајуће партије недавно је изјавио:

„Није тачно да је опозиција **неорганизована!** Ми смо саставили **прецизне спискове!**“

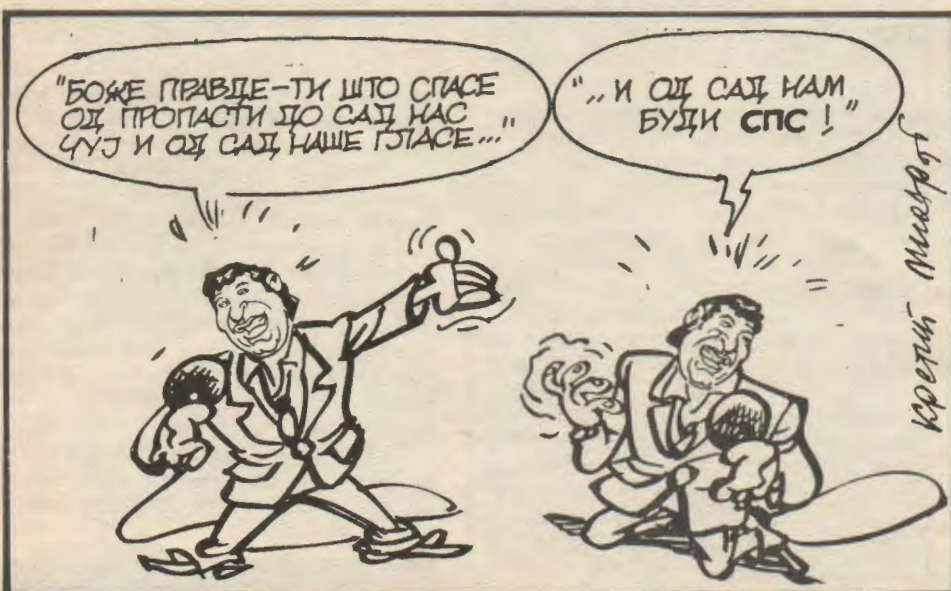
★
Када опозиција дође на власт ништа се неће променити. И до сада је била **крива за све**.

★
Један члан **СПО-а** каже свом познанику: „Ако си **социјалист!** Нека си жив и здрав!“

★
Социјалисти нису створили **Велику Србију**, али зато смо добили велику инфлацију.

★
ОГЛАС: Комисион продаје супер ексклузивну робу: **хлеб и млеко!** Робу дајемо на три чека!

★
Душан Матковић, генерални директор

Металуршког комбината Смедерево рекао је да је „МКС најбоља и најсавременија фирма у Србији”.
Благо Србији!

Учитељ каже ђацима:
„Ако не будете ништа учили бићете као министар просвете!”

Народна банка Југославије дала је тумачење да „Дафимент банка” — не може да прима, али може да исплаћује новац”.

НБЈ већ дуже време не прима никакав новац. О исплати да и не говоримо.

Омладинска организација Српског покре-

та обнове зове се СОПО. Демократске странке — Демократска омладина. Народне радикалне странке — Клуб младих радикала.
Док се Српске радикалне странке зове Шешелјунген.

Шешел је у Скупштини рекао да, попут исељавања Хрвата, долази у обзир и исељавање Словенаца.
Срби опет задњи!

Смењена редакција „Индекса”... Мирјана Бобић мора да напусти „Дугу”... Секретар Удружења новинара Србије тражи забрану „Балкан експреса”...

Власт је решила да се убудуће штампају само паре.

Наслов из „Политике експрес”: „Јапан ће бити и у Београду”. Хиросима или Нагасаки?!

Србија још није изашла на море, а већ је почела да тоне.

Момир Булатовић је рекао да је „Црна Гора оаза мира”. А Србији се спрема „пустинска олуја”.

Немам ништа против свог периферног положаја на Дедињу.
Ко каже да Срби и Хрвати нису браћа?! Једни другима стално помињу мајку.

У Сарајеву је нормализован градски саобраћај.

То се, међутим, за националне лидере не би могло рећи.

У посету Грчкој са Слободаном Милошевићем путовао је и његов малолетни син Марко.

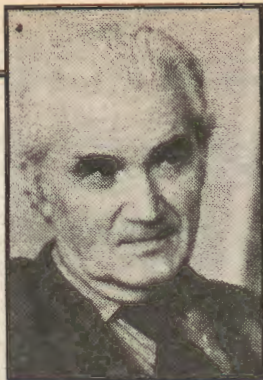
Пошто српски народ упорно тражи монархију Слободан је решио да наследника уведе у посао.

Код нас је све демократско. И незапосленост смо пренели на широке народне масе.

Радоман Божовић се изузетно дуго задржао у Кини. Већ смо помислили да је затражио политички азил.

Српски народ се пита:
„У каквој се то ситуацији налазимо, кад ни опозиција не може да је искористи”?

Пише: Никола
МИЛОШЕВИЋ

МИЛОШЕВИЋ И УЛТИМАТУМИ

српских комуниста да пуних неколико месеци није хтео да прими америчког амбасадора, зато што се својевремено није појавио на Газиместану.

Без обзира на то да ли је недолазак америчког амбасадора на прославу о којој је реч заслуживао председникову осуду, извесно је да вишемесечно одлагање контакта са представником најмоћније и најутуцајније земље света представља у најмању руку политички крајње неразуман и штетан чин, чак и са гледишта интереса лидера српских комуниста. Овај и овакав чин психолошки је показатељ првога реда, јер сведочи сасвим убедљиво

рајха, значило би робовати неким предрасудама карактеристичним за ону идеолошку оптику, коју, без много претеривања, можемо назвати **параноидном**. Капиталистичке земље модерног света и њихови државници руководе се пре свега **политичким и економским интересима а не страстима**. Зашто би немачки протестанти или британски англиканци слепо следили напутке из Ватикана? И зар са геополитичког и економског становишта Србија за Америку или Немачку није бар исто толико значајна колико и Босна и Херцеговина или пак Македонија?

Ако, дакле, западни политичари нису скло-

ПОРАЗ ИРАЦИОНАЛНЕ ПОЛИТИКЕ

Само онај коме је владање постало нека врста страсти, односно само онај коме је политичка моћ нека врста наркотика, може бити у једној прилици окнон и бахат преко сваке мере, а у некој другој прилици толико понизан да пристане на све могуће уступке.

Интервју Слободана Милошевића, објављен у „Илустрованој политици“, једно је од оних штива којима ће се хроничари српских политичких прилика не једном враћати. Готово сваки одговор садашњег председника републике на питања сараднице поменутог листа на свој начин је такорећи антологијски, а за тренутак у коме сада живимо психолошки је најзанимљивија изјава првог човека

да политичко понашање Слободана Милошевића пресудно одређују страсти, а не интереси, а страсти су у политици најгори могући покретач и савезник.

ТОТАЛНИ НЕУСПЕХ НАЦИОНАЛНЕ ПОЛИТИКЕ

Ово, мора се признати, прилично суморно сазнање постаје данас посебно актуелно захваљујући пре свега чињеници да је управо земља коју представља господин Зимерман најодлучнија у захтеву да се поштује новоуспостављена државна творевина Босна и Херцеговина, у којој, како сада ствар стоји, муслимански екстремисти лако могу однети превагу, осокољени међународном подршком, а напосе подршком великих сила.

Оптуживати за овакво стање ствари неку **интернационалну заверу** чије конце вуку ватикански прелати, потпомогнути у том свом злом науку извесним традиционалним непријатељима нашег народа из некаквог четвртог

ни садашњем српском режиму то неће бити зато што мрзе Србе, односно православце — мрзели би ваљда по тој истој логици и Јељцинову Русију — него је то зато што сматрају, са добрим разлозима уосталом, да је тај режим још увек комунистички.

То је, уједно, и главни разлог тоталног неуспеха Милошевићеве националне политике. Јасно је, наиме, да у савременом свету не може иоле успешно бранити националну ствар неко кога тај свет сматра последњим мохиканцем комунизма, неко ко привреду подређује политици и ко и даље хоће да задржи једнопартијски монопол у свим областима друштвеног живота и најзад неко ко месецима неће ни да види амбасадора највеће западне силе — луксуз који себи не би могао дозволити чак ни први човек Немачке или Јапана, па чак ни први човек бошљевичке Кине.

НЕКОНТРОЛИСАНА ЖУДЊА ЗА ВЛАСТИ

Међутим, наизменично са наступима ирационалне бахатости, у политичком и животном стилу Слободана Милошевића повремено се јављају и неки из основа друкчији тонови. Када је притеран уз зид, лидер српских комуниста пристаје на све што се од њега тражи, наравно под условом да му се омогући да сачува власт.

У томе и лежи тајна његових политичких заокрета. У свим тим наизглед потпуно несамерљивим преокретима постоји ипак један заједнички именитељ — голема и потпуно неконтролисана жудња за влашћу.

Нема никакве сумње да ће Слободан Милошевић прихватити амерички ултиматум. Прихватио је он и границе авнојевске Хрватске када му је било припрећено санкцијама чак и мање опасним од оних којима му се сада прети. Прихватиће он, разуме се, по истој логици и авнојевске границе Босне и Херцеговине, па макар у некој ближој или даљој будућности верски фанатици типа оног Шабановића, који је најпре срушио споменик Андрићу а потом и пустио воду из вишеградске бране, у тој држави водили главну реч. Психолошки је наиме, сасвим логично да онај ко

Никола ШОПАЈА

је свесно понижавао америчког амбасадора пола године. Прихвати, када је на то присиљен, диктат земље коју овај амбасадор представља, чим разабере да је то услов да бар засад у својим рукама задржи кључне политичке позиције у Србији. Само онај коме је владање постало нека врста страсти, односно само онај коме је политичка моћ један облик наркотика, може бити у једној прилици осيون и бахат преко сваке мере, а у некој другој прилици толико понизан да пристане на све могуће уступке, оног часа када схвати да та иста Америка може угрозити својим санкцијама његов политички положај.

УЗАЛУДНЕ ЖРТВЕ

Једино овом психолошком константом могу се дакле протумачити све оне невероватне мене кроз које је прошла национална политика Слободана Милошевића. Док је мислио да ће му војна и политичка подршка Србима у Хрватској бити од користи да учврсти своје политичке позиције, Милошевић је одолевао свим притисцима који су долазили са Запада, али онога часа када је оценио да то штети његовом властодржачком науку, прихватио је без икаквог устручавања и без икаквих ограда Венсов план.

Исти психолошки лако разумљив и читљив сценарио биће на делу и кад председник Републике Србије буде признао државни интегритет Босне и Херцеговине, односно кад буде пустио низ воду Србе који у овој држави живе. Док је процењивао да ће му војна и политичка подршка тамошњим Србима помоћи да поправи свој озбиљно угрожени политички рејтинг, Милошевић није много марио за упозорења која су му са Запада долазила. Међутим, чим је постало јасно да би санкције западних сила могле поново угрозити његове властодржачке амбиције, пожурио је да преко свог министра спољних послова обзнани како нема никаквих територијалних претензија према Босни и Херцеговини.

Са таквом националном политиком садашњи председник Републике Србије вратиће ову земљу тамо где је она била у време Ивана Стамболића и Драже Марковића, јер ће по свој прилици, Косово пре или после добити ранији статус а можда и више од тога. А када се то догоди логично ће се поставити питање чему десетине хиљада погинулих, неколико десетина хиљада осакаћених Срба и инфлација која ће убрзо прећи цифру од 100.000 процената годишње?

Једна госпођа, иначе чланица Српске либералне странке, упозорила ме је недавно на политичку актуелност Хемингвејеве новеле „Старац и море“. Као и Хемингвејев старац и Слободан Милошевић је на своју удицу ухватио голему рибу а на крају му је, као и том старцу, од рибе остао само костур.

Има додуше и једна нимало безначајна разлика између Хемингвејеве новеле и националне политике Слободана Милошевића. Последице свог злосрећног улова Хемингвејев старац је сносио сам, а последице националног слома политике Слободана Милошевића сносиће цео српски народ.

ПЉАЧКАШИ ПРОТИВ ПРЕВАРАНАТА ИЛИ...

ГОРИ ПРОТИВ ЛОШИХ

Зашто се држава окомила на Дафимент и Југоскандик?

За њих више нису довољна јаја, која су ионако прескупа. Оваква морбидна власт заслужује неупоредиво ефикасније калибре. Доказ за ову тврдњу је и недавно ускраћивање права на рад двома приватним банкама — Југоскандику и Дафимент банци. Зашто?

Док ратни хаос хара овдашњом Голготом, док реке избеглица пристижу без свести о томе да ће се, можда већ сутра, над овим простором надвити смртоносни кишобран Шесте или неке друге флоте и док Радоман Божовић у Кини прославља дан када је „пружио руке ка својој звезди“, гувернери оне исте Народне банке, која је онако бесрамно скинула гаће и најмањем девизном штедиши — забрањују рад двома, по много чему, најуспешнијим (!?) банкама. Не ради се овде о томе да ли су код поменутих банака приликом регистрације заобиђени процедура или закон. Ради се о томе да су се два финансијска улеза, уместо да, како је то замишљено, буду црвени цветићи на финансијско-тржишном паравану, директно и у рекордно кратком року умешала у финансијски и сваки други монопол власти. Огромна количина свежег, готовог и нефалсификованог новца слила се код двоје „приватника“, далеко од очију завидних српских властодржаца и огромних зјапећих, празних трезора државних банака.

Њих занима само финални производ — камата, коју ће добити и за коју ће гаранције дати неко озбиљнији од Народне банке Југославије. Чињеница да се тај ефикасан гарант зове Језда или Дафина бити само довољан разлог да НБЈ замандали врата и распрода имовину.

Држава Србија, пардон — Југославија, напрасно је потегла сопствено искуство, сетила се да паре значе власт, да задовољне штедише значе захвалне бираче и гласаче, а да готовина у сопственим трезорима, по могућности без уложеног труда, значи много више него у туђим, па макар била и одрађена. То што данас и ментално заостали бирократа зна да се ни један цент повучен из „забрањене“ приватне банке не би ни присиљно, а поготову не аутоматски, преселио у државне банке, ауторе овог пројекта није спречило да барем узнемире огроман део јавности, кад не могу и не желе да га усреће. С друге стране, и највећи наивчина међу штедишама приватне банке сигуран је да су све махинације и криминали у аранжману приватних банака само деџа игра у односу на криминал државе. Разлика је, дакле, само у томе што од првог корист има и штедиша, а од другог, као што је то очигледно, само незасита и разуларена држава.

И то само због тога што су управо приватни банкарски најбоље заиграли игру по правилима, која је прописала управо власт, а која се могу свести на следеће: **извући огромну личну корист, али тако да изгледа као да је општа.** Не кријући то гесло, а из Дафимента и из Југоскандика су без имало устручавања поручили да (сјајно) опстају **искључиво захваљујући хаосу, метежу и анархији на „тржишту“, дакле захваљујући актуелној српској власти.** То што су при томе задовољни и деоничари банака и обичне штедише доказ је да то раде — добро. И то је све. Редовне убираче високих камата не занимају ни извозно-увозне махинације власника банака, нити начин и место пласирања њихових сред-

Нема никакве сумње да би у свакој правој држави и власници Дафимента и Југоскандика и већине других приватних банака **одавно заглавнели на робији.** Исто тако, нема никакве сумње да би власници и „корисници“ средстава државних банака избегли робију само захваљујући чињеници да би одмах доспели на електричну столицу. А између такве две врсте „високих“ гаранција, она прва, признајете, улива више наде.

Дакле, унезверени слободни грађанин ове државе нема бољег избора него да своје паре да оном од двојице превараната који ће му барем рећи „добар дан“. Пре него што га опљачка.

3. Д.

СКУПШТИНСКА ХРОНИКА

СИТУАЦИЈА ЈЕ ЗАНИМЉИВО СЛОЖЕНА

Извештава: Драгослав ГРУЈИЋ

Поново се потврђује да су национални интереси које формулише Скупштина Србије — политичка тајна за њене грађане. Тако је и април почео затвореном седницом, на којој је расправљано о политичкој ситуацији.

ТОПЧИДЕР НЕДОВОЉАН

Министри одбране и иностраних послова поднели су уводна излагања на тој сесији, која је завршена закључком да ће стварање федерације од Србије и Црне Горе допринети „јачању стабилности у региону“. Свој допринос јачању мира дао је и Милан Парошки, предлогом „да се једном за свагда стане на пут сецесионизму у Југославији. Зато је потребно да Председништво СФРЈ објави рат свим сецесионистичким републикама, а да потом поднесе колективну оставку“. Овај његов предлог није наишао на подршку посланика, на шта је Милан Парошки уверљиво одговорио: „Шта те будале знају како се води дипломатија“.

Можда је један од разлога ове уздржаности према радикалном предлогу Парошког и тај што рат пуно кошта. Која је економска цена рата, можемо само претпостављати. Али је сигурно да ту цену не може да исплати ни топчидерска штампарија својим фалсификованим банкнотама, које убацује у промет свакодневно у енормним количинама. За њен рад којима се плаћају ове ратне лудости — само за папир, који је купљен у Немачкој — било би потребно дати 160 милиона долара.

ПРАВА РАТНИКА

Па ипак, и то је недовољно. Недостаје новца да се плате све последице рата. Због тога није прошао предлог Драгана Јевтовића, који је тражио да се по хитном поступку усвоји одлука о привременој новчаној помоћи рањеним борцима учесницима рата '91/92. у висини двоструког просечног бруто личног дохотка Републике за претходни месец, а на терет буџета. Против његовог предлога била је министарка рада Бранка Јешић. Она је посланицима објаснила да „се за те сврхе сада издваја 19 милијарди, и до сада је 2540 ратника регулисало то право, а још хиљаду њих чека одлуке“. На тражење министарке ово питање је одложено „да би се Влада информира-

Телевизијске преносе рада Скупштине Србије више готово нико не прати, а средства информисања јој посвећују узредну пажњу. Међутим, тамо се и даље догађају ствари исувише занимљиве да им се не бисмо намејали још једанпут. На нашу заједничку штету.

сала о проблемима“. После пар дана Влада је предложила да се по четири хиљаде динара од прихода посланика издваја за помоћ рањеницима.

Неки од народних заступника у били галантнији и нудили више. Тако је Радмило Богдановић тражио да се сума повећа на 10 хиљада, док је Милан Парошки истрчао са својим предлогом да посланици целокупну зарату за март дају рањеницима. Свој галантни гест је објаснио тиме да „нисмо доносили делотворне одлуке, нисмо пројектовали будућност српског народа у крајинама, и заслужили смо да немамо зараду за месец март, ни паушал, ни разлике у платама“.

Ово надметање и лицитирање патриотизмом оспорио је Миломир Бабић, посланик Странке сељака Србије. За њега је све то било непојмљиво и неукусно. „Господо посланици, морам да кажем да је овакав начин за помоћ људима, који су ратовали за ову земљу чиста демагогија. Ова држава мора са нивоа државе и Владе да трајно реши питање тих људи, то су они заслужили јер су се борили за ову државу.“

Они не смеју да чекају на нашу добру вољу“.

Председавајући је због ове интервенције одузео реч Бабићу, јер по њему то није тема и „то што говорите је својеврсна злоупотреба говорнице“. Исто је мислила и Бранка Јешић, која је рекла: „Ја протестујем у име Владе против оваквог става Бабића. Он нетачно износи чињенице“.

ДЕВИЗНА ШТЕДЊА

После нећкања и одлагања да се на дневни ред стави питање девизне штедње, посланици су пронашли „спасоносно решење“ —

да тај врућ кромпир пребаце Савезној скупштини. Тако су без много размишљања „дали сагласност“ на Нацрт Закона о претварању депоноване девизне штедње код НБЈ у јавни дуг федерације. Убрзо се показало да ово није никакво решење.

Већ сутрадан су Зоран Хорван и Милан Парошки предложили да се по хитном поступку донесе Закон о гаранцији права девизних штедиша тиме што ће се забранити отуђивање имовине СФРЈ и њоме гарантовати обештећење штедиша.

Предлагачи нису добили прилику да објасне предлог и њихов предлог је одбијен. Због тога је Зоран Хорван тражио реч и жалио се на повреду Пословника. Када је најзад, после натезања са Председавајућим добио реч, објаснио је да претварање девизне штедње у јавни дуг јесте незаконито, јер „нико нема права да располаже имовином грађана, која је очигледно отета“. Зато Скупштина Црне Горе није дала сагласност на тај предлог. Боље је тражити мораторијум на распродају имовине федерације, и њоме гарантовати права штедиша. За Јована Зебића, министра финансија, ово је било неприхватљиво јер „ради се о великим средствима и великим обавезама. Иначе ћемо Републику Србију учинити одговорном за нешто за шта она није одговорна“.

Махмут Мемич је покушао да ово питање реши преко колена. По њему „према правним правилима (облигационог права) таква трансформација у јавни дуг је забрањена, јер уговор између штедише и банке делује само између њих. Трећи нема право да се меша у њихов однос, без сагласности уговорне стране. Нико нема права, без сагласности штедиша, да тај дуг (уговорни однос) претвори у јавни. Једноставно је решење тог проблема. За њега су одговорни председник Владе, министар унутрашњих послова и министар правде. Министар полиције треба једноставно да уради оно што су урадили у Крањеву. Тамо су похапшени људи, јер се зна ко је присвојио средства — то бу благајници, ликвидатори, одговорна лица у банкама. Лако ћемо решити проблем на тај начин што ћемо конфисковати имовину оних који су покрали штедише“.

Након тога Јован Зебић још једном тражи време „да консултује светске правнике“, што су посланици прихватили.

Сутрадан (15. априла) су Петар Петровић и Момчило Грубач предложили да Скупштина донесе одлуку о повлачењу сагласности на Нацрт закона о претварању депоноване девизне штедње у јавни дуг федерације. (7. априла Скупштина је дала сагласност). Представник Владе Мирко Миловановић је посланике од овог предлога одговарао једноставним објашњењем: „Сматрамо да наша сагласност нема никакво правно дејство. Али погледаћемо ствари па ћемо вас информисати“. Њему је реплицирао предлагач Момчило Грубач: „Има разлога да стави као хитан поступак јер се тиме суспендује идеја да се штедња претвори у јавни дуг и то би умирило јавност“. На запрепаштење самих предлагача, њихова иницијатива је усвојена и Скупштина је повукла дату сагласност.

ОЛАКА БРЗИНА

Ово је само један у низу примера да рас-

праве у Скупштини трају све дуже, а донете одлуке опстојавају све краће. После седам дана опозвана је сагласност; после два дана укинута је Уредба Владе о забрани рада продавница „Борово“; преко ноћи су, под притиском штрајкача укинуте одредбе интервентног закона које лимитирају плате просветних радника; док се још закон није ни почео примењивати, већ ступају у дејство његове измене и допуне; новопостављени уредници и главешине у Радио-Београду морали су да буду опозвани због протеста новинара... Скупштина и Влада које данас доносе једну одлуку, а сутрадан то поништавају, не могу имати никакав ауторитет, нити бити гарант грађанске, економске и правне сигурности. Можда властодршци могу да владају од данас за сутра, али нормални грађани не могу тако да живе. Темпо који диктира власт је убитачна, и поред добре кондиције и утренираности на такав шпринтерски стил живота, за тако нешто народ има све мање снаге. Зато су и све гласнији протести против таквог стила владања, који је можда добар за трку, али, нажалост не доноси никакве резултате.

У тој сулудој трци са судбином Влади кризни штаб сваког јутра, онако уз кафу, распоређује паре, а 15-дневни доноси конкретне одлуке о интервентним средствима којима здравство снабдева најнеопходнијим лековима. У међувремену, распоређује оно што је од имовине остало, а то назива својинском и власничком трансформацијом привреде. Тако је ИМТ продат у бесцење за 7,4 милијарде динара, односно 500 великих трактора, или за 75000 „Рибок“ патика. Консолидација ове фабрике значи отпуштање са посла 3000 радника. За своје економске идеје Влада је Скупштини доставила Предлог закона о фонду за развој Републике који би према тексту образложења Владе требао да „подстиче својинско, производно и финансијско реструктурирање и развој; економско-финансијску консолидацију привреде“. Извори средстава овог Фонда су из продаје друштвеног капитала (60 одсто од продатог друштвеног капитала преносе се на Фонд), емитување хартија од вредности, средства од друштвено политичких заједница (1,5 одсто друштвеног производа привреде из претходне године), кредити, зајмови. Сва средства су у државној својини.

ДРЖАВНИ СЛУЖБЕНИЦИ

Показан је интерес за удомљавање државних службеника.

Приликом претреса закона о државној управи Стојан Милосављевић је предложио амандман по коме „републички органи државне управе преузимају запослене из општинских, градских и покрајинских органа“. Тиме је осујетио намеру Владе да преузме само део ових радника, а остале да препусти општинама да се о њима брину. Иако је Зоран Ђетковић уверавао посланике да је „много целисходније да нераспоредени радници остварују права код органа чији су радници, то јест у општинама“. Посланици су усвојили амандман Милосављевића и тиме државу обавезали да збрине све оне (од 25000 ђата и функционера) који ће остати без досадашњег посла.

ПРИВИЛЕГИЈЕ ГЕНЕРАЛА

Скупштина није прихватила две иницијативе посланика СПО Радомира Урошевића. Он је, најпре, тражио да се по хитном поступку донесе Закон о престанку важења Закона о стамбеном обезбеђењу у ЈНА како би се спречила даља злоупотреба. Његов је предлог да се у ЈНА примењују стамбени прописи Србије. Урошевић је исказао бојазан „да Србија поново не постане заточеник генерала који су ратове по Југославији изгубили, али су зато добили станове и привилегије у Београду“.

Овом се супротставио Марко Негованић, министар одбране: „Није тачно да је ова армија изгубила рат. То је врло евидентно“. Ова изјава министра пропраћена је смехом у сали, а смејали су се сви, не само опозиција. Циљеви које је поставила политика пред армијом — испуњени су. Много се говори о привилегијама. Изнесите једну чињеницу господине Урошевићу о генералским привилегијама. Изнесите је само“.

Зоран Ђетковић, министар правде, овај предлог је отклонио већ више пута коришћеним изговором: „Пошто се односи на проблематику коју регулише савезни закон то Влада не прихвата предлог Урошевића“. Влада Србије без зазора користи постојање крње Југославије као алиби за све своје неспособности и немоћи. Онда када јој то одговара, Влада је уредбама оно што је било у компетенцији савезних органа преузела на себе (прописи о спољнотрговинском и девизном пословању, ограничењу промета и услуга, мењачким пословима, концесијама). Зато према уверењу Урошевића „нема никаквог разлога да Влада и ово питање Уредбом не регулише“.

Друга иницијатива Радомира Урошевића је била да се донесе Закон о престанку важења финансирања ЈНА. Циљ закона је да се „трошење средстава стави под контролу Владе Србије, јер финансирање ЈНА сада углавном врши Србија и с обзиром да ми дајемо средства имамо права да републички органи контролишу њихово трошење“. Само петнаест гласова за предлог није било довољно да се уврсти у дневни ред.

ПРОФЕСОРИ И ДЕЦА

Скупштина је усвојила измене и допуне Закона о висини основице цене рада за утврђивање плата и зарада у државним органима, јавним службама одређеним организацијама у 1992. години, чиме су делимично усвојени захтеви изнети током штрајка наставника. Као разлог због чега се противи овим изменама Зоран Аранђеловић, потпредседник Владе, навео је да је „за исплату увећаних зарада по овим изменама потребно обезбедити додатна средства у буџету у износу од 2,5 милијарде динара“.

Да све то није довољно да се умири професорска раја тврдио је Пал Шандор и својим колегама поручио: „Ви ћете наравно гласати за овај закон, великом већином, донећете га, али ћете бити присиљени да изађете кроз ресторан, а не на главни излаз“. На завршетку седнице већина посланика је и изашла на тај излаз.

Радомиру Лазаревићу се ово није допало

и он је „као педијатар, предложио да ова Скупштина треба да донесе закључак да се никада овакав штрајк више не донесе (?!) у интересу деце. Ако мислимо на децу, сматрам да треба да изменимо Закон о штрајку и да забранимо просветним радницима уопште да штрајкују“.

Слободан Ракитић је поводом захтева посланика да се представницима Штрајкачког одбора не дозволи да објасне захтеве (само 11 посланика је било за то да штрајкачи објасне своје захтеве) рекао да се „ова Скупштина понаша као да има нека екстериторијална права. А ја не знам чија су то права. Предлажем да представници штрајкача дођу у Скупштину и упознају нас са захтевима“.

Радован Радовић је био против тога: „Ја разумем раднике из Београда. Њима је много лако да штрајкују. Они једноставно дођу да прошећају пред Скупштину. А моји радници из Петољетке, моји просветни радници, када крену у Београд иду аутопутем и док стигну, забораве зашто су пошли. А ови овде — једноставно стално су ту“.

ПРИНУДАН РАД

Током разматрања извештаја Одбора за наплату ратне штете, Влада је тражила да ово буде затворено за јавност, што је аklamацијом одбијено (један уздржан).

Батрић Јовановић, председник привременог Одбора, тражио је да „садржај рада Одбора буде проширен и на проблем експлоатације Србије у послератном периоду од стране хрватско-словеначке коалиције, која је фактички имала принудну управу над Србијом, под окриљем антисрпске коалиције. То је од великог значаја за конструисање деобног биланса“.

Он је известио Скупштину да је Одбор мишљења да треба да се преименује, тако да у његовом наслову стоји и питање изучавања геноцида над Србима, а треба такође да се прошири рад и на питање пљачке Србије у ери владавине хрватско-словеначке коалиције и да постане стално скупштинско тело.

Војислав Недељковић је подсетио посланике да је прошле године поднео предлог да Немачку тужимо међународном суду правде у Хагу у циљу наплате ратне штете за заробљенике који су били на принудном раду у Немачкој. Тада је одговорено да Савезна Влада то не може да учини.

Ради се о 122 хиљаде, можда и више, српских заробљеника.

Војислав Недељковић је израчунао да принудан рад мора да буде плаћен по 720 марака месечно. „Ради се о огромним цифрама, уколико се у обзир узму и камате“.

Батрић Јовановић је најавио да је представник Владе дао сагласност на захтев да сви заробљеници треба да добију борачки статус у диплом трајању. На крају је једногласно усвојен предлог о преименовању Одбора и донета одлука о његовом прерастању у стално тело Скупштине.

ТЕЛЕВИЗИЈА

Скупштина је одбила захтев Михајла Марковића, који је тражио да се по хитном поступку разматра његов Предлог закона о изменама Закона о Радио-телевизији. Према предлогу Скупштина би уместо Владе требало да именује Управни одбор и генералног

директора Радио телевизије, „зато јер Влада није вишестраначка већ социјалистичка, и она, како каже Борисав Јовић, проводи програм СПС-а. Таква Влада ће изабрати и Управни одбор који ће реализовати њен програм, а тиме се крше одребе о законској обавези Телевизије да нестраначки и објективно информише грађане. Имамо искуство да свака Влада мења уреднике и директоре“. Његов предлог није усвојен.

СЕЉАЦИ БЕЗ ПРИВИЛЕГИЈА

Нађ Шандор је до хитном поступку предложио доношење препоруке Председништву СФРЈ и ЈНА да привремено обуставе мобилизацију у резервни састав ЈНА обвезника који сами обрађују своју земљу. Министар одбране Марко Неговановић, је ово одбио, јер „Влада сматра да ово питање не треба да разматра Скупштина“, а тако је мислила већина посланика.

НЕЗАПОСЛЕНИ

После скоро пола године — од када је поднет Предлог закона о запошљавању и остваривању права незапослених лица — закон је најзад усвојен.

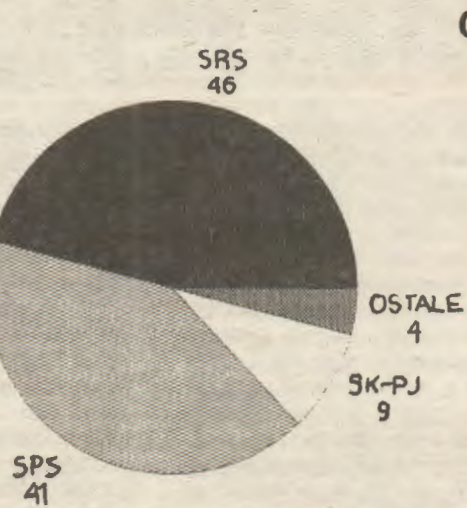
Према проценама Владе њиме треба обезбедити пре свега зараде за оне који ће током године остати без посла — рачуна се на око 70 хиљада радника који ће током године остати без посла — а за њих држава у буџету планира просечну месечну зараду од 8046 динара, то јест укупно је у 1992. години потребно обезбедити 8,975 милијарди. Према уверавањима из надлежног Министарства те паре ће бити обезбеђене доприносима и продајом друштвеног капитала.

ПАНКОВ И КУЛТУРА

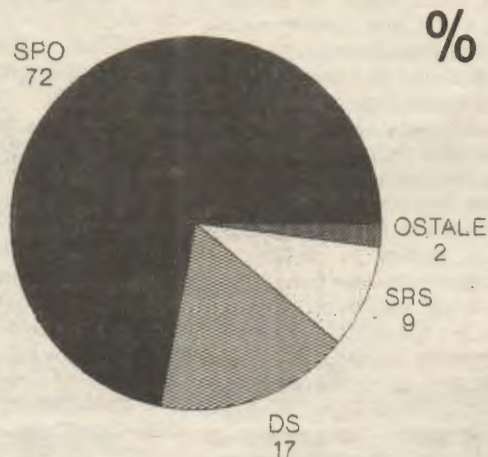
На крају вреди забележити инцидент до кога је дошло током заседања Скупштине. Стална ароганција и осиноост Председништва Скупштине је и овог пута била повод да већина посланика опозиције демонстративно напусти салу парламента. Радован Панков није дозволио шефу посланичке групе СПО Слободану Ракитићу, подношење предлога да Скупштина по хитном поступку разматра „ултиматум“ Србији који је добила од КЕБС-а. Панков Радован Ракитићу једноставно није дозволио да говори. Ако је исувише очекивати од социјалистичких посланика и њихових послодаваца да имају исти аршин за све посланике, тада би бар требали да поштују минимум парламентарног бон-тона. (Председнику СПС групе реч се даје одмах, а његови предлози којима тражи хитан поступак бивају усвојени и „без да су написмено поднети“). Али, такав третман нема лидер опозиционе СПО групе посланика. Радован Панков, провинцијални политичар, који је по кључу засео у фотељу потпредседника Скупштине, не зна да се свуда у свету вођи парламентарне фракције, па и оној опозиционој, увек даје реч, када он то затражи, зато што се тиме показује третман опозиције као институције од јавног интереса. Панкова излазак опозиционих посланика нимало није поколебао да настави вођење седнице, „као да се ништа није десило“. Наставили су да раде и одлучивали без кворума.

наставка са стр. 9

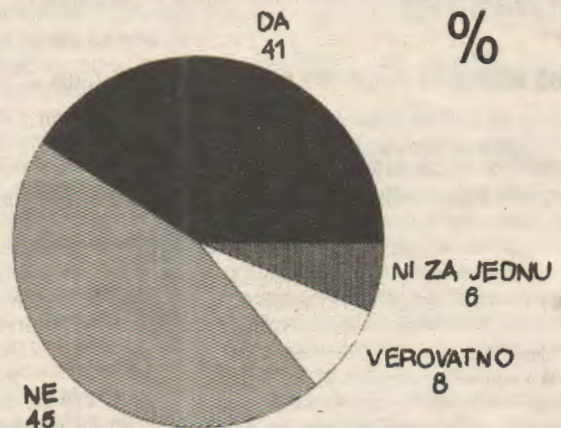
КОЈА ЈЕ STRANKA "NAJREZIMSKIJA" ?

КОЈА ЈЕ STRANKA NAJVECI OPONENT VLASTI?

DA LI BISTE DANAS NA PARL. IZB. GLASALI ZA DRUGU STRANKU?

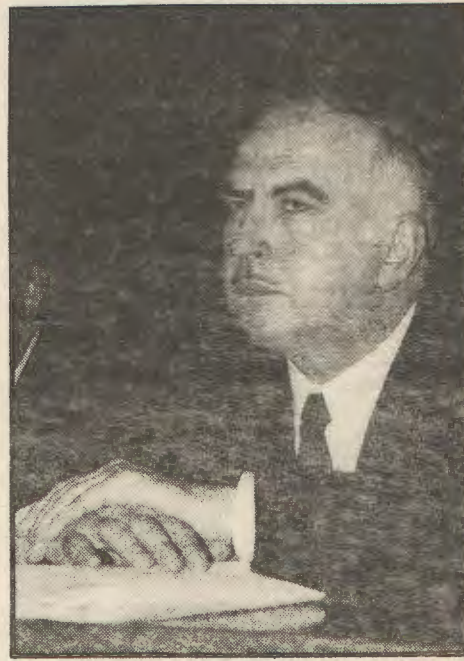
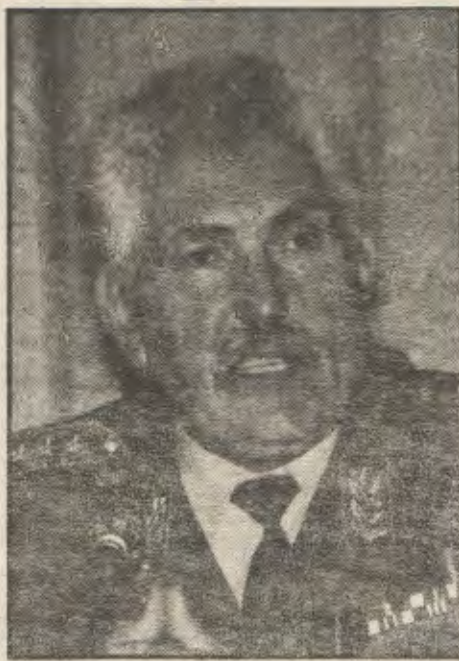

TELEFONSKA ANKETA - 410 ISPITANIKA

ЕКСКЛУЗИВНО

ВЕЛИКИ ТРАНСПОРТ ИЗ УЖИЦА

ВЕЛЕИЗДАЈА ПО ТРЖИШНИМ ПРИНЦИПИМА

Октобра је реаговао Сектор самозаштите, затим возачи који су муницију развозили. Информација са напоменом „строго поверљиво“ упућена је ССНО, републичким министарствима унутрашњих послова и народне одбране, СУП Ужице, сектору Наменске производње, Управном одбору... неким посланицима Скупштине Србије.

Шест месеци уназад, муниција је продавана свима — уколико имају пара.

Да је један од највећих снабдевача словеначких, хрватских и муслиманских сецесиониста управо СРПСКА фабрика „Први партизан“ из Ужица, страشان је детаљ овог мрачног Пандемонијума званог Југославија. Без стида, без икаквих моралних узуса, у овој фабрици тврде „да ће оружје продавати и даље“, да се то ради по закону и уз благослов Републике Србије и њених органа.

Трговци смрћу нису удаљени хиљаду километара. Они су овде, у срцу Србије. Неко их је научио да се трговина смрћу назива „тржишним пословањем, али то има своје име: национална веленздаја.

Документација „Српске речи“ биће послата Скупштини и међународној јавности.

Пише: Славница **ТАНАСИЈЕВИЋ** — **ЛАЗИЋ**

Информацију да је „Први партизан“ из Ужица (тада још Титовог) током целе прошле године убрзано снабдевао свим врстама муниције (производи око 300 врста за различите намене) осим ЈНА и оне који нам ту исту муницију сада враћају кроз цев, први је саоп-

штио Жељко Медић, в. д. руководиоца Сектора самозаштите „Првог партизана“. За само шест месеци, у правац Словеније, тачније Јесеница, упућено је 7 пошиљки укупне тежине 147.774 кг, а у правац БиХ упућено је 29 пошиљки са укупном тежином од 94.090,30 кг. Пошто је усмено упозоравао официра безбедности (који је стално запослен у фабрици) да се муниција продаје сумњивим лицима

(„Официр безбедности је у разговору рекао да је свестан да се врши препродаја муниције у БиХ“), а како нико ништа није предузео, Жељко Медић је саставио информацију и под ознаком „строго поверљиво“ доставио је првог октобра прошле године: ССНО, републичком министру народне одбране, СУП-у Ужице, генералном директору и потону „Наменска производња“ који произво-

PP "ЗАЈЕДНИЧКИ ПОСЛОВИ" ДОО
- СЕКТОР САОУСТАШТИНЕ -
Број: 1/1/91
1. 10. 1991. године
У З И С Б

И Н Ф О Р М А Ц И Ј А

Ка основу наруџбеница упућених од стране
PP "Наменска производња" Сектору саобраћајне полиције и вршили
радници из службе ДОО обезбедјивали пратиоце и вршили
предаје "Б" материје издвојеног возача, а у
договору са транспортном службом ДД "Први партизан"
транспортна упућиваних камиона, може се констатовати
да је од 1.07. до 30.09.1991. године:

- У правцу Словеније, тајније у Јесенице упућено седан
пошлјачки камион тежине 147.774 кг.
- У правцу БИХ упућено је 29 пошлјачких камиона
тежином од 91.098,30 кг.

Из наведених података може се констатовати
да је велика количина муниције убрзано транспортована
у правцу Словеније и БИХ из подручја Републике Словеније
у Босније која су терором подјављивали и доносили у
српске оружане формације и њихови савјетници активностима
намереним против БИХ и њених ЈНА.

Упућено са извозом и испорукама муниције у
правцу Јесенице, велика количина исте материје убрзано
се продаје и транспортује на подручје Републике БИХ
којама тајније и приватним лицима.

Како уласци у правно-формалну процедуру
продаје муниције намеће се отворено питање: Да ли су
се одговорна лица а у првом реду директор PP "Наменска
производња" и његови непосредни сарадници у првом
реду активни учесници ЈНА запослени у овом предузећу
учествовали у продаји и извозу муниције производњом
у PP "Наменска производња"?

Да ли се муницијом произведеном у овој
фабрици снабдевају каналима снабдевају оружане формације
Словеније и Босније?

У случају да је при транспортовању ове ма-
терије постојала животна опасност излажу се радници
ДД "Први партизан".

Може се очекивати да у складу са
законом ове информације неће одговарајуће мере.

УД РУКОВОДИЛАЦ
СЕКТОРА САОУСТАШТИНЕ,
Медић Зелијко

- ОД ПРАВИТЕЉА:
У : БИО
1 : Републички министар
1 : МУП Врхове
1 : Генерални директору
1 : ДД "Први партизан"
1 : Управљачком одбору ДД "Први партизан"

**Од 1. марта до 30. септембра 1991.
огроман транспорт кретао се ка Словенији и
Босни? У чијим је рукама завршила
муниција?**

ди и продаје муницију у „Првом партизану“.
„Са овом информацијом хтео сам да
скренем пажњу надлежним органима да се
дешавају неке ствари које се не би смеле
дешавати. Никада се као у овом периоду
није убрзаније транспортовала „Б“ материја
(муниција) за извоз, коју ми производимо.

СУСПЕНЗИЈА НАКОН ОБЕЛОДАЊИВАЊА

Чуо сам да на једном граничном прелазу
роба пређе границу, а да се та иста роба
враћа у Словенију на другом граничном
прелазу, изјавио је Медић. „Продаја се
врши сумњивим лицима и има појава шверца
муницијом. На пример, од нас се купује
по два динара а препродаје по 20 дин. Пре-
судно за писање ове информације је било

то што су два возача била у смртној опас-
ности приликом превоза „Б“ материје у Но-
ви Травник, где су их вероватно пресрели и
малтретирали припадници ХДЗ.

По сада важећим нормативним актима и
опису послова на које сам распоређен, ја
сам био дужан да обавестим надлежне ор-
гане о свим појавама како би се спречио
даљи транспорт муниције сумњивим лица-
ма у кризним подручјима.

Поред овога, према плану приправности
једна од мера у случају непосредне ратне
опасности јесте да се стави под контролу

Неко мора да оде у затвор — или ми
који смо то открили па обелоданили, или
они који су то организовали. Сумњам да
је у то уплетена и полиција и ССНО. Све
доказе поднели смо надлежним институ-
цијама у фабрици, приложили смо све-
дочење возача који тврде да месецима
наоружавамо усташе у Дервенти, Добо-
ју и Травнику. Поднели смо доставнице
из којих је очигледно да се усташама и
муслиманима који се „крију“ иза фиктив-
них фирми, продаје и забрањено оруж-
је. Обавестили смо председника Скуп-
штине Србије о свему, а све се заврши-
ло тиме што је организован Раднички са-
вет Наменске производње са пет офици-
ра из фабрике, на челу са официром
безбедности у време када је била најве-
ћа издаја подофицира у ССНО. Подржа-
ли су пословну политику директора Ви-
шњевца и акламацијом тражили да се
сменимо са положаја ми који смо овај
скандал и обелоданили.

(Боривоје Даговић, директор секто-
ра ПП „Промет“)

извоз стратешких производа. Ова информа-
ција је написана уз претходни договор са в.
д. директором ПП Заједнички послови и са
генералним директором „Првог партизана“
ДД. Сматрам да у њој нема ништа што је
нетачно“, тврди Медић.

Само 14 дана касније Медић је мобили-
сан а ових дана суспендован с посла.

„Афера“ како је назвао директор намен-
ске производње Радомир Вишњевац, са му-
ницијом „Првог партизана“ која иде усташа-
ма, (што су потврдили и возачи фабрике у
писменим изјавама) заташкана је. „После
упозорења, настављена је испорука истим
купцима у БиХ“, каже Боривоје Даговић, ди-
ректор ПП „Промета“ који је стао у одбрану
Медића, а над којим такође „виси“ дисцип-
линска мера због изношења ових података у
јавност.

Кома је и како продавана муниција из ове
фабрике, знало се од самог почетка. „Неко
мора да оде у затвор — или ми који смо то
открили па обелоданили, или они који су то
организовали. Већ више од пола године не
дешава се ништа“, каже нам директор Дра-
говић. „Сумњам да је у то уплетена и поли-

ција, и ССНО. Све доказе поднели смо над-
лежним институцијама у фабрици, приложи-
ли смо сведочења возача који тврде да ме-
сецима наоружавамо усташе у Дервенти,
Добоју и Травнику. Поднели смо доставни-
це из којих је очигледно да се усташама и
муслиманима који се „крију“ иза фиктивних
фирми, продаје и забрањено оружје. Оба-
вестили смо председника Скупштине Срби-
је о свему, а све се завршило тиме што је
организован Раднички савет Наменске про-
изводње са пет официра из фабрике на че-
лу са официром безбедности, у време када
је била највећа издаја подофицира у ССНО,
који су подржали пословну политику дирек-
тора Вишњевца и акламацијом тражили да
се сменимо са положаја ми који смо овај
скандал и издају земље обелоданили“.

Одбијајући најпре разговор за „Српску
реч“ („Никоме ништа више не верујем. Оче-
кивали смо агресивније реакције српске
јавности, а све је „стишано“), директор Даго-
вић је ипак пристао да личним сведочењем
расветли ове догађаје, уз малу резерву да
„нећете смети ни ви да објавите истину“.

ЛЕГАЛНЕ МЕТАК—КОМПАНИЈЕ

По његовим речима, идеални услови за
ову срамну трговину стекли су се током про-
шле године, када је велики број предузећа у
БиХ био регистрован и добио по закону ре-
гистрацију за промет оружја и муниције за
личну одбрану, спорт, лов... За регистрацију
тих предузећа били су потребни одговарајући
папири који су врло лако издавани у БиХ.
Све дозволе које су у БиХ појединци имали
за куповину оружја и муниције важиле су
усред Србије! Убрзано наоружавање „зеле-
них беретки“, усташа и силесије паравојних
формација ишло је углавном преко приват-
них предузећа: „Мујкић — Компани“ и
„Колт“ из Дервенте, „ТИТ“ и „Грамакс“ из
Сарајева и „Гранд“ из Новог Травника, који
су највећи купци комерцијалне муниције „ПП“
наменска.

Главни снабдевачи оружјем и муницијом
усташама у БиХ били су Марџ Маринко,
председник ХДЗ-а у Травнику који је стајао
иза фиктивне фирме „Гранд“; бивши дирек-
тор представништва „Заставе“ у Сарајеву Ан-
дрија Лучић (који је смењен чим се у „Заста-
ви“ сазнало за његове малверзације са оруж-
јем); рођак директора наменске производ-
ње, извесни Вишњевац, који је радио исти
посао у Сарајеву и браћа Мујкић у Дервенти.

Директор Наменске производње који је
са њима склапао послове, морао је знати са
ким ради, јер је и сам дошао у Ужице 1978. из
Травника и морао је знати ко је тамо победио
и ко је на власти. „Сада и новине пишу да
ХДЗ влада Травником, а када смо ми знали
и проговорили, хтели су да нас ухапсе“, ка-
же Драговић. „Ми смо и тада знали, пре
шест месеци, да је Марџа Маринко орга-
низовао штрајк и онемогућио испоруку то-
пова за војску из „Братства“ у Травнику. Са-
да је та чињеница позната из новина“.

Не желећи да падне у патетично приди-
ковање о патриотизму, директор Даговић тврди
да је то „издаја моје земље“ и да нема већег
лицемерја него када Ужички корпус креће у
Невесиње, док наше раднице у Ужицу пакују
муницију за Марџу, а синови су им на фрон-
ту.

„Најтеже ми је било када сам гледао емисију из Вуковара у којој су приказали заробљену усташку муницију. Препознао сам да је наша. Има оловни затупасти врх — 12 грама и намењена је за високо дивљач. Кад удари мечку, на излазу одваљује плећку. Ту рањеног нема! А наш директор каже да смо продавали пиштољску и нешто мало ловачке муниције“.

До толике муниције није се дошло само заузимањем касарни и складишта ЈНА, већ директно куповином у Ужицу. Треба знати и то да је муницију лако препознати, јер на данцету чауре, на сваком метку стоји име предузећа које га је произвело (ППУ), година производње (1991) и калибар (5,56). „Први партизан“ не производи необележене метке и не пристаје на производњу метака са туђим жигом, кажу радници који више година раде у овој фабрици.

МУНИЦИЈА НАСРЕД УЛИЦЕ

Информација о томе да муниција „Првог партизана“ иде директно усташама у руке, потекла је најпре од возача који су превозили муницију у БиХ. „Од 25 возача колико их „Транспорт“ има, путни налози за превоз „Б“ материје приватним лицима у БиХ издавани су „провереним људима“ који су били добро додатно плаћени и све је ишло глатко, док није пошла друга екипа људи која није била у шеми“, каже директор Драговић.

Миодраг Полић, возач који у „Првом партизану“ ради 12 година, добио је налог да превезе преко 200 пакета (што је око четири тоне муниције), у Пуцарево, данашњи Травник. „На налогу за испоруку стајало је само Мареља Маринко и кратко „Гранд“. До тада нисам превозио оружје за њега. Необична околност на самом почетку је да нас полиција БиХ, које је било свуда, нигде није контролисала, нити заустављала, иако на камиону пише „Први партизан“ и препоставља се шта возимо. По правилу, полиција је требало да нас прати, као до тада, кроз сваки град којим смо се кретали. Ништа мање загонетно није и то што на адреси коју смо нашли није било никакве фирме „Гранд“. Био је то солитер чији су станари тврдили да Мареља Маринко никада ту није станао. Док смо стајали пуни муниције насред улице, наишао је један такси и ја сам замолио возача да ми помогне да пронађем „Гранд“.

„Земљаче, показаћу ти адресу да не луташ, али није добро то што радиш“. Питао сам га: „Откуда ти знаш шта ја вучем?“, а он је одговорио: „Не долази то њему први пут, стиже то њему редовно сваког понедељка по четири тоне“.

Одвео ме је пред један кафић где су нам рекли да Мареља долази сваког тренутка из Сарајева. Брзо се појавио и тражио да извршимо претовар муниције на улици. Одбио сам јер је било доста света околу. „Причај слободно, није важно што те чују, јер они и чекају то што си ти довукао“.

У кафићу у коме смо седели, био је залепљен огроман плакат „То сам ја — ХДЗ“. Када сам отворио камион, пришло је десетак људи који су у гепеке паркираних луксузних аутомобила сарајевске, загребачке, зеничке и осталих регистрација претовара-

„Земљаче, показаћу ти адресу да не луташ, али није добро то што радиш“. Питао сам га: „Откуда ти знаш шта ја вучем?“, а он је одговорио: „Не долази то њему први пут, стиже то њему редовно сваког понедељка по четири тоне“. Одвео ме је пред један кафић где су нам рекли да Мареља долази сваког тренутка из Сарајева. Брзо се појавио и тражио да извршимо претовар муниције на улици. Одбио сам, јер је било доста света околу. „Причај слободно, није важно што те чују, јер они и чекају то што си ти довукао“.

У кафићу у коме смо седели, био је залепљен огроман плакат „То сам ја — ХДЗ“. Када сам отворио камион, пришло је десетак људи који су у гепеке паркираних луксузних аутомобила сарајевске, загребачке, зеничке и осталих регистрација претоварили муницију. Частио нас је са по 500 динара и нагласио да би волео да баш ми и следеће недеље довоземо туру, пошто знамо адресу.

(Миодраг Полић, возач)

ли муницију. Никада никоме нисам тако испоручивао муницију. Частио нас је са по 500 динара и нагласио да би волео да баш ми и следеће недеље довоземо туру, пошто знамо адресу. У повратку није било никакве контроле“.

Следећег понедељка, возач Полић је одбио да вози муницију. „Видео сам да роба иде сумњивим лицима која припадају ХДЗ“. И поред његовог упозорења, његов колега, возач Радисав Кузељевић пристао је да са сувозачем отпреми камион на исту адресу. Кузељевић каже: „Дана 25. септембра прошле године, добио сам налог да четири тоне муниције отпремим у Сарајево и Трав-

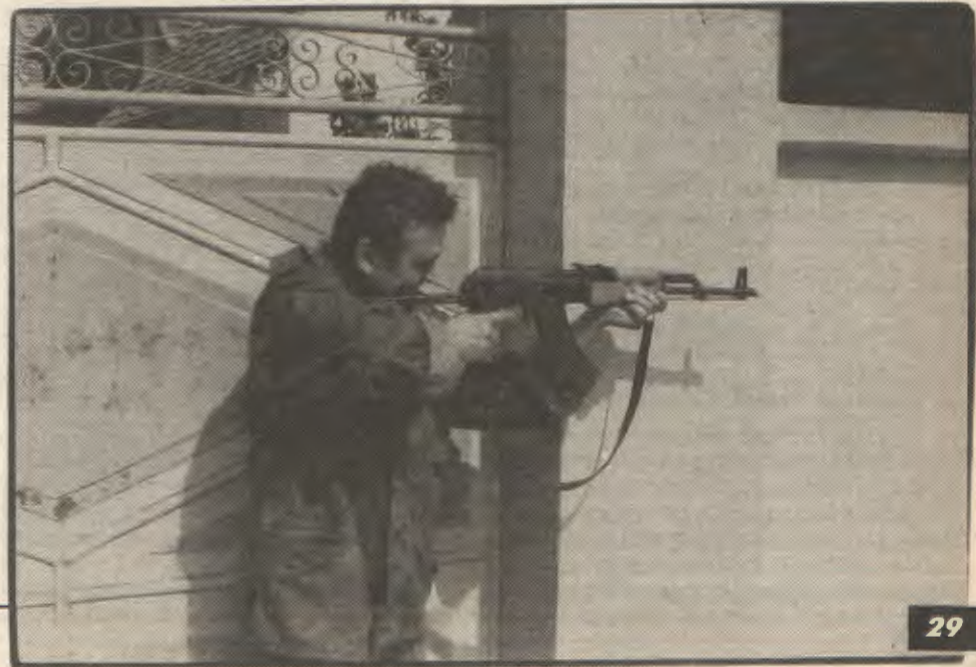
ник. У Сарајево сам муницију истоварио у приватну кућу брату од стрица мог директора Вишњевца (што сам касније сазнао од Маринка Мареље). После ове испоруке, кренули смо за Травник. На пет километара испред одређишта, избила је на пут група од десетак наоружаних бандита, распојасаних, без икаквих униформи и ознака. Уперили су пушке у нас, наредили да изађемо и испитивали: „Шта возите и коме? Лезите на траву!“. Држали су калашњикове на нашим потиљцима и претили: „Четници, платићете зато што нам уништите хрватске градове!“ „Мој колега Слоба каже: „Нисмо ми четници“, а они „Љути, паси траву“.

ДОБРО ДОШЛИ, ДРАГИ ЧЕТНИЦИ!

Сат касније, који нам се учинио као вечност, дошао је њихов заповедник у милицијској блузи и погледао наше папире. „Момци, добро је, то је за нашег човека“. Показао нам је пут до кафића испред кога нас је чекао Маринко Мареља. Поздравио нас је са: „Где сте, четници?“ Мој колега није могао да отрпи: „Нисмо ми четници“.

Заболело ме је када сам видео коме смо и шта дотерали, али је било касно да реагујемо. Наставио је да се размеће: „Знамо се, ја сам усташа!“ Говорио је да у Травнику влада ХДЗ и с нескривеним поносом показивао огроман плакат ХДЗ-а у кафићу. „Ноћас смо имали окршај са војском и потули смо их. Немају шта да траже овде“. Сећам се да је рекао да је пре два три дана био код директора Вишњевца у Мачкату на печењу. „Поздравите ми много Вишњевца и нека вас опет пошаље у понедељак са новом туром“, довикнуо нам је: „Волим да радим са људима које познајем“.

Његови момци из белог комбија брзо су претоварили пакете са муницијом. Тутнуо нам је по 500 динара у руке и ми смо кренули за Ужице. „Путујте и не шаљите овде више онај Ужички корпус. Све сами четници, пијанице и силеџије!“ Мом колеги — сувозачу је играла брада, а није смео да реагује. Очи су му биле пуне суза, јер му је син био на војној вежби. „Ево за кога терамо муницију, да ми дете убију“, завршио је возач Кузељевић.

Са догађајима су упознали шефа, директора и начелника СУП-а који је немоћно слегнуо раменима. „Све ми то знамо, али му не можемо ништа, Вишњевца држи неко из ССНО“.

На колегијуму директора, сви су се држали пароле. **Метак је производ као и сваки други, не купује се за национални патос, него за новац.** На томе се све завршило. „Колега и ја смо испали смешни када смо све ово покренули“, резигниран је Кузељевић. „Никако не могу да прихватим чињеницу да се такав човек налази код нас“.

Исти возач испоручивао је тих дана муницију у Добоју и приватном лицу за кога каже да је Хрват из Славонског Брода, који често долази у Ужице и уговара куповину. Није тешко претпоставити да је муниција и даље ишла на хрватско ратиште.

После ових догађаја, сви возачи су одбили да превозе муницију у БиХ. Решење је убрзо нађено тако што је травнички бели комби долазио у фабрички круг „Првог партизана“ и директно узимао муницију за Марелја. По наређењу директора Вишњевца обезбеђење је возаче комбија пуштало у фабрички круг, а на питање фабричког обезбеђења зашто су терали ужичке возаче да „пасу траву“, арогантно су одговорили: „Зато што сте чобани“.

ДА СЕ „ЈАВНОСТ НЕ УЗНЕМИРИ“...

Када се заратило у Бијелини, директор је ултимативно захтевао од возача да транспортују муницију за Сарајево и Зеницу, или ће им у противном „поделити радне књижице“. Директор Драговић је узео људе у заштиту и био не мало изненађен када је Вишњевац лаконски рекао да ће им „други узети посао“.

У то време подигнута је и ограда којом је директор Вишњевац оградио погоне Наменске производње од осталих делова „Првог партизана“. Био је то први корак, са намером

На пет километара испред одредишта, избила је на пут група од десетак наоружаних бандита, распојасаних, без икаквих униформи и ознака. Уперили су пушке у нас, наредили да изађемо и испитивали. Држали су калашњикове на нашим потиљцима и претили: „Четници, платите зато што нам уништите хрватске градове“. Мој колега Слоба каже: „Нисмо ми четници“, а они: „Ћути, паси траву!“ Сат касније, дошао је њихов заповедник у милицијској блузи и погледао наше папире. „Момци, добро је, то је за нашег човека“. Показао нам је пут до кафита испред кога нас је чекао Маринко Марелја. Поздравио нас је са: „Где сте, четници?!“. Заболело ме је када сам видео коме смо и шта дотерали, али је било касно да реагујемо. Наставио је да се размеће: „Знамо се, ја сам усташа“... Мом колеги сувозачу је играла брада, очи су му биле пуне суза, јер му је син био на војној вежби. „Ево за кога терамо муницију, да ми дете убију“.

(Радисав Кузељевић, возач)

да се Наменска постепено издвоји из ДД „Први партизан“.

Октобра месеца у Наменској је уведено ванредно стање, каже Даговић. „Појачано је обезбеђење, забрањен приступ радницама фабрике, а Хрвати са травничким комбијем слободно су се шеткали по фабричком кругу“.

Револт који је покренуо неколицину људи,

није био довољан да охрабри остале директоре „Првог партизана“ којима није сметало шта се испред Наменске шепури нови „Ауди“ (травничке регистрације) директора Вишњевца који је за веома кратко време стекао и вилу на Белој земљи, поред које је купио огроман плац. На том плацу је почео да зида неки објект који је у време ове „афере“ продао.

Као пословни и практични људи, руководиоци Наменске производње су уместо неког самoopтуживања, пресавили табак и упутили га Радничком савету „Првог партизана“ тражећи хитно сазивање Скупштине ДД „Први партизан“ и хитно суспендовање с посла свих људи који су јавност узнемирили „дезинформацијама“. Цитираћемо га: „Информација од стране Медић Жељка у вези с испоруком наших производа је чиста лаж“... у циљу дестабилизације и стварања узнемирења у фабрици... Раднички савет се ограђује и одбацује констатације наведене у информацији Медић Жељка и даје пуну подршку пословној политици коју води руководство предузећа ПП Наменска производња“. Од Скупштине ови руководиоци захтевају да због нанете „штете фабрици, руководству разреши дужности и суспендује генералног директора ПП Богдановић Радомира, директора „Промета“ Даговић Боривоја, директора ПП „Заједнички послови“ Филиповић Милана и в.д. руководиоца сектора самозаштите Медић Жељка“.

Захтев се завршава ултимативно: „Уколико Скупштина ДД „Први партизан“ не донесе одлуку о суспензији ових лица, Наменска производња ће покренути поступак за раскидање Уговора о оснивању деоничарских друштава“. Ово је поткрепљено циничним закључком да је „немогуће наставити пословну сарадњу са људима који опструктивно делују“.

Скупштина је једногласно закључила да су све информације о продаји муниције „Првог партизана“ Наменске производње на кризним подручјима Југославије без икаквог основа и као такве нетачне“.

ДИРЕКТОРИМА — ОШТРА КРИТИКА

У овај невиђени, фантазмагорични „лов на вештице“ коначно се укључују и они који у рукама држе даљински управљач за продају наоружања и војне опреме — МУП Србије. Генерал Радовић, који се претходно састао са директором Вишњевцем, препоручио је да „треба ићи на смиривање ситуације и не правити од тога неке афере“.

На састанку представника МУП Србије и чланова Заједнице ИНВОЈ (Индустрије наоружања и војне опреме), др Ђорђе Симић, начелник управе МУП Србије рекао је да МУП има сазнања да се ловачка и спортска муниција употребљава на ратишту, „што је катастрофално за борце“.

Додуше, ова продаја се, речено је, обавља у складу са законским прописима и може се забранити једино савезним законом или одлуком Председништва СФРЈ. Међутим, и поред чињенице да су већ тада биле уочене мањкавости постојећих савезних прописа којима се регулише промет наоружања и војне опреме, укључујући и комерцијално тржиште, оцењено је да се са таквом продајом настави.

То практично значи да су наредна два месеца, све до јануара (када су дата нова упутства и допуњени законски прописи), све фирме имале исти третман и муниција је и даље продавана свим трговачким предузећима која су регистрована за промет муниције на целој територији Југославије.

Логично би било поставити питање: због чега су српски произвођачи муниције у време рата, када је и Председништво СФРЈ закључило да постоји непосредна ратна опасност, наставили да наоружавају непријатеље? Део одговора вероватно лежи и у чињеници да, ако би се донела одлука о забрани и ограничавању производње, промета и транспорта спортске и ловачке муниције (за комерцијално тржиште), држава би била у обавези да обештети предузеће, тј. надокнади им штету, а зна се да „Први партизан“ и „Застава“ преко 40% своје производње продају на домаћем тржишту.

Од јануара месеца 1992. године, продаја муниције и оружја може се вршити само преко оних трговинских организација за које МУП Србије да одобрење. Представници Републичког СУП су октобра месеца дали зелено светло за продају муниције српским произвођачима по старим прописима закључили да „није забележен ни један случај злоупотребе од стране предузећа и лица која су регистрована за те послове“.

Из ове прилично неугодне ситуације (за коју је морао бити откривен и неки кривац), бирократски циници изашли су са соломоновским решењем да „највећу одговорност за насталу ситуацију у „ПП Наменска“ има в. д. руководиоца сектора самозаштите Жељко Медих“, против кога „треба покренути дисциплински поступак“, утврдити „конкретну одговорност“, а свакако изрећи и „дисциплинску меру“. Тешко је рећи како је Управни одбор „Првог партизана“ дошао на смирујућу мисао да уместо оних који су муницију продавали ХДЗ-у и муслиманским формацијама оптужи човека који је алармирао јавност због испоруке муниције на кризна подручја, а да директорима са „списка за одстрел“ упути само „оштру критику“.

РИБОЛОВЦИ СПАСАВАЈУ КНИН

Мића Милићевић, председник Црвеног крста Ужица (који има пуне руке посла, јер избеглице стижу даноноћно у Ужице) прича: „Када сам неки дан био у Богдановцима, на трпали су ми пуне џепове муниције. Питам откуд, а они наши људи кажу да је заробљено од Хрвата. На данцету чауре ознака „Првог партизана“! Вратио сам им метке уз савет да их Хрватима врате кроз цев. Па Хрвати пуцају у нас муницијом „Првог партизана“!

Морам и ово да кажем. У почетку борби у Крајини дошао је из Книна наш човек у „Први партизан“ да купи муницију. Испорука је вредела 500 милијарди, а они су сакупили 480 милијарди. „Први партизан“ није хтео да прода нашим људима муницију без тих 20 милијарди, о чему постоји документација. Удружење риболоваца Ужица је прискочило у помоћ и позајмило разлику. Како такав човек, као што је Вишњевац, може да буде председник Удружења Срба из Босне?“

Одговор на многа питања која су постављена у овом тексту, потражили смо од Радомира Вишњеваца, директора Наменске производње „Првог партизана“:

„Немам много да демантујем. Ова фабрика је увек продавала и продаје муницију свима онима који су по закону о промету наоружања и војне опреме овлашћени за куповину. Конкретно, реч је о продаји муниције за цивилне потребе, а то је муниција за пушке, карабин, лично, спортско и ловачко оружје. Она се сигурно може употребити и за друге сврхе. Неудобности су почеле када су код Срба прорадиле емоције и дилеме сме ли се то продавати на словеначкој и босанској територији, јер смо тамо угрожени.“

У последњих 50 година „Први партизан“ је продавао метке свим трговачким предузећима која су регистрована за промет муницијом на целој територији Југославије.

Што се тиче оптужби да продајемо усташама, четницима или муслиманима подвлачим да ми никада не можемо, нити хоћемо да се бавимо провером ко нам је купац.

Ми ниједан метак из ове фабрике нисмо отпремили ниједном купцу без дозволе републичког СУП. Чињеница да смо за сваку нашу продају имали њихову сагласност значи да та муниција није продавана нелегално. „Први партизан“ није полицијска установа, него производна и за нас је метак роба и ништа више и ништа мање од тога. Оног момента када муниција — оружје изађу из круга фабрике, ово предузеће нема више никакве надлежности за тај транспорт. Да ли је украден, препродан, залутао, није више наша брига и ми то не контролишемо. СУП је обавезан да ту муницију безбедно допреми до крајњег корисника, од фабрике до одредишта. Главни деманти да муниција

У почетку борби у Крајини дошао је из Книна наш човек у „Први партизан“ да купи муницију. Испорука је вредела 500 милијарди, а они су сакупили 480 милијарди. „Први партизан“ није хтео да прода нашим људима муницију без тих 20 милијарди, о чему постоји документација. Удружење риболоваца Ужица је прискочило у помоћ и позајмило разлику. Како такав човек као што је Вишњевац, може да буде председник Удружења Срба из Босне?

(Мића Милићевић, председник Црвеног крста Ужице)

Јесте ишла или није ишла усташама у руке се не може дати, ми то не знамо. Све дозволе које су приватници добијали у БиХ за куповину оружја и муниције важиле су законски и у Србији. Могло је доћи стотину Хрвата и стотину Муслимана, колико год хоћете, са дозволом издатом у БиХ и купити муниције колико имају пара. То је тржишни начин привређивања — не можете у самозуслугу продавати млеко или хлеб на националној основи, па једне пустиш у радњу, а друге не.

Red. broj	Наслој од се роба	Количина	Тржишна цена	Врста провоза
BOSNA I HERCEGOVINA				
1/1	Derventa	260 kg	04.05.91	kamion
2/3	Derventa	3222	20.03.91	"
3/8	Floče	2500	09.04.91	"
4/9	Derventa	6204	12.04.91	"
5/13	Derventa	1344	26.04.91	"
6/16	Floče	3300	06.05.91	"
7/18	Sarajevo	3223	10.05.91	"
8/21	Derventa	6306	14.05.91	"
9/22	Derventa	5255	15.05.91	"
10/23	Metković	240	15.05.91	"
11/35	Hadžiđi	500	27.05.91	"
12/38	Derventa	2350	31.05.91	"
13/46	Derventa	1190	11.06.91	"
14/50	Sarajevo	1842	28.06.91	"
15/51	Vogošće	2000	07.07.91	"
16/56	Sarajevo	327	15.07.91	"
17/59	Sarajevo	1800	22.07.91	"
18/63	Doboj	2467	17.08.91	"
19/64	Derventa	2923	16.08.91	"
20/66	Derventa	2239	22.08.91	"
22/71	Sarajevo	1628	"	"
21/68	Sarajevo	2100	26.08.91	"
23/73	Sarajevo	1950	10.09.91	"
24/75	Derventa	2701	09.09.91	"
25/76	Novi Travnik	3365	09.09.91	"
26/78	Doboj	1744	13.09.91	"
27/79	Zenica	473	25.09.91	"
28/80	Novi Travnik	1902	25.09.91	"
29/81	Sarajevo	1183	25.09.91	"
УКУПНО:		94.090,30 kg		
SLOVENIJA				
1/12	Jesonice	55.635 kg	24.04.91	voz
2/19	Jesonice	1.020	13.05.91	kamion
3/20	Jesonice	6.619	10.05.91	kamion
4/29	Jesonice	5.000	27.05.91	voz
5/30	Jesonice	18.500	27.05.91	voz
6/42	Jesonice	36.000	07.06.91	voz
7/44	Jesonice	25.000	10.06.91	voz
УКУПНО:		147.774 kg		

Ловачка муниција (за лов на медведе) припремила терен у Босни

И данас све дозволе издате за набавку оружја и муниције у БиХ важне и за Србију и обратно. Оног момента када је престала могућност продаје муниције у БиХ због ратних операција, нисмо хтели да кажемо Муји нема, Иви нема а Марку има, него смо обуставили испоруку робе на цело подручје с тим да ћемо до јануара ове године продати робу сваком купцу који добије одобрење за набавку од СУП Србије.“

Питам саговорника зна ли да је муниција „Првог партизана“ за лов на високу дивљач, коју је продавао, служила за одстрел Срба?

„Не желим да се бавим демантијима. Испричао сам вам како се продаје муниција за спорт и лов. Напишите шта хоћете, али ја верујем да смо ми продавали само овлашћеним организацијама. Ако је неко на терену злоупотребио ово оружје, о томе морају знати много више републички органи који су за то плаћени.“

Док смо се поздрављали Вишњевац је рекао: „Догод будем био директор — продаваћу.“ додаје: „иза ових врата, преко пута мене, седи официр безбедњак, без чијег знања нисам продао ниједан метак.“

Директор Вишњевац је иначе био веома заузет спремањем поклон пакета који треба у име „Првог партизана“ послати избеглицима, којих по званичним проценама има преко 3000 у Ужицу.

Ти невољници побегли су пред нечијим мецима.

Шта ли пише на данцету чауре која им је била уперена у груди?

Пише:
Владан А.
ВАСИЛИЈЕВИЋ

ПОЛТРОНИ МЕЃУНАРОДНОГ РАНГА

свечаности у САНУ. Изречено је подоста лепих речи тим поводом и с правом. Али тешко је отети се утиску да нису изостале и извесне неумерености у оценама и закључцима. Опор призвук додворавања није могао да буде избегнут. Обезглављена, никада дозрела дневна политика која пропада у свим својим покушајима да се наметне најпре на југословенском простору а онда и изван њега (позори у Хрватској и Словенији, остајање у сенци на Хашкој конференцији, неуспеси у Анкари да се осујети признање Македоније и Босне и Херцеговине, свету недопадљиво роварење у Атини које је навело баш САД да опомену грчку страну да се уздржи од даљег оспора-

још трагичније понавља, опет уз помоћ истих „пријатеља“.

Да би изашли у сусрет захтевима Броза Американци 16. и 17. априла 1944. године без војностратешких разлога бомбардују већ тешко разорен Београд. У том ваздушном нападу гине 1160 лица. Број рањених није познат. Током каснијих бомбардовања погинуло је велики број грађана али прецизнијих података нема. („Историја Београда“, III-20. век, Београд 1974. стр. 548). Разорни ваздушни напади вршени су и на друге српске градове (Лесковац, Ниш, Краљево). Због чега, никада није одговорено. Предузето је само све што је доприносило да се прљави трагови избришу.

За разлику од оваквог односа према САД и прелажења преко зла које су и они чинили српском народу, у мањој или већој мери од осталих, свеједно је, али су их чинили, други злочин је обележен прецизно и са одлучним показивањем прстом на заклетог злотора Срба. На дан 6. априла 1941. године сећање се вратило 51 годину уназад. То је морало да се учини, као што ти догађаји никада не смеју да буду предати заборава. И хроничар је био педантан. У нападу Немаца на Београд, који су били непријатељи, не савезници, погинуло је 2271 лице, рањено је неколико пута више, потпуно је разрушено 682 куће („Историја Београда“ III-20. век, Београд 1974. стр. 501) Сви су подаци ту, сређени, сачувани за потомство.

Ако се неко стално позива на интерес једног народа онда мора да зна неке давно потврђене чињенице. Да би чувао своје и живео животом на који има право, српски народ мора да зна своју праву историју и разлоге и смисао свих својих страдања и успона. Скривање истине од њега, па и у најмањој мери, а поготово упућивање у полуистине и неистине чини га неспособним да се одупре ма ком искушењу на које наиђе. Необавештен или, што је куд и камо горе, погрешно обавештен он постаје немоћан и лак плен злонамерника. То му се управо и догађа у овим тренуцима. У завади са свима почиње да губи сопствену државу и да постаје туђин на своме. Довољно је само напоменути да је званичан став и Вашингтона да се Албанцима на Косову мора вратити највећа могућа аутономија, не крије се ни помисао на републику. Исход избора у Албанији, отвара нове замке око тога. Вођа албанских демократа Сали Бериша је близак утицајним круговима у свету, окружен је образованим и вредним младим сарадницима. Они из Народне скупштине Србије „Срам Вас било! Срамота“, и не једино из парламента, не запајају те опасне промене. Као да се ништа није догодило настављају са својим непромишљеностима. Можда је и то део бриге за интересе Србије и српског народа? Они ту суптилност у политици осећају и спознају; незналице изван њиховог круга проглашене непријатељима, иако су искључиво политички истомишљеници и ништа више, немају слуха за такве суптилности. Треба једино страховати да, док сви схвате ново умеће политике СПС, Србија неповратно не губи оно што је заиста њено, на шта има право, што ју је и држало у најјужем кругу великих земаља Европе и света.

СРАМ ВАС БИЛО! СРАМОТА!

Актуелна српска власт обележила је 6. април, дан кад су Немци бомбардовали Београд. Шеснаести април, дан кад су то исто урадили Американци, остао је „необележен“. Ваљда због тога што су „Американци увек стајали уз малу Србију“.

Недавно, тачније 25. марта 1992. године обележено је 110 година од успостављања дипломатских односа између САД и Краљевине Србије. Леп догађај, вредан пажње и поштовања. Поготово ако су кроз тај дуги временски период ти односи одражавали „постојано пријатељство“, како је истакнуто на

вања македонске ствари) ни овде није знала да нађе меру. Уздржаност амбасадора САД у Београду који није прећутао и падове у односима између две земље као да је прошла незапажено. Исто је и са његовом, могло би се рећи због неких околности и циничног наглашавања да је „Америка увек стајала уз малу Србију“ („Политика“, 26. марта 1992. стр. 9). Данас када се толико говори о демократизацији тоталитарних система, када процес у том правцу поставља као незаобилазан предуслов за проређене земље Средње и Источне Европе за њихов улазак у модерно европско и светско друштво, и то баш од САД, нико није поменуо тежак злочин извршен над српским народом од стране англо-американаца 1943. и 1944. године. Својим понашањем велики савезници су одлучујуће допринели успостављању тоталитаризма на просторима националне Србије и гурнули је у катастрофу која јој се последњих неколико година

**Господину др СЛОБОДАНУ
ГЛИГОРИЈЕВИЋУ председнику
Скупштине СФРЈ и председнику
Комисије за прикупљање података
ради утврђивања геноцида и
других злочина против човечности
и међународног права, који су
почињени над становништвом
српске и других националности у
време оружаних сукоба у Хрватској
и другим деловима земље**

ПРЕКАСНО И ЛИЦЕМЕРНО

Поштовани господине председниче
Данас сам званично обавештен да ме је Савезно веће Скупштине СФРЈ својом одлуком АС бр. 1485 од 18. марта 1992. године именovalo за члана Комисије за прикупљање података ради утврђивања злочина геноцида и других злочина против човечности и међународног права који су почињени над становништвом српске и других националности у време оружаних сукоба у Хрватској и другим деловима земље. Одлука ми је саопштена истовремено са позивом на први састанак Комисије који је одржан 27. марта 1992. године, а на коме нисам могао да присуствујем због тога што сам позив примио касно. Напомињем да пре извршеног избора нисам знао за кандидатуру.

Прегледавши достављене ми материјале, уверио сам се у следеће.

1. **Комисија је именована прекасно.** Са систематским утврђивањем података о извршеним злочинима у рату у Хрватској и другим деловима земље морало се отпочети знатно раније; чим је дошло до оружаног сукоба. Подсетимо се: председник Рузвелт и премијер Черчил дали су прва саопштења о кажњавању починилаца злочина током другог светског рата, располажући одређеним подацима, већ 25. октобра 1941. године, да би суђење у Нирнбергу започело октобра 1945. године. Протекло време је сасвим сигурно у не малој мери допринело да се многе ствари обезвреде или заметну. Већ сада се на различитим странама користе материјали који су несхватљиво супротних садржаја. Стране организације су чак и прецизније од домаћих у прикупљању и обради грађе. Плашим се да је поновљена грешка из 1943. до 1948. године (колико је трајао мандат тадашњим комисијама исте врсте) због које ми данас поуздано не знамо обим и последице почињеног злочина против човечности на територији НДХ између 1941. и 1945. године.

2. **Називом Комисије прејудуцирају се чињенице које тек треба да буду утврђене.** У сукобима у Хрватској и на другим странама 1991/1992. године страдали су сви народи који тамо живе. Издвајање српског народа од осталих недопустиво је ако се жели да се непристрасно утврди све што је пратило рат и шта је рат за собом оставио. Тек када се буде располагало подацима знаће се величина жртвовања свих, па и Срба. Овако, уместо одговорног стручног приступа нуди се политикантско разрешавање једног сукоба који је и довео до југословенске катастрофе. Да је Комисију именovala Народна скупштина Републике Србије ја бих то можда и разумео,

премда сумњам да бих се и с тим сложио. Бивша Скупштина СФРЈ то себи не би смела да дозволи.

3. **Надлежности Комисије одређене су без елементарног знања из области кривичног и међународног права.** Говори се о кривичном делу геноцида и „осталим делима против човечности и међународног права“, што је још једно прејудуцирање. Пре свега, који су злочини извршени утврдиће, на основу прикупљених података и других изведених доказа, надлежни судови, после уредно спроведеног поступка. Комисија није и не може да буде овлашћена за то, као што такво овлашћење нема ни давалац мандата Комисији. Да напоменем и то да се дело геноцида олако помиње и злоупотребава. Оно је иначе у групи кривичних дела против човечности и међународног права (Глава XVI КЗ СФРЈ). При том елементи овог дела су вишезначни и са њима треба бити итекако опрезан. Политика поигравања око тога веома су опасна. Исто тако, нема места враћању на догађаје из раздобља 1941-1945. ако је реч о рату вођеном 1991/1992. године. Поготову ако се зна да ми по **Закону о забрани изазивања националне, расне и верске мржње и раздора, ни по Закону о кривичним делима против народа и државе**, оба из 1945. године, злочин против човечности у делу у коме се разликује од ратних злочина (прогањање на политичкој, расној или верској основи) у ширем смислу тешко да би могао да буде кажњив. Уосталом, према Р. Давиду, Југославија се сврстава међу земље које су на основу Нирнбершких начела у своје законодавство унеле само ратне злочине.

У одлуци о именовању Комисије остало је, због примереног приступа, недоречено и питање злочина против мира, иако је реч о основном и најтежем међународном злочину. Можда се сматра да он уопште није извршен, не постоје такве сумње. Ако је тако, треба се запитати одакле остали злочини о којима се говори?

4. **Нејасни критеријуми избора чланова Комисије.** По мом уверењу, у састав Комисије којој је поверен тако озбиљан и осетљив посао требало би да уђу врхунски стручњаци за међународно кривично право (можда и међународни састав), који су при том аутономни бар у смислу који би омогућили размишљање над подацима без предрасуда и емоција. Нисам сигран до краја да је тај критеријум у довољној мери поштован. На овом критеријуму инсистирам пре свега зато што не бих желео да се једнога дана, када извештај Комисије буде доступан међународној јавности, још једном обрुकам пред светом.

5. **Непрецизна овлашћења Комисије.** Делатност Комисије се не заснива на одговарајућем правном акту (статут или пословник), што је у таквим ситуацијама неопходно. Додати њене власти и односи са другим државним органима крајње су нејасни. Факт да није прецизно утврђен поступак узимања изјава од грађана ризичан је за злоупотребе и повреде права човека.

После свега што сам рекао понестаје ми снаге да се упустам и у нека принципјелна питања као што је на пример овлашћење федерације која не постоји (у одлуци се позива на чл. 281, ст. 1, тач. 18 Устава СФРЈ) да именује овакве комисије.

Делегатима Савезног већа Скупштине СФРЈ, госпођи председници Већа и Вама, господине председниче Скупштине и Комисије, на указаној почести се најсрдачније захваљујем и желим вам пуно успеха у вашем будућем раду.

Примите изразе мог најбољег поштовања
Владан А. Василијевић
27. марта 1992.

ЈУГОСЛАВИЈА БЕЗ КОНТИНУИТЕТА

ПАУЗА?

Пише: **Златко ЧОБОВИЋ**

Да ли ће финале и дно српске државне и националне драме у међународним размерама и епилог катастрофалне политике коју упорно води СПС бити — намерно истакнут напис „пауза“ на фамозном шалтеру за међународно признање државности и то баш у тренутку када до њега дође Србија или будућа српскоцрногорска творевина?!

После одлуке Европске заједнице да призна Босну и Херцеговину као независну државу (6. априла), па одмах потом (7. априла) и одлуке САД да признају три нове самосталне државе: Словенију, Хрватску и БиХ, с тим да су њихове границе које су постојале пре избијања кризе за САД легитимне и међународне, Србија се за корак приближила „одласку на шалтер“.

У оваквој констелацији односа, Србија је, уз Црну Гору и Македонију, остала јед(и)на република бившег СФРЈ без државног признања.

Упркос декларативној одлучности да настави са Србијом Црна Гора мудро политички лавира па би чак могла и да ретерира од почетне државне намере. На овакав закључак поред осталог (релативно хомогена малобројна заједница, повољан географски положај...) упућује и искуство недавног (не)очекиваног разилажења Момира Булатовића и Слободана Милошевића око прихватања правила ЕЗ о будућем уређењу односа на тлу Југославије. Македонија је, с друге стране, у последњем извлачењу, остала у бубњу због Грчке. Може се, међутим очекивати да ће и Македонија бити ускоро међународно правно призната. На леду је, дакле **једино Србија**.

Што се мањина тиче, Србији ће преостати једино да до краја дипломатским методама истраје у намери да деловима свог народа у Хрватској и Македонији обезбеди гаранцију људских права и слобода. У БиХ је српски народ један од три конститутивна народа — није мањина, али и ту остаје брига о правима чије би спровођење морала да контролише матица Србија. Седашње границе тешко да ће бити бити промењене. (А сетимо се Милошевићеве пароле „Сви Срби у једној држави“). Када је реч о међународној верификацији државности, најповољније што би се могло догодити је да потенцијална српскоцрногорска државна творевина добије релативно **брзо признање**. Најнеповољније би било намерно отезање и инсистирање на многим детаљима, сликовито већ споменуто на почетку — кроз таблу са написом „пауза“. А управо и једино она је сасвим — извесна.

ЗЛОСУТНИ САРАЈЕВСКИ ПУЦЊИ

Пише: Никола БУРЗАН

Када се у Сарајеву пуца — Европу подилазе жмарци. Али, док је Принцип 1914. пуцао из принципа, садашњи пуцњи одјекују управо због тога што се не поштују никакви принципи — ни морални, ни национални, ни људски. Изузев „принципа“ — националне и верске искључивости, мржње и освете.

Тек што је „унапређена“ у независну државу, Босна је истовремено и „деградирана“ на жалосно бојно поље о које се отимају српски и хрватски екстремисти. Резултат је то, између осталог, и још једне трагичне грешке европске политике према Југославији: ем је дозлабога преурањено признала Босну сувереност, ем је још и пре дипломатског признања прихватила модел „кантонизације“ (боље рећи: гетоизације), који су форсирали српски и хрватски национал-шовинисти.

ЧВРСТОРУКАШИ ПОДСТИЧУ РАТ

Подсећајући да су „на завршетку једног од сусрета на највишем нивоу, председници Србије и Хрватске наговестили могућност „националне поделе републике Босне“, римска „Република“ пише да тај ђаволски план већ почиње да се остварује. „Намера је да се помоћу рата повуку границе хрватске Херцеговине и српске северозападне Босне, да се готово милион Срба, Хрвата и Муслимана протера само због тога што живе у зони где већину становника чине припадници неког

Српски, хрватски и муслимански екстремисти терором и насиљем терају народ у „етнички чисте“ кантоне (читај: гета) по узору на хитлеровско-стаљинистички модел демографског инжењеринга.

другог народа. Терором и насиљем та људска маса била би гурнута у зоне под контролом свог народа, како би се створиле „етнички чисте целине“ и олакшало припајање територија БиХ великој Србији или великој Хрватској. Тај пројекат демографског инжењерства, хитлеровског или стаљинистичког жига, већ је у оперативној фази...”

Берлински „Тагесцајтунг“ управо због тога види опасност од јачања исламске компоненте код муслиманског становништва. Муслимански идентитет, каже, постаје све више верске природе, а осим тога одаје и националистичке црте. И међу Муслиманима је, с појавом „зелених беретки“, настала армија милицијског типа, која је наоружана до зуба и способна да води рат. Ситуацију још више компликује ЈНА, која је свесна да ће се управо у БиХ одлучити њена судбина. Стога се очајнички бори и брани, јер јој је иступањем Босне из Југославије уништена илузија да још увек брани „Југославију“.

Различита су мишљења о томе да ли је за рат и БиХ крива ЕЗ због преурањеног признања или је по среди, ипак, нешто друго. Лондонски „Тајмс“, на пример, сматра да признање ЕЗ није узрок борби, већ само изговор за српске екстремисте који покушавају да изнуде мецима оно што стално нису успевали да обезбеде гласањем: стварање велике Србије. „Ни Србија, ни Хрватска нису одустале од ранијих планова у односу на територије насељене њиховим сународницима. Чврсторукаши и око председника Милошевића и око Фрање Туђмана настоје да подстакну невоље у нади да ће им успети да измене границе...”

СРАЧУНАТИ РИЗИК МИЛОШЕВИЋА

Страну штампу (бивша) Југославија подсећа на оне познате руске лутке „бабушке“: како се која отвори — јавља се нови спор, нови сукоб. Британски „Гардијен“ оштрицу критике уперео је против Слободана Милошевића: „Након што је прихватио мировни план ОУН за Хрватску и након што његове снаге контролишу трећину хрватске територије, председник Србије је срачунато преузео ризик за избијање још једног рата да би се разбила БиХ, држава која је тек стекла независност“.

Позивајући се на западне дипломате, лист каже да је Милошевић „покренуо кампању за, у најбољем случају, поделу Босне или, у најгорем случају, за изазивање тоталног ра-

та“. Западни дипломати су упозорили Милошевића на опасност од изазивања већег ратног пожара у Босни, али кажу да је он проценио опасност и да је, по свему судећи, спреман да се бори за поделу Босне. Они предвиђају да би Београд ускоро могао бити изложен снажном међународном притиску и да би Милошевићу могло бити ускраћено међународно признање које ће он ускоро вероватно затражити за државу наследницу Југославије, која обухвата Србију и Црну Гору.

И бечки „Ди пресе“ сматра да је признање БиХ потпуно ирелевантно за решавање сукоба у Босни. Јер, каже, на Балкану важе посебна правила игре: основне вредности западне демократије не важе много у овом делу Европе. Ту званични документи очигледно не вреде чак ни колико папир на којем су сročени. Поштовање ужива само онај ко има моћ и ко се безусловно залаже за спровођење својих интереса.

„Ни стационирање трупа УН не би имало ефекта — пише лист. „Области у којима живе Муслимани, Срби и Хрвати изгледају као леопардово крзно: фронт се протеже кроз свако село, кроз сваку улицу и сваки стамбени блок. Овог тренутка светска заједница у Босни не може готово ништа да уради сем да пружи моралну подршку онима који се нису упустили у архаичне крваве ритуале...”

РАТНЕ ЗЛОЧИНЦЕ НА СУД!

На веома занимљиву идеју дошао је берлински „Тагесцајтунг“. Пошто констатује да „својим мегаломанским сновима о моћи, водећи политичари неодговорно распирују предрасуде и сеју мржњу“, а „корумпирани официрски корпус армије, који се правило да спасава Југославију, на уму није имао ништа друго до обезбеђивање сопствене егзистенције“ и да је „својим ратом Југославију заиста гурнуо у понор“, лист истиче:

Посрамљује чињеница да се органи ЕЗ не усуђују да јавности учине доступним сазнања о ратним злочинима у бившој Југославији до којих су дошли посматрачи ЕЗ. Њихово држање у тајности, међутим, користи само онима који желе да наставе рат. Ангажовањем снага ОУН сада би постојао и инструмент који омогућава да се похapse они који су вршили терор. Дипломатско признавање БиХ можда има смисла за будућност. Рат, међутим, не може да заустави. Последњу шансу за то представља, изгледа, поред ширења ангажмана ОУН, само одговорно објављивање да ће сви ратни злочини бити разјашњени и они који су за њих криви оптужени пред међународним судом.

С друге стране, „Вашингтон пост“ сматра да ОУН нема овлашћење да своје посматраче и мировњаке изложи босанској пуцњави. Али, пошто се штаб ових јединица налази у Сарајеву, не би их, бар, требало повлачити. Лист се залаже за поновно увођење економских санкција и ембарга на увоз нафте и истиче да би „Вашингтон требало да размисли о издавању наредбе српским и хрватским лидерима да обуставе непријатељства под претњом казне. Ово је рат који се може и мора зауставити“

МАЛА СРБИЈА

ИМЕ ЈЕ СУДБИНА

Да је судбина записана у имену није ништа ново. **Nomen est omen**, гласи стара латинска пословица.

Да су грађани државе којом су руководили кадрови звучних имена — **Биједић, Сиротковић, Крунић, Дроњак** и слични, прошли сасвим у складу са судбином записаном у именима својих „изабраника“, не треба посебно наглашавати. Беда, сиротиња и дроњци више су него видљиви.

Да је грађанима који су свој новац поверили банкама којима руководи **Дракулић** вампирски исисана задња марка, шилинг или франак, не треба им додатно објашњавати.

Да је зебња грађана прерасла у праву панику од мера које доноси српски министар финансија **Јован Зебић**, опште је познато.

Да је **Александар Прља** док је био министар спољних послова Србије неповратно упрљао имиџ Србије у иностранству, зна и он сам.

Да је истина танка када долази из уста **Драгана Танкосића**, а мрачна када је изговара **Комраков**, знају сви који гледају београдски ТВ дневник.

Да је трагедија Босне и Херцеговине којој кумују **Кољевић, Плавшићка, Кукањац и Караџић**, голема, види се из покоља, поплаве и кукњава, а поготову из чињенице да нас уз све то — ко стигне.

У систему негативне селекције, где се руководиоци не унапређују само на основу доказаног неуспеха у претходним пословима, него и на основу имена које гарантује даље неуспехе, провуче се непажњом надлежних додуше и понеки обрнут пример. **Бориславу Сребрићу**, министру финансија у влади **Милке Планинц**, мало тога се може замерити. **Анте Марковић** је успешно везао динар за марку, а генерал **Ратко Младић** се понаша заиста као војник, а не као негована баба.

Милан Филиповић

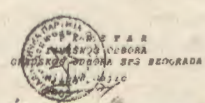
Политичка партија Србије
ГРАДСКИ ОДБОР БЕОГРАДА
Извршни одбор -
Број: 02-93
2.4.1992. год.
Београд

ПРЕДСЕДНИЦИМА ОПШТИНСКИХ ОДБОРА СПС

У складу са одређењем Извршног одбора Градског одбора СПС Београда о редовном праћењу и информисању о прикупљању средстава по основу чланарине, достављено је информацију о уплатеној чланарини из општинских одбора СПС за период од 1. до 31. марта 1992. године:

1. СПАРК ЦРАГ	181.172,00 динара
2. ЗАВСК ТРНАК	94.307,00 динара
3. УПРАВНИ ОДБОР	7.000,00 динара
4. В Р А Ч А Р	30.275,00 динара
5. З В М У П	103.344,00 динара
6. ПАЛИБЕЛА	14.804,00 динара
7. СЊЕЗЕЦА	49.082,00 динара
8. КУЗДАНА	30.000,00 динара
9. ВОЂОВАЦ	5.344,00 динара
10. НОВИ БЕОГРАД	
11. ОБРЕНОВАЦ	19.000,00 динара
12. Б О Р О Ф	1.920,00 динара
13. Г Р О С К А	1.000,00 динара
14. БАРАЈЕВО	
15. ЗАВРЂЕВАЦ	111.031,00 динара
16. БЕЛАДРЖЕВАЦ	50.446,00 динара
17. БЕЛОВАЦ	43.592,00 динара
УКУПНО:	764.154,00 ДИНАРА

К поштовањем,

ОПРЕДЕЉЕЊЕ

Друг Милета Гајић, секретар Извршног одбора Градског одбора СПС Београда, разаслао је председницима Општинског одбора СПС информацију у складу са одређењем ИО ГО СПС Београда о редовном праћењу и информисању о прикупљању средстава по основу чланарине.

Као што видимо, под редним бројем 3. налази се и **Универзитетски одбор** који је, сасвим у складу са одређењима, уплатио за месец март **7.000,00** динара.

У складу са законским одређењима, СПС не би требало ни да присмрди на Универзитету, ни у било којој другој јавној установи. Али, људи се тешко одричу старих навика, поготову ако те навике доносе и приходе. Скромне, али резултати су видљиви на другом месту.

ЈУГОСКАНДИНАВИЈА

Једино сувисло објашњење које је дато за именовање Српско-црногорске федерације компромитованим и надасве непоуларним именом Југославија, јесте да је то корисно. Корисно, утолико што се тиме обезбеђује континуитет присуства у међународним институцијама, а спасава српске дипломате, који нису у стању да себи попуне ни образац за вађење личне карте, сличног неугодног посла на међународном нивоу.

С обзиром да од очекиване користи неће бити ништа, предлажемо решење од кога би могло да буде заиста користи.

Будућу државу требало би назвати Југоскандинавија, што би јој омогућило континуитет у већ постојећој Југоскандик лиги у фудбалу, а што је најважније, тако би се обезбедило спонзорство господина Јездимира Васиљевића који би сигурно у то име одрешито кесу, што би био и први корак ка својевремено обећаном скандинавском стандарду.

Милан Филиповић

ЖАБЉАК У ВАШИНГТОНУ

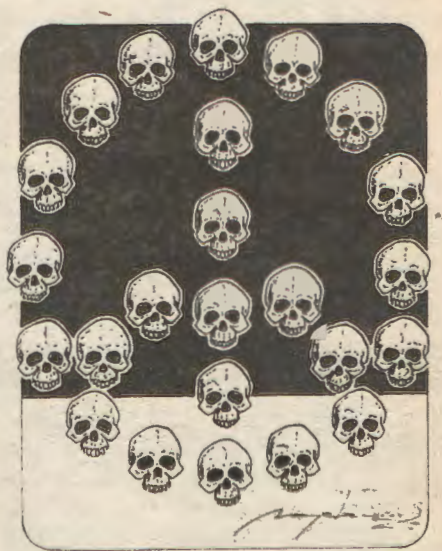
Уочи последњег викенда, група експерата у Вашингтону израдила је за потребе Беле куће политичко-правну анализу Устава скраћене Југославије.

Текст анализе, по добрим америчким обичајима да се много не жвалави, има око 800 речи, а направљена је и скраћена верзија од око 150 речи, вероватно за Џорџа Буша и Џејмса Бејкера, као и за њихове европске пријатеље.

Према оценама експерата у Вашингтону, Устав скраћене Југославије, писан у Жабљаку, наговештава опасну милитаристичку државу, а по више основа драматично угрожава како универзална тако и посебна људска права.

Када се у САД за Устав неке земље напишу овакве оцене, у низу озбиљних и респектабилних институција за заштиту демократије и мира у свету, попут Министарства иностраних послова, Савета за националну безбедност или Пентагона, упале се црвене лампиче.

Егзотична реч „Жабљак“ у Вашингтону је, од минулог викенда, и реч за прворазредну политичку будност.

ПЕРИШИЋ

Таквог генерала свет још није видео! Бомбардовати цивилне објекте у Мостару због судбине тројце pilota ЈНА — један ПРЕБЕГАО на супротну страну — може учинити само војник (?) који је погубио све моралне конце. Уколико овог „генерала“ не затуче сопствена камарила, морао би га у Хагу сачекати суд за ратне злочинце. Србин или Црногорац, свеједно. Ђубре је — ђубре.

САТЕЛИТИ НАД СРБИЈОМ

На небу изнад бивше Југославије налази се најмање шест, а по неким изворима више од десет шпијунских сателита највиших техничких могућности, из неколико последњих генерација.

Уз ова чуда од електронике, бившу Југославију осматра и већи број старих „очију међу звездама“, усмерених раније на Мађарску, Румунију и Бугарску, а и многи „доброћудни“ телевизијски „небески преносници“ раде и послове изван основних комерцијалних задатака.

У овом тренутку наши меридијани су, практично, најпокривенији, најсликанији и најприслушкиванији меридијани на свету.

Већина ових сателита у стању је да региструје до разговора за голо око наслов у новинама које чита човек на клупи у парку или натпис на цигарети у устима ратника у рову, ако је то, наравно, циљ снимања.

Слушање телефонских разговора, посебно

но тзв. специјал-линија и конвенционалних радио-веза, које су без најновијих заштитних уређаја лансираних крајем 1991. године, готово је рутинска ствар.

Ни мрав више овде не може да упрти мрвицу на леђа и понесе је у мравињак, а да остане нерегистрован.

Сателити, једноставно, не мирују.

Свака подела оружја у Босни и Херцеговини у последњих осамнаест месеци, ма где да се одвијала, уредно је „обрађена“ и с непобитном документацијом архивирана код заинтересованих влада, па управо у тој чињеници треба тражити разлоге за однос светских сила према рату у Босни и Херцеговини и за указивање на кривце.

Познато је, рецимо, да српска страна, независно од ЈНА али и њеним заслугама, располаже квалитетно а и квантитетно седам пута јачим наоружањем од муслиманске стране, а познато је и низ других података ове врсте.

У фокусу су, тренутно, уз старе жарихта, и терени на Косову и у Санџаку, па се и тамо помно бележе одговарајућа збивања.

Под будним оком сателита налази се и више личности.

Посебно је интересантан, наравно, Слободан Милошевић, тако да се о њему и његовом кретању, делимично и о његовим разговорима, знају и најситније чињенице.

Путовање у Атину, замењивање аутомобила, саобраћајни удес, маршрута Дедиње — Андрићев венац, за „небеске шпијуне“ су ситнице.

Уочи „Пустинске олује“ у Ираку, сателитски је три месеца обрађиван Садам Хусеин, јер је Америка намеравала да га се дочепу у току ратне операције и да га изведе пред међународни суд као ратног злочинца. Овај део плана „Пустинске олује“ није успео, пошто је

ирачки Слоба имао савршено склониште.

Предизборна кампања у САД рачунала је и на ефекте „Пустинске олује“, али се показало да су они, нарочито због неуспеха у хватању Садама Хусеина, прилично изbledели.

Сада Џорџ Буш, наводно, жели да понови ствар.

Ту негде су и разлози за евентуалну „Пустинску олују“ против Србије, односно против Слободана Милошевића, и свакако их у анализама познатог ултиматума и целокупне кампање на западу не треба занемаривати.

Лов на чојека је за просечног Американца, чијим гласом се и постаје председник најмоћније земље света, врхунска забава.

У том смислу зна се, свакако, и за сва, углавном безбедносно скромна, Милошевићева потенцијална склоништа.

Небо изнад Југославије, а нарочито изнад Србије и њених интересних сфера, у суштини је главни а несавладив „непријатељ“ и Слободана Милошевића и његове политике.

И. Л.

НА КРАЈУ

ЛЕВИ КАНАЛ

Министарство унутрашњих послова Србије сарађује са криминалцима и организује их. организују крађу аутомобила, трговину наркотицима и проституцију. полиција је брука за Србију. шетају градом као бесни пси. Морамо се штитити формирањем наше паравојне полиције.

Ово је на конференцији за штампу у хотелу „Екселзиор“ изјавио **Синиша Вучинић** (25) председник Конзервативне омладине.

Већ сутра дан стиже одговор. У раним поподневним сатима, господин **Вучинић** шета Теразијама. Наједном, случајни „пролазник“ вади „Хеклер“ из јакне, кундаком га удара у леђа, однекуд се појављују четири униформисана полицајца и заједно са „цивилном“ убацују га у ауто. На путу до станице милиције Стари град следи убрзано „обрађивање“ на задњем седишту ауто. У станици следи саслушање. „Стално нападаш МУП. Није ти доста затвора. Јебо ти Љотић матор!“ Потом муњевити ударац ногом у доњи део стомака. Вучинић пита: „Зашто Љотић?“ „Нећемо се с њима прегањати“, каже инспектор, „него, јел' слободан леви канал, да га бацимо доле? Одерите га од батина и спустите га у леви канал, нико неће знати за њега.“

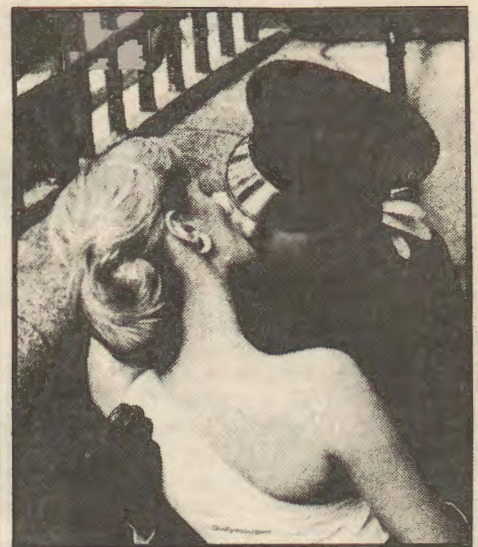
После три сата такве шикане, Вучинића избацију напоље уз претњу: „Бриши из Београда, овде ћеш главу изгубити“.

Вучинић одбија да напусти станицу док не добије писмену потврду о хапшењу. Тек с тим документом, Вучинић завршава своје „дружење“ са органима реда.

Господин Вучинић је иначе провео пет и по месеци у Забели због паљења слике „највећег сина нашег народа“ (Јосипа Броза) и рушења бронзаног кипа истог. Новембра прошле године, на Вучинића је пуцано из црног „Аудиа“, са шест метака. Полиција му је објаснила да је то зато што се „качио са Шешелом“, те да то други пут не ради.

Важно је да правна држава функционише.

Ф. Ј.

МАФИЈАШКИ ХАОС

Што се тиче Србије и Црне Горе, за овај рат има још мање одушевљења него за онај у Хрватској — истиче **Радно Франс-ентернационал**. — У Црној Гори је управо пропао један покушај мобилизације, док са српске стране до сада ефикасно ратују само неки добровољци. Истовремено, економски хаос све више се оријентише и усмерава ка фашистичким опцијама, док власти скоро дижу руке од сваког покушаја консолидације привреде. На делу је својеврсна приватизација која личи на масовну пљачку, на распродају свега што се може продати разним опскурним финансијерима повезаним с властима.

Најдрастичнији је пример закупљивања хотела „Свети Стефан“ од стране једног приватног банкара из Београда. Власт се топи и као да ће ускоро прећи у руке разних војних и полувојних фаланги, док привреда полако почиње да функционише по мафијашким начелима. Босна ће можда бити успешно разбијена, као и Југославија, али Србија ће се наћи у најтежем хаосу и безвлашћу, изолована од целог света и без икакве реалне демократске алтернативе.

ЈАЈЕТОМ НА МИР

Судија за прекршаје **Живко Јаковљевић** осудио је **Владу Рошуља**, терацера каменоресца без запослења, на **15 дана затвора** зато што је 15. априла на протесном митингу девизних штедиша, **кочијим јајима гађао народног посланика др Војислава Шешеља** који је долазио у Скуштину. Како се каже у судском решењу, „погодивши притом једним јајетом **Филиповић Драгића**, радника службе унутрашњег обезбеђења Народне скупштине Србије, изазвавши тиме и њихово негодовање и негодовање присутних грађана, односно угрозивши њихов **мир и спокојство**“.

Очевици веле да су присутни грађани искрено навијали да им се „мир и спокојство“ (због чега су се ваљда и скупили) — опасно угрозе. Чули су се повици: „**Гађајмо их говњима**“. Али, у оваквим ситуацијама увек проговори зрно разума: „**Одакле нам, ми смо сиротиња**“.

Што се кажњеног Владе Рошуља тиче (суд је похвалио његово искрено признање), већ се пријавило неколико адвоката који ће покушати да ову „јајарску“ пресуду сведу на новчану казну. Рошуљ је изабрао адвоката **Илију Радловића**, потпредседника СПО.

Надамо се да ће овим преседаном бити коначно установљена судска тарифа за прекршај популарно назван „посланичко јаје“, тако да ће грађани моћи да економишу у складу са својим буџетом.

СРПСКИ ТУРЗАМ

Туристички савез Београда и „Дунав турист“ из **Вуковара** позивају на једнодневне излете у овај град. Под слоганом „**Посетом Вуковару помажете његову обнову**“, за **2.450 динара** (колико кошта излет у „авентињски град“, можете посетити и околна насеља **Борово Село, Борово Насеље и Митницу**. Туре се организују под спонзорством ЈНА која је водич кроз ово подручје. Предвиђен је и ручак у **Вучедолу**.

Људска машта смисли свашта. Шта ће нам море кад имамо ЈНА која на особити начин развија туризам? Данас излет у **Вуковар**, сута у **Мостар и Бијелину**, а прекосутра и у **Београд**. Како оно беше: прво авиони, онда тенкови — па хармонике!

ДЕЛЕГАЦИЈА

Из Београда је у **Женеву и Њујорк**, 11. априла, како је саопштила Служба за информисање тзв. Председништва СФРЈ, отпутовала делегација државног комитета за сарадњу са УН. Циљ овог пута били су разговори са највишим личностима ОУН о неким питањима размештаја мировних снага у Југославији. Делегацију сачињавају: **Борисав Јовић, Здравко Зечевић** (председник владе Републике Српска Крајина), **Вељко Џакула** (председник владе САО Западна Славонија) и **Стојан Шпановић** (министар одбране РСК).

Није јасно коју државу представља поменути „државна делегација“? Уколико је то трећа Југославија (Србија плус Црна Гора), дотична није признала Републику Српску Крајину, ни све остале САО. Биће ипак да је ово лабудова песма Јовићевог „мировног“ политичког ангажмана, јер кад за који дан формира трећу Југу, у њој неће бити ниједне од поменутих САО са чијим представницима витла по свету. **Ни формално.**

ВУЧЕЛА БИЗНИСМЕН

У **Црвенки**, граду у Бачкој, нема националних подела иако од 11.000 становника седамдесет одсто чине Срби, а остало **Црногорци, Мађари, Русини, Украјинци, Немци и други**. Нема националне, али има кафанске поделе.

„Опозиција најчешће седи у кафићу „Галија“, док позиција има своје сусрете у кафићу „Скадар“ — рећи ће вам Црвенчани.“

Можда све ово и не би заслуживало да се нађе у новинама да власник кафића „Скадар“ није **Милорад Вучелић**, рођени Црвенчанин и актуелни директор РТС.

С обзиром на хроничну Вучелићеву склоност приватном бизнису, кафић „Скадар“ (који у овом граду од милоште зову Бачки Це-Ка), ово је још један мали допринос његовој биографији успешног бизнисмена од кога је постао социјалистички директор.

В. Р.

КУДА ДАЧО?

Просветни радници су испред Народне скупштине Србије имали и паролу: „**Дачо одлази**“. Министар просвете **Данило Ж. Марковић** их је изгледа послушао. Он стварно одлази и то, како се најављује, на место амбасадора Србије (односно Југославије) у **Букурешт**, где треба да замени др **Десимира Јефтића**.

Кад већ одлази, оставка је формална ствар. Што би је писао?

В. Р.

вац,
172 -
гона
1135
моје
зља,
ван-
аве,
2000
гара
ика
ми-
Све-
620,
у
112Б

ТА „ДУНАВ ТУРИСТ“ ИЗ
ВУКОВАРА И
ТУРИСТИЧКИ САВЕЗ
БЕОГРАДА
Туропомене
ВУКОВАР
- једнодневне посете -
Први полетак 11. априла 9
Информације и резервације у
Туристичком
информативном центру
пешачки пролаз на
Теразијама или на телефоне:
182-382 и 632-622
**ПОСЕТОМ ВУКОВАРА
ПОМАЖЕТЕ ЊЕГОВУ
ОБНОВУ!** 5710

У БЕОГРАДУ

ДВЕ СТРАНЕ ИСТЕ МЕДАЉЕ

ЗАБОРАВНА ВЛАДА

ВАРИЈАНТА I

Влада Републике Србије са великим негодовањем и забринутошћу констатује да се у вези са кризом у Босни и Херцеговини против Србије и српског народа води у неким земљама КЕБС-а бескрупулозна и необуздана кампања, у којој учествује велики део средстава информисања, а, на жалост, и неки делови званичних кругова, пре свега у Немачкој, Аустрији и Сједињеним Америчким Државама. Истине о српском народу и Србији затамњују се или сасвим игноришу, а најгрубље лажи, које треба да Србији и српски народ представе у црном светлу, емитују се или штампају као чињенице. Тако се скоро сасвим прелази преко агресије, коју је званична војска Хрватске извршила на Босну и Херцеговину, практично запоседајући целу западну Херцеговину, а ужасна недела хрватских Црних легија над цивилним српским становништвом у северној и западној Босни једноставно се не помињу. Очигледно је да се монопол, који споменуте земље КЕБС-а имају над средствима информисања употребљава ради стварања једне фалсификоване представе о Србији, српском народу и политици Србије, чиме се врши акт насиља против једног народа и једне државе чланице КЕБС-а, противно обавезама и принципима, који произлазе из КЕБС-а и норми и правила демократског понашања. Једностраност и пристрасност, које се испољавају у одбору и обради догађаја у југословенској кризи, посебно у вези са ескалацијом насиља и кризом у Босни и Херцеговини, треба да прикрију одговорност коју су управо те земље преузеле на себе кад су се одлучиле за фаворизовање већинског муслиманског народа и преурањено признање независности Босне и Херцеговине. Републичка влада оцењује да је очигледан циљ ове синхронизоване кампање против Србије и српског народа да се максимално заштити такозвани демократски режим у Републици Хрватској, који се сам хвали својом уставном и фашистичком генезом, од последица својих властитих поступака и активности, који врши против српског народа у Хрватској и у крајевима у Босни и Херцеговини, где оружане снаге и активисти партије на власти, ХДЗ, удружено делују са муслиманским екстремистима и активистима СДА. У тој општој поплави пласирања неистинитих тврдњи не заостају ни поједине званичне личности, при чему се кампања инсинуација и лажних чињеница проширује и на Косово и Метохију. Шире се неистине о рутинском прекорачивању употребе силе против Албанаца на Косову и Метохији и о њиховој дискриминацији у свим областима живота, а од таквих фантастичних тврдњи није се, на жалост, уздржао ни амерички амбасадор Ворен Зимерман описујући Косово као класичну колонијалну ситуацију, односно као комбинацију колонијалног и комунистичког ауторитаризма. Морало би му бити познато да се не може колонизовати део сопствене земље и да садашња власт у Србији није никаква комунистичка, ауторитарна власт, већ демократска власт, која је легитимност стекла на демократским вишестраначким изборима. Устав Републике Србије гарантује равноправност свих њених грађана и забрањује било какву дискриминацију, а то се у потпуности односи и на Косово и Метохију, где су припадницима албанске националне мањине гарантовани не само равноправност, него и широка значајна права. Свесна велике штете, коју ова злонамерна политичка и пропагандна кампања има или може имати за продор истине у свет и интересе Србије и српског народа за односе са другим земљама, Влада Србије и српског народа за односе са другим земљама, као што су суседна Грчка и Румунија, несврстане земље Индија, Зимбабве и Индонезија, као и сталне чланице Савета безбедности Уједињених нација Кина и Сједињене Америчке Државе да посету Србију и да се на лицу места упознају са правим а не фалсификованим чињеницама. Полазећи од отворености Србије за контакте и добронамерну сарадњу са свима, као и демократске традиције српског народа и његове привржености правичности и поштовању права других, Влада Србије је уверена да ће боравак и неограничене могућности кретања и контаката представника пријатељских демократских земаља, дакле без војних дозвола, уз помоћ којих је грађанима Србије ускраћено елементарно право на слободу кретања, допринети да се подржи истина и оповргне лаж.

ВАРИЈАНТА II

Српски покрет обнове и остала демократска опозиција Србије са великим негодовањем и забринутошћу констатују да се у вези са јавним наступима и политичким деловањем челника и чланова појединих странака и других јавних личности, па и целих друштвених група и слојева, води у Србији бескрупулозна и необуздана кампања, у којој учествује велики део средстава информисања, а на жалост, и готово сви поседници власти и средстава присиле. Акције српске демократске опозиције затамњују се или сасвим игноришу, а најгрубље лажи, које треба да демократски део јавног мишљења представе у црном светлу, емитују се или штампају као чињенице. Тако се скоро сасвим прелази преко информативне и политичке агресије, коју је српска власт извршила на мислећи део српског народа, практично запоседајући све пунктове, са којих је његов глас могао да се чује, а катастрофалне погрешке те власти, која је и физички опстанак српског народа довела у питање, једноставно се не помињу. Очигледно је да се монопол, који српска власт има над средствима информисања употребљава ради стварања једне фалсификоване представе о политици Србије и њеном недемократском садржају, чиме се врши акт насиља против српског народа и демократске опозиције, противно обавезама и принципима, који произилазе из „најдемократскијег“ Устава на свету и норми и правила демократског понашања. Једностраност и пристрасност, које се испољавају у одбору и обради догађаја на српској и југословенској политичкој сцени, посебно у вези са ескалацијом насиља и кризом у Србији, треба да прикрију одговорност, коју је управо та власт преузела на себе кад се одлучила за фаворизовање фашистичких елемената у Србији и задоцнело признање да иза њих стоји. Демократска опозиција оцењује да је очигледан циљ ове синхронизоване кампање против свега што је у Србији демократско да се максимално заштити такозвани демократски режим у Србији, који се сам хвали својом комунистичком и бољшевичком генезом, од последица својих властитих поступака и активности, које врши против српског народа у Хрватској и у крајевима у Босни и Херцеговини, где оружане снаге и марионете партије на власти СПС, удружено делују са српским екстремистима и паравојскама. У тој општој поплави пласирања неистинитих тврдњи не заостају ни поједине званичне личности, при чему се кампања инсинуација и лажних чињеница проширује и на међународно поље. Шире се неистине о лидерима демократске опозиције као страним плаћеницима и као издајницима српског националног интереса. Од таквих фантастичних тврдњи није се, на жалост, уздржао ни председник Републике Милошевић изражавајући симпатије према доказаном фашисти као комбинацији највећег патриоте и јединог који није експонент страних сила. Морало би му бити познато да Срби неће дозволити фашизацију сопствене земље и да демократска опозиција Србије није страни плаћеник, него добитник апсолутне већине гласова на демократским вишестраначким изборима. Демократска опозиција захтева да се гарантује равноправност свих њених грађана и забрани свака дискриминација, а да се припадницима националних мањина гарантују не само равноправност, него и широка значајна права. Свесна велике штете, коју ова злонамерна политичка и пропагандна кампања има или може имати за продор истине у свет и интереса Србије и српског народа за односе са другим земљама, демократска опозиција упутиће позив представницима пријатељских демократских земаља да посету Србију и да се на лицу места упознају са правим, а не фалсификованим чињеницама. Полазећи од отворености демократске опозиције Србије за контакте и добронамерну сарадњу са свима, као и демократске традиције српског народа и његове привржености правичности и поштовању права других, Српски покрет обнове је уверен да ће боравак и неограничене могућности кретања и контаката представника пријатељских демократских земаља, дакле без војних дозвола, уз помоћ којих је грађанима Србије ускраћено елементарно право на слободу кретања, допринети да се подржи истина и оповргне лаж.

„СРПСКА РЕЧ“ У ГОСТИМА КОД ГЕНЕРАЛА СТЕВАНА МИРКОВИЋА

АРМИЈА БЕЗ ВРХОВНЕ КОМАНДЕ

Разговарали:
Љиља ЈОРГОВАНОВИЋ —
БУЛАТОВИЋ
Стево БАТИЋ

Генерале Мирковићу, има ли уопште смисла пребројавати и анализирати све грешке ЈНА од рата у Словенији наовамо?

Мислим да нема. Суд о погрешним и исправним потезима Армије даће историја или неко догледно време, када се све ово заврши. Примера ради, сећам се да је поводом словеначког рата Вук Драшковић рекао како су „аматери тукли професионалце“, иако словеначка „армада“ није била нимало аматерска организација. То је, у ствари, био сукоб делова исте армије. Проблем је био једино у политичкој кампањи, јер циљ Армије није био покоравање Словеније, како се тврдило, него чисто „милицијско-царински“. Међутим, суштина свега је била у колебљивом руководству, које не стоји иза своје армије, у унутрашњој разједињености Армије по националној основи и у народу, који неће да подржи акцију Армије, јер је држава већ увелико дезинтегрисана. Дакле, ни тај ни многе друге задатке Армија није ни могла да изврши управо из тих разлога. На крају крајева, и словеначка територијална одбрана је увек, по правилу, добијала највише војно-стручне оцене.

Не мислите ли да је сваки рат са малом Словенијом већ у старту био изгубљен, јер се знало да Армија апсолутно не сме да ангажује неопходне војне потенцијале?

То је тачно. Већину састава војске и онда је чинио српски војник, а Срби у Словенији нису имали баш никакав интерес, сем, можда, заштите оних четрдесетак хиљада Срба. Али, Срби у Словенији нису угрожени, ја вам кажем. То је ипак једна демократска средина, неупоредиво демократскија него у Хрватској. Тамо су ствари већ дошле на своје место. На пример, тамо ова наша партија ради сасвим слободно. Чак је и позивају на неке политичке манифестације.

СЕДЕТИ У КАСАРНИ

Чак и регуларно купују марке у словеначким банкама, као ми у време Анте Марковића. Међутим, да ли сте некада размишљали о томе шта би било да је Хрватска у старту имала војни потенцијал и бројно стање слично ономе у „остатку“ Југославије?

Мислим да би у том случају ЈНА сада била у Загребу, јер би се онда стварно водио рат. Ово у Хрватској није био рат, јер је Армија најчешће наступала уз некакве обзире и готово „морално“. Какав је то рат уз четрнаест-петнаест примирја, која је увек кршила иста страна! Да је то био рат, целокупан војни потенцијал, који је ЈНА доделио место четврте или пете војне силе у Европи, био би нужно ангажован против недвосмисленог непријатеља. Уосталом, да је Хрватска имала све то, она би прешла Дунав и пошла ка Земуну, али

Ђорђе ВУКОЈЕ

Испиркани најсвежијим појављивањем некадашњег начелника Генералштаба „Српска реч“ је покушала да утврди колико смисла имају тврдње да је генерал Мирковић уклоњен из активне војне службе због својих превише либералних ставова. У поређењу са генералима чије псовке и непристојности свакодневно бомбардују уши, југословенство Стевана Мирковића деловало је цивилизовано.

А да ли би генерал овако говорно док је био у активној служби, никада нећемо сазнати.

би сигурно изгубила. Ипак је тај однос снага војно-јасан.

Према многим чисто војним и геостратешким критеријима Хрватска би требало да за силу попут ЈНА буде релативно лак

плен. С друге стране, ЈНА је и у људству и у техници имала, у односу на снагу противника, исувише велике губитке. Чиме то тумачите?

Пре свега, не треба потцењивати снагу

Хрватске ни у људству ни у техници, поготово кад се имају у виду њени моћни савезници. Али, Ви сте у праву кад су у питању губици ЈНА. Разлоге сам већ набројао: колебљиво државно руководство, националне поделе у ЈНА и опчињеност хрватског народа, у овом случају — Туђманом. Даље, Хрвати су применили тактику за коју ЈНА није могла да нађе адекватан одговор — дејствовање по касарнама у којима је свака војска, па и наша, најрањивија.

Па зар Армија тога није била свесна?

Јесте, али је на своју штету поштовала споразуме са хрватским властима.

Како онда тумачите суђење генералу Трифуновићу због предаје вараџдинске ка-

на касарну он је из својих четрдесет топова опалио по ободу Рибнице. Наравно, одмах је дошао председник општине да га моли за прекид ватре. Лилић је затим успео да изведе пук из Словеније без икаквих губитака. То је командант, а не — баба.

РАЧУНАЛО СЕ СА НАЦИОНАЛИЗМОМ

Обично се из редова Армије каже да је Армија „неславно“ прошла у Словенији и Хрватској пре свега због тога што је била обучавана да онемогући агресију споља, али не и за унутрашње сукобе!

То тврде чак и неки генерали, али то није тачно. И обука и наоружавање Армије су једним делом били усмерени на неутралисање унутрашњих сукоба или, рецимо, побуњеничких група.

Кажу да се није рачунало ни са „унутрашњом агресијом националних елемената“?

Ма, рачунало се. Тај проблем постоји откад постоји Југославија. То је и Тито стално говорио и националисте и шовинисте јурио је ко ђаволе.

Углавном преко границе!

Нека. Тако је и требало, јер су они били главна опасност за Југославију. Зато националистима и припада највећи део криминалних радњи из оног периода. Значи, учавала се та опасност. Али, ипак, национализам никад није био угушен.

Генерале Мирковићу, шта мислите о врховном команданту оружаних снага Југославије — Јовићу, двојци Костића и Сејди? Шта од њих очекујете?

Ништа. Да су они нека врховна команда донели би барем неку одлуку. Они су све одлуке препустили Армији.

Зашто Армија није никад реаговала на „бежање од посла“ своје „врховне команде“?

То њих питајте: Можда је и њима „интимно“ одговарало и баш добро дошло да не морају доносити никакве одлуке, а можда је и војном руководству таква врховна команда одговарала. Ко зна!

У ратним приликама се ствара права слика о војном руководству. Тако је, на пример, о данашњем првом човеку Армије, генералу Ацићу, створена слика на нивоу оног његовог, много цитираног, узвика једном резервисти — „Воле један“! Не звучи баш ружичасто, зар не?

То не мора ништа да значи. Генерал Патон, један од најчувенијих америчких генерала, био је, рецимо, чувен по својим псовкама.

Али и по војним успесима!

Чујте, ни ми још нисмо свели билансе. Иако није успела да добије прави задатак са надлежног места, Армија је рекла шта хоће — да заштити онај народ тамо и да не дозволи међународне сукобе.

Резултати су евидентни!

Не заборавите да може бити још горе. Ми још не знамо да ли је Армија успела или није.

АРМИЈА СЕ НИЈЕ ОГРАДИЛА

Највећи део „бивше“ ЈНА чинили су Срби. Највећи део тог професионалног кадра данас се систематски повлачи у Србију, од-

носно будућу српско-црногорску федерацију. Да ли је од постојећег професионалног кадра ЈНА могуће формирати будућу професионалну српску или, ако хоћете, југословенску војску?

ЈНА већ подавно иде на неку врсту професионализације, да има мање људи, али што више запослених војника као што су, на пример, нишанџије или возачи тенкова... Истовремено су службе за опслуживање максимално редуковане и рационалисане. Међутим, створити чисто професионалну војску у смислу у којем ви говорите — немогуће је. Заправо је сасвим могуће, али је беспотребно и знатно скупље. То су покушале и многе богатије и веће армије па није ишло без редовних или додатних регрутација. Сасвим је други проблем што код нас у задње време не иде регрутација и што је никакав одзив на мобилизацију. Ради се о следећем. Не можете ви позвати човека, дати му оружје и рећи: „Хеј, идемо тамо да се тучемо!“ Пре свега, држава мора донети одлуку да је у рату са неком другом државом. Ту одлуку нису донеле ни Југославија ни Србија ни Црна Гора. Само су рекли: „Е, мобилизација је ствар ЈНА“, што није тачно и не може да буде. Ту се држава сакрила иза ЈНА, а ЈНА је, опет, морала да делује, јер на терену најбоље процењује ситуацију. Ви морате да будете свесни да би све било неупоредиво крвавије да није било војске. У сваком случају, чак и ако се формира ова нова, мала Југославија, Армија не може бити само српска: ту мора бити и Албанаца и Мађара и Хрвата и Русина и других са ових простора.

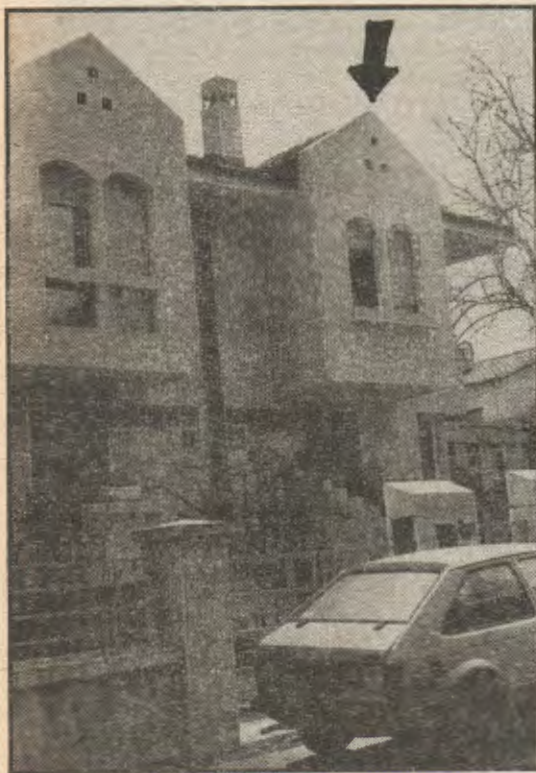
Добровољце, присилне добровољце и паравојске заборављате?

Видите, ствар је сложенија него што изгледа на први поглед. У Србији, на пример, никад до сада није било проблема са мобилизацијом, ни у једном рату. Само је у овом било и има проблема. То је само због тога што се не зна циљ за који бих се ја као војник, српски обвезник, борио.

Зна ли се барем непријатељ?

О томе нека размишља српска влада, а не ја. Али, ако ви одобрите да људе из ваше републике мобилишу и шаљу да гину, ваља им најмање рећи — куда иду, а не све то пребацивати на Армију. Међутим, вратимо се на те паравојске које сте поменули. То је највише што замера Армији, што се није у старту оградиле. Чим је дошао у Лику онај са црним барјаком, што је почео да јури по Лици Хрвате и Муслимане да их убија, морао је одмах бити ухапшен, макар и од ЈНА. Морала је да каже: ко хоће у ЈНА нека изволи, ко неће нека се врати одакле је и дошао. То важи и за ове формације које води Аркан, и за Шешелеву војску, и за ову Српску гарду, ја не знам чија је та, и за све остале. Те снаге су, уосталом, нанеле велику љагу Армији, јер и сад у Босни праве злочине и над хрватским и муслиманским живљем. Ја сам лично на Банији пролазио, рецимо, кроз хрватска села, која су потпуно спаљена, опљачкана и напуштена. Остале су само оне породице, које још верују да могу да живе са браћом Србима, али и њих нападају ноћу и кољу.

Господине генерале, како говорити о чистоти и невиности Армије, чије руководство тако очигледно пактира са човеком попут Милошевића?

КУЋА

Генерал Мирковић са супругом живи у троипособном стану, у половини куће, чију другу половину користи генерал Вучетић. Лепо и пријатно јесте, али луксузно — није.

Недалеко од генерала Мирковића, кућу истоветног изгледа и величине деле опет двојица генерала — Кадијевић и Даљевић.

сарне са огромним бројем најмодернијих тенкова, ако већ признајете да је армија у касарни неспособна?

Грешка је што је са толико, ваљда око 300 тенкова — седео у касарни.

Он тврди да је такво било наређење!

Чак ни то га не може оправдати. Узмите за пример артиљеријски пук у Рибници, у Словенији, који је целу кампању извршио на најбољи могући начин. Командант, пуковник Лилић, је већ имао свој пук распоређен на положајима и чим је прва мина из Рибнице пала

Ха, па не пактирате ви са оним који неће, него са оним који хоће. Једно по једно руководство је дизало руке од Армије, а српско и црногорско су остали.

Ко се на кога у овом случају ослонио? Ко се коме предао?

То се још није догодило. Ситуација би могла да буде мало јаснија након разрешења кризе у Босни.

Армији приговарају да, након Словеније и Хрватске не интервенише на адекватан начин ни у Босни?

Сад већ интервенише, јер је догорело до ноката. Међутим, није ми јасно зашто само јури „зенге“ и „зелене беретке“, а не и Аркана и сличне. Шта ће Аркан у Бијељини? Чујем да су били чак и ови Шешелјеви. Шта ће они тамо?

У „паравојним круговима“ влада мишљење да постоје три војске: ЈНА, чији је циљ да очува социјализам; Арканова Српска добровољачка гарда са сателитским формацијама, коју сматрају идеолошком војском СПС и личном, преторијанском гардом Слободана Милошевића, и неколицина ултра-националистичких „војски“ типа „Белих орлова“, које би требало да се, кад се све ово заврши, сукобе овде у Србији. Међусобно и у борби за војну или другу власт!

Прво, обрадовали сте ме тврдњом да ЈНА још увек брани социјализам. Ове друге не признајем. Њих треба што пре разоружати, јер се, право да вам кажем, ни сам не осећам сигурним. Тако, кад пођем у шетњу па заборавим пиштољ — готово да се забринем. озбиљно вам кажем. Толико страначких војски у једној земљи мислим да историја не памти.

Многи тврде да то нису никакве „страначке војске“, него све војске СПС-а, од којих већина дејствује у „садејству“ са ЈНА!

Немојте, молим вас! Не мислите ваљда да је Шешелјева војска еспесова!

А чија је?

То је само један прећутни споразум, тако рећи пакт о ненападању. Иначе, радикали, Шешел — то је нешто најирње што Србију може да снађе.

О томе и јесте реч. Значи да су Милошевићеви?

Не, не то је класичан фашизам.

Колико је тај фашизам искористив за Милошевића, поготово у ратне сврхе?

Пазите, на фронту су они апсолутно минорни. У Крајини се ништа не би могло урадити без војске, баш као ни сада у Босни.

Имате и свест о томе да људи неће да иду у рат да гину за ову власт, која ће се највише окористити њиховим животима?

Има таквих, али видите да има и оних који иду да се боре. А примедбе на власт имам и ја. Исто тако знам да би на власт могли доћи неки још гори.

УЊИ ЋЕ И ДЕЛОВИ БОСНЕ

Колико се Армија, у овако анархичној и ситуацији у којој не зна шта ће с њом бити сутра, уистину и пре свега бори за интересе народа, а колико за неке своје, рецимо егзистенцијалне интересе?

Чињеница је да добар део армијског кадра сад грчевито размишља о својој егзистенцији. Поврх тога, проблеми са мобилизацијом

и немотивисаност војника захтевали су знатно више личног ангажовања официрског кадра у борбама. И ви сте вероватно запазили да је у досадашњим борбама страдало неупоредиво више официра него што је то био случај у претходним ратовима. Замерке Армији, међутим, не воде рачуна о проблемима које Армија решава у ходу, док извршава своје задатке. Верујте ми да ја лично не бих уопште пристао да будем и командујем у армији која нема иза себе државу. То никако. Ја бих питао: „Хоћете ли ви мени да издате наређење или нећете? Ако нећете — реците!“ Да ја онда одлучим шта ћу.

Господине Мирковићу, за месец дана бићемо сведоци стварања још једне Југославије. Које су то чари и лепоте те Југославије, које би привукле под њен кишобран још понеку новостворену државу, као што то оптимисти очекују и прижељкују?

Не ради се ту о чарима и лепотама, него о интересу. И ова краткотрајна разједињеност већ полаку убија. Поцепане су породице привреда, комуникације. Немогуће је тако преко ноћи разјединити се, јер смо се уједињавали вековима и мешали деценијама. Велика је глупост, на пример, једну општину делити на три општине, етнички чисте или довољно чисте. Слушам како Караџић каже да ће гледати да у Српској републици Босни буде што више Срба. Значи, мора бити и Муслимана. И, шта ће сад бити с тим Муслиманима! Тераће их ко Бог ђавола. Исто ће Муслимани радити са Србима као мафином. Е, избегавање такве логике јесте оно што све може привући у Југославију. Караџић показује будућу карту Босне и Херцеговине, на којој се види да су Срби раштркани на све стране: мало према Сави, мало према Србији мало према Црној Гори, мало према Хрватској... Па то је немогуће.

НЕМЕШАЊЕ

„У овој кући нема партијских полемика. Кад ти се политика и партија увуку у кућу — ништа од породице. Ја знам своје, моја супруга навија за Вука и Српски покрет обнове. То поштујем и не мешам се. Исто очекујем и од ње.“

Зашто се то онда ради ако је немогуће? Немогуће је и да Караџић, какав је такав је, не види да је то немогуће!

А, чујте, Срби су и пре 1914. били раштркани. Треба знати да је још Караџорђе предлагао Наполеону да се створи некаква Југославија под Наполеоновим покровитељством. Немци нас 1941. распарчавају на седамнаест делова па смо се опет, после много изгубљене крви, скупили. Садашње растурање земље је нешто мало другачије него 1941, јер је остао један већи део. Зато будите сигурни да ће у ту државу ући и део Босне и онај део Хрватске.

Да ли на силу и уз велике жртве?

Не силом, него плебисцитом, мада ја не сматрам да је то добро. Сигурно је да ће Срби у плебисциту у Крајини добити, јер су постали, милом или силом, већина, чак и тамо, рецимо у Барањи, где то до јуче нису били. И оно мало Хрвата, што је било остало у Бара-

њи у намери да ипак настави живот тамо, протерано је. Супротна страна ради исто. У западној Славонији сада су Хрвати у великој већини, јер су протерали Србе. Обе стране раде то веома плански. Иако се комунистима доста може замерити, под њима се такво нешто не би могло догодити. Опет Караџић прича глупости кад каже да су границе, које су повукли Хрвати, угрозиле Србе. А сад ће, наводно, он да повуче неке своје границе, које ће Србима донети благостање. То је луд човек. Чисту републику Босну он може направити једино тако што ће сви да побегну из ње. Исто тако, оних триста хиљада људи у Крајинама могу да направе шта хоће, биће избори, али шта ће бити са оних триста педесет хиљада Срба, који су остали у Хрватској, у Загребу, у Риједи, које прогањају. Или, о чему размишља сада сто хиљада Хрвата у Србији! Сасвим недалеко од Београда, из Сланкамена, многе хрватске породице се већ увелико селе. Тако планери остају где су били, а страдају породице и појединци. То је страшно.

Ви не мислите да је Караџић испостава српске власти и СПС-а, као и, својевремено, Бабић у Книну?

То је ваше мишљење. По мени је босанска ранг листа следећа: Изетбеговић, Караџић, Кљујић.

КРИВЦА ЈЕ НЕМОГУЋЕ НАЋИ

Иако сте рекли да Армија углавном делује самоничијативно, јер јој врховна команда ускрађује наређења, јасно је да Караџић зависи од те Армије, Армија зависи од своје команде, команда од Потпредседништва, а Потпредседништво од српске власти, односно СПС-а. Тако се долази до логичне везе Милошевић, односно СПС — Караџић и до чињенице да је за све добро или лоше у изведби Караџића крива — Србија. Дакле, Србија је одговорна за Караџићево инсистирање на национално чистим кантонима као и за последице!

Све док будемо тражили кривца лутаћемо, јер је кривца овде немогуће наћи.

Али, тај кривац је битан, јер се међународна политика, која нам кроји судбину, понаша као да је кривац познат и сваки грађанин Србије због тога дебело испашта...

Иностранство се опредељује идеолошки, а не морално или правно. Србија стварно јесте земља у којој су на власти, у извесном смислу, комунисти. Преименовање комуниста у социјалисте, наравно није ни могло нити јесте много променило, баш као ни у Црној Гори. И то њима смета.

То значи да је целокупни српски етнос жртва српске идеологије!

Не, него неразумевање наше ситуације. Они који су задужени да југословенску ситуацију презентирају својим владама ту ситуацију уопште нису схватили. То сам закључио из разговора са, рецимо, Зимерманом или енглеским или италијанским амбасадором. Они се понашају према шеми са којом су дошли у Југославију. А Србија, на пример, ипак није иста као пре. Међутим, можда не треба замесити странцима. Ни многи Срби не разумеју или не знају како размишљају други делови српског народа. Психологија и размишљање Србина из Ваљева сасвим су другачији од

психологије и размишљања Србина са Косова, из Босне или из Хрватске. Срби из Хрватске су, на пример, схватили Хрватску као своју отаџбину све док Туђман није дошао. Били су чак спремни и да је бране од неодомерених Срба из Србије. Њима четрдесет пет година није фалила длака с главе.

Слажете ли се с мишљењем да се Туђман према Србима у Крајини понео исто као Милошевић према Албанцима на Косову?

Не мислим да је исто, али обојици замерама сличну ствар — то што Туђман, одмах после доласка на власт, није отишао у Книн да разговара са Србима, а Милошевићу замерама што још није отишао у Приштину на разговор са Албанцима. Он је, ипак, и њихов председник.

Није отишао ни на разговор са Србима...?

... Нити је, или ја не знам, разговарао са Мађарима, а то је велика групација. Међутим, њих двојица се ипак не могу упоредити.

Могу ли се у скорој будућности очекивати сукоби ширег размера са Албанцима?

Не, јер Албанци неће хтети такав сукоб. Тиме би изгубили шансу да остваре свој циљ без иједног опаљеног метка.

ПАРТИЈСКЕ СТВАРИ

Милошевићева супруга, госпођа Мирјана Мирковић, је члан Извршног одбора ваше странке. Мисли ли и она као ви?

У основи нема веће разлике...

Каква је реална власт СК-ПЈ?

Ја вероватно нећу доживети да ми будем поново на власти. Иначе, СПС неће са нама, јер им ми, вадља, кваримо имиџ.

Да ли је Милан Бабић пао оног момента кад је забранио комунистичке странке у Крајини?

Не, то је коинциденција. Некако у исто време појавило се његово писмо, Милошевићево и моје, „Деца попа Ђујића“, па се све то помешало. Али, то је чисто њихов међусобни обрачун.

Да ли су овај нови АФЖ, у којем је Буба Морина, и Народни фронт, у којем секретарише мали Чичак — експозитуре ваше странке?

Не. Колико ја знам, у Народном фронту се налази седам партија...

... Од по три члана...!

Ха, ха, ха... има и таквих, и четири удружења. Има и покушаја да се оформи блок левих странака.

Судећи према јавним саопштењима тих „левичара“, нису одмакли даље од комунистичке карикатуре. И даље баратају силама мрака, унутрашњим и спољним непријатељима, хаосом, крвљу и сличним реквизитама. Видело се то и 9. марта!

Можда сте у праву. Ја сам, рецимо, двадесет дана пре митинга јавно говорио да нема разлога да не буде све у реду. Приче о дириговању из иностранства и сличне — анахронизам су. Данас се о таквим стварима може разговарати само са доказима и аргументима. Али, дубоки су трагови историје. Ко данас каже да иза некога стоји ни мање ни више него ЦИА, а да при том не трепне, очигледно има неки проблем.

МИРЈАНА МИРКОВИЋ

КАО У СТАРИМ ПОРОДИЦАМА

Став генерала Мирковића гласно је: не ћаскати са господом Мирковић у његовом присуству. Познато је да Мирјана Мирковић, инжењер геологије у пензији, не дели генералова политичка уверења. Генерал је комуниста, син социјалиста, а снаја, унуче и госпођа Мирковић — симпатизери „вуковаца“. Генерал нам је показивао ревију „Југославија“, генералица „Српску реч“ и „Време“. У друштву две маце и једног мачка, Мирјана Мирковић нас је уверила да је од прве даме Србије разликује нешто више од једног обичног „а“.

Имам 63 године, сина, снају која и данас не ради и унуче од две и по године. Нисам ни у једној странци, али симпатишем СПО. Зашто? Право да вам кажем — због Вука Драшковића. Најпре ме је освојио као писац, нисам знала шта ће од њега касније да испадне. За разлику од оних који мисле да је Милошевић тај који је отворио очи српском народу и вратио му достојанство, са тиме се никад нећу сложити. То је могао да учини само Вук. Чини ми се да се он помало повлачи, али такво је време. Шта год каже, окрену против њега.

Мој муж и ја никада се нисмо сукобљавали око политике. Све пребродимо прећутно и свако остане на своје. Мени заиста не одговара што се он толико ангажује, толико залаже за нешто што је у целом свету пропало, троши време и упропаштава здравље. Ово је време општег хаоса. Нико не може бити равнодушан, ко иоле нешто осећа. Слушала сам шта сте малочас разговарали. Слажем се са вама — не верујем да ћу доживети да ћемо у скорој будућности поново бити браћа са Хрватима и Словенцима. Можда са неким појединачно. Генерално, не верујем. На власти су — фигуративно речено — изанђале породице. Све је оптерећено и годинама, и психом, и навикама — као у старим породицама. Морају доћи нове снаге, и како би рекао мој муж малопре, треба мењати целе гарнитуре.

Не смета ми што нам људи пребацују да луксузно живимо. Ја сам увек добро живела. Новосањанка сам и никад нисам живела у стану мањем од трособног. Смэта ми, ето, што, што и мислите да је ово велики луксуз — за неког јесте, признајем — али овај четворособан стан то није. Делује луксузно, али је просечан трособан стан далеко функционалнији од овога који има „аркаде“ и „Пареноне“, како су их назвали.

Увек сам била свој човек, пристojно сам радила свој посао, заслужила сам своју пензију и нико не треба да ми говори шта да мислим и шта да кажем. Ево (показујући ношу у облику аутомобила), ово сам купила унуку. На бувљаку, за 600 динара. Сладак је, само виче „Вуче, Вуче, сви, сви, сви“. Данас је тешко однеговати дете.

Да ли ми је сметало што је Вук Драшковић својевремено поручивао моме мужу да се не бави политиком, већ да милује мачке? Ма не. Могу да схватим да има људи који осећају аверзију према мачкама. Са друге стране, сматрала сам да је мој муж већ онда могао мало да се примири. Знате, начин на који је отишао у пензију и све то... Шта се догодило? Не знам. Шта је радио у војсци, то је за мене непознаница. Лепше живим кад све то не знам.

Несхватљиво је да човек 2 месеца пре одласка у пензију, наручује 2 нове униформе. Не уклала се.

ВИСКОНТИ У СРБИЈИ: СУМРАК ПОРОДИЦЕ

ТЕРАЈ СЕ ИЗ КУЋЕ, СТРАНИ НЕПРИЈАТЕЉУ!

„Мале кућне политичке свађе“ које су пред прве вишестраначке изборе деловале готово симпатично, као виц за препривавање, све више постају ноћна мора. Процес који је невинно започео увођењем странака на политичку сцену, своју сурову завршницу доживљава управо у породици. Суманост која долази одозго и напетост која долази одоздо, испразнили су резервоаре толеранције најпре тамо где је толеранција, по балканском принципу, најтања: између чланова породице. „Српска реч“ отвара ову тему.

**Пишу: Сандра ПЕТРУШИЋ
Сандра ЈАНКОВИЋ**

Оно што у Србији представља највећи јаз у породици, први пут је обзнато пре годину дана под паролем: „Деца на Теразијама, родитељи на Ушћу“. Био је то почетак наше нове свакодневице која је своју кулминацију достигла у чињеници да сваког дана све више деце зебе, гладује и не спава по неким ћошковима и улицама, а да њихови родите-

љи, уместо да им праве сендвиче и јуре их са топлим шалом, седе у својим фотељама и вајају се због издаје коју су доживели од својих малишана.

Наравно, нико не тврди да су све породице у истој ситуацији, да су сва деца „издајнице“

и да су сви родитељи на некој другој страни, али ипак остаје чињеница да је много деце било на Теразијама и да је исто толико родитеља било на Ушћу. Страначка подељеност је, несумњиво довела до генерацијског јаза и сасвим је нормално што се он пренео у породицу.

ФРКА

„Ја сам СПО, моја жена такође, мајка је опозиционар у принципу, а отац и старије сестре — уз власт. Када је све ово почело, ми смо се одселили, жена и ја. У родитељској кући је сваки дан хаос. Отац не дозвољава мајци да гледа телевизију Студио Б, не дозвољава јој ни да зучне против власти. Обоје су стари, преко 70 година. Мајци је телевизија једина разонода. Чита и опозициону штампу, али крије. Недељом, на породичном ручку, једва чекамо да отац изађе, како би могли да разговарамо. Када бих бар знао зашто отац, са својом скромном пензијом, испољава толику нетрпељивост према опозицији, можда би ми било лакше.

Сада сам на списку за мобилизацију и, верујте, озбиљно страхујем да отац позиварима не открије адресу на којој тренутно живим. У већој сам фрици од њега него од војске. Чујте, можда помало откљачињем, али понекад стекнем утисак да би моја смрт за њега била крусни доказ да је у свему у животу био у праву.“

М.Н. (23), Београдина, слободна професионалка

ФРОНТ СЛОБОДАН — ВУК

Да би се тај проблем лечио, веома је битно сагледати на који начин се до њега дошло. Повод је вероватно био 9. март прошле године и два паралелно одржана митинга, али узрок је настао много раније. Вероватно би га требало тражити у примитивизму и патријархалном наслеђу, али и у изненадној појави Вука Драшковића, који је преко ноћи разбио све идоле и лажне вредности на чијим крилима су лебдели данашњи представници старије генерације. Он је деци понудио нешто ново и деца су то оберучке прихватила, али он је својим иступом уништио читав лажно изграђени свет њихових родитеља који му то никада нису опростили. Уместо демократије, отворен је фронт под називом „Слободан — Вук“ и мада то звучи банално попут „игре каубоја и индијанаца (коју деца тако радо играју), живот је ипак то, само што овог пута игра није дечија. На тај начин је дошло до сукоба две изразито супротстављене стране, једне везане за комунизам, који је био сврха живљења старијих генерација и друге, везане за промене и слободан начин размишљања.

Када су та два фронта отворена, на сцену је ступило партијархално наслеђе. Родитељи су се наједном нашли у чуду што њихови малишани не испуњавају слепо њихове жеље и што одбијају да схвате да све што имају дугују избору својих родитеља, а деца су занеме-

ла од страха при помисли да су им њихови родитељи изабрали свакодневицу у којој живе, свакодневицу пуну рата, немаштине, крви и ужаса.

КО ЈЕ КРИВАЦ?

На тај начин је отворен нови фронт, фронт унутар породице. Почело је са свађама у време избора које нам данас звуче готово безазлено: „Отац ме је избацио из аутомобила, јер се није слагао са мојим политичким ставовима“ или „Ђерка ми је у поноћ излетела из куће плачући, јер није могла да схвати да својим избором нисам желео да потпомогнем њеном избору будућности“. Онда су дошли митинзи, демонстрације и ноћна бдења која су донела једно ново и далеко веће искушење породици. Деца су отишла путем своје визије будућности, изашла су на кошаву и одлучила се за глад. Родитељи су се нашли пред дилемом да ли да остану родитељи до краја и похрле за својом децом или да остану код куће увређени што се „латер фамилиас“ не поштује довољно. Политички ставови су превагнули и родитељи су остали незаинтересовани за сузавац који је испекао очи њихове деце (под образложењем да су добили што су тражили), за упале плућа и друге болести због којих су раније даноноћно бдели над својим малишанима. Пипци нетрпељивости су су пружици толико дубоко да се нико није сетио да је породица ипак старија, а и важнија категорија од политике.

А онда је дошао рат. У њему су гинула деца, а не родитељи. Рат је донео беду која је садашњост родитеља, али и садашњост и будућност деце. Многи млади богаљи су се после крвавих битки поново нашли у својим породицама. Свађе су постале ређе, али се за-

И СМРТ, АКО ТРЕБА

М.Д. је инжењер машинства, запослен у Београду. Има 41 годину. Србин је. Рођен у Босни. Његови родитељи, Србин и Рускиња, живе у Босни у заједници са његовим братом и братовљевом супругом, Муслиманком. Сви у породици цео живот су се изјашњавали као Југословени. М.Д.-ова супруга је незапослени историчар уметности, рођена у Хрватској, од родитеља Хрвата (отац пензионисани официр ЈНА), који данас живе у Хрватској. Сви су се изјашњавали као Југословени. М.Д. и супруга му имају дете рођено у Београду.

„Рат нас није раздвајало политички, али јесте физички. Засада није могуће отићи ни у Босну ни у Хрватску, из различитих разлога. Чујемо се телефоном, са Босном још увек директно, са Хрватском — одавде најчешће директно, оданде преко Струмице у Македонији (?). Још ме нису звали на фронт, али и ако ме буду звали, не пада ми на памет да се одазовем. Не желим да будем ни на страни ни против неког од многих, у сваком случају погрешних, сабораца или противника. Погрешних због тога што је овај рат почео и завршиће као рат за власт, а не за овај или онај народ. Сигурно не у политичком, али у моралном и психолошком смислу свакако, свако може учешће у убијању било кога представљало би распад моје породице, односно фамилије. Стога сам занста спреман поднети сваку врсту казне, укључујући и смртну, због свог непристајања на такво што“, каже М.Д.

то јаз претворио у понор. Политика, коју су сви тако пажљиво бирали, показала се као погрешно изабрана политика, а неко је кривац за то. Вероватно у свакој трећој породици постоји дете које са подозрењем гледа у

НЕМА ВИШЕ СТРИЦА

„Мој стриц ме је, стицајем породичних околности, одгојио, одшколовао, довео до стања у којем могу рећи да сам 'свој човек'. Без њега бих вероватно завршио као деликвент. Непосредно након Осме седнице ЦК СКС у једном разговору сам му рекао да ће Милошевић уништити и Србију и Србе и Југославију, а он тако настави. Стриц ме је погледао изbezумљено, са несхватљивом мржњом у очима, ошамарио ме и истрчао из куће. Иако сам у следећих четири-пет година покушавао да с њим ступим у контакт, добијао сам само поруке да за њега више не постојим. Од Осме седнице више се нисмо чули“

(З.А, политиколог)

свога оца и пита се — није ли можда он кривац за изгубљену ногу, изгубљену младост или, у најбољем случају — за изгубљени оброк.

Смрт, глад, сузе, страх... све се то увукло у наше породице и још дуго ће у њима бити. Мали станови који личе на кавезе (још једна од комунистичких послastiца) нас окружују и држе у клаустрофобичној атмосфери. Са надом да ћемо материјално лакше преживети,

ПРИКАЗ БИТКЕ ИЗМЕЂУ ВЕСПАЗИЈАНОВИХ И ВИТЕЛИЈЕВИХ ЛЕГИЈА

„Покољ је био страшнији што је син убијао оца. Догађај и имена навећу по извештају Винстана Месале: Јулије Мансврт из Хиспаније, прикључан Неодоливој легији, бијаше оставио код куће незрела још сина. Одрастао потом, овај би од Галбе уписан међу војнике седме легије; док је претраживао пале, случајно наиђе на рањена и полумртва оца; препознао он оца, отац њега, загрли оца на издицају и ридајући мољаше богове да умре очеву душу и да га не одбаце као оцеубојцу: свеопшти је ово злочин, и колики је део грађанскога рата један војник? Подиже тело, ископа земљу, изврши последњу дужност родитељу.“

Тацит, *Историје*, IV, 25.

тискамо се у њима са својим родитељима, бакама, децом, а можда и унуцима. Мали простор нам доноси напетост, мале плате нам доносе свађе, а у свему томе кумује и чињеница да се сви са подозрењем гледамо и питамо: који је од нас кривац за све то?

ШТА КАЖУ „НАДЛЕЖНИ“

ТРИ ГРУПЕ

На основу некакве грубе, клиничке импресије све се породице могу сврстати у три групе. **Прву групу** би сачињавале породице карактеристичне по томе да су **веома добро** прилагођене на дугогодишњи, комунистички модел друштвеног функционисања. Њихови чланови су друштвено успешни, баве се престижним и исплативим занимањима и увек су успевали да преко развијеног система контаката и „веза“ остваре своје жеље и амбиције. Нарциситички тежећи само остварењу својих, често **луксузних** захтева, овакве породице јесу увек биле **уз режим** и „на линији“, све док им он обезбеђује продужавање привилеговане позиције. Чак и у актуелним ратним, стресним околностима, овакве породице бивају поштеђене већих потреса (стечене некретнине и „покретнине“ им гарантују сигурност и безбедност), показујући спремност да прихвате макар и **фашистичку** логику, ако она гарантује **очување хедонистичког стања**.

Другу, и вероватно највећу групу сачињавају оне породице које су, несвесним прихватањем комунистичких начела, изабрале **пасивност** за основни начин друштвеног функционисања. У оваквим породицама родитељи су, поучени трагичним примерима непослуха комунистичкој власти, деци усадили веровање да треба **учити, вредно радити, трудити се и трпети**, јер се само тако на крају може остварити коначна награда (пристојан посао, обична кола, петнаестодневни годишњи одмор, и, уз много среће, остваривање станарског права на стан у друштвеном власништву). Чак и кад се показало да та коначна награда **изостаје**, или бива замењена **казном** (мобилизације, подстанарски живот, чекање заслужене плате по шест и више месеци), функционисање ових породица се није битно променило. „Ћути и трпи“, „Где сви други, ту и ми“, „Не буди незахвалан“ — јесу базични слогани живота (односно животарења) у њима. Чак и побуна у оваквим породицама јесте пасивна, са коначним уверењем да се заправо ништа не може променити. Иако никада нису суштински прихватале комунистички, а сада **фашистички** модел, ове породице нису показале ни довољно спремности да га активно одбаце. Бунт и борба су изражени у форми **љутите дискусије** са укућанима, пријатељима, колегама, познаницима, уз очекивање да право решење „падне негде одозго“.

Трећу, и најређу групу породица сачињавају оне које су давно **сагледале** реалност, опасност комунистичког модела живота и проблеме који он носи. Но, уз спремност да **виде** шта се догађа, овакве породице показују и снагу да **активно решавају** проблеме. Њих фашизам, рат, беда, криза морала и остала обележја наше свакидашњице, **нису изненадили**. Реалност је за друге демаскирана, а њима је као таква и раније била позната. Но, уместо да јадикују, пасивно ишчекујући спасиоце, овакве породице користе кризу да се **изнутра ојачају**, постигну више ниво адаптације и конструктивно превазиђу проблеме. У таквим породицама родитељи **дискутују са децом**, апелујући на њихове снаге и „пластицитет“ карактеристичан за младост. На радним местима они не само да **критикују**, већ и нуде **нова решења**, непрекидно се трудећи да **измене** своју **микросредину**. Једном речју, такве породице **не прихватају фашизам**, као што никада нису прихватили ни његову **комунистичку претечу**. Ова последња категорија породица је, са становишта владајућег режима **најопаснија**, а са становишта морала и менталног здравља **„најпотребнија“**.

БРАНКИЦА АЊИМОВИЋ (специјалиста неуропсихијатрије, Институт за психијатрију Универзитетског клиничког центра)

да“ се забављају, шаљу децу у школе које заправо не раде, затварајући очи пред питањима безнађа и бесперспективности. Већина супружника не води стварне разговоре, то су монолози и кукњава, која само продужава агонију. Деца се наводно штите од штетног дејства политике, тако што се с њима не разговара, нити им се покушавају отворити очи. У страху од манипулације, родитељи дозвољавају да неко други, преко званичних медија или школе, оствари **најстрашнију манипулацију**. Овакво понашање родитеља према деци, само је једна последица живота по инерцији. Ти исти родитељи су већ показали, **гласањем** на претходним изборима, да нису спремни за **самостално мишљење**, док год је могуће аутоматски радити нешто што је за њих већ унапред смишљено.

Наравно, праве, здраве породице, у којима постоји размена, склад и акција уместо мирне са судбином, **не могу бити угрожене** никаквом, па ни оваквом **фашистичком политиком**. Једини проблем је шта ће се са њима, ако се оваква репресија и економске санкције за непослух наставе, даље догађајути“.

Милена Љубинковић (специјалиста неуропсихијатрије, Дом здравља „Савски Венац“)

НЕМА ПОДАТАКА

Морамо поћи од чињенице да је наше друштво максимално политизовано. Јавља се нешто што до сада није постојало, а то је пораст политичког интересовања код деце. Средњошколци и ученици старијих разреда основне школе уносе сопствени политички кључ у нашу свакодневицу и они су за промене. Реакције родитеља су различите и за сада их је немогуће подвести под један суд, јер се још увек не располаже емиријским подацима. Ипак, јасно је да је то нови извор конфликта у породици. Последњих година политика је постала извор сукоба и они се дешавају подједнако и у вишенационалним као и у једнонационалним породицама. Знамо да је по дефиницији политика нешто што много више раздваја него што спаја људе, а суочени смо са тим да породица, која је дужна да своје дете uvede у свет норми;

обичаја и културе, у тај круг социјализације сада укључује и политичке вредности. Оне доносе превише емоција и то доводи до оштрих разлика.

Зоран Аврамовић, социолог

ЖИВОТ ПО ИНЕРЦИЈИ

Породица није **нарушена** актуелним политичким стањем, већ је њена деградација само **довршена**. Комунизам је породицу осиромашао, како у материјалном, тако и у моралном смислу, а актуелно **фашистичко стање духа** јесте само надградња, у условима катастрофе. Већина породица је већ **раслојена**, настављајући да живи по **инерцији**, уз аутоматско примењивање ранијих решења. Родитељи „као да“ раде, они „као да“ контактирају са пријатељима и „као

НАСЛЕДНИЦИ

Многи разлози су довели до раслојавања, па чак и уништавања породице, али најважнији и најбитнији је морални моменат на коме су комунисти одмах после рата порадили и упорно радили са жељом да поруше породицу као основну јединицу друштва и људског бића јер су знали да разбијајући породицу могу лакше утицати на појединца и те јединке покоравати за своје слуге. То је као прича о 7 прUTOва која говори о снази броја јер је много лакше сломити један прут него сноп прУћа. Тако је и са породицом, лакше је издвајати једног по једног члана него уништавати читаву породицу. Не потребно је нагласити да је Социјалистичка странка наследник таквог комунистичког деловања, довољно је само да погледамо шта они раде па ћемо видети да су то исти методи, иста стремљења и исти циљеви.

Момчило Говедарица, свештеник

ФАШИЗАМ ИЛИ: БЕЗУСЛОВНА ОДГОВОРНОСТ ЗА СУДБИНУ НАЦИЈЕ ПОСЛЕДЊИ ФРОНТ — У СВОМ ДВОРИШТУ

Пише: Никола МИШКОВИЋ

Поучност историје некад може да изгледа банално. Посебно ако се ствари понављају са великом препознатљивошћу. А оно што смо мислили да је само једна фигура у систему који се увек служио метафорама, у кратком року се испоставило као нешто већ виђено.

Фашизам је у Србији утемељен у року од две недеље, од тренутка када је Милошевић признао ко му од опозиционих лидера лежи на срцу. Исти онај који лежи на срцу председнику Републике данас је рана на срцу оно мало демократске и свесне Србије. Али, ствари ипак нису тако једноставне.

(НЕ)ОЗБИЉНОСТ У ОЗБИЉНИМ ОКОЛНОСТИМА

Рећи како је Шешел сам по себи знак очигледне фашизације Србије, било би недовољно, чак и ако се при том подразумевају све оне формације које делују, али су по речима Слободана Милошевића забрањене законом! Јер, и слични покрети пред Други светски рат показују да партијске војске нису новост, односно да оне као претња терором нису изум ове власти. Али, оно што је заједничко у оба случаја јесте народ као пасивни учесник који и не помишља да учествује у својој судбини. Навикнут на оплакивање и на уздахе, народ се све више повлачи иза оне црте у којој се поништава свака индивидуалност и сваки дигнитет. Људи су изгубили поверење у сопствени отпор, чак и они који верују да би он био нужан, док је страх оне друге натерао не само да се повуку већ да се макар и вербално — прикључе. То су они који кад виде просветне раднике пред Скупштином вичу „да иду да раде на њиву“, они који су у стању да пошаљу подршку министру образовања Ж. Марковићу и да траже отка-

Октобра 1933. Хитлер је обнародовао да Немачка иступа из Друштва народа. Представљајући земљу угроженом, Хитлера је подржало 95 одсто бирача. Хајдегер је писао: „Није славољубље натерало Фирера да напусти Друштво народа, нити је то учинила страст за величином, ни слепа тврдоглавост, ни жеља за насиљем: посредни је искључиво јасна жеља да се буде безусловно одговоран за преузимање господства над судбином нашег народа“.

Овде можемо застати. Још неко, неко веома близу, почиње да бива безусловно одговоран.

зе за све наставнике „јер има незапослених који би волели да раде посао оних којинеће да раде“.

Све, наиме, почиње просто, обично и готово — смешно. Од најављеног рушења Куће цвећа пијучима, а има томе тек годину дана, Шешел је углавном служио за забаву. Нико није озбиљно веровао да једна таква фигура може у било ком тренутку добити на тежини (осим личној, у килограмима). Знало се да је лакрдија требало да склони пажњу са неких других, озбиљних ствари.

Управо је у томе замка. Млади и неуспешни сликар Адолф Хитлер, амбициозни новинар Мусолини, као представници две врсте фанатизованог битисања у политичком животу, такође су били минорне фигуре, с мало присталица и наизглед без икаквих шанси.

Оно што их извлачи на главну сцену није никакав лични квалитет, осим патолошких особина, што је овде најчешће и претпоставка за Велику Сцену, већ — околности.

Узмимо, на пример, Немачку. Инфлација, незапосленост, социјална несигурност великих размера, разочарање и немоћ. Октобра 1929. године дошло је до слома берзе на Волстриту, а у исто време преминуо је и Густав Штреземан, највећи државник у Вајмарској Републици. За само годину дана, број незапослених је, са милион и по порастао на три милиона, да би у року од још две године дошло до цифре од преко шест милиона људи.

Појављује се човек који обећава оно ма-

ло што је људима потребно. Истовремено, он обећава и исправљање немачке нације. Враћање достојанства.

САУЧЕСНИШТВО У ЗЛУ

Са главних економских проблема скреће се пажња. Октобра 1933. године Хитлер је обнародовао да Немачка иступа из Друштва народа. Представљајући земљу угроженом, Хитлер је успео да на општем гласању 95 одсто бирача подржи његову политику.

Али, подршка је дошла и с једног високог места. Мартин Хајдегер је писао: „Није славољубље натерало Фирера да напусти Друштво народа, нити је то учинила страст за величином, ни слепа тврдоглавост, ни жеља за насиљем: посредни је искључиво јасна жеља да се буде безусловно одговоран за преузимање господства над судбином нашег народа“.

Овде можемо застати. Јасна жеља да буде „безусловно одговоран за преузимање господства над судбином народа“ натерала је Слободана Милошевића да дословно вуче лоше потезе. Шта је још прошле године могло бити од овог простора? Лабава федерација, конфедерација, асиметрична федерација, и мноштво сличних могућности. Али, жеља да буде безусловно одговоран водила је Милошевића у апсолутно подређен положај, тако да је сваког дана губио јучерашње могућности.

Зато му је преостало једино да све поразе брани на један начин — фашизмом. Уцене и претње већ су почеле, ликвидације су на прагу. Одвојења, затварања, прогони... Србија је на прагу великог зла, али које ни једог тренутка не бисмо смели ставити само на терет Милошевићу и Шешелу. Поставља се питање отпора, односно саучесништва у злу. Они који нису желели да жртвују мало сада ће бити приморани да жртвују много. Враћање националног достојанства угроженим Србима већ је коштало за више хиљада младих живота. Али, фронтови се више не могу отварати на туђој територији. Тактика је постала прозирна и сада је јасно да ће последњи фронт Милошевић отворити у свом дворишту.

Јер, војска ће морати да се повуче из Босне, и мноштво униформи некадашње ЈНА кренућа према Србији, том Београду у малом.

Колико је оних који ће, попут неких нових, фанатизованих Растињака, пожелети да се једном и с њим обрачунају.

„Сада је на нас ред“, поновио је Шешел новинарима, читајући, засад, само имена новинара из Радио-Београда.

Ако има нечег утешног у свему, то је онда чињеница да је све мање простора све мање времена. Свако за себе, врло брзо, мораће да донесе важну животну одлуку.

Да ли ће бити саучесник? И на чијој страни?

Пише: Коста ЧАВОШКИ

БЕЗ НЕИЗВЕСНОСТИ

ИСКУШЕЊА ЗЛА

Наступило је време очајања и помрачења када је све оно што је најгоре у нама испливало на површину. Уверљив показатељ таквог стања је све већа улога коју у јавном животу игра самозвани војвода Војислав Шешељ.

СПРЕГА ВЛАДЕ И ВОЈВОДЕ

Не би наравно поменути војвода предвојничке обуке тако брзо и лако доспео у саму жижу наше јавности да му владајућа странка није обилато помогла. Од самог настанка првих опозиционих странака, прерушени комунисти на власти примењивали су двојну тактику батине и шаргарепе не би ли тако изнутра ослабили и разбили опозицију. Оне радикалне странке, које су настојале да промене саму природу затеченог тоталитарног поретка, требало је повремено ударити по прстима, притиснути и обесхрабрити. А оне помирљивије, које су без роптања примале оно што им власт нуди, ваљало је подржати и што боље представити у јавности као да имају неку већу и трајнију улогу.

Убрзо се показало да се тај циљ може много боље постићи ако се нађе нека привидно опозициона странка која ће опозицију разбијати изнутра. За ту сврху обично се користе већ постојећа ривалства и нетрпељивости, који природно настају међу људима од веће страсти и амбиције. Како су за владајућу странку Српски покрет обнове и његов председник **Вук Драшковић**, нарочито после 9. марта прошле године, биле најнегоднији противници, требало им је супротставити њиховог ривала у самој опозицији. А кога би другог ако не би Војислава Шешеља, који је у Српском покрету обнове, уместо у Социјалистичкој партији Србије, налазио свог главног политичког супарника, а у **Вуку Драшковићу**, свом вишегодишњем добротичиницу, главни предмет своје неутаживе мржње. Трбало је, дакле, искористити ову Шешељево склоност омрази и насиљу и вешто их усмерити, као какав контролисани пламен, на главне противнике владајуће странке. То се лако могло постићи, јер је Шешељ већ ионако мрзео Вука Драшковића, потврђујући тако још једном ону негодну особину наше људске нарави да мрзимо онога кога смо увредили и коме дугујемо оно што тешко можемо да вратимо.

ПРОТЕРИВАЊЕ СЛАБИХ И НЕЗАШТИЋЕНИХ

Мржња, међутим, нема граница, баш као и разобручено насиље и зло у људима, нарочито када узму маха у доба рата, разарања и злочина. У то смо се сами уверили када је недавно, са скупштинске говорнице Војислав Шешељ запретио да ће, ако дође на власт „по истом оном праву по коме је Туђман протерао Србе из Хрватске,.... протерати Хрвате из Србије. И нећемо дозволити“ — запретио је даље Шешељ — „да Хрвати, као данас у Сланкамену, своје старе, разрушене куће, куће претворене у штале, нуде Србима, избеглицима у замену за виле на јадранској обали,

Шешељ, или неко њему сличан, могао се очекивати, као што се то и раније дешавало у земљама које су доживеле војни и дипломатски пораз, смањење државне територије и опште расуло у привреди и финансијама.

које су ови морали да напусте. Хрвати у Сланкамену, Земуну и другим местима неће имати миран сан, док се не преселе“.

Нису невоља и срамота само у томе што је Шешељ у највишем представничком телу земље најавио протеривање свих Хрвата из Србије, као да они могу бити одговорни за оно што нашим сународницима у тзв. авнојевској Хрватској чине Туђманови бојовници. Таквих безобзирних, неодговорних и злу склоних појединаца, који су храбри само када треба протерати слабије и незаштићене, има у сваком народу па и међу Србима. Али је срамота у томе што су поједини посланици (по свој прилици социјалисти) самог Шешеља у скупштини узвицима подржали, а нико му се није јавно супротставио. Јер, када је Антун Скендеровић навео Шешељево реч да Хрвати треба да се иселе из Србије, из скупштинских клупа јавили су се и гласови: „треба“.

Охрабрен у овом свом страшном науму Шешељ је отишао и корак даље: затражио је да се двадесет и пет национално непоузданих новинара у водећим гласилима избаци из својих редакција. А главно мерило по којем је састављао списак ових несрећника било је, поред осталог, и одсуство суфикса „ић“ у њиховим презименима, заборављајући при том на госпођу Штулу, чије презиме пати од исте мане. Додуше, то је Шешељ могао рећи и запретити а да то једва буде примећено, као што то обично бива са неодговорним изјавама у кафанским разговорима међу припитим саговорницима. Али се Телевизија Београд побринула да ова Шешељева изјава у трајању од пет—шест минута буде објављена у другом ударном Дневнику, давши тако и њему и његовој изјави изузетан политички значај.

ОСЛОБАЂАЊЕ СКРИВЕНОГ ЗЛА

Једно је сигурно: појава самозваног војводе Шешеља није нимало случајна. Такви људи се скоро законито јављају у временима метежа и кризе, крвопролића и злочина и општег пада јавне врлине и морала. У таквом добу у којем на светлост дана избијају мржња, силништво и остала скривена зла, на јавну сцену ступају људи који под плаштом проверених вредности — родољубља, храбрости и националног интереса — заговарају нетрпељивост и насиље према незаштићенима и слабијима од себе. То је и доба када не-

ма сталних и поузданих обавештења и аргументованих јавних расправа о горућим питањима државе, привреде и националног опстанка, па обичан свет, који се изобличује у светину, није у стању да разликује лаж од истине и добро од зла, а слуги да је све дозвољено.

Шешељ, или неко њему сличан, могао се, дакле, очекивати, као што се то и раније дешавало у земљама које су доживеле војни и дипломатски пораз, смањење државне територије или опште расуло у привреди и државним финансијама. И као по правилу, постојеће ауторитарне власти обично охрабрују успон таквих личности. Тако је било и у пораженем и ревизионистичким земљама после првог светског рата, нарочито у Немачкој, а тако је изгледа и код нас. То је лако показати.

Један од битних чинилаца успона у политици је појављивање у јавности. Када је владајућа странка решила да заигра на Шешељевој карту, одједном је постао персонa грата на телевизијским екранима и страницама водећих листова. Само појављивање у јавности може се објаснити чињеницом да је постао народни посланик, али се тиме не може објаснити изузетни обим његовог појављивања. Јер, иако његова странка има у Народној скупштини само једног посланика, он се појављује чак више и чешће у јавности од членика других опозиционих странака чији је број посланика неупоредиво већи.

МИЉЕНИК СУДБИНЕ

Неки ће можда помислити да је Шешељ у овом часу постао миљеник судбине, па је то разлог што му званична јавна гласила посвећују толико пажње. Пре ће ипак бити да је и њему и нама Слободан Милошевић судбина и да је суд који овај има о самозваном војводи највећма допринео Шешељевој учесталом појављивању у јавности. Недавно је то Милошевић и лично потврдио. На питање — „Кога од свих опозиционих лидера највише цените и уважавате?“ — Милошевић је одговорио: „Највише ценим Шешеља јер сматрам да су он и његова партија самостални од иностранства и зато што је доследан у изражавању свог политичког мишљења“. Симпатије су очигледно узајамне или како би то народ рекао: нашла крпа закрпу.

Живимо, на жалост, у времену богатом несрећама, пуном страшних битака, раздора и злочина — времену у којем су чак и привремена затишја на фронтима ужасна. А „у метежу и раздору“ — како су то стари говорили — „највише је снаге у онога најгорега: за мир су потребна честита настојања“.

НАПОМЕНА

1) Илустрована Политика од 23. фебруара 1992.

2) Тацит, Историје, IV, 1.

ПОРТРЕТ МЛАДОГ ФАШИСТЕ — АНТИКОМУНИСТЕ: ДРАГОСЛАВ БОКАН

ДЕМОКРАТИЈА ЋЕ НАС ТОТАЛНО УНИШТИТИ!

Ушао и видео: Милан Филиповић

Вас често истичу као пример српског фашисте. Како бисте сами себе дефинисали?

— Себе бих дефинисао као српског патриоту који покушава да живи у цивилизацији у којој Срби живе од Немање па све до краја Првог светског рата, а која од 1918. па надаље постаје само кроз појединца, а не постоји као државна структура. То је могуће извести у смислу да ми свој приватан живот тако обликујемо да живимо у том свету. Ја то радим. Стицајем околности, избијањем антисрпског рата на тлу бивше Југославије, пружио се могућност да кроз мој активни патриотизам у смислу одбране отаџбине покушам, наравно колико је у мојој моћи, да дам до знања српском народу колико је расрбљен и да покушам да га вратим на цивилизацијске основе структуре која је карактерисала Србе подједнако у 14. и 19. веку, а које га данас не карактеришу.

Да ли се акције као што је упад у историје мировњака, реформиста, ЈУТЕЛ-а, итд., могу сматрати цивилизацијским и Србима примереним?

— Да ли смо ми то извели?

Јесте ли или нисте?

— Званично нисмо.

Званично сте Ви лично виђени како се чете транспарент мировњацима.

— Познајем српску историју и знам да је српском народу примерено, судећи по историјским примерима, готово све у борби против српских непријатеља. Познати су начини на које је Карађорђе успео да из Србије истера Турке, Немања се обрачунао са богумилима, деспот Стефан Лазаревић је успео да делује у најтежим могућим условима, цар Душан је у свом законик суровији бар педесет пута од било ког мог поступка. Радикални отпор је српска особина.

ВАН ПАРЛАМЕНТАРНОГ ФЕРПЛЕЈА

Мировњака у Србији нема много. Њихов утицај на борбу српског народа мање је деструктиван од утицаја оних који бомбардују сопствене трупе. Зашто нисте учинили никакву акцију против ових других?

— Најкешћу акцију против ЈНА коју је српски патриота могао да учини је да се пријави у добровољце. А мировни покрет напада на добровољце. Они непрестано говоре о злочинима српских добровољаца, клањима, пљачкама.

Да ли тога има?

У једном од најелегантнијих делова града Београда, у Улици Његошевој 52, породица Богдана Трифуновића добила је нове комшије. То су Драгослав Бокан и његови Бели орлови који су свили своје гнездо на првом спрату, у стану у власништву Федерације, где се до недавно налазила амбасада Шпаније. О методу сељења сведочи разбијено стакло малог балкона, док се са великог вијорн српска тробојка — без социјалистичких обележја. Патриотски штимунг станара те и околних зграда разгљају националне песме које се пуштају преко разгласа.

Улазим у стан и налазим се лицем у лице са режисером Драгославом Боканом, вођом Белих орлова СНО, српским Лепеном, младим чинијом сликом мајке плаше малу децу. Кажу да он и Драгош Калајић шетају редакцијом „Дуге“ у официјерским чизмама, борећи се против антифашистичке коалиције.

— Тога има у свим ратовима. Сигурно је да је тога било и када се борио Карађорђе, Стефан Немања, само што није било репортажа да то забележе. У рату су људи као луди од мина које падају око њих, од дима кроз који пуцају испред себе и не виде да ли је иза тог дима човек или жена.

Међутим, пред призором видеорикорде се, кажу, дим нагло развије?

— Ви верујете режимским листовима. Прича о пљачки је посебно бесмислена због тога што је у овом тренутку у Хрватској држави тотално опљачкано бар сто хиљада српских станова, а десет хиљада кућа је тотално разнесено. Не постоји ни једно парче

српске имовине које није у опасности да га они узму. Немачка је 1945. тотално опљачкана од стране савезника. Никада се ни „Вашингтон Пост“, ни „Хералд Трибјун“, ни било ко други није тиме бавио. А да не говоримо о томе да су ту пљачку вршили људи који нису били оштећени. Мени су двадесет седморо у породици побиле усташе. Ја нисам узео из хрватске куће ни чашу воде. Могао бих да израчунам колико они мени дугују. Не у људским главама, него у ономе што су запалили, уништили и отели да на то ставим камату и да мртав хладан на основу фер-плеја узмем толико. Али то нећу урадити.

Да ли сте до сада извршили неки напад на било шта што се може назвати седиште власти?

— Ми смо овде у Београду отели простор за наше потребе, што није урадила ни једна друга странка, него се све уредно пријаве властима и тражи дозволу, а власт им онда додели одређене просторије. Ми смо ово отели, а ако неко покуша да нас избаци, спречићемо га у томе. Без обзира којим средствима.

Да ли неко уопште покушава да вас избаци одавде?

— Долазили су наоружани људи, али смо их упозорили да уколико желе да нас избаци, то могу само оружјем, те ако желе сцену са чикашких улица у центру Београда, имају право да изволе. Али ствар је у томе што они на то нису навикли. Навикли су да им такзовани антикомунисти седе на улицама, певају, пишу по бетону и чине све оне ствари које их нимало не узбуђују. Њих може да узбуди једино аутономна снага која има своје војнике, своје оружје, своју идеологију, своје погледе на свет и која је дефинитивно решена да се са њима разрачуна, без обзира како. Значи — не у оквиру парламентарног ферплеја.

ВЛАСТ ЗНА КО ЈОЈ ЈЕ НЕПРИЈАТЕЉ

Да ли то значи да сте одлучили да се оружаном обрачунаете са комунистима?

— Ми смо решили да се обрачунамо са комунистичким светом, у шта спада и већи део опозиције. Не оружјем, него онако како је потребно. Ако може милом — милом, ако није могуће милом — онда силом. Ја, наравно нисам идиот да уопште помислим да у Београду, једном трулом мазохистичком граду, могу да окупи довољно људи који су спремни да се жртвују, и живот и каријеру и све остало, да се савлада и једна станица милиције уколико се она буде бранила. Али, оно што могу да урадим, јесте не да причам, него да скупљам људе, да останем тајанствен, ван досега и знања власти.

Да ли сте свесни да напад на ЈУТЕЛ који је извршио припадник вашег покрета, вређа грађане Србије, јер се њиме имплицира да су недовољно интелигентни и да им треба ускратити информације?

— Ја знам колико је људи веровало ЈУТЕЛ-у и оној бесмисленој симетрији да уколико постоји ХТВ као лаж и Српска телевизија као лаж, онда ЈУТЕЛ — макар не био сасвим истинит — више је истина од обе. Ја не улазим у то колико су ове две телевизије истините или неистините. Али, да ЈУТЕЛ није истинит је чињеница. Перверзија је у томе што су не само наши људи, него и европска и светска средства информисања, тражили управо од ЈУТЕЛ-ових уредника и ЈУТЕЛ-овог начина обраде ону такозвану објективну слику. А то је слика да узмеш мало добра и мало зла, нађеш средину и кажеш да је истина у средини. Истина није у средини, него се налази на оном пољу где је добро.

А на том пољу добра је Телевизија Србије?

— Подразумева се да није.

Али са ваше стране није била нападнута ни речју ни делом?

— Београдска телевизија је у својим програмима наносила огроман грех овом рату својим монотоним, бесмисленим емисијама, репортерима удаљеним по педесет километара од линије фронта, извештавањима која су нетачна, досадна и једнострана. Међутим, никад се није догодило да Београдска телевизија прикаже извештај ХТВ-а без коментара. А ЈУТЕЛ је стављао коментар ХТВ-а као политички коментар ЈУТЕЛ-а. ЈУТЕЛ се уселио илегално у просторије Агробанке у Београду. Узео је комплетну опрему и фреквенцију од ЈНА. Кадијевић је Милићу, као једном југословенском титисти, омогућио рад. У ЈУТЕЛУ-у су сви људи дугогодишњи режимски уредници. ЈУТЕЛ је заправо телевизија ЈНА. Зашто опозиционе и антикомунистичке новине бране комунистичку и титоистичку телевизију од напада младих антикомуниста?

Ја опет питам: како је могуће да није уследио напад на антисрпске медије које држи СПС која је антисрпска колнко и Кадијевић?

— Као да се не разумемо. Ова држава не функционише, а када функционише, то чини најчешће на антисрпски начин. У садашњости готово антисрпски...

Добро. А где су акције?

— Управо због тога ми покушавамо да направимо оно једино што њима може доћи главе, а то је покрет независан од њих који има своју алтернативни информативни систем, свој паравојни или параполицијски систем, свој културни, свој правни систем који је потпуно ван домашаја њиховог знања и утицаја. А у Босни покушавамо да направимо такав систем веза којим би добили значајнију подршку унутар Босне ако се тамо формира Српска крајина, држава из које би ми могли да делујемо против комунистичке Србије. Ако ћемо да се обрачунавамо, онда морамо да скупимо довољно средстава да се са њима заиста обрачунамо. Ако почнемо акцију прерано и на начин да то сви знају, немамо никакву шансу.

После овог интервјуа власти ће знати да ви хоћете да се обрачунате с њом?

— То власт зна и овако и онако. За разли-

ку од опозиције, власт зна ко јој је непријатељ и ко је за њу опасан.

Зашто вас са свих страна оптужују за сарадњу са властима?

— Први трик полиције је управо тај да протурни приче о сарадњи са властима управо оних који су њим противници. Тога је од кад је света и века. Где су докази?

МИЛОШЕВИЋ ЈЕ ОДУСТАО

Ево једног: вођа СНО Мирко Јовић је, док није дошло до забијања ножа у леђа Милану Бабићу, хвалио Слободана Милошевића на сва уста.

— Мирко Јовић је подржавао државну политику Слободана Милошевића и то управо онај елемент његове политике који се састојао у непотписивању свих оних уговора који би Србију довели у ропски положај. Немам ништа против метода пробијања главом кроз зид зарад српске ствари, нашта је личило Милошевићево понашање, уколико би он остао доследан до краја. Ја сам управо зато — што он није пристао да ту политику доведе до краја — у овом тренутку толико против Милошевића, јер он тиме постаје много гори од представника било које друге политике — било српске било издајничке. Али, тек у тренутку када је одустао. А не може се када неко почиње са својом политиком бити унапред против ње, без да се допусти да се види као ће се ствар развијати.

Зар ни уколико се тај окружи типовима

као што је Александар Бакочевић?

— Бакочевић и њему слични су обични шрафови, чиновници без идентитета. Могу се употребљавати и овако и онако. На основу њих се не може ништа закључивати.

За себе сте једном приликом рекли да сте борац против људских права?

— А за српска права!

Да ли то значи да Срби нису људи?

— Наравно да не. Значи да не постоје људи. Социолошка одредница "људи" не постоји. Као што не постоји ни просечан човек или просечан египћанин. Постоји мистерија људске душе и постоји мистерија националне душе. Постоје људи као Срби, као Хрвати, као Енглези. И постоје народи. Срби су неколико пута већ насели на демагогије од којих је најстрашнија она југословенска. Као наставак, дошла је друга утопијска мисао, а то је комунистичка. Ја не желим да трећа, а то је демократска, псеудохумана, дође до нас и да нас тотално уништи.

Људи који нас окружују су такви какви јесу. Знаш да било која власт која би дошла после ове не може да елиминисте ту количину људи који су зли, глупи, припадају бившем режиму, дошници су — остало би нас толико мало да не бисмо могли да направимо ни полис, а камоли државу. И у том смислу је потпуно бесмислено веровати да самом количином демагога спремних на корупцију, непотизам и слично може да се гради нешто тако суптилно као што је демократија. Приватно, са људима за које знам да ме неће издати или преварити, примењујем начела центлмена

ства и ферплеја, значи демократије. Али у оштећеном српском телу, у једном бившем народу који постао маса, руља, захваљујући управо ужасној пропаганди телевизије, радија, школским уџбеницима, у том комунистичком инкубатору у који смо упали захваљујући поразу наших предака пред масонском политиком југословенства, односно у другом поразу пред утопистичком политиком комунизма, ми смо нажалост у тако очајном стању, да не могу да верујем у могућност да кроз неку утопију можемо доћи до нашег правога облика и идентитета. Ако Хрвати бране хрватска права, Словенци словеначка, Французи француска, Енглези енглеска права, а ми бранимо људска права, онда су то комичне ствари. То је као са Југославијом. Словенци су бранили словеначке интересе, Хрвати хрватске интересе, а Срби југословенске интересе.

ЕЛИМИНАЦИЈА — ОСОБИНА

Шта је по Вашем мишљењу српски национални интерес?

— Ја не знам шта је српски национални интерес, али знам за пут који до њега води. То не може да буде пут партијског отпора у једној тоталитарној држави каква је Србија сада, него једним алтернативним отпором лобистичког типа. Значи — начином којим ће муслимани и Хрвати раде. То је уједињавање по лобистичком основу, у којем ми можемо да обавимо неке акције заједно, без обзира на наше међусобне разлике. Фронтално би сви деловали у српску корист, а међусобно би се и даље разликовали. Тако би дошли до практичне демократије, али у оквиру националног интереса. До онога до чега су дошли и Хрвати и Муслимани, а ми нисмо.

Како би требало да изгледају српске границе?

— На такво питање се добија одговор који нинашта не обавезује. Могао бих вам рећи било шта и приказати се у најбољем светлу.

Мене интересује поштен одговор.

— Имаћемо границе онолике колика је наша снага данас.

Колика је она?

— Видећемо по границама. Сматрам да је наша снага довољна да се формира велика Српска крајина са територијама које су доминантно насељене српским народом и са оним територијама где српски народ може још да се прошири. То је надокнада за огромне ратне штете којима смо били изложени у првом и другом рату, као и сада у овом трећем и које смо заслужили по оном принципу по коме је Пољска анектирала делове Немачке. Ово нећермо урадити сами ми, него и наши синови и унуци. Само на цртаном филму се све дешава за петнаест минута.

По претпоставком да успете силом да срушите комунисте. Шта даље?

— Свака будућност је метафизика. Могу да кажем било шта да бих испао симпатичан читаоцима. Треба бити реалан и рећи да ја то не знам. Биће онако какви смо ми. Оно што бих ја покушао када бих био у ситуацији власти, — наравно нећу бити, ја сам режисер, — али ако будем био у ситуацији да могу да утичем на власт, апсолутно бих покушао да спроведем опуштеност у међуљудским односима. Али, само након строгих мера репресије

над онима који су нас уназадрили у задњих 45 година и након строгих мера репресије против свих обучених вируса и медијских и модних и поткултурних.

Ко би се нашао на листи оних над којима би се извршила репресија?

— Листа? То је неки други речник. Кад кажете листа, звучи као стрељање. Ја бих покушао да елиминисах особине, а не људе.

Није ли то мало крупан залагај?

— Напротив, то је баш могућ залагај. Превелик је кад стрељаш људе. То је ужасан залагај, када узимаш у руке божанску правду. То је мени ужасно одбојно. Између одузимања телефакса и убиства је огромна разлика. Или између претње и убиства. Ми смо народ великих речи. Кад би нас човек само слушао, помислио би да све пржимо око себе, а у суштини смо благонаклони и често спремни да и убицама над нама само ако покажу трунку људскости, све опростимо и да будемо пријатељи.

ПАТРИОТСКИ СОС

Како се ова политички поларизована ситуација у Србији одражава на односе у породичном кругу?

— Управо недостатак лобистичког смисла за реалност, који нас уништава на државном нивоу, одражава се и на породичном. Када би породица умела да се организује тако да

ТАЈНА

Ми покушавамо да направимо оно једино што њима може доћи главе, а то је покрет независан од њих који има свој алтернативни инфомативни систем, свој паравојни или паравојнички систем, свој културни, свој правни систем који је потпуно ван домаћаја њиховог знања и утицаја. А у Босни покушавамо да направимо такав систем веза којим би добили значајнију подршку унутар Босне ако се тамо формира Српска крајина, држава из које би ми могли да делујемо против комунистичке Србије...

... Ми смо решили да се обрачунамо са комунистичким светом, у шта спада и већи део опозиције. Не оружјем, него онако како је потребно. Ако може милом — милом, ако није могуће милом — онда силом. Ја, наравно, нисам идиот да уопште помислим да у Београду, једном трулом мазохистичком граду, могу да окулим довољно људи који су спремни да све жртвују, и живот и каријеру и све остало, да се савлада једна станица милиције, уколико се она буде бранила. Али, оно што могу да урадим јесте не да причам, него да скупљам људе, да останем тајанствен, ван досега и знања власти.

После овог интервјуа власти ће знати да ви хоћете да се обрачунате с њом?

То власт зна и овако и онако. За разлику од опозиције, власт зна ко јој је непријатељ и ко је за њу опасан. Први трик полиције је тај да протури приче о сарадњи са властима управо оних којих су им противници. Тога је од кад је света и века. Где су докази?

обрати пажњу на свој заједнички интерес, видела би да је јако важно да се у кући не свађају, да живе смирено, нормално, да имају свој заједнички недељни ручак. Да дефинишу свој однос према богу, међусобни однос, однос према будућности, рецимо стамбеној. Ако би на том нивоу успели да смире страсти, онда би њихова политичка страст припадала само оном делу коме треба да припада, јер политика је само део нашег бића.

Мој отац је за СПО, моја мајка је одрасла у дому за сирочад и не припада ниједном политичком мишљењу, сем што је у огромном страху према свему. Ја се понашам као члан СНО и вођа Белих орлова и син свога оца и своје мајке. Често ћу прећутати своје аргументе и рећи ћу: „Хајде ћале да попијемо кафу“. То је опуштеност која мора да постоји у приватним односима за разлику од неопуштеношћу државним и националним односима, али зна се с ким: са оним с ким има смисла тако разговарати. Наравно да нећу са неком домаћицом испред зграде да причам против комунизма, ако је она за комунизам. То је бесмислено. Покушаћу да делујем да тај комунизам нестане из свести.

Како разговарати са противницима политичког мишљења?

— Никада ни један противник мог политичког мишљења није покушао са мном да разговара. Рецимо да, председник, на пример Реформиста, дође код мене и каже: „Је ли, бре буразеру, хоћеш ли нас ти и даље малтретирати?“ Али да ми то каже српски, а не да ми доводи полицију и да пише хистеричне чланке по новинама. Догод не почнемо да се понашам људски, а не само политички, немамо никакву шансу — не за демократију, него ни за најелементарнију културу. Јер, ако свака демократска странка као антикомунистичка буде звала комунистичку полицију да се са мном обрачуна, то је комично. Ја сам спреман да Бели орлови буду и нека врста паравојничке свим опозиционим снагама, али да се договоримо. Па да зову нас, а не комунистичку полицију. А не да се згражавају над нама. Као што се комунизам не зграђа над својом полицијом.

Да ли то може да се схвати као званична спремност Белих орлова да постану паравојничка формација целокупне српске опозиције?

— Између остало и то. Бели орлови су омладина СНО која покушава да делује сходно времену и тренутку у коме ми постојимо. Спремни смо да будемо и интелектуални и полицијски део било које опозиционе странке, уколико она то жели. Наравно, у оквиру наших моћи, и националном оквиру, јер ми смо национална организација. Ја сам спреман да заштитим сваког коме прети опасност од усташе, балисте или комунисте, на основу његовог националног или антикомунистичког опредељења. Као нека врста патриотског СОС-а. Ми такође најозбиљније покушавамо да организујемо број телефона на који ће деца коју мангупи малтретирају по школама моћи да се обрате да им ми пружимо заштиту. Само се надам да у том моменту нико неће рећи да сам силација.

УКОЛИКО „ВЕЛИКИ КОМБИНАТОР“ А. ПРЉА ОДЕ У ВАТИКАН

АРИВЕДЕРЧИ, 'БО ВАС

ОТАЦ!

Све је учинио за Србију: био страни дописник, министар спољних послова, народни посланик, главни уредник „Политике“... на толике жртве мајка Србија није остала равнодушна: Александар Прља биће награђен амбасадорском фотељом у Ватикану, срцу антикрпске завере. Папа ће лично бити одговоран да та фотеља буде довољно дубока, довољно велика и довољно широка да прими оно што ће у њу тести, ширећи истину о Србији и небеском српском народу.

А у четвртак, 16. априла anno domini, Прља је у Крњачи приредио опроштајно вече за 200 најближих пријатеља и сарадника („Политика“ нема довољно велику салу). Ми нисмо тамо били, медовину пили, али причају људи да је Прљино „Аве Марија“ достојна награда за „Аве Цезар“.

Пише: Голуб БУЛАЈИЋ

Александар Прља опет мења занимање. Ових дана је објављено у штампи да је Председништво СФРЈ наименовало досадашњег главног и одговорног уредника „Политике“ за новог амбасадора СФРЈ при Ватикану.

Крње Председништво именује крње „дипломату“ за представника остатка ове земље у Самосталној папској држави, у центру Рима. Ватикан не признаје тај остатак као сукцесора Југославије. Свеједно, Прља се именује. Нека бог благослови онога ко то разуме.

Прља на помену Александру Карађорђевићу: гест за лакирање у Сикстинску капелу.

Прља је, са своје стране, циљао амбасадорско место у Паризу, или бар у Брислу. Али задовољиће се, каже и Светом столицом.

„Ave Maria, gratia plena, fructus ventris...“

Већ га видимо како клечи у Сикстинској капели испод Микеланђелових фресака „Стварања света“ и „Страшног суда“ и смерно понавља свети речи римокатоличке цркве, као што је октобра прошле године у Саборној цркви у Београду, са воштаницом у руци, на парастосу једном српском краљу, понављао: „Господу Богу помолим с' ја...“

Човек уме да се крсти и левом и десном руком.

УВЕК — „ЗА СЛАВУ СПРЕМАН“

Али, само два дана касније, 10. октобра, за говорницом Скупштине Србије прао је руке од ове молитве и као неко своје „Меа суира“ говорио колико год може гласно: „Ми се нисмо борили за династизацију Ср-

бије, већ за слободну земљу“.

Одлази нам тако из наше средине човек који је у животу прихватио да ради све, само да би стекао славу и популарност и, притом, наравно, пунио своје џепове што може више.

Сетимо се само прича у штампи о овом „Великом комбинатору“, већем него што су га открили Иљф и Петров у својој књизи „12 столица“.

Медицински курсиста постаје самозвани доктор медицинских наука, без иједног научног рада.

Под бројем 5157 његове дипломе, у Споменици „50 година Медицинског факултета“, води се извесни Драгослав Миленковић, а не Александар Прља.

Прља у овој земљи није био лекар, а још мање хирург, као што је било исписано у његовом „посланичком листићу“ када се представљао за скупштинске изборе. А по закону који је дуго важио у Југославији, нико ко није био доктор медицинских наука, није смео стављати „др“ испред свог имена. Прљу, међутим, тај закон није узнемиравао.

Из медицине, Прља иде у новинарство. И то убрзо по „завршетку“ студија.

Као дописник „Политике“ извештава из Алжира, касније и из Париза.

Никад ништа није погодио у својим омиљеним прогнозама. Ништа ауторско, репортерско нисмо прочитали из овог атрактивног града. Само пуки извештаји из политичког живота Француске, без зрна духа, без стила.

Дучић је говорио да је човек до Париза једно, а после Париза друго. Прља је остао исти.

Био је директор нашег Културног центра у Паризу, али када је умро славни Луј Арагон, Прља у свом извештају није знао да наведе ниједан наслов његових романа.

По повратку у Београд, из спољнополитичке рубрике „Политике“, одједном одлази у дипломатију — постаје министар спољних послова у влади Србије.

Пред Саборном црквом, журили га моткама.

Шта је урадио као министар спољних послова у време када су Србију поткопавали на све стране?

ДИПЛОМАТИЈА НИЈЕ ПРОПАГАНДА

Сејао је анимозитет и све више доводи Србију у изолацију. Све што данас долази на наплату, као црни биланс српске дипломатије, то је итекако и његов „дипломатски учинак“.

Сетимо се само какав „éloge“ пише Прља Будимиру Лончару у НИН-у, фебруара 1988. године, када је овај био именован за министра спољних послова Југославије. Такав „похвални говор“ не би написао ниједан одмерен човек. Ту чак није било ни оне потребне опрезности кад се већ знало зашто је Лончар изабран за то место. Лончар почиње разбијање Југославије, а Прља жури да му изрази дивљење. Прља то, можда, није знао?

На жалост, пре годину и по дана, кад је почела да се распада Југославија, када су почеле да се јављају прве пукотине, министар спољних послова Србије био је Александар Прља. Свака република жури да у међународним односима стекне што боље позиције. А шта ради наш Monsieur le ministre? Не само што није учврстио углед Србије у свету, него га је срозавао својим хистеричним иступањима и махањем руку. Дипломатија није пропаганда каквом је Прља навикао да се бави. Није то колегијум „Политике“ на коме може да се виче и да га слуша само ко мора.

Ако је икада било потребно показати неку вештину, лукавство, а пре свега знање и мудрост и смисао за процене ситуације, било је то његово министарско време. Али, уместо да решава тешкоће, Прља их је стварао. Мислио је да ће некога преварити својим неуверљивим причама о великим демократским процесима за које се он лично залаже. Као стара фрајла, кокетирао је између владајуће партије и опозиције.

За њега је важило једино оно што је рекао један искусан познавалац тих послова: „Дипломата је човек који је плаћен зато да покушава да реши потешкоће до којих никада не би дошло да он није био дипломата.“

Недавно га је један страни амбасадор у нашој земљи упитао: „Како то да сте тако лоше повукли многе политичке потезе, да сте изгубили на свим пољима?“, а Прља му је одговорио: „Преценили смо руски фактор!“.

Човек који је седео за столом није могао

да издржи, а да Прљи не узврати: „Па што нисте питали неког средњешколца, рекао би вам да се на Русе не ослањајте?“

Александар Прља остаће познат као један од оних министара који је Србији нанео трајно зло.

Сада, шаљу га у Ватикан, баш у средиште антисрпске завере, на којој „Политика“ скупља политички профит.

ВЕЛИКИ ПРОИЗВОЂАЧ ГУБИТАКА

А шта је урадио у „Политици“?

Под Александром Прљом, као главним уредником, „Политика“ је пала на најниже гране од када постоји. Садашњи тираж од 120 хиљада примерака је најнижи од 1955. године.

Да нема читуља — по традицији, огласа за запошљавање — по нужди, ТВ програма који је веома прегледан, да нема добре спортске рубрике на коју је навикла читаоце — „Политику“ готово да нико не би куповао.

То није зато што у „Политици“ нема добрих професионалаца, него зато што је лоша уређивачка политика, што људи нису мотивисани да раде. Како, на пример, следи свог главног уредника који се у једном од својих тростубачних уводника залаже за „избалансирани истину“? „Све што „Политика“ у овом часу ради“, пише он, „изражава чврсту решеност да се пружи на увид што потпунија уравнотежена истина.“

И, шта се догађа? Они који треба да воде лист, седе и пију виски. На име путних налога купују се читави картони „Џони Вокера“. Имају чак и свог „подрумара“, Пају. Кад већ истину треба уравнотежити, да се бар и они уравнотеже.

За то време „Политика“ губи два и по до три милиона динара по броју. То износи око четрдесет милиона месечно, или пет стотина милиона годишње. То би био терет и за читав буџет Републике Србије.

У ствари, Прља је успео да угрози и сам буџет српске државе.

Сада треба да иде у Ватикан.

Питање је, наравно, да ли ће уопште отићи. Све ово личи на неки нови „блеф“, а Ватикан не даје тек тако агремане за амбасадоре.

Али, да останемо још мало са Прљом у „Политици“.

У прошлом броју, „Српска реч“ је објавила да Прља кошта „Политику“ око три хиљаде милијарди. Плата, разни трошкови за путовање и репрезентација. Поред тога, написано је да је његова ћерка, преко фамозне „Политичке“ картице, захваљујући „игри случаја“ добила стан у власништву.

Прља то не демантује. Бар не у „Политици“, у кући где о томе не престаје да прича. Напротив, каже: „Сада сам своје две ћерке обезбедио са становима, сад могу да идем од вас, ...бо вас отац!“

Интересантна је прича о Прљиним становима.

ИГРА НА СРЕЋУ — СА „ЖИКОМ МУШТИКЛОМ“

Јула прошле године, ДУГА је уз текст о Александру Прљи („Пауна нико не може спречити да се шепури“) објавила и факсимил

његовог „Посланичког листића“, на коме је писало да је он „народни човек“ и да је „својим рукама, сам градио стан на Бановом брду“.

Међутим, ДУГИ се писмом које је објављено у следећем броју, јавила једна читатељка под пуним именом и презименом у коме је дословно написала:

„Почетком ове године, 9. фебруара, на огласној страни „Политике“, прочитала сам оглас објављен под шифром „Идеално“, у коме он (реч је о Александру Прљи) мења „четворособни конфоран стан од 120 квадратних метара, посебна гаража, на Новом Београду (III булевар) и двособан код Калемегдана, поглед на Дунав, око 65 квадратних метара — све власноштво, за стан од 200 квм, на Котеж Ненмару, Сењаку, или тихом месту, у центру, такође, у власништву. Може и засебна кућа са централним грејањем“. Оглас број 02080027 Б.“

До понуђене размене није дошло. Прља је вероватно изабрао, мисли ова читатељка, неко елитније место од оног које је она нудила.

Прља није демантовао тачност ових народа о становима које је до тада имао.

Сада, ево, још један стан — „игром случаја“.

Овом „игром“ баве се сада органи унутрашњих послова Београда, а „Политичке“ финансијске и друге одговарајуће службе очекују инспекцију која треба да утврди све злоупотребе са „картицом“, нешто што ће, изгледа, бити веома тешко да се утврди. Зато Прља и ћути. Али, не ћути читаоци „Политике“ који пишу писма и траже награде које нису добили.

„СТАН-КОМЕРЦ“, чији је директор Живадин Михајловић, звани „Жика муштикла“ (за кога се прича да је шеф београдске пословне мафије), давао је, у ствари, „Политици“ станове за наградну игру са „картицом“. „Политика“ је то компензирала бесплатном рекламом „СТАН-КОМЕРЦА“ која се у НИП „ПОЛИТИКА“ нигде не евидентира. Не испостављају се фактуре. Сада остаје да се утврди колико је станова подељено овом „игром“.

И тако, Прљиној ћерки — стан, „Политици“ — губици!

Пре два-три месеца, „Политика“ је за најаву игре са „картицом“ штампала тај број у милион примерака. Вратило се непродатих 550.000 бројева. Сада је штампала 400.000 примерака. Враћено је 230 хиљада.

У кући „Политике“ сви ћуће, као да се ово догађа пре тридесет година. Зашто? „Ко се плаши Александра Прље?“

Миран, као да се ништа не догађа, ено га готово сваки дан код „Ловца“. Ту је „Жика-муштикла“, ту су и други другари. Баш њих брига што Мађарска нема море.

Прља доноси „писма“ од „Политике“. Кућа плаћа. Не зна се ни ским руча. Али рачун се „Политици“ испоставља.

Излази Прља из ресторана „Ловца“, као некад порезници из песме о Болећ механи: „Бог да прости на Болећ механу: јесмо, писмо и кусур добисмо“.

ДА ЛИ СЕ ЦРНА ГОРА ПОКАЈАЛА?

НАЛЕВО КРУГ ПА НАПРЕД

Црној Гори се ових дана дискретно пружа шанса да се извуче из загрљаја Слободана Милошевића и ЈНА. Да ли ће понуда бити прихваћена зависиће од процене уз какве жртве ће то бити могуће.

Пише: Небојша РЕЦИЋ

У ултиматуму што су га ових дана Стејт Департмент и ЕЗ упутили Србији и „ЈНА“, ни једном ријечју није поменуто Црна Гора. Све анализе изостављања имена „друге федералне јединице заједничке државе“ наводе на само два закључка: или Американци подразумевају да довођење у ред режима у Београду повлачи за собом и Црну Гору, или се, пак, ради о већ постигнутом, другачијем споразуму, чија је реализација већ започела. Једно је, ипак, сигурно: недавно саопштени податак да „САД настављају дијалог са Црном Гором“, не само да говори како Американци нису заборавили на ову републику, него и да је основа за тврдњу како са њом имају сасвим другачије планове. Све је утолико мистериозније када се зна да је недавна посјета **Ворена Зимермана** Црној Гори и доношење **Бејкеровог** писма њеном председнику, пропраћена једино штурим саопштењем, из којег се не може баш ништа закључити. Ипак, неке чињенице већ указују да овај разговор добија свој резултат.

Од започињања сулудих ратних игара у Босни и Херцеговини, било је јасно да се ни изблиза неће поновити црногорска оданост активностима „ЈНА“. Свему томе, печат је дала и тврдња председника **Булатовића** како „црногорских добровољаца нема на територији БиХ“. Истина, **Булатовић** је још једном ставио до знања јавности да, када је учешће грађана његове републике у формацијама Армије у питању, он нема могућности и права да утиче на ток ствари. Изузмемо ли елаборацију питања зашто је то тако, остаје да закључимо како црногорска власт, за разлику од дубровачко-херцеговачке операције, није имала удјела у мотивисању и сокољењу својих добровољаца. Ипак, то није много сметало „црногорским казним експедицијама“ да изврше упаде на територију Босне и Херцеговине и малтретирају локално становништво. Но, сва сазнања говоре да је број таквих заиста незнатан.

НОВА ПОНУДА

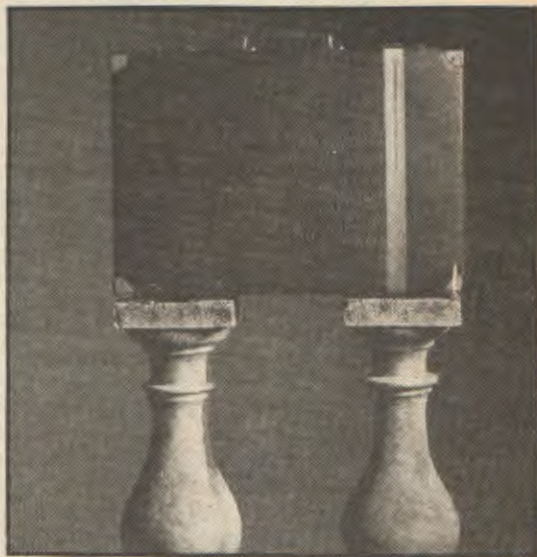
Да ли је црногорска власт, која је када се ради о односу према рату, очигледно окренула ћурак, својим започетим пацифизмом одредила и (не) успјех недавне мобилизације покушане у црногорским градовима, још увијек није познато. Тек, чињеница да је команда Подгоричког корпуса морала да констатује

потпуни крах намјере да попуни бригаде „Сава Ковачевић“ и „Вељко Влаховић“. Од преко три хиљаде територијалаца који су добили позив за рат, одазвало их се само пар стотина, од којих је један дио само желио да директно саспе у лице официрима све оно што их тишти још од повратка са дубровачког ратишта. На крају, уз саопштење да се могу вратити кући, јер је у питању била грешка, резервистима је (кажу — уз благослов **Благоја Ацића**) једино сугерисано да се не удаљавају од својих домова. Изостали су, дакле, овога пута борбени покличи директора највећих црногорских колектива који су све до скоро мобилисали своје раднике под пријетњом губитка посла. Није било ни апела са највишег мјеста да се опет мора помоћи „угроженом народу“. Промашаји, које су србијанско-црногорске власти у сарадњи са армијским врхом постигли на досадашњим фронтима, заклањајући се паролом одбране српства и бјелосвјетским завјерама, дубоко су протресли грађане Црне Горе и усмјерили их ка увиђању властитог интереса. Чињеница да већина њих данас резонује како ће „пушку у руке узети једино ако буду угрожене границе Црне Горе“, понајбоље открива суштину политике поменутих режима и ефекте контрирања међународној заједници!

Они који све ово доводе у везу са **Зимерманом** посјетом Булатовићу, вјероватно нису далеко од истине. Амерички амбасадор, иначе одличан познавалац јужнословенских прилика, свакако је још једном указао **Момиру Булатовићу** на бесмисао пута којим је одавно кренуо. Извјесно је, међутим, да је то Булатовићу било и раније познато. Ипак, сигурно су му се дубоко у сјећање урезали покушаји да се отргне из милошевићевско-армијских канџи, па није био спреман за нови, самосталан покушај. Уколико је овога пута добио нову прилику, врло је вјероватно да је неће пропустити. Јер, осим што је свјестан скорашњег расплета агоније у којој живимо, **Зимерман** веома добро зна да развод брака србијанско-црногорских власти значи остављање ових првих на вјетрометини којој је заиста тешко одољети.

ЦЕМЕНТИРАЊЕ СУДБИНЕ

Уколико је пристао на могуће **Зимерманове** услове, **Момир Булатовић** ће се веома брзо суочити са препрекама којима је сам кумовао својом ирационалном политиком. Али, при том му неће представљати највећу сметњу милитантни, но ипак не толико бројан дио **Милошевићевих** сљедбеника оличених у руководствима Народне и Демократске странке, СНО или „Белих орлова“. Његов истински проблем, баш као и до сада, представљаће „ЈНА“ која је пресељењем у Црну Гору ставила до знања свима како се ту жели дугорочно стационарати. За раскид са сивомаслиналим униформама (који су, осим војног потенцијала у Црну Гору украсили своја немјерљива материјална богатства и пуне новчанике топчи-

дерског новца којима данас пркосе локалном становништву) **Булатовићу** ће требати много више одлучности од оне коју је до сада имао у спровођењу крвавог сценарија јужнословенског разбратамљења. Ипак, захваљујући његовим ораторско-манулативним способностима, чаробном осмишлеу и поклоњеном му повјерењу, није без шанси да понекога и убиједи како сада треба водити другачију политику са њим на челу.

Успио у томе или не, он свакако неће моћи избјећи одговорност за досадашње подухвате којима је са својим партијским друговима, без икакве потребе, своју републику увукао у биједу и безнађе. Јер, уколико до заокрета у његовој политици и дође, не треба бити наиван па повјеровати да се ради о убјеђењу како је то интерес грађана његове републике, или, пак, залагање за прогрес, демократију или људска права. Био би то само још један покушај да се рок трајања његове власти продужи, а право на управљање судбинама овдашњих људи трајно зацементира.

МЈЕРА РАВНОПРАВНОСТИ

Да је курс црногорског руководства докле већ преусмјерен потврдила је и недавна сједница црногорског Синдиката са представницима Владе. На њој је, ваљда први пут од устоличења актуелне власти, директно скресано у брк братској федералној јединици како неки њени планови и нису баш најкоректнији. Тачније, **Војин Ђукановић**, председник Привредне коморе Црне Горе, анализирајући износе најниже цијене рада у двије републике, закључио је: „Српске власти су некоректне према нама усвајање најниже цијене рада од 30.000 динара, равно је самоубиству. Пустио бих ја њих да иду у самоубиство, али они вуку и нас!“

Тако су представници власти у Црној Гори, ваљда схватајући праву мјеру равноправности у заједничкој држави, ставили до знања

властима Србије да нема основа, а ни логике, да цијене рада у Србији буде за 76% већа од оне у Црној Гори. Поготово због тога што радници у двије републике раде на истом тржишту, са приближно истим цијенама производа на том тржишту и заштићеним цијенама прехранбених производа једино у Србији. Стога се, не само представници власти у Црној Гори питају: како то да су плате у Србији повећане у тренуцима најдрастичнијег пада производње и одговарају — средства узета из примарне емисије, искључиви су разлог. Наравно, она Црној Гори нису била доступна у истој мјери. Један примјер понајбоље илуструје ту ситуацију: примарна емисија, из које је током јануара финансирана активност „ЈНА“, чак је 17 пута већа од укупне масе средстава која су у Црној Гори издвојена за децембарске плате!

Утркивању двије федералне јединице у прерасподјели примарне емисије припадаје се и политичка димензија, поготово након сумњивог аранжмана са „Југоскандиком“ и након упознавања са пословањем „Дафимент банке“. Утолико је и изјава предсједника Привредне коморе значајнија, посебно када се зна да су јој и црногорски државни медији придали посебан значај, као и због тога што одражава размишљања све већег броја људи који су постали скептични према благодетима црногорског присаједињења Србији.

БЕЗГРАНИЧНО КАМЕЛЕОНСТВО

Све у свему, испада да је отпочињање сукоба у Босни и Херцеговини поново одложило стављање на дневни ред социјалне ситуације у Црној Гори за коју је мало рећи да је катастрофална. Знајући то, црногорска Влада је устукнула пред захтјевима Синдиката о повећању цијене рада, одложивши тиме већ заказани генерални штрајк, који је требало да отпочне 20. априла. Врло је вјероватно да им је у одлуци за усвајањем таквих уступака „помогло“ и сазнање о пропалим пројектима Јаз и Буљарица, односно, тотално дестимулативним условима за страна улагања, о смањењу посјете страних туриста за 90%, смањењу извоза у 1991. години за 38%, увоза за 10%, инфлацији која тренутно износи 237% и тендира ка 30.000 на годишњем нивоу. Знају и да су социјалне протесте до сада сузбијали масовном расподјелом незарађеног и фаворизовањем одређених колектива по искључиво политичкој подобности.

Због свега тога, тешко је вјеровати да ће црногорским челницима овога пута помоћи и запањујућа способност прилагођавања новонасталим ситуацијама. Јер, ако се до сада радило о ипак незнатним корекцијама у ставовима и дјеловању, овога пута, да би се одговорило захтјевима Међународне заједнице, потребно је порушити све оно што је до сада мукотрпно грађено на људским лешевима и биједи матичног становништва. А да ће они и овога пута покушати да у неминовној рокади сачувају своје фотеље, сасвим је извјесно. Да ли ће у томе успјети, много ће зависити и од оних који су до сада исувише благонаклоно гледали и толерисали њихово безгранично камелеонство.

РЕЖИСЕРИ И НОБЕЛОВЦИ НА СВЕТОМ СТЕФАНУ

ПЕЛЕНЕ ЗА СУМЊИВ КАПИТАЛ

Како је новопромовисани доларски милионер Јездимир Васиљевић откупио власт у Црној Гори и како то њој, изгледа, није баш „легло“

Пише: Бранка ПЛАМЕНАЦ

А сад идемо на Светом Стефану“, рече Јездимир Васиљевић, нови власник бисера Јадрана, града-хотела Свети Стефан, окупљеној групи новинара, ријетких представника црногорских власти и знатижењника, па полако, уздигнуте главе, праћен бројним камерама, које су се утркивале да овековече тренутак, пође уском превлаком, према некадашњем сједишту Паштровића по кључеве његових гвоздених капија.

Јездимир Васиљевић, власник „Југоскандика“, човјек припростих манира и скромног образовања, управо је крунисао свој дотадашњи пословни успјех куповином најљепшег дијела црногорске обале са четири ексклузивна хотела на њој, града-хотела Свети Стефан, бивше резиденције Карађорђевића, краљевског Милочера, Виле Милочер и хотела Маестрал.

Хотеле је за суму од 570 милиона долара закупио од владе Црне Горе у наредних пет година, а за потребе формирања слободне цариске зоне и довођења и регистрације страних фирми, које се баве финансијским, банкарским и трговинским пословима.

Износ закупнине, од којег се и богатима на западу врти у глави, Јездимир ће уплатити у пет различитих годишњих сума, а у једнаким мјесечним ратама.

Тако је црногорска влада већ инкасирала прву рату од 2,5 милиона долара, плус један милион приде, на име сигурности и аконтације, чиме је уговор ступио на снагу.

Овим су црногорски комунисти по други пут за последњих 40 година, насилним путем промијенили власнике најљепших хотела на најљепшем дијелу Јадрана. Прво су Карађорђевићима национализовали имање и зграду на њему, данашњи хотел Милочер. Познато је да су они ту земљу Паштровићима добро платили, купопродајни уговори чувају се у Народном архиву у Београду. Затим су 1953. године довели робијаше из црногорских и босанских затова, истјерали локално малобројно становништво, да би на предлог Кардеља и Пека Дапчевећа адаптирали Свети Стефан у — хотел.

Ни од ког, наравно, пристанак нису тражили. Како тада, тако и данас, кажу Паштровићи, продаје се туђе, нико ништа не зна, никога нису ни питали. У каквој тајности је обављен читав посао говори и податак да су директори поменутих хотела за вијест сазнали из — новина!

ЦЕРЕМОНИЈАЛ ПРИМОПРЕДАЈЕ

Сама церемонија примопредаје кључева Светог Стефана изгледала је трагикомично. На путу према круни свог богатства, кључевима града, новокомпонованог богаташа пратила је мала свита чудних људи у необичним улогама, који су неодољиво подсећали на оне из Нушићевог *Мр. Долара*. Крајње апсурдно изгледала је слика у којој кључеве будванског туризма и бројних хотела одједанпут држи **Веселин Бабић**, директор „Монтенегробанке“ у својству председника Управног одбора „Будванске ривијере“, а придржава

му их **Миљан Миљанић**, фудбалски тренер, члан тог истог одбора. Нико не зна како и овај други, без динара уложеног новца, данас влада будванским туризмом и крчми хотела.

Испред капије града, тог априлског дана препуног сунца, **Јездимир** је позвао своју младу супругу: „Кармела, додај дете!“ па је, узевши у наручје сина Стефана, старог четири мјесеца, омогућио **В. Бабићу** да кључеве спусти готово у пелене. Све је помно снимала „телевизија **Васиљевић**“, једино је изостала светска промоција чуда у сиромашној земљи, јер ангажовани страни новинари нису стигли. Изостала је, наиме, и промоција Јездимирове ваздушне флоте састављене од шест хеликоптера и два мала авиона, откупљена недавно од војске (!), јер није добијена дозвола за слетање на аеродрому Тиват!

Зато се Јездимир стално распитивао за новинаре Политике“, па је на конференцији за штампу, тражећи их, викао: „Де су, бре, они из „Политике“, пет-шест сам их довео, све су ми појели и попили у авиону, а сада их нема да ме питају...“

ПРВЕ СУМЊЕ — ДОМАЋИНИ ПЕРУ РУКЕ

Да нешто ипак у читавом послу није како ваља, недвосмислено говори и чињеница да нико, али баш нико ко је то морао чак и по дужности — није био присутан.

Прво, нико није дошао из „Будванске ривијере“, нико из општине Будва, од њених челника, нико из бројних туристичких друштава, и, на крају, нико из Предсједништва Републике, и нико из владе Ц. Горе, ако се изузме министар за финансије.

Ако се зна да је отварање кафића брата **Мила Ђукановића** прошлог љета у Будви својим присуством увеличао председник Републике **Момир Булатовић** и члан Предсједниш-

тва **Свето Маровић**, онда се њихов изостанак приликом предаје толиких хотела, човјеку који Црној Гори ипак доноси новац, који од туризма не би зарадили у следећих 20-30 година (чистог прихода), мора озбиљно узети у разматрање. Новац је, истина, сумњивог поријекла (банка мала, приватна) власник вез друштвеног статуса, али то не би требало да буде прави разлог.

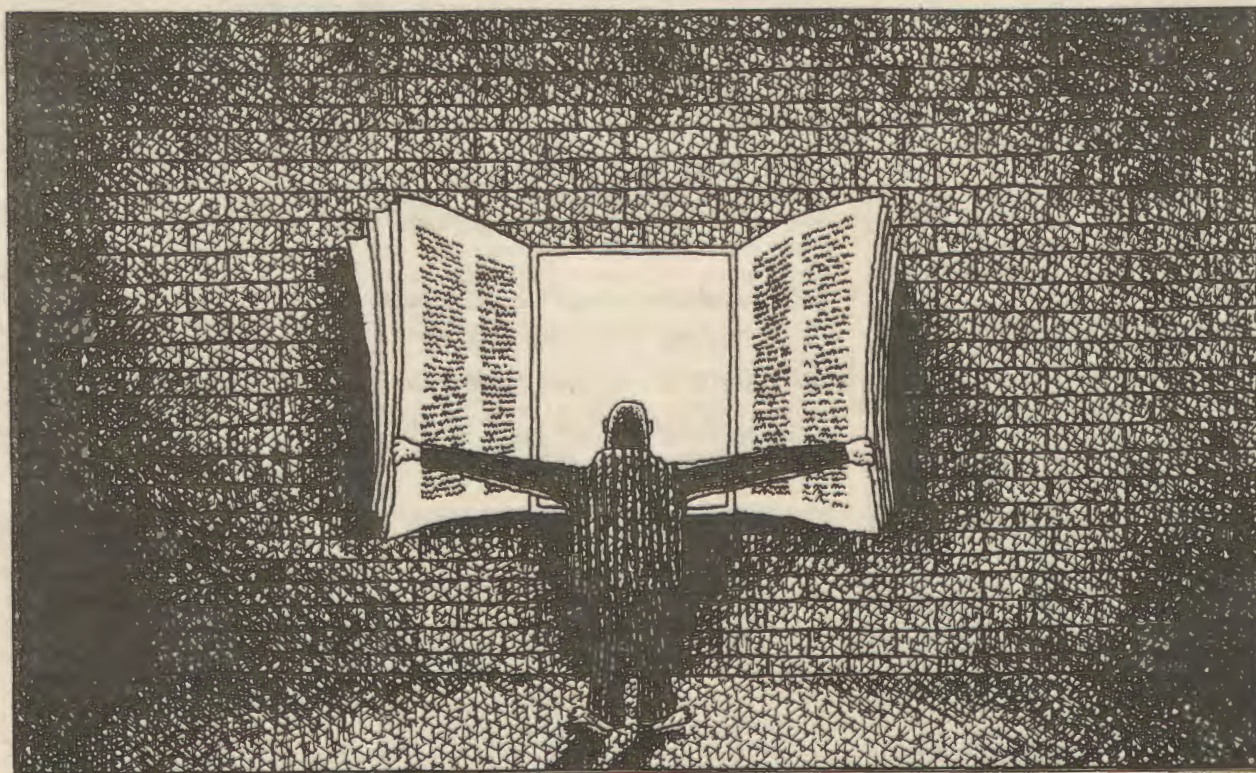
Еколошка Црна Гора ускоро ће ионако постати стециште свих светских протува и скоројевића, који или беже од плаћања пореза или од издржавања казни. Нелегално стечен новац или на самој граници легалног, добија све више азил и широко отворена врата у Црној Гори.

Но, и поред тога што га нису лијепо дочекали, **Јездимир** је најавио закуп нових хотела, а што се тиче угледа и друштвеног статуса који му недостаје, потрудиће се да га већ идућег љета новцем обезбиједи.

Свети Стефан ће већ од следећег љета бити мјесто гдје ће се одржати највећи филмски фестивал на свијету. Већи и бољи од оног у Кану. Одржаваће се у исто вријеме кад и кански, а трајаће колико и он. Једино ће новчане награде бити веће. Наградни фонд „Васиљевић“ износиће три милиона долара, објаснио је **Јездимир**.

На Светом Стефану ће се убудуће проглашавати и најбољи светски роман!!! Награда ће каже бити већа од — Нобелове!

Већ видим како се најбољи светски писци утркују да освоје књижевну награду са Јездимировим именом, а ЦАНУ, односно њене уважене академике, како проглашавају добитника по угледу на оне у Шведској. И, на крају, **Момира Булатовића**, попут шведског суверена како је свечано додељује!

КАКО СУ ПОГИНУЛИ КУЛСКИ ТЕРИТОРИЈАЛЦИ ПОЗОРИШТЕ ЗА „ПЛАВЕ ШЛЕМОВЕ“?

**Након погибје дванаесторице
територијалаца из ТО Кула и то у
једној операцији, добар део
кривце свален је и на саборце из
Црвенке. Зашто?**

Пише: Војкан РИСТИЋ

Дванаест погинулих, девет рањених. То је биланс учешћа здруженог одреда ТО Општине Кула који је у свом саставу бројао око шест стотина припадника углавном млађи људи. Одред су сачињавали борци из Црвенке, Сивца, Руског Крстура, Крушчића, Липара, Ловћенца и Иђоша. До погибје је дошло 3. априла у рано јутро, када су усташке снаге пробиле линију одбране на беду код реке Драве, недалеко од села Торјанци. Јединица ТО Кула требала је да буде замењена на ратишту 6. априла. Славко Афић, Жељко Вајс, Велимир Вуксановић, Ненад Жежељ, Ненад Јакшић, Шандор Нађ, Милош Петковић, Момир Плавшић, Михајло Репчек, Александар Фуртула, Звонко Харди и Ђура Џугар ту смену нису дочекали. Сахрањени су 6. априла.

Погибја дванаесторице територијалаца у једном дану покренула је много питања —

слабе организације, лошег наоружања, краткотрајне и површне обуке у Сомбору пред одлазак на фронт, лоше координације са јединицама ЈНА на ратишту, недостатак оружја и муниције. Крвави ратни биланс поделио је људе у три града у Бачкој, па су територијалци из Црвенке, који су се борили у истој јединици и пошто нико од њих није страдао, оптужени „за издају“. Кулоарске приче, кафанске расправе које могу да наруше за сада доста добре међуљудске односе у овим општинама у Бачкој испровоцирале су и званични састанак представника пет опозиционих странака са влашћу у Кули. Састанак је одржан 13. априла. Значајних резултата састанка није било, чак је и дискусија била „усмерена“. Закључено је да цео случај превазилази „компетенције Општине Кула те да целу ствар треба проследити у Нови Сад и Београд надлежним војним властима“. Већина присутних, по речима Драгана Кљајића, председника Месног одбора СПО за Кулу, стекла је утисак да је нечија намера да се случај што пре амортизује, разводни, па и заборави. „Ми, а и остале опозиционе странке, нећемо одустати док се не сазна права истина коју неко и на овај начин, тражењем одговора у Новом Саду или Београду, жели да прикрије и успори“ — каже Кљајић

МУНИЦИЈА ИЗ 1953.

Одласку територијалаца из Куле на ратиште у Барању претходила је шестодневна „припрема“ у гарнизону у Сомбору. Одазив територијалаца био је за само два процента мањи од максимума. Одазвали су се и Срби и Црногорци, али и Мађари, Русини па и један Украјинац. У сомборски гарнизон, где су се одвијале „припреме“, све је имало призивку рутине и формалности, а не правог обучавања за ратовање. О томе најбоље говори изјава Драгољуба Јањатовића (36), економисте из Црвенке, који је провео тридесет шест дана на ратишту у Барањи. О „обуци“ у Сомбору Јањатовић прича: „За тих шест дана испалили смо петнаестак метака свако. Више смо спавали и одмарали. Дневно смо добијали по четврт хлеба и једну паштету коју су делила двојица. Старешине су нам стално тувиле у главу — „Направићемо ми војску од вас“. Да су то урадили вероватно не би изгинуло толико другова из наше јединице. Овако смо малтене право из аутобуса отишли на фронт“.

Тог 3. априла на домак Торјанца погинуло је 25 припадника територијалаца. Пет из Иђоша, осим из ТО Барања. Податак је дуго скривен. То као да је стил ЈНА у овом рату.

„Трагичан напад је почео око пет и тридесет ујутру. Било је стравично. До девет

сати борили смо се не знајући да су Роми из Белог Манастира напустили положај. Остали смо без муниције. Са по пет метака, а у том тренутку напало нас је око 2.500 усташа. Обавестили смо авијацију, тенковске јединице. Међутим није било никаквог одговора. Око девет сати нестало нам је и граната. До 13 сати, када су стигла три тенка и један транспортер, нисмо добили ни метка помоћи. Караули на граници са Мађарском у селу Торјанци није реаговала. Стигао је одговор „да они немају координате за гађање на 1.000 до 1.500 метара. До једанаест и тридесет погинули су сви. Ми то нисмо знали до каснијих вечерњих сати“, каже Игор Вуковић (22), приватни угоститељ из Сивца, не пропуштајући да дода да су пуцали муницијом на којој је био датум 1953. година. Сви погинули су, сем једнога, убијени минобацачким минама, које су падале директно у ровове, а према војној теорији сваки погодак у кругу од 50 метара оцењује се као „одличан“. Ракетне јединице ЈНА и „Огњевци“ налазили су се шест километара од нашег положаја, али нису дејствовали. „Сазнали смо касније и зашто: „нису имали наредбу“. Наш положај на беду поред Драве имао је дванаест ровова, тамо где је била најпотребнија — муниција никад није стигла, разочарано прича Игор.

Ово ратиште у Барањи налази се на граници Србије, Хрватске и Мађарске. За овај напад хрватска војска користила је и мађарску територију, чија се војска повукла са границе унутар своје територије.

КРИВИ ШТО СУ ЖИВИ

Након повратка са ратишта и погибје дванаест другова из Куле, Сивца и Иђоша територијалци из Црвенке оптужени су за „издају“, због које су страдале њихове колеге. У Црвенки граду шећера и слаткиша — огорчене. Узрок горчине је немогућност да се демантују приче о наводној „издаји“. Није много помогло ни саопштење ТО Куле објављено у локалним „Кулским новинама“ 9. априла. Ту се између осталог демантују све гласине о евентуалној издаји у здруженој јединици ТО. Команда здруженог одреда у саопштењу каже: „Задатак дела одреда у чијем саставу је црвеначка јединица извршен је крајње коректно и у скалду са одлуком команданта одреда.“ Од свих бораца с којима смо разговарали чули смо само похвале за „бригу о свим људима“ коју су испојили командири јединице ТО из Куле. Образ Томислава Хрубеће, Благоја Вучковића, Раке Николића, Драгослава Филиповића и поручника Брклџача је чист. То међутим не умањује нерасположење неправедно оптужених Црвенчана.

„У Барањи смо бранили хрватска села и Хрвате од Хрвата. Погођен сам таквом координацијом и закаснелом помоћи од ЈНА. Ми нисмо били на првој линији фронта и то је једини разлог што смо остали живи, а по чаршији након повратка испадамо криви што смо се вратили живи. Војска није веровала у наша обавештења о нападу. Све захтеве смо испунили, а ти који су нас послали у рат ни један. Хрвати су бранили своја села, а шта смо ми бранили овако неорганизовани и без основних војно-стратешких информација за овакав рат“, пита се Драгољуб Јањатовић.

У време трагичне погибје дванаесторице територијалаца очекивао се на ово подручје и долазак претходнице снага Уједињених нација.

ЖРТВЕ „ПЛАВИХ ШЛЕМОВА“

„Ако је неко издао издала нас је ЈНА. Жртвовани смо само да би се официрима ОУН показало ко крши примирје. Само да би се видело да Хрвати први нападају остављени смо на милост и немилост непријатељу. Погинуло је 25, а могли смо и сви који смо били на тој линији фронта“, сумња Игор Вуковић.

У јединице ТО из Куле било је припадника десетак националности и народа који живе на подручју Бачке. Многи од њих су из мешовитих бракова. Један од њих је и Жељко Марић (28), радник из Црвенке, који признаје да је до избора био Југословен: „Сад не ваљам ником. На фронту смо сви били једно. То није фраза. Армија је више пута исто тако кршила примирје. Дешавало се да наши туку из Сомбора, то се чује у Барањском Петровцу, одакле Хрвати одговарају и гађају Бели Манастир, у коме се налазе „плави шлемови“. Јавности се онда саопшти „ето ко крши примирје“. Нисмо имали ваљано оружје, за „зољу“ су нам рекли „скупа је да вам је дамо за фронт“...

Очигледно је да у овој вишенационалној средини сакривање и избегавање истине, (што неко чини), може да има много веће последице од онога што се већ десило. СПО у Кули чека званично саопштење о томе како су настрадали територијалци из ових комуна. „Потом ћемо кренути у јавност и кроз скупове, али и средства јавног информисања и изнети и резултате наше истраге. То је обавеза и према нашим члановима, и двојци погинулих територијалаца из СПО-а, али и према јавности која је овде обманута што само нарушава наше односе“, најављује Драган Кљајић из СПО-а Кула. И раније је ова странка, која је најјача на овом подручју, скретала пажњу на неправилности у вези рада ТО. Тако се реаговало када је пре два месеца све оружје из општинског штаба ТО одвезено у Сомбор, који је од Куле удаљен четрдесетак километара. Тако је ово подручје практично разоружано, иако је локална власт уверавала опозицију да је „све у реду“ и да „не таласају“. Један од главних иницијатора да ствари изађу на чистац је и Зоран Брујић, возач из Црвенке и члан СПО-а, који нас је упозорио да је према званичним подацима до 3. априла на подручју Штаба ТО Војводине погинуло 35 лица, а 3. априла још 12. „У целој ситуацији ЈНА није чиста иако је то желела да буде пред плавим шлемовима УН-а. Овде је међу нас унет немир који прети међународним односима само зато што неко зарад своје каријере не жели да призна кривицу ЈНА, која је у нашем случају жртвовала људе. Срећа у несрећи је да није било више жртава“, каже Брујић.

Хоће ли после свега Црвенчани успети да са себе сперу љагу „издајника“? Хоће ли ЈНА смоћи снаге да призна своју грешку, коју је 12 младих територијалаца из Куле платило животом? Одговор мора да буде јасан и брз.

СЛУЧАЈ КОЈИ ЈЕ УЗНЕМИРИО СОМБОР

СМРТ БИРА НЕВИНЕ

За непунх месец дана живот су у Сомбору, под чудним околностима, изгубиле четирн окобе. Последњи такав случај, мистериозна смрт медицинске сестре Светлане Ковачевић, уклело је страх у куће онако преплашених Сомборца.

Пише: Бранко СВИЛАР

Те фаталне ноћи, између 8. и 9. марта, Светлана Ковачевић одлази на своје радно место, у трећу смену. Као медицинска сестра савесно је обављала свој ни мало лак посао. Водила је бригу о пацијентима, махом рањеницима, допремљеним са фронта из Славоније и Барање на Хирурши блок сомборске болнице.

Још око три часа и 45 минута Светлана је ћаскала са колегиницама за столом и **везла гоблен**. Затим је, како тврди породица Ковачевић, уследило Светланино одсуство. Непуна три часа, касније у шест часова и 25 минута, Светланино беживотно тело пронађено је на плочнику болнице. И, ту почињу сумње које данима и ноћима муче породицу, родбину и познанике ове омиљене, лепушкасте девојке, о којој познаници, родбина, пацијенти и особље болнице говоре све најбоље.

Питања без одговора се множе: зашто је обезбеђењу болнице требало готово непуну три сата да пронађу Светланино тело, да ли је неком то време било потребно да уклони трагове злочина? Даље: Светлана је по природи била ведрa особа, обично се каже — пуна живота. Да ли таква особа може бити толико стрпљива, концентрисана, **вести гоблен**, а потом са толико храбрости кренути у смрт? Зар — према сумњама породице — није било лакше ако је већ то „морало“ да се догоди, користити лекове, који су јој били у сваком тренутку доступни? Светлана ни технички није могла извести оно у што се сумња: да се полне на терасу са жардињером високом један метар и четрдесет центиметара, у уској сукњи и папучама, невична „вештинама пењања“, те одатле скочити у понор.

Сумњу породице подстићу и чињенице да у време пада „нико ништа није чуо ни видео, иако су у то време многи пацијенти били будни“. Никакав крик, никакав шум при паду са

четвртог спрата. Да ли је могуће и да кључ од закључног одељења нестане у њеном одсуству, те без њеног присуства поново „дође“ и сам се закачи на место где је и раније висио! Ко је и зашто оставио отворена врата од противпожарних степеница, кад се зна да та врата дуго нису била отворена?

Према првим увиђајима тело несретне девојке није имало видних прелома. Наочаре, које је покојница то вече носила, као и сат, који је на њеној руци после смрти радио — остали су читави. Чудно, кад се узме у обзир да је тело падало са такве висине и ударило тим делом руке и лица у тврду подлогу.

После овог случаја на Хируршком одељењу сомборске болнице владали су паника и страх. Особље је одбијало да ради, без присуства милиције, а меродавни о овом случају нису желели да дају никакве изјаве за штампу.

Недељу дана после Светланине смрти један пацијент се у ходнику болнице веша, из непознатих разлога. Сутрадан се једна чистачица трује, али брзом интервенцијом лекара остаје у животу.

Постоји и „крунски сведок“ медицинска сестра која је ту ноћ са Светланом дежурала. Међутим, до ње нисмо могли доћи. Речено нам је да се разболела.

Има и оних који су, наводно, упућени у случај „Светланине смрти“. Међутим, не желе јавно да говоре. Ипак, тврде да је Светлана ту ноћ била сведок нечег што није смела да чује и види.

Но, то су све само претпоставке. Обдукциони налази требало би да унесу мало више светла у цели случај, али само под условом да се истрага настави.

Породица унесрећене девојке не мири се са тим чињеницама. У отвореном писму апелује на јавност да тражи „да се темељније приступи истрази и спречи можда још већа трагедија, с обзиром на важност објекта ратне болнице и присуства рањеника, па чак и оних са сумњивом прошлoшћу...“

Можда истрага неће, али ће време показати о чему се у овом и сличним случајевима радило.

МУЗИЧКО ЧАВРЉАЊЕ: БОРА ЋОРЂЕВИЋ

ДЕЦУ ТИ НЕЋУ ОПРОСТИТИ

Пре тачно годину дана наш саговорник је био гост „Српске речи“. Проверено, промена нема.

Преговарао: Александар ЦВЕТКОВИЋ

На овај или онај начин људи из твоје бранше, музичари, учествовали су у српско-хрватском рату. Како си ти прошао?

Мозак ми је подељен на две хемисфере. Једна ми каже: „Ко им ј... матер, шта они нас ту зајебавају“. А с друге стране ми говори: „Ти си ипак за мир“. Хоћу најнормалније да живим и на миру да попијем своје пиће у кафани. То је мој основни циљ.

Јао ми је што су моји бивши пријатељи и познаници из Хрватске укључени у ратну пропаганду. Верујем да су неки натерани, али ми многе ствари нису јасне. Арсен ми није јасан (али би ми било јасније ако су тачне гласине да се одрекао рођеног брата). Он зна да му је отац православца. Он ми је сам причао како је његова мајка, католикиња, после очеве смрти преузела славу и остале православне обичаје. Међутим, ту је и Габријела Новак, Немица. Арсен ми је казао да постоји слика где мала Габи држи Хитлера за руку. Дивим се Масиму Савићу и Џонију Штулићу што су остали по страни. Не могу да поднесем оно

што су урадили Јура Стублић, Дамир Шкоро и Дино Дворник (то ме је најнепријатније изненадило јер је он члан наше партије), који су узели оружје у руке. Ја нисам узео оружје, ја се само декларишем као припадник свог народа, и мислим да сваки паметан Србин тако треба да поступи.

Да ли си слушао контроверзну Стублићеву песму?

Нисам, али су ми људи са „Двестадвојке“ рекли да није лоша. Чуди ме да би Јура, један пристојан момак, пуцао у мене. Просто не могу да верујем.

Поменута песма је само последња у низу оних које су забрањене за емитовање

на таласима Радио-Београда. Да ли си ти за ту врсту „узнемиравања јавности“, од чега нас тако ревностно „штите“?

Ја сам за, као што сам, рецимо, и против рушења споменика. Залажем се да се сви споменици култа личности, од Тита па до Слободана (надам се закључно са Слобом) ставе у један музеј који би се звао Музеј заблуда. Такву институцију апсолутно треба оформити. Не да нам споменици чаме, као онај тамо у дворишту у Ужицу. То би био монументалан музеј.

Ратна разарања и патње недужних подстакли су покретање „Band aid“ акција. Чују се, међутим, замерке да је „С оне стране дуге“ исувише млак антиратни протест.

„С оне стране дуге“ одражава став нормалних и обичних људи и због тога ја на плочи учествујем са песмом „Децу ти нећу опростити“. То ће бити вероватно најозбиљнија песма која ће одударати од осталих. Ипак, мислим да ће ова плоча показати један виши културни ниво који се Србима дефинитивно негирао.

УСПЕЛО МУ

Никако не успевамо да се издигнемо изнад оптужби за „издају националних интереса“. Власт напада опозицију и угледне појединце, опозиционе странке међусобно... Шта ти мислиш о овом осетљивом питању?

Најлакше је неком налепити етикету да је издајник, ако другачије мисли. Постоје примери и пандани и на једној и на другој страни. Ја никоме не бих рекао да је издајник и ни о коме од опозиционих лидера нећу лоше да говорим. Лично сматрам да је борба за власт коска коју је г. Милошевић бацио не би ли разјединио опозицију, што му је у крајњој линији и успело.

Свако оптужује сваког да ради за сваког. Ја не радим низаког, само подржавам опозицију, као начело друштвене савести. И када опозиција дође на власт моја партија ће бити опозиција.

У овој ситуацији имамо шест српских војски, ЈНА је држава у држави („где си пошла са цветом у коси“)... Тотално је расуло и док Срби буду тако размишљали, нема од овог посла ништа.

Многи уметници, а међу њима је било и рокера, због упорности војних позивара напустили су земљу. Како би се ти понашао да ти закуцају на врата?

Не пада ми на памет да напустим своју земљу. Раније сам често сањао да живим у Аустралији, тој земљи са дивном климом. Доживео сам пре две године да одем у Аустралију. „Чорба“ је имала више концерата, па смо остали месец дана. После десет дана већ сам једва чекао да се вратим кући. Нигде у Европи не бих могао да живим. Шведска је одвратна земља. Аустрија и Немачка су грозне. Нешто су топлије и можда бих могао да живим у Холандији или Француској. Мож-

да. Моје је место овде. Шта да радим? Оно што ми буду поставили као задатак ја ћу да радим. Моје колеге се можда плаше или су мање екстремни, па могу без ове земље да издрже. Ја не могу.

ЖЕЛЕЗНИЧАРИ

У моди су одласци на другу страну, иза „гвоздене завесе“. Да ли би се ти одважио да се појавиш у Загребу, где си не тако давно уживао завидну популарност?

То би било неразумно. Ја, ипак, важим за паметног човека. Први сам на њиховој листи непожељних, на њиховом „топ тену“. Мислим да сам једном требао чак да будем „научен“. Негде почетком рата, звали су ме у околину Осиека. Као, зове ме човек, мој тадашњи менаџер из Осиека, који је сада у ЗНГ. Рекао сам му да ми не пада на памет. А имао

ДЕЦУ ТИ НЕЋУ ОПРОСТИТИ

Нема везе где боравим
и када ћу ирсити или постити
ал' једино не могу да заобравим
децу ти нећу опростити

Ти си ми био драги гост
и радо сам те гостио
можда сам примитиван, прост
децу ти нисам опростио

Можда бих набујале реке
између нас премостио
постоје друге ствари неке
децу ти нисам опростио

Зашто су твоји меци
ишли ка мојој деци
о њима сањам и маштам
децу не могу да праштам

бих петљу, као што сам био у Книну када је почео рат. После смо се једва повукли преко Босне. Што се Словеније тиче, тамо сам непожељан због оне чувене песме од пре три године (која сада смешно звучи и због које се мој пријатељ Зоран Предин наљутио) „Оће да се отцепе“. Тада сам их назвао бечким коњушарима. Морам да им се извињам, нису више коњушари, аванзовали су, сада су бечки железничари. Раде углавном на железници.

Како тумачиш да и у овим узаврелим политичким приликама једна група из „непријатељске“ суседне републике, као што је „Леб и сол“, четири вечери заредом у Београду распродаје свој концерт?

Готовање групе „Леб и сол“ само показује да је Београд град отвореног срца али и да нама говно са стране лепше смрди од нашег. Клинци наравно неће да се оптерећују тиме, али они су свирали за МААК и ВМРО. Међутим, ја сам у годинама када морам политички да се одредим.

Пише: Љиљана ШОП

КЊИГЕ

ЛЕТ ИЗНАД ХАОСА

„Осуђени сте на смрт а весели сте. Носите радост као кожни болест у себи. Жртве сте и џелати, убице сте и убијани, а смејете се. Чему? Кућама порушеним у којима се плету плетенице за нечија гојазна рамена? Побијеној, искиданој деци?...

Као волови сте, који вуку топове за друге. Погледајте. Али они бар тужно мучу.“

Станислав Краков: *КРИЛА* (1922)

Нико, осим можда „декадентног“ Барбиса, није описао такав рат нити се усудио да га књижевно тако гледа, као што је то за нас далеке 1922. године учинио Станислав Краков, један из плејаде избрисаних из српске историје књижевности па наново блиставо васкрслих у њој. Рођени у тамној сенци резултата другог рата, систематски учени да први и историјски и књижевно пренебрегавамо до заборава, одрастали на социјалистичким ратним бозама и антиратним лимунадама, стасавали смо и сазревали све у самим погрешним уверењима: рат је постајао досадна прошлост која се нама, срећницима, не може догодити поново, а књижевност о рату списак бледуњавих томова обавезне лектире коју, после школске (зло)употребе, ваља што пре заборавити.

Рат нам се, међутим, догодио у фантомском облику: и те како га има а кобојаги га нема, а некако упоредо с њим васкрснула је и скривана, прећуткивана, забрањивана, добра и лепа књижевност о оном првом, која је, за разлику од великог дела (про)слављене литературе о другом, сачувала собом не само аутентичност трагичног документа, већ и неслушене уметничке домете. *Крила* Станислава Кракова прави су пример древног парадокса уметности: дрхтава лепота и нестварна светлост зраче из наоко конфузног приповедања о крви, хаосу, безумљу светске кланице, у којој смо као народ предњачили у страдавању, али и у свесном жртвовању за идеале неоеквалне идеолошким мутљагом.

Пита се у ком бих духовном, емотивном или професионалном кључу читала данас *Крила* да не живим рат кога нема и мир кога тек нема, ни на оптимистичком видикуду, и из којих се то чудотворних извора претакала енергија којој не знам имена у ум, чула, крвотоку, кости творца *Крила* (сведока, и учесника такође, без остатка), енергија беспримерно подељена на ратовање, осећања, размишљање (догађање, доживљај и сублимацију), а након свега уграђена у творевину и за данас „храбро“ крштено романом, заустављена у лету ка будућим сведоцима, гутачима уметнички транспоноване прошлости, а Краковљеве садашњости и стварности. Краковљева стварност јесте рат у натуралистичком, свакочасовно одређеном виду, и стога ово питање рецепције дела није никаква теоријска пируета, већ сасма практични приступ феномену рецепције који отвара могућност за неочекиване закључке.

Наиме, Краковљеви савременици, одме-

Крила Станислава Кракова тек данашњем читаоцу раскрљују пуну меру пишчеве визије: несвакидашњи је тај лупинг Крила, без зрица патетике, без наглашеног националног поноса, без класичних јунака, без епског патоса, без ачења и јуначења, без романтичарске температуре и родољубивих заноса, без интелектуалистичких дилема, малограђанских жалопојки, театралних гестова... Као што су наша књижевна прошлост, Крила су и наша садашњост, а верујем, и део наше духовне будућности

рени у похвалама његовом списатељском умећу, ипак су затечени његовим виђењем рата, друкчије речено, приступом теми. Називају тако Краковљев поглед на свет лежерним, лакоисленим, ведрим, веселим, покретним, модернистичким („са падањима али без трагике“), грчевитим, похотљивим, преривим према старим нормама, страсним, пластичним... Мане (јер ипак не желе признати да им је овакво виђење рата најблаже речено необично) приписују стилском претеривању, нападном трагању за формом, демонстрирању модерног сензибилитета. Опрезно али недвосмислено тврде исто: чудан је Краковљев рат! Несвакидашњи је тај лупинг *Крила*, без зрица патетике, без наглашеног националног поноса, без класичних јунака, без епског патоса, без ачења и јуначења, без романтичарске температуре и родољубивих заноса, без интелектуалистичких дилема, малограђанских жалопојки, театралних гестова... „Свеже, пролетње и пријатне, али нису убедљиве“, вели за Краковљеве књиге о рату Растко Петровић, док други критичар закључује да је поента Краковљевог дела у осећању „Ратуј, кад се мора!“ да би додао свој коментар: „А тако смо и ратовали“.

Уверена сам да *Крила* тек данашњем читаоцу раскрљују пуну меру Краковљеве визије сваког ратовања које је споља покрет, ломљива, заглашујућа бука, заслепујуће ко-

мешање, разорна грмљавина, хаотично сударање; које је у детаљу непрегледни низ неповљиво индивидуалних слика трчања, падања, погибија, уздаха, урлика, одложених умирања; и које је у духу слутња, страх, нада, бол, туга, егзалтација, предосећање смрти и управо стога пламсај незаустављиве жудње за животом. Краковљева младост, полет и бурни темперамент учинили су да из његових слика рата избијају истинска свежина, фасцинантна ведрина, динамично таласање које као у некакав несташни вир увлачи људе, оружје, животиње, накратко измењену али ипак вечиту и равнодушну природу („Ипак се гребен и даље весело руменио на сунцу.“). Пишчево хитро и оштро око, жељно живота а приморано да гледа многа умирања, региструје праву поплаву хаотичних детаља брзином, јасношћу и објективношћу филмске камере. Мириси, боје и звукови, често независни од слике, преплавају ратну позорницу: напета концентрација свих чула, раздражених сталном смртном опасношћу дејствује разорном какофонијом; свет и свест се распрскавају у сулудом ритму, кидају се узрочнопоследични низови и померају устаљена значења.

Станислав Краков је сеизмографским сензибилитетом модерног човека осетио и раскошно дочарао: ужасно постаје трагично, понављање стравичног брише димензије које оно има у логичним временима и одузима му сваки смисао, одвише бола слеђује на лицу маску која је подједнако и грчевито смејање. Весело умирање није поза како то види мирнодопски човек, већ пре масовна психоза којој подлежу људи хипнотисани дугим суочавањем са разноврсним лицима смрти. Главни јунаци рата нису људи, него сам рат, тачно је домислио Краков и управо је то суштина идеје отелотворене у *Крилима*. Стога већ на самом почетку коза једе документ о људима, заправо њихове карактеристике које и немају другог смисла него да докажу бесмисао опстанка војне администрације (ову и овакву романсијерску цетену могао би само да пожели у своме делу сваки данашњи постмодерниста!).

Узгред, рат каквим га у својим најлуциднијим романсијерским тренуцима види Миодраг Булатовић, сасвим сигурно има Краковљева *крила*.

Краков не супротставља љубавну страст и телесну жудњу рату да би написао књигу са антиратном тезом и „поруком“. Он наросто зна за духовну близину љубави и смрти, за исконско преплитање Ероса и Танатоса, и то су (уз авионска и шаторска, како написа Станко Кораћ) још једна, можда највитаљнија а свакако ајпоетичнија *крила* краковљевске визије света и постојања. У њима нема мирнодопске романтике за моралне чистунце („Љубав је крај мртваца имала нарочите дражи.“), она су моћна, тамна сенка која би да досегне границе и изван живота.

Као што су наша књижевна прошлост, *Крила* су и наша садашњост, а верујем, и део наше духовне будућности.

Што се више ближи почетак штрајка, лудило је све веће. Терору руководства и наклињу над својим радницима не назире се крај.

Пише: ТВ КОС

Субота, 18. април: 7,29 часова. На екрану првог програма ТВ Београд почиње јутарња емисија **Б. Вукашиновића**, телетекстом: „Бензин скупљи за душло.“ Затим даље следе друга покупљења: хлеба... итд. Ваш репортер упорно, више од сат окреће телефоне са екрана,

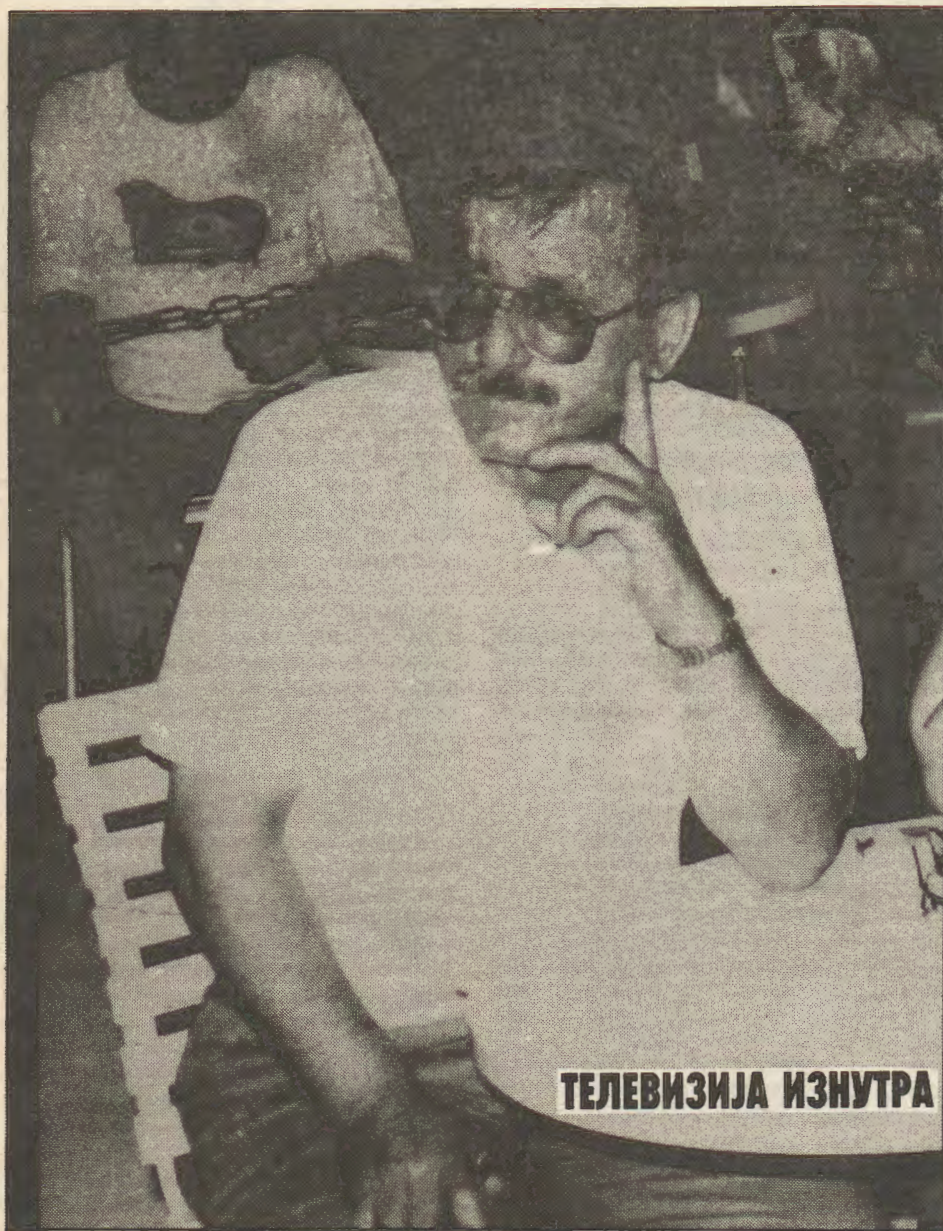
предвиђене за контакт са гледаоцима. Нема шансе. Стално су заузети. Одуштајем од безнадежног и бескрајног губљења времена и позивам централу, преко које добијам сарадницу Јутарњег програма **Ољу Петровић**. Она објашњава да се укључење у Банетов програм може остварити на следећи начин: Ви најпре овако као што је описано, окрећете. Ако неким случајем имате срећу да упаднете у линију између два позива, дежурна службеница ће вам објаснити да се у програм не можете укључити, већ само оставити свој телефон, да вас они позову. Морају, вели **Оља Петровић**, да провере ко говори. И шта ће говорити. Значи иза ваше изражене жеље телевизија почиње полицијску проверу. Па ако се установи да сте подобни, позива вас и укључује у програм. А има и другачијих позива.

Пре емисије утврђује се списак људи који се могу укључити. Телевизија заправо мора да буде сигурна да ће те ви учествовати у „патриотској пропаганди“ по њиховом моделу. (Баш ме занима ко је примао и бележио „стотине ваших позива“ и порука да се репризира **Енрико Јосиф** од претходне вечери. Јер, ако сте имали срећу да добијете неки од телефона ТВ које упорно окрећете, и сами знате да ћете добити само секретарице или телефонисткиње, које ће вам, мање или више љубазно, објаснити да руководиоци и уредници нису ту, да су „на састанку“. Оне које имају стрпљења, саслушаће вас и обећати да ће вашу поруку пренети на надлежно место. Када спустите слушалицу, следи вам: Ма, носи се!“ То ви, наравно, не чујете, јер секретарица то гуња за себе. Доста јој је, каже, позива које нико не уважава. Покушала је, вели, да поруке гледалаца пренесе уреднику. Зауврат је добила прекор и сумњу да је то њено мишљење и да она на тај начин подрива систем републике Србије. Шеф верује да народ не мисли тако. А шта стварно мисли?

Она вест, с почетка, која подстиче и провоцира ваше позиве оцењује се као антисрпска. Негодовање и ваше незадовољство се сматра издајом православља, које је, ето, са свих страна поново угрожено, а ви подлежете тој антипропаганди. Шта сада значи то што вам плата не стиже, што не једете сваки дан, што сте заборавили кад сте последњи пут користили калодонт (не дај боже дезодоранс, парфем, шампон...). Телевизија има стриктан задатак, да спречи продор било какве истине, оне тешке, непријатне, грозне, коју доноси судбина. За тај задатак, као што знамо, недавно је именован послушан, проверен тим. И, господа су одмах засукали рукаве. Има све да се рашчисти, и то брзо. Ко не слуша, (читај: ко мисли својом главом) — напоље! И, прва на удар дошла је секретарица унутрашње рубрике у Информативном програму.

ПРИЈАВЕ ПО КЉУЧУ

Случај **Сене Тодоровић** почео је два дана пре **Милановићевог** устоличења. Када је био сигуран да на конкурс пролази, главни уредник је саставио списак својих сарадника за одстрел. Почео је позивање на разговор и претње. Сарадницу **Тодоровић**, чији је искључиви грех што је активни члан Независног синдиката, упозорио је да јој **ЗАБРАЊУЈЕ** све синдикалне активности. Некако баш тих дана др **Бјелетић**, (онај в.д. генералног који се нарочито ангажовао на притискању дугмета у режији програма, 9. марта, па га сад осим **Баћо** — **Клека**, зову и **Баћо** — **Дугме**), издао је забрану за све синдикалне и друге активности у радно време и у просторијама РТБ. Први прекршилац ове наредбе био је његов најближи сарадник **Вукоје Лукић**, јер је 16. априла у 14 часова (а радно време му је до 15 х), наредио целом административном особљу и директорским шоферима, да присуствују скупштини зависног синдиката. Лич-

ТЕЛЕВИЗИЈА ИЗНУТРА

ОНИ КРСТУ КРСТЕ, А ОН...

но је контролисао и предводио групу, на путу од четвртог спрата до сале у Дому пионира. До закључења овог текста, **Баћо—Дугме** није против њега поднео дисциплинску пријаву, па га овим путем позивам да то учини. За пример. Што се **Сене Тодоровић** тиче, за њу су сад настали тешки дани. На предлог **Д. Милановића** поменути **Вукоје** и **Баћо-Клека-Дугме**, променили су систематизацију 9. марта и истог дана написали решење којим се она пресељава на некаке финансијске послове у Служби маркетинга. Без речи објашњења. Маркетинг на то решење реагује (пре његовог уручења) писмом да се одложи њено премештање до окончања жалбеног поступка. У исто време, сви синдикати заказују генерални штрајк у Радио-телевизији Београд. **Милановићев** патолошки страх од сарадника достиже максимум 17. априла, када шаље **Јову Марковића**, да **Сену Тодоровић** физички избаци из редакције и телевизије. До закључења текста не зна се да ли је своју усмену наредбу покрио писаним решењем о суспензији и зашто. Замислите, поштовани гледаоци ТВБ, какве ноћне море **Милановић** има од новинарских асова — **Милице Лучић**, **Владе Мареша**, **Бранке Михаиловић**... када је изгубио главу у страху од једне обичне секретарице, којој пред крај радног века наређује да учи књиговодство. Присиљава је уствари, како она верује, да се сама повуче и оде из телевизије. Да би он имао мање посла и правно покриће. Јер, терор који се ових дана спроводи над људима у ТВ превазилази угрожавање људских права у најгорим годинама диктатуре у Јужној Америци. Ни **Пиноче** му није дорастао.

Због поменутог штрајка изгубили су главу сви ТВ руководиоци. По читав дан већају, заседају и смишљају, искључиво, методе којим ће заплашити своје раднике. Свакодневно избацију разне учене и претње. **Крсте Бијелић**, кога је **Бјелетић** својевремено, као в.д. главног уредника избацивао из зграде, сада је поново добио шансу. Да се искупи за све грехе које је починио у мандату, као пријатељ и сарадник др **Милана Бабића**. Зато свакодневно пише пљувачка писма, која, осим објављивања у штампи, лепи на огласну таблу на другом спрату ТВ, не би ли некога и тимка путем препропао. Он и једна службеница **Душка Војводића**, чији је муж до смрти **Јосипа Броза** био његов лични телохранитељ и одана слуга, сада су „основали“ Одбор за заштиту части и достојанства новинарске професије. Одбор је самозвана неформална група састављена од чланова СПС собе, плус поменути службеница **Гордана Чокић** и **Божа Шверцер**. Кад смо већ код помињања овог „новинара“, **Боже Петровића**, он је такође прешао на употребу физичких аргумената. Истог дана када је **Јова Марковић** избацивао секретарицу из редакције, **Божа** је на другом крају зграде напао свог уредника **Слободана Арџину**. Очевици причају да су севале песнице и шамари. Разлози су познати: **Арџина** са својим колегама најавио је своју солидарност са штрајкачима.

Замислите сада где је ваша и новинарска част, када је брани **Крсте Бијелић**, који своје колеге, којима је у мандату в.д. одузео право на рад и учешће у програму, физичком силом — буквалним прецртавањем њиховог имена

на плану снимања, сада од тих обесг зављених људи, брани професионалну част. Троглашава их нерадницима и издајницима. И такве текстове уз благослов новоизабраног руководства РТС лепи на стуб срама.

ЗАДРЖАО СЕКРЕТАРИЦУ

Вама, господо претплатници, сигурно није јасно о чему се овде ради, јер на телевизији не гледате информације, већ пропаганду. Али не патриотску, зарад Србије и српства, како вам се представља, већ по мери и искривљеном виђењу **Драгољуба Милановића & цомп.**, и њиховог наредбодавца **Радомана Божовића**. И **Божовићевог шефа Слободана Милошевића**. Ако ви пристајете да вас и обавештавају, и бране у лику **Крсте Бијелића**. Ако ви пристајете да вас и обавештавају, и бране људи од „морала“ типа **Крсте Бијелића**, који је на први пуцањ у Словенији збрисао у Београд и одмах продао свој партиотизам за стан, кола, место шефа и остале привилегије. **Драгољуб Милановић**, који је у новинарство дошао и ту опстао комунистичком кадровском политиком: **Милорада Вучелића**, који је више пута мењао таборе и идеологије, зависно од понуђеног профита: **Добросаву Бјелетића**, који је и кад му се СК распао, задржао у ЦК секретарицу, возача, кабинет и дуже време примао високу плату за сав свој политички нерад: и коначно типа **Боже Петровића**, који последњих пет-шест година јавно држи црно девизно тржиште у Таковској 10 — онда ви збиља и нисте боље заслужили.

А недавно су Скупштина и влада Србије основале Одбор за прославу 110 година сарадње са Сједињеним Државама. Члан овог тела је и др **Баћо — Дугме Бјелетић**. У циљу припрема за обележавање ове значајне годишњице **Весна Југовић** је ишла у Америку. Било је више активности на овом плану. А наши пријатељи Амери пре неколико дана одговорише претњом драстичним мерама. Нама, српском народу. Прокоцкали смо и чланство у КЕБС-у и све вековно поштовање и пријатељство које је српски народ заслужио ранама и крвљу са Солунског фронта. Сви ми, јер смо дозволили да нас употребе и обрुкају. Ваш репортер мисли да никад није касно. Увек, па и сада, можете да се придружите борби за истину.

Можда некоме није јасно какве све ово везе има са телевизијом. Има. Итекако! ТВ је њихово најмоћније оружје за завођење народа. Зато се око ње и води тако жестока борба. До линча.

А што се тиче програма, који ви плаћате, ових дана је сишао на најнижи ниво. Разговор са првим човеком УНПРОФОР-а, **Намби-**

јером, водио је **Душко Петровић**, пропагандиста СПС, који не зна добро ни српски. Зато му је плаћен преводилац са енглеског, што је у емисији, и поред огромног труда да се маскира, било очигледно. **Спома Јовић** је јавила да је Зворник слободан, а исту вест је послала и **Драгана Кузмановић** са Купреса. Репетитор на Мајевици је заузет и сада се преко њега емитује ТВБ дневник. А о ситуацији у Босни више не можете сазнати из босанских гласила, већ онако како **Милановић** каже. А он је одавно рекао да у рату нема информација. Нуди само пропаганду. Зато ако вас неки пријатељ, тешком муком, телефоном ипак позове из Сарајева, Рогатице, Вишеграда, Фоче и објасни да су тамо **Караџић**, **Шешел**, **Аркан**... у акцији, морате му веровати. Јер, гледаоци из Босне свакодневно зову телевизију и обавештавају да им оваква одбрана, какву им одаваде шаљу, није потребна. Они, веле, добро живе са својим комшијама и моле да Србија преузме **Караџића**, девојку **Биљану** и да врати **Радету Бранкова** назад у Београд. Макар по цену да он опет буде први штрајкбрехер.

ПАРЕ ЗА МИР

А у Таковској обезбеђење има пуне руке посла. Наређено им је да сваке ноћи скидају плакате које најављују штрајк. У току дана, штрајкујући поново лепе, и тако у недоглед. Као у Скадру на Бојани. Надам се да неће бити потребна и овде „Млада Гојковица“.

У безумљу и паници, **Милановић** је поделио унутрашњу редакцију. Десетак најбољих новинара са којима се телевизија идентификовала и поносила, сада су и званично на белом хлебу. У персоналној служби се већ пишу решења по списку **М. Вучелића**, за њихово расељавање у које-какве стручне службе. Чује се да ће **Веља Самолов** бити референт, а **Милица Лучић** сређивати документацију. **Зоран Луковић** је морао да **Јови Марковићу** потпише да из породичних разлога (јер води дете на вакцинацију) не може да прати симпозијум о прогону Срба. **Зоран Пироћанац** је за дуже време проглашен државним непријатељем и забрањен му је улаз у ТВ објекте, јер се више пута оглашавао својим коментарима српске политичке ситуације на таласима Б-92.

Прогони и претње се настављају. Што се време почетка штрајка приближава, лудило је све веће. Терору руководства и насиљу над својим радницима не назире се крај. Напротив, чини се да је тек почетак.

Последња вест је да из процедуралних разлога почетак штрајка одлаже за пет дана. Управа ради интезивно на разбијању маса. Говори се и о хитној расподели неког новца, да би се амортизовао гнев запослених. Свакодневно се измишљају разне правне цаке како би се добило у времену. Заборавља се да је право радника на штрајк легализовано законом које је усвојио **Милошевићев** парламент. А да је то нормиран начин изражавања радничког незадовољства. А о правним нормама управа мора да води рачуна. Зато је и плаћена. А не да плаши, прети, терорише и ускрађује уставна права. Агонија се наставља.

ОВА ТЕ-ВЕ БАРОН

*Ви добро знате да су у Србији
забрањене све паравојне
формације.*

Пише: Ленка ДАВИДОВИЋ

Амерички ултиматум Србији! У знаку тог сазнања не само да је протекла телевизијска недеља иза нас, већ ће она бојити засигурно и наредне, до 23. априла. Са извесном надом до 29. априла, када истиче и ултиматум Европске заједнице.

Све у свему, неких педесетак земаља света, са изразитом тенденцијом повећања тога броја, обрушило се на малу, поштenu и неагресивну Србију. Али, као и много пута до сада, та иста мала, поштена и неагресивна Србија испрсила се испред силе и неправде чврсто држећи у руци своје једино оружје — истину.

Примера к'о ладне воде.

BBC World service, тумарајући по босанском бојишту, мало-мало па набаса на неустрашивог предводника Српске добровољачке гарде **Жељка Ражњатовића Аркана**. Са лицем Керубина и манирима предузимљивог пословног човека, никако да их засити својом мирољубивом причом. Дошао је, ето, са својим „тигровима“ у Босну да пронађе добро место за нову у ланцу посласличарница чији ће специјалитет бити бајрамске баклаве. Подсети их, додуше, ту и тамо, да није одустао ни од отварања „проџаваоне сластица“ у загребачком Старом граду, баш преко пута Банских двора, с тим што ће тамо понуда бити другачија: крем-шните, кајзер шарне, кранцле... А они, веселници, све то протумаче као упад српских паравојних формација на територију независне државе Босне и Херцеговине.

На све то, помиритељ дивљих балканских племена, г. **Сајрус Ванс**, по ко зна који пут пакује кофере и правац — Београд. Увређен што га поново узнемирава али, *poblesse oblige* или како то кажемо на српском да нас цео свет разуме, финоћа обавезује, друг Вожд га поносно прима и још поносније изјављује: „Ви добро знате да су у Србији забрањене све паравојне формације и могу да вам кажем сасвим одговорно — никакве паравојне формације са територије Србије се неће убацивати у Босну и Херцеговину“.

Али, не помага. Нико да поверује да друг Вожд није оно што београдски клинци називају „барон“, већ човек са којим нема неизвесности. Прљави западни пропаганда иде даље у свом бескрупулозном походу. „**Зауставите касапина Балкана**“, „**Зауставите Србију**“. А, онда, следи наш коментар: званична телевизија укида директни пренос „Дневника“ ТВ Сарајево!

А онда, још један. **Јездимир Васиљевић**, познатији као **газда Језда**, откупљује од **Ролинг Стоунса** (за неупућене, све популарније име за браћу Црногорце) Св. Стефан на пет година. Неће тамо да се башкаре енглески и амерички рудари, слушкиње и остали белосветски пензионери док **Буш** и **Херд** прете. Ту има да се одмара успешан пословни свет који ће будућој Југославији донети добро. Онај из Румуније, Индије, Зимбабвеа, Индонезије и Кине. („Југоскандик на Св. Стефану“, ТВ Политика).

Гледали смо и друге неправде. Тек што је

др **Александар Прља** успешно завршио посету Грчкој, ова је одмах признала три бивше југословенске републике, а како ствари стоје, неће имати ништа против ни да „република Скопље“ постане самостална. Зато је др Прља у „Разговору с поводом“, **Ратку Дмитровићу** и гледаоцима продао сву своју дипломатију, критичност и демократичност. Нису причали о амбасадорском месту у Ватикану. Али, ако се и деси, неће Папа дуго.

Још један „еспевесовац“ је, међутим, тога дана био несташан („Утисак недеље“, НТВ Студио Б). **Велимир Лукић** звани Веца. Бивши управник Народног позоришта у Београду, без ограничења мандата, снажно је, дакле, запливао према опозицији, што неки сматрају знаком. Као, мишеви први напуштају брод који тоне. Лично, ипак, сумњам у истинитост таквих тврдњи, јер се чувени политички пливач **Александар Баночевић** још увек налази тамо где је, али не бих имала ништа против и да будем демантована. Ова ситна дигресија, само акцентује Вецин „Утисак недеље“. Дословно: „**Комедиографски рад Миливоја Павловића, српског министра информисања**“. Гадљиво се Велимир Лукић обрушио на рођенданску честитку коју је министар Павловић упутио свом председнику Владе за рођендан и још гадљивије на невероватне стилске фигуре међу којима доминира „рука испружена према својој звезди“.

Слободан Милошевић се са **Алијом Изетбеговићем** дописује преко српског министарства иностраних послова. Тако преноси телевизија („Дневник“ РТРС). Зашто, када Босну и Херцеговину није признала за самосталну државу? Или то, можда, значи управо супротно.

„Држава чију жену можете купити за минихоп или пакет жвака, не ваља ништа“. Шта да кажем о емисији „После одлука у Луксембургу“ (из серије „Теме и дилеме“ ТВ Београд), када у њој без икакве примедбе или оградe један професор универзитета, др **Мирољуб Јефтић**, изговори овако стручну истину? Можда само то да су поменути „округли сто“ водили **Зоран Јевђовић** и, очигледно нова нада ТВ Србије, **Гордан Ранитовић**.

У паничном бегу од политике на телевизији, краткотрајно уточиште пронашла сам у „Личном ставу“. Књижевник **Момчило Селић** био је у незахвалној ситуацији да за кратко време одговори на бројна питања којима се иначе одговорни људи баве цео живот. Дакле, реч је била о чувеном месту интелектуалаца у тзв. свом времену, помрачењу вредности, начину живота. Слажем се са њим да права катастрофа некога ко има амбиције да „буде интелектуалац“ настаје потезом „из Муртенице у шуварице“. А, ствари, касније, могу да буду и спонтане. Селићев избор је:

„Боља је и смрт него проживети живот као кретен.“

Душан МИТИЋ

НАСТАВАК СА СТР. 6

што рецимо унапређени у генерала, вероватно за ратне заслуге и успехе, Министар одбране Србије друг Неговановић није предводио ту нашу децу — кад је војник добро плаћени професионалац? Оппростите господе посланици мени ништа више није јасно а Вама да ли Вама (намерно) није јасно и оно што је мени (аполитичној) обичној жени ојађеној мајци јасно? Хтела бих само да овим отвореним писмом питам друга Неговановића — које је он војске генерал? Кога он брани и од чега, ту у скупштинској фотељи и удобним салама? За које заслуге је унапређен баш у овом рату који није добијен? Игра ли се то неко са нама и гробовима наше деце? Сасвим је „у реду што је крње председништво СФРЈ и то крње СФРЈ, 22. децембра одликовало Југохрватског генерала Кадијевића, он човек има изгубљен рат у Словенији (уз 50 палих младих војника) и недобијен рат у Хрватској (уз десетине хиљада жртава) има иза себе колеге Туса, Шпегеља и сијасет њих, има иза себе наоружане паравојне формације домовине му Хрватске, има иза себе (незаустављени) масовни егзодус и геноцид над Србима, стотине хиљада избеглица, инвалида, сирочића, има иза себе растурену ЈНА (масовно дезертерство високих војних чиновца — колега) Која је и даље у фази интензивног разбијања. Њему је заиста требало дати метални орден али не у леви ревер већ у чело! за све оно што је урадио а није требао, али и за оно што није урадио а морао је.

Изгледа (по мом лаичком схватању) да је министар Неговановић генерал једне непостојеће војске, у једној непостојећој држави, у држави у којој се не знају ни границе, ни закони, ни устав, ни територије. Питам генерала Неговановића због чега жели да суди деци која су избегла позив и отишла преко? Зашто да буду мобилисани и у које формације кад Србија „није у рату“ за које циљеве да ратују? Имамо толико плаћених пуковника, потпуковника, официра — да резервисти и добровољци нису ни требали да иду у рат — да су се горе набројани сами бавили својом добро плаћеном професијом — војника. Ако то генерал Неговановић прети у име те бивше војске и у име те бивше непостојеће државе, у име непостојећег закона, онда је неко од нас двоје побркао лончиће. Где је био генерал Неговановић да спречи наоружавање Хрватске војске, где је био да заустави исељавање Срба, где је био да тужи у суду својим колегама издајницима? Генерал Неговановић је ипак побркао лончиће — голи оток је Хрватски, једино ако хоћете нови голи оток да направите у Милошевићевом Пожаревцу, за ту нашу преживелу младост која је паметнија од свих Вас и која је макар и у Милошевићеву (Пожаревцу) жива, а да ли би били живи да су отишли на фронт? Уосталом видим колико војска, општина, народна одбрана и држава Србија мисли и о нама — што смо изгубили децу у сулудом рату? Од новембра до данас обијамо прагове и врата, Крагујевца, Аранђеловца, Београдског Топчидера, Бања Луке, Сарајева — да би смо остварили каква таква права — (не за мене, мени ништа не треба, ја сам сита и рана и власти и болести и беде и немаштине) већ за ово јадно тек рођено дете и његову мајку. За мене су сви ратови заувек

завршени, наравно ако су и постојали, колико знам држава као држава не може ни да ратује, али ратовао је народ те државе — а државу колико знам чини на првом месту народ, коме је потребна држава без народа — сем Милошевићу, он, он би сигурно пристао, да влада и пустом земљом — али да влада. Давно сам прочитала и добро запамтила један добар и сад видим тачан афоризам „последњи комунисти на свету биће најжалост Србин“.

Чињенице су ту да се по сваку цену бори за стварање треће или које већ по реду Југославије? Зар не схвата (а не да нам ни то грађанско право да се изјаснимо) — да су све досадашње Југославије биле убице Срба, па коме је онда поново стало до Србоубице Југославије. Па нису наша деца гинула за химну „Хеј Словени“ и за нову Југославију него за Србију (мада поштујем и познајем доста и бораца из Црне Горе) Зар није спој те две државе могао добити неко друго име што и докле ваше — Југославија?

Онај претходни (што је владао 4 деценије) кажу да је био бравар па су му због тога можда сва врата била отворена. А овај садашњи је кажу био банкар, нису ваљда и касе широком отворене? Ја не знам господе посланици а Ви? Показаће време? Изгледа да су код вас сви вуци сити све овце (рачунајући и 3 жене у парламенту) на броју а чобана нигде нема? Поред Вас је рат прошао, нисте га ни осетили, па можда стварно не знате ни да га је било, а верујте и боље је да то не сазнате — не осетите, тешко је то претешко, нисте сви ви јунаци (на бојном пољу) и не рађате јунаке — ви сте јунаци на језику. Али ја сам рођ. Ваљевка баш на месту где је била чувена Колубарска битка (и где погине Димитрије Туцовић) зато је мени понос већи и јачи и бол лакша него вама у скупштинском Неговановићевом „баба Јулином пуку“. Ја немам више шта да дам за Србију, дала сам све што сам имала. Србија је звала, Крајина је звала, Словенија је звала, и добила је храбре момке добровољце. Многих више нема, многи су инвалиди, нико их се више и не сећа сем преживелих саворача.

Господе посланици мог сина није убио усташа индиректно га је убио онај ко је обећавао мир, ишао на договоре (по свим републичким Брозовим вилама) и Европским престоницама. Мог сина је убила Милошевићева партија на власти. Да се нисам ни са ким договарала и преговарала ја се дружим са првом комшиницом Хрватицом ми смо (као обични људи) нашли заједнички језик. Зар договор није могао да нађе Туђман — Хрватски фашиста и Милошевић српскоцрногорски (преобучени) комуниста. Оба су застранили из крајности у крајност па су зато закукале (а мени је искрено жао као ојађеној мајци) и многе хрватске мајке. Мој син је Милошевићевом политиком (и сва наша голобрада деца) гурнут у рат у 21 год. постао је убица, убијао је генерацијске другове, и на крају убијен је од њих? Ко је крив? Та деца? Ја? Ви посланици? Влада СПС и Милошевић, или неко пети? Кривац мора да постоји. Ја имам само 42 године. Болесна сам од стресова, од својих и туђих ратних рана и ако умрем (а и шта ће ми живот) убио ме је Милошевићев болшевички режим и мир који је лукаво обећавао. Пре него што умрем имам једну вели-

ку жељу и за њу се молим Богу, да видим Милошевића и Миру (и његову странку) на месту Чаушеског и Хелене. Због ове жеље он може послати своје МУП-овце да ме убију али остаје реч! Ова писана реч и њу нико никад не може убити.

Писмо лично написала мајка палог добровољца пок. Надих Драгана — Феликса из Аранђеловца.

Лазин Драгица
Аранђеловац

ШТА НИЈЕ СРПСКИ
НАЦИОНАЛНИ
ИНТЕРЕС

Почетак трагичних догађаја интензивирао је у Србији питање српског националног интереса. Политичке странке, форуми и институције настоје да објасне народу своју визију глобалног интереса српског народа са циљем окупљања свих око заједничког језгра. Захваљујући општем несагласју, уместо јасне слике, наступила је општа конфузија и око циљева и око наших могућности да их остваримо. Међутим, кад је реч о ономе што није српски национални интерес, чини се да нема дилеме:

— српски национални интерес није да Србија постане флаша у којој ће бити депоновани сви зли духови и авети болшевизма, с надом да ће једног дана неко извући чеп.

— српски интерес није побијена и осакаћена омладина, њена и туђа, на једном од најпрљавијих ратишта света.

— српски интерес није егзодус интелигенције и младих талената у бели свет.

— српски интерес није „на врат на нос“ склепана федерација са „експрес“ Уставом а по идеји две „британске“ партије које у сваком тренутку знају шта је најбоље за њихове народе.

— српски интерес није окоштало Православље, пуно мазохистичког мирења са злом судбином које проповеда садашња хијерархија Српске православне цркве, одричући се истовремено политичког деловања, како се не би замерила властима.

— српски интерес није САНУ састављена углавном од дрхтавих академика, којима решење стамбених проблема зависи од њихове привржености властима.

— српски интерес није убрзано губљење артикулације са суседима и светом у корист уздржаности, нетрпељивости и непријатељства.

— српски интерес није претварање Србије у избеглички логор, пун очајника који су преко ноћи изгубили све, са опором сумњом: да ли је морало бити баш тако?

— српски интерес, најзад, нису пензионери, а Бога ми, и млађи који у предвечерја скривају лица од стида и тихо, као авети оби-лазе све празније контејнере?!

др Александар Ламбић
Бачка Топола

ХОЋЕМО ЛИ ВИДЕТИ ЛЕЂА НАЦИОНАЛ-СОЦИЈА- ЛИСТИМА

Да ли је српски народ додирнуо само дно своје националне, духовне и социјалне беде и понижења? Шта нам се још треба десити како би најзад схватили докле нас је довела крајње погубна политика главних актера са, сада већ по злу чувене Осме седнице ЦК СК Србије.

Босна већ гори (понајвише заслугом „наше“ СДС), сценарио из Хрватске се, по свему судећи, понавља до у танчине, само што овај пут последице могу бити много горе. Рече српских избеглица преплавују Србију остављајући без имало наде за повратак све што су тешком муком стекли у својој домовини, Босни и Херцеговини. Када овај број „Српске Речи“ буде у продаји, можда ће и ова преостала шака Срба са Космета (али и из Рашке) доживети судбину својих несрећних сународника из БиХ и Хрватске. Наравно, уколико Велики Вожд процени да ће му то бити од интереса и ако улози у крвавој партији покера са Хрватском и БиХ већ буду потрошени.

Какава у свему томе треба бити улога демократске опозиције и који су сада њени приоритетни задаци, питања су која се сама од себе намећу. Због чега тако нагли пад свих активности после 9. 03. 1992. године? Чини ми се да, онај ко буде „преспавео“ догађаје од пресудног значаја за будућност Србије неће имати моралног ни икаквог другог права да сутра учествује у борби за власт. Тренутак је, на жалост, управо у овим данима више него икада раније да лидери демократске опозиције добро поразмисле о томе. Крајњи је час да, желимо ли истински демократску и снажну Србију почнемо спасавати што се спасити може и прекинемо терор владајуће странке а да, затим, што пре почнемо са изградњом мостова споразумевања са свим народима и националним мањинама сада већ бивше Југославије.

Хоћемо ли најзад видети леђа национал-социјалистима зависи, пре свега, од нас самих.

Времена за чекање више нема.

Саша Мијатовић, Ђилано

УПОМОЋ!

У понедељак, 6. априла 1992. године, јавио ми се телефоном син МИЛОШ, војник у Урошевцу, где је недавно „исељен“ из скопске касарне, и успео само да каже: „Управо полазимо у Призрен, а онда у Глину“.

Целог тога дана руководство Србије, Телевизија Србије и сва режимска штампа „кукали“ су над судбином Босне, претили ЕЗ и САД да не признају независност те Републике и заклињали се да Србија строго поштује мировни план по коме ће се Југословенска ар-

мија повући са територије Крајине и неће се мешати у рат у Босни, а камоли да га распире.

Празне речи и лажне вести на једну страну, али страшна и сурова истина говори нешто сасвим друго: српски војници, сва српска младост, под будним оком и оружјем „Југословенских“ официра, трпа се у камионе и одвози у Босну и Хрватску. Осудени су да тамо изгину ради своје боље будућности. Претходно ће помоћи Србима у Босни тако што ће их бомбардовањем „ослободити“, а оне који се спасу преселити у Србију. Познат сценарио: Хрватска '91. и Сремски фронт '45.

Ко ће спречити добро испланирани геноцид над српским народом од стране Титових наследника, србждера? ГОСПОДИНЕ ГЕНЕРАЛЕ САТИШ НАМБИЈАР, само брза помоћ јесте права помоћ. СПАСИТЕ СРБЕ, ХРВАТЕ и МУСЛИМАНЕ! Поставите плаве шлемове у Хрватској и Босни, посебно левом обалом Дрине. Разоружајте сваког ко носи оружје на том подручју. Нека наступи мир, а слобода ће доћи одмах пошто се вођама и лидерима одузме њихов најјачи адут — рат.

ГЕНЕРАЛЕ АЦИЈУ, ослободите се идеје да будете са својом војском полицајац од Вардара па до Триглава. Заборавите и освету, она је најгори савезник.

МИЛОШЕВИЋ СЛОБОДАНЕ, заустави депортовање српске омладине на туђе територије где их чека САКАЋЕЊЕ и НАЈСТРАШНИЈА СМРТ. Помисли бар за тренутак да је један од њих твој син МАРКО. Постајте човек који је у стању да стрепи за живот свог сина и сина сваког другог човека. Сачувај наше војнике да би ускоро прихватили одлучну битку на Церу и Колубари за спас Србије, најзад у Србији.

БРКЊИ ЂУРАЋ
из Лазаревца

ЈЕДНА РАТНА ПРИЧА

Последица овог безумног и бесмисленог рата, у коме је највише употребљавана реч била издаја, видљиве су и биће још видљивије сваког наредног дана. Хиљаде младих људи који су учествовали у њему осећају дубоку разочараност и велику превару, хиљаде њих је рањено, обогољено и на хиљаде њих заувек више нема. Морално, духовно и материјално пострадање биће још веће. Прича која следи говори о младом човеку, који је кроз сав тај пакао и ужас прошао.

Петар Петковић из села Петке рођен је 5. 7. 1969. године. Одазвао се на позив за мобилизацију у ЈНА и у мају месецу провео 14 дана у Пожаревачкој касарни. После тога бива мобилисан на још 42 дана, и најзад 15. септембра одлази на трећу мобилизацију, али овога пута није више у касарни, већ одлази на ратиште. Тада се активира у чин водника; учествује у борбама са различитим оклопним батаљонима, који су имали врло мало жртава. Због своје храбрости и одличног познавања демонтирања оклопних мина предложен је за орден хероја.

Кобни дан за Петра био је 15. новембар 1991. године. О том дану и ужасу који је тада доживео Петар каже: „Све се десило приликом напада на село Подграђе и Нијемци. Подграђе смо релативно лако освојили, али

су проблеми настали када је требало доћи до села Нијемци. Пут који води за Нијемце био је миниран. Против тенковске мине стајале су на асфалту. Колона се зауставила. Као командир групе инжењераца, ја сам, од командира II оклопног батаљона, мајора по чину, име му не знам, добио наређење да са својом групом изађем и уклоним мине. Рекао сам војницима за ту наредбу, али су ми одговорили да не смеју да изађу и да их демонтирају. Пренео сам мајору њихов одговор и предложио му да се из првог тенка испали граната која би активирала противтенковске мине и тако их уништила. Напомињем да су мине биле постављене на путу и лепо су се виделе. Мајор ми је на то дрско одговорио: „Ма излази и не причај ништа“. Одговорио сам да ћу изаћи али да ме они штите транспортерима. Одговорио је да „само идем и нема проблема“. Изашао сам, стигао до мина али никакву „ватрену“ подршку за то време нисам имао. Био сам једноставно сам.

Одједном су гранате почеле да падају, јер су ме усташе откриле и гађале са три стране. После четири промашаја, у петом гађању погодила ме је „зоља“ и тромблонски гелер. Остао сам ту, на истом месту где сам погођен скоро читавих двадесетак минута. Израњављен, полумртав, чекао сам да неко из моје јединице приђе и да ме извуче одатле. Нико није прилазио. У тако очајном стању, са двадесет шест рана колико их је накнадно установљено (изгубио сам око, вилица поломљена, повређен грудни кош, на левој ноzi девет рана, на левој руци шест, и по једна рана на десној руци и десној ноzi), кренуо сам пузећи према оклопном транспортеру. Пузио сам 60-70 метара и тек када сам се приближио транспортеру војници су пришли да ми помогну. Тада сам изгубио свест. После четири дана освестио сам се на ВМА. Сазнао сам да су ме одмах хеликоптером пребацили овде, јер сам пуно искрварно.

Провео сам месец дана у болници. Особље је било пажљиво и коректно. За све то време проведено на ВМА нико од старешина из моје јединице ме није посетио. После болнице уследио је опоравак и терапија руке (ампутирана су ми два прста) у Буковичкој бањи. Почетком априла очекују ме још две операције (протеза ока). Слух ми је оштећен 70%, а укупно телесно оштећење процењено је на 75%. На крају свега овога што сам претурно преко главе једино што могу да кажем да је све то једна велика издаја. Наша армија има велико име, али малу вредност. Много младих људи је погинуло, жртве су велике без потребе, управо због те издаје у армији“.

Тако је Петар завршио своју причу. Али да ли је баш ту крај свему? Напоменимо још неке чињенице: Петар живи само са банком. После завршетка комплетног лечења треба да му се исплати накнада за телесно оштећење и одреди одговарајућа пензија. Плату је добијао до пре месец дана. Када је, овог месеца отишао да подигне новац, речено му је да је њему више исплаћено него што треба и да неће примати плату све док не врати тај вишак.

Питам на крају: ко ће Петру да врати све оно што је он њима дао.

Причу прилежила,
Восна Маринковић,
Костенац

ГОСПОДИН ВЛАДИКА ЈЕ У ПРАВУ

Узимам смелости као хришћанка и Српкиња, да Вам се обратим, поводом иступања Владике Банатског гос. Атанасија Јефтића.

Слушам и читам доста коментара о томе, наравно има подршке, али доста и критике. Критике, углавном, стижу од људи који не смеју да погледају истини у очи, или не воле истину.

Лично мислим да је наш гос. Владика имао смелости и храбрости да свом народу и својим верницима саопшти истину. Ја лично, а и многи верници и поштени људи, бескрајно смо му захвални. Истина, правда, поштење и светлост, морају једном обасјати ову нашу напату и понижену мајку Србију..., срамоте, понижења, мрака и безбожности било је доста.

Кажу, свештенство не треба да се бави политиком, а данас је све тако исполитизирано, да чак и ако гладан човек каже да је гладан, опозиционар, је и противник владајуће клике.

Питам се, да се наше свештенство, за време Турака није бавило политиком, да ли би смо ми данас били Срби, или нешто друго? Имамо обичај да кажемо: „Песма нас је одржала њојзи хвала“, мислим да су тезе замењене. „Вера нас је одржала њојзи хвала“. Ту веру одржало је свештенство у Српском народу. Да је тада важила, код нашег свештенства, парола, „Сила закон мења“, нас не би било. Том нашем свештенству, бескрајно смо захвални, јер још увек постојимо. У српску историју ушли су као умни и храбри људи, јер су то и заслужили.

Зашто би смо данас критиковали и одузиле право једном свештеном лицу, да брине и штити свој народ. Можда ће неко рећи, тада су били Турци непријатељи, то је тачно, али не заборавимо да су комунисти за српски народ били погубнији од Турака. Гос. Владика каже: „Турци нису успели да разједине и разбоже српски народ за 500 год. колико комунисти за 50 год.“ То је тачно, ми то морамо хтели или не признати.

Да ли је сада чудно што један Владика, професор и доктор жели свом народу да укаже на све грешке и неправде владајуће странке?

Да ли је требало да остане равнодушан на све ове гробове и инвалиде, српске младости, који изгинуше и осташе инвалиди, у рату бесциљном и бесмисленом, кад Срби гину, а Србија није у рату, кад Срби не знају ни границе своје државе, кад ту нашу мајку Србију уређују самовољни и комунистички обојени људи, по свом ћефу и кроју, не питајући српски народ какву они државу желе. Нити Срби знају шта ће бити са њиховом браћом, ван авнојских граница ове комунистичке Србије?

Да ли владајућа странка жели подобно свештенство за себе, или свештенство које ће служити Богу и свом народу, по Божијим законима и правди?

Да ли сваког треба сматрати непријатељем и одмах му приписивати да припада опо-

зицији, па чак и свештеном лицу ако има смелости да укаже на греке и неправду владајуће странке?

Не заборавите, комунисти садашњи социјалисти, да смо ми верници за вас били опозиција свих ових 50 год. Ми смо се рађали, расли и васпитавали се као опозиција, понижавани, вређани и исмевани од вас комуниста социјалиста. За вас смо увек били грађани другог реда, мислим било је доста вашег.

Ви сте тада као комунисти били много агресивни и гласни против Цркве, Вере и свештенства, а сада сте као социјалисти опет, много агресивни и гласни у свом присвајању Цркве, вере и свештенства, а не знате безбожности, да је и једно и друго богохулно. Верујте, нема ничег горег и одвратнијег него видети дојучерашњег комунисту безбожника како гордо и без покајања стоји поред нашег гос. Патријарха, са оним циничним осмехом на лицу.

Владике Банатског гос. Атанасију Јефтићу желим од Бога здравља храбрости и снаге, да од лаки превара и безбожника спасе свој Српски народ.

Дај Боже, безбожницима да се затре сваки траг.

Хришћанка и Српкиња
Љубица Јовановић
ПЕТРОВГРАД

ПИСМО ВУКУ ДРАШКОВИЋУ И СРПСКОМ ПОКРЕТУ ОБНОВЕ

Молим Вас да послушате речи Његовог преосвештенства владике Атанасија Јефтића (интервју гледалаца, НТВ, 12. III 1992) и напустите скупштину, јер Ваши посланици својим присуством дају легитимитет комунистичкој већини и фашистичкој квазиопозицији. Као грађанина који је гласао за СПО вређа ме даље присуство Ваших посланика међу фашистима и комунистима којима је овај јадни народ дао поверење на последњим „најслободнијим“ изборима. Својим изласком показате да све одлуке доносе комунисти (односно њихов вођа) и да на њих не можете утицати. То је потребно да би „немислени“ део овог народа коначно схватио ко је кривац за овакву нашу судбину. Такође, тиме владајући комунисти не би више могли да тврде да их опозиција замајава и да би без ње у Србији они створили рај.

СПО не треба да се везује за Демократску странку, јер је ова странка све важне тезе опозиције минирала својим политиканством. ДС је опозиција коју СПС жели и по којој би могла владати још педесет година. При помињању ове странке не мислим на чланове, већ на руководство које својим изјавама типа „ми нисмо имали илузију да ће потписима за оставку председника власт одступити“ доводи до питања: Зашто радите оно у што не верујете?

Тачно је да је илузија комунистички систем рушити потписима за оставку, али треба пронаћи други миран пут. (Револуције рађају тоталитаризме). Верујем да је Вуков позив на

генерални штрајк један од начина, али по нашашу гладног (можда не довољно) народа не знам да ли ће он бити успешан. Шта треба да нам се догоди, колико ниско да паднемо па да схватимо ко је Велики инквизитор српског народа?

Опозиција која дозволи сахрањивање српске државе у некакву националсоцијалистичку, крњу Југославију, такође ће бити одговорна за пропаст српског народа (ако остане као демократски декор у скупштини).

Једини пут је мењање система враћањем монархије — демократске и парламентарне, где ће се искључити могућност да један човек одлучује о судбини читавог народа. Ако се за неколико месеци у овој земљи не промени систем пропаст читавог српског народа биће потпуна, а зато неће бити крива само власт, већ и опозиција и народ који не налази потребу да бар буде питан у каквој земљи жели да живи.

Студентско (не) окупљање на Теразијама и средњошколаца који су осветлили образ Србији наводи ме на помисао да је већина (не) присуством плунула на све захтеве за чије је испуњење била спремна да стоји данима и ноћима. Да ли је могуће да београдски студенти ове године нису нашли довољно мотивира за излазак на миран протест, када нам је протекла година била катастрофална како у моралном, тако и у економском, а пре свега духовном погледу? Зашто СПО као најбројнија опозициона странка није позвала своје чланство да се придружи малобројним студентима и средњошколцима? Немојте се обазирати на нечасне људе који се ограђују од захтева младих.

Вуково обраћање на Теразијама схватам као чисто људски, лични чин и слажем се са његовим речима да „ако они не поднесу оставке, онда нама младима преостаје да поднесемо оставке на своју будућност“.

Као студента поражава ме чињеница да живим у земљи (не знам јој ни имена ни граница) у чијој скупштини седе људи који предлажу закон о забрани повратка око 200.000 младих, образованих људи који нису хтели да учествују у рату „у коме ми нисмо“, у војсци која је капитулантски признала авнојевске границе и водила рат кога ћемо се стидети наредних сто година. Ако један народ може да се одрекне тих људи и ако може „мирно и достојанствено“ да трпи националсоцијалисте и фашисте онда и нама који смо остали овде не преостаје ништа друго него да напустимо своју земљу и потражимо будућност, тамо где се може успети сопственим радом и знањем.

Желим да верујем да нас у овој Србији има толико да можемо да се изборимо за Србију демократије и слободних људи.

Студенткиња из Београда

ПИСМО Г. ЂИНЂИЋУ

Морам да Вам се обратим преко овог листа мада припадам Демократској странци. „Српску реч“ стално читам, па се надам да ће ми објавити ово писмо.

Толико сам љута и разочарана у Вас да не знам како бих почела. Као прво бих Вас питала којој странци Ви припадате? После Ваше

трибине удружене опозиције у Смед. Паланци, ја више не знам. Верујем да је и осталима било непријатно као и мени. На пример само Ваше „Ми као Демократска странка, ми као Демократска странка“ па зар нисте дошли као удружена опозиција или сте хтели да укрстите копља са Урошевцима из СПО-а баш ту пред нама? Не знам, али сам баш тако доживела Ваш наступ на трибини. Моја породица припада од дедова Демократској странци па и ја не могу да будем ништа друго. Нисам сигурна да баш много знате о демократији. Бар по Вашем наступу. По мени су демократе људи као што је г. Кошлуница, г. Стојановић, г. Радуловић које сам слушала без даха, који су знали да дигну рају, који знају шта хоће.

Пратим Вас већ дуго и стално сте ми били чудни, али сте сада потпуно потврдили моје мишљење о Вама.

Ваше изјаве за Борбу питам Вас шта значе? Нападате Вука Драшковића, како он хоће све да Вас „поскида“, како то можете, зар се тако ради са удруженим. Зато и због таквих као што сте Ви тако и пролазимо. Па Ви рушите опозицију. Не треба нам владајућа странка јер она тако нешто није изјавила. Борите се за Демократију а радите против ње. Верујте ми да са таквим „демократом“ никада ништа нећемо урадити. Зашто сте се удруживали ако дајете овакве изјаве. Верујте ми да ми у Смед. Паланци имамо врло јаку опозицију, да имамо за председника једног диног човека, правог демократу, не знам како се он осећао после Ваше дискусије на тој трибини, али мене је био стид. Ви се тек учите демократији мада мислим врло неуспешно, када сте дозволили себи да дајете овакве изјаве за штампу. Зашто нисте то што мислите рекли лично Вуку Драшковићу, зато што сте имали за циљ да неког дискредитијете у очима јавности или да нам дате до знања да Више нисте удружени. Верујем да Вук ово за Вас никада не би изјавио.

Немојте молим Вас да ми кварите имиџ демократске странке, јер демократе тако не раде. Зашто сам хтела да Вас замолим да више не долазите у Смед. Паланку, јер ћу почети кроз Паланку да утичем на демократе да на Ваше трибине не долазе, јер имам утисак да својим доласком рушите углед странке. Ја сам старија жена, али нисам могла преко овога да пређем да не пишем, јер знам код Вас и праве људе које ценим и који знају шта је демократија.

И Ви ћете једног дана то знати ако је будете стварно желели. Па бих Вас још једном замолила као стари демократа, не долазите више у Паланку, нека Вам то буде и моја молба.

С. С.
Смедеревска Паланка

РЕАГОВАЊА
ПОШТОВАНА
РЕДАКЦИЈО,

Разлог што уопште пишем овај допис, је акција коју тренутно водим заједно са Радио-индексом 202 за помоћ инвали-

дима овога рата, а која до сада иде веома добро. Не желим да због једне прљаве хајке а очигледно добро организоване било каква мрља падне на саму акцију.

Све је мудро осмишљено: прво у емисији НТВ — „Од трача до истине“, затим у листу „Он“, па Слободан Новаковић на Другом програму Радија чак у две емисије и на крају у „Српској речи“.

У НТВ емисији се потписало лице за које се касније испоставило да је користило туђе име јер се човек под тим именом јавио новинару А. Тимофејеву и изјавило да му ни на памет није пало да постави такво питање. Тимофејев је то пренео гледалишту као сваки честан и коректан новинар.

Текст у листу „Он“ је потписао ТВ Мосад и веома је сличан по стилу и садржају овоме у Српској речи чији се аутор потписао као ТВ — Кос. Не треба много знања и мудрости да се препозна сличност као и манир.

Веома ценим жељу текстописца да обавести јавност о ономе шта се дешава на ТВ Београд. Оно што оштро замерам што иза сваке поштене намере треба да стоји потпис аутора који са пуном моралном одговорношћу стоји иза онога што каже. Међутим, ако се ради о лажи и намери да се неком прљаво подмећу лажи да би се створило негативно јавно мишљење а испод текста аутор несме да стави свој потпис онда је то што би требало да повлачи сасвим другачије последице.

Аутору очигледно изузетно сметају моје активности у Француској, желим да га потсетим да сам ја једина из ТВ Београд ишла све време о свом трошку сем једном (то је једини пут за двадесет година, који је ТВ платила јер је стигао факс позива на моје име из ТВ Француске) да су једини материјали, који су тамо стигли од августа до новембра били они које сам ја монтирала и скупљала, код људи са ратишта који су мени доносили касете. Угодно је седети и измишљати лажи и прљавштине као једини допринос у борби за своју земљу, и то о некоме ко је бар покушао да нешто учини без икакве друге намере сем оне патриотске жеље да помогне колико може својем народу када је у невољи.

Веома бих волела да пољемисем са писцем текста али на жалост нисам у прилици, јер он нема ни име ни презиме нити лице а са фантазима ми је тешко изаћи на крај.

У свом животу раду увек сам стајала иза свега што сам урадила или рекла под пуним именом и презименом и оним до чега ми је највише стало, чашћу и образом.

С поштовањем
Нена Кунијевић
реализатор у ТВ Београд

РЕАГОВАЊА ПЕРО БУЛАТ НИЈЕ БИО КОМУНИСТА

У „Српској речи“ број 40. од 17. фебруара 1992. године у интервјуу господина Милутина Бајчетића новинарки „Српске речи“ г-ђици Благојци Стојановић господин Бајчетић, дугогодишњи председник Српске на-

родне одбране у Канади (при митрополији Новограчаничкој) изјавио је да је: ДУГОГОДИШЊИ ПРЕДСЕДНИК СРПСКЕ НАРОДНЕ ОДБРАНЕ У КАНАДИ (при Матери цркви) ПЕРО БУЛАТ ДЕЛОВАО КАО КОМУНИСТА ЈЕР СУ МУ И СИН И ЋЕРКА БИЛИ КОМУНИСТИ!

На полугодишњој седници Главне управе СНО у Канади (при Матери цркви) управници и делегати су изразили негодовање на изјаву господина Бајчетића и затражили да се „Српској речи“ достави изјава са седнице.

Перо Булат је био једна од вођа Срба у Канади за скоро пола века. У Канаду је дошао двадесетих година овога века, када је владала економска криза. Успео је да стане на своје ноге и просперира као послован човек: трговац и хотелијер.

За живота у Виндзору речју и делом је био активни бранилац Српства, и био је цењен од канадских политичара и људи од утицаја у политичком животу ове земље. Као присталица Српско-хрватске коалиције веровао је да је најбоље решење за Србе западних крајева да живе у Југославији.

Сина и ћерке је оставио у Вргин-Мосту и кренуо трбухом за крухом у Нови свет. Децу је школовао али је из далеке Канаде имао врло мали утицај на њих и на њихова политичка опредељења. Син му је постао комунистички генерал а ћерке мајори у комунистичкој хијерархији. Са сигурношћу знамо да је настојао да му се деца одрекну комунизма али у томе није успео.

Називати Перу Булату да је деловао као комуниста због тога што су му деца постали комунисти исто је толико непримерно као када бисмо бивше југословенске краљу одане официре и политичаре називали комунистима због тога што су им деца постали комунисти. Као што деца нису крива за грехе својих родитеља, ни родитељи нису због грехова своје деце.

Цивилизовани људи, по латинској изреци, кажу да се о мртвима само лепо говори. Перо Булат је умро пре девет година. У Канади је имао велики број поштовалаца али и политичких противника. Чланови СНО који су га познавали захвални су му за сав труд и жртве које је у свом дугом политичком раду дао за Српство.

Друга изјава господина Бајчетића у вези са црквеним расколом није тачна.

Али ако су патријарх Павле и митрополит новограчанички Иринеј заједничком литургијом и својим беседама премостили несрећну црквену поделу, постаје бесмислено сада изналазити „кривце“, јер би они могли да започну дискусију која не би никуда одвела.

Поштујемо г. Милутина Бајчетића, али смо дубоко погођени његовим изјавама које су само на штету српског јединства.

Са полугодишње седнице Главне управе Српске народне одбране у Канади

Председник
Бора Драгашевић

АМЕРИКА И ЕНГЛЕСКА БИЋЕ ЗЕМЉА ПРОЛЕТЕРСКА

Надам се да ћете објавити моје писмо и похвале упућене председнику Србије, Милошевићу и посланицима из Лазареваца, друговима Војиславу Ђурђевићу, Милети Радојевићу и тако показати да „Српска реч“ објављује и лепа мишљења о људима из СПС-а. Сви који су били паметни, промућурни и разумни, пролазећи, уочи избора 1990. год. поред плаката које још лепршају на бандерама и платовима у Лазаревцу, широм Србије (а и шире), морали су гласати пар — председник и посланик из СПС-а.

Лазаревац и његови житељи морају бити поносни на своју одлуку а ја тврдим да ће то дуго и осећати. Свој глас, без страха, наравно, дали су правим људима. То им је донело много радости, благодети, смирености, итд. Љути ме једино што се и данас јавно не хвале и не веселе као што су после избора.

Зато јавно исказујем своју (али и општу) срећу поводом победе нашег највећег, најбољег, најлепшег, најпаметнијег председника у Србији, у свету (а и шире). Раван њему, или можда и бољи, био би само дивни друг Шешел. Да је случајно, у поштенјој изборној представи, победио, рецимо, гдин. Вук Драшковић Србија би већ била изолована. Наша деца би добила позиве за војне вежбе, ишли би на фронтове, само ради обуке, отворене. Имали бисмо младиће инвалиде, психијатријска одељења би се попунила несташним момцима, десетак хиљада би већ изгинула а о многим се не би месецима знало где су. Стандард би био у драстичном паду, инфлација би јурила према некој бројки од само 28.000 а ми сви били би очајни, гладни, ожалостени, без наде у било шта и у било кога. У Србији (А и у Лазаревцу) не би било лекова, операције би се обављале без анестезије, лекари би штрајковали а болесници би чак и гладовали. Радници би добијали отказ, радили би за месечну плату од 50 ДМ, младићи не би добијали позиве за радни однос већ (о, несреће) само за војни однос. Грађани Лазареваца, Србије (а и шире) не би оволико били расположени. Ишли би улицама тупог погледа, улазили би у продавнице полако а брзо излазили, јели би све до корења. Србија, вековима без државности, не би једина била призната и постала суверена и од свих цењена. Сведоци смо из дана у дан, труда лорда Карингтона и г. Сајруса Венса да од нашег председника Милошевића приме што више савета, идеја и визија, као и од већинске странке СПС-а и питање је дана када „Америка и Енглеска биће земља пролетерска“.

Не смемо заборавити удео дивних људи, посланика СПС-а за све већу срећу и успехе у Србији, за све већи углед српског народа у свету (а и шире). Великанима Лазареваца, Воји и Милети, велико хвала. Увек су, не без последица, учествовали у доношењу одлука у скупштини, након већ донетих одлука друга им Слобе у његовом кабинету, наравно, као

што и сами знате.

Поштени и срчани Војислав Ђурђевић уочи избора обећа женама Лазареваца и околине да неће радити у отежаним условима и ево, раднице „Велебита“ и „Бека“ више и не раде. Реч је реч, нарочито кандидата СПС-а привезаног за бандеру или платове са човеком од речи, истог тог СПС. Њихове плакате још лепршају, пензионери су их чували. Друг Воја у Скупштини, док се лепо разговарало о неважном 9. марту, вистрено и интелектуално, по Србе тада најважније, одбрани велики четвртак од заборава. Браво, друже Воја, „не треба бирати средства кад се иде ка циљу“ — тако некако рече Лењин, нарочито ако су супарници за крст часни и слободу златну. Лазаревчани, поносни и срећни што је изабран Воја, све чешће шапућу у вези његовог принципијелног става у вези одласка младих војника — иако је тата посланик. Син је без протекције морао остати у Србији. Очински гест посланика Воје помињу дечаци којима је то дозвољено, надајући се да ће их мање штитити и мање кажњавати своје синове.

Поштени и честити Милета Радојевић победио је на изборима упркос малој научној помоћи успешног и образованог привредника, друга Гусана. Одмах је почео да сузбија афере у општини Лазаревац које су правили људи из опозиције (силе мрака и хаоса). Веллика афера „Лотус“ уверила је грађане Лазареваца како опозиција поткрада државу Србију (народ је тако одлучио) а како је позиција из СПС-а чува и изграђује. Лично је ишао на ратиште у Хрватској са добровољцима којих је било 5.000. Аутобуси су отишли пуни, само је зет председника општине био кажњен — јесте зет, али протекције нема, остаје у Лазаревцу. Милета је остао на ратишту неколико месеци, чекајући као сви остали смену борећи се у првим редовима, о чему ће, кад затреба, рећи и у Скупштини, као и друг Шешел. Да је неки посланик из опозиције отишао (а Србија није у рату, наравно) био би у позадини и парадирало би док га не сликају.

Познавајући ниво који могу да достигну моји Лазаревчани и даље ми је нејасно како је посланички кандидат СПО, примаријус доктор Никола Дограјић добио 33% гласова поред таквог демократског изборног закона и труда присталица просперитета. Јер већини Лазаревчана, наравно, најважније је то што г. Дограјић никада није био на Титовом путу, ни док Тито беше жив а ни после његове смрти. Одласци г. Дограјића у Хиландар, остајање по неколико дана и понашање г. Дограјића били би штетни за већину Лазаревчана. Несвесно би постајали бар мало слични човеку који Христа има у себи и тако би, ето издали своје богове којима се цео свет диви и зато није ни изабран.

Лазаревчани, грађани Србије, а и шире, који су свој глас дали другу Слоби, друговима Воји и Милети (или њима сличним, из СПС-а, наравно), дуго ће се поносити и подсећати на своје веселе што не победи опозиција, нарочито г. Драшковић и људи као што је г. Дограјић.

Опет ће избори, овог пута само општински, надају се многи другови. Плакате још лепршају на бандерама, оградама, зградама, многим у сопственој свести. Опет треба бирати људе из СПС-а — мир је тада сигуран, просперитет такође а нема ни те неизвеснос-

ти. Свет ће љубоморан и завидан, а са поносом, наравно певати: „Хеј Словени (Хеј, Срби) још сте живи...“

Анђелија Десивојевић
Лазаревац

КО ЗЛОУПОТРЕБЉАВА ДЕЦУ

Повод овом писму је оптужница друга Божовића да неке странке злоупотребљавају децу у политичке сврхе. Прво друг Божовић би требао да именује странке које то раде као што ћу ја сада у овом писму.

Мајка сам троје деце. Двоје похађају ОШ „Ђура Јакшић“ у Каћу. Уочи децембарских избора 1990. г. једно дете је ишло у I разред а друго у III р. Неколико дана пред изборе деца се враћају из школе са летком Божовићеве СПС. На моје питање ко им је то дао рекли су да су директор и деца из виших разреда делили летке од учионице до учионице.

Деци сам рекла да то врате или баце а да ја нисам идиот па не знам за кога ћу гласати. Док ово пишем Радио Београд у „Новостима дана“ доноси извештај са конференције за штампу СРС и друга Шешелја који такође оптужује „неке странке“ за злоупотребу деце у политичке сврхе и то пореди са шиптарима на Косову. Интересује ме шта би рекли другови Божовић и Шешел да ли оно што је урадио СПС није злоупотреба деце или то право има само партија на власти.

Председница учитеља Србије нас са ТВ екрана упозорава да нам политичари — опозиционари користе децу? А шта раде њене колеге и она који штрајкују већ месецима? Још бих желела да питам владу Србије шта је урадила на питању наталитета. Рађање малог броја деце повезано је са честим боловањем мајки, бедним надокнадама. Како сам и сама у таквој ситуацији те сам за 4 дана боловања добила 720,00 дин. Питам владу како даље? Да више не дужим, волела бих да ми неко барем да одговор.

Вида Ћосић
Каћ

ОГЛАСНОГ ПРОСТОРА

1. Оглас у колору

- 1. Задња страна корица формат 1/1 150.000,00 дин.
- 2. Друга и трећа страна корица формат 1/1 100.000,00 дин.
- 3. Четврта, пета, шеста и седма страница корица
формат 1/1 ... 90.000,00 дин.
- 4. Вињета на насловној страни — по договору 50.000,00 дин.

2. Црно-бели огласи

- 1. Унутрашња страна формат 1/..... 90.000,00 дин.
- 2. Унутрашња страна формат 2/3..... 70.000,00 дин.
- 3. Унутрашња страна формат 1/2..... 40.000,00 дин.
- 4. Унутрашња страна формат 1/3..... 30.000,00 дин.
- 5. Унутрашња страна формат 1/4..... 25.000,00 дин.
- 6. Унутрашња страна формат 1/8..... 12.000,00 дин.
- 7. Унутрашња страна цм/стубац 1.500,00 дин.

ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ „ЧИЧА“ ОГЛАШАВА ПРОДАЈУ КЊИГА

- 1. ДОКУМЕНТИ ХУВЕРОВОГ ИНСТИТУТА:
РОДОЉУБ ИЛИ ИЗДАЈНИК: СЛУЧАЈ БЕНЕРАЛА ДРАЖЕ МИХАЈ-
ЛОВИЋА, страна 500, ћирилица, цена 360,00 динара
 - 2. ЗВОНИМИР ВУЧКОВИЋ:
ОД ОТПОРА ДО ГРАЂАНСКОГ РАТА,
страна 230, ћирилица, цена 280,00 динара
 - 3. ЗВОНИМИР ВУЧКОВИЋ:
СЕЂАЊЕ ИЗ РАТА
страна 230, ћирилица, цена 280,00 динара
- СВЕ ТРИ КЊИГЕ СУ ИЛУСТРОВАНЕ ФОТОГРАФИЈАМА ИЗ ДОБА
РАТА.

ПОРУЏБЕНИ КУПОН

Издавачко предузеће „ЧИЧА“ 11000 Београд
Сретена Младеновића 1/5 Тел. 011/620-891, 628-242
Поручујем књиге

под редним бројевима _____

за укупно динара _____

(презиме, име оца и име) _____ (занимање) _____

(број поште) _____ (седиште поште) _____

(улица) _____ (број) _____

НАПОМЕНА: књиге се могу поручити и преко напред датих бројева
телефона.

ИЗУЗЕТНО ВРЕДНЕ КЊИГЕ — ПОВОЉНЕ ЦЕНЕ

ОБАВЕШТЕЊЕ

Због великог интересовања редакција „Српске речи“ обавештава читаоце комплетом бројева.
Комплети или појединачни бројеви могу се
наручити уплатом на жиро рачун број
60801-603-27562 СДК Београд или девизни
60811-620-128-25731-7495633 Кредитна банка
Београд

ПОРУЏБЕНИ КУПОН

Наручујем „Српску реч“ од бр. 1. до бр. 38.
Напишите који број наручујете.

_____ (име и презиме)

_____ (улица и број)

_____ (место и поштански број)

ДАМЕ

А ЗАШТО
БАК СЕ
ЉУТИОЗ

ИСЕЦИТЕ
МЕ!

ИЗРЕЖИТЕ
МЕ!

УПАДИШ У САРАЧКУ РАДЊУ "РАДО-
МАН & БОСС" - ПРОПУСТАШ ДВА
БАЦАЊА (ДОК ТИ СЕ НЕ
РЕГЕНЕРИШЕ
ЕПИДЕРМ)

СТРИЖЕЊЕ!
ДРАЊЕ!

20

ПОВРАЊИЈАК
КОЈ
ИМАЊЕ ОВО
"ОТВАРИ
МЛАКУ
КОЛКУ
И РАДИ
(МАЈКА)

ПОМ
ИЗЕ
ДОК
ТЕ-
ДОМ!

ПОУЧАШ ШКОЛУ ЗА ОНО
КОЈ ВОЗВОДЕ ГОЛБРАДОТ
ДВА ПУТ ДНЕВНО БРИЖЛИВО
ОДНЕВАЈУ И ДУГОРКОТ
ПРОПУСТАШ 2 БАЦАЊА -

УСЛОНА
ДОБЕ

ИСЕЦИТЕ
И НАС!

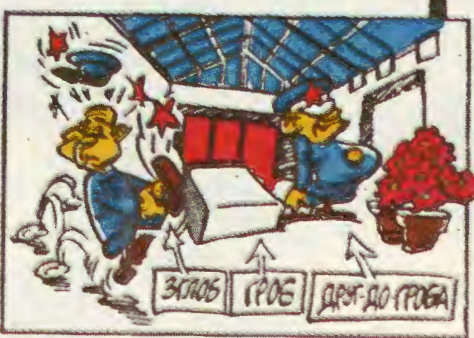

ИЗРЕЖИТЕ
И НАС!

42

СТУПАШ У ТИТОВУ ГАРДУ ГДЕ
СТИЧЕШ ДРУГА ДО ГРОБА И
ХРОНИЧНУ УПАЈУ ЗИЛОБА
ВРАТИ СЕ НА ДОСЛУЖЕЊЕ НА
ПОЉЕ БРОЈ 6!

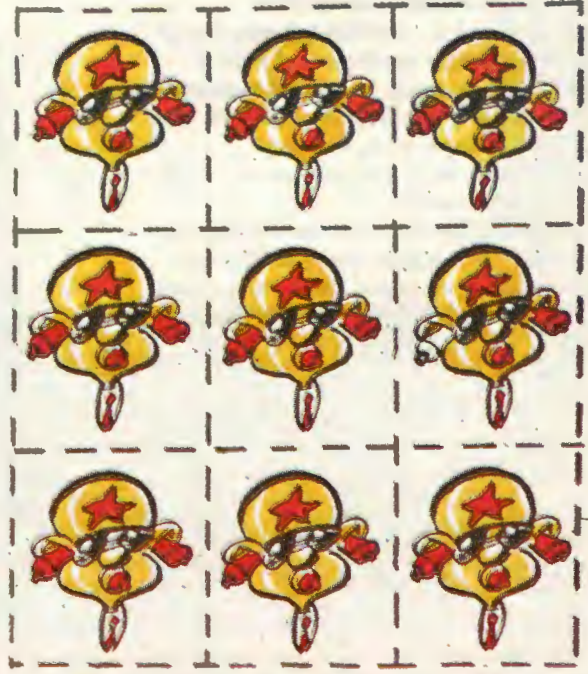
ПРЕДАЈ
ДЕВИЗЕ!

39

ОДЛАЗИШ У БАНКУ "ДИЛИН-
ГЕР" - ГУВЕРНЕР ДАЧ ШУЛЦ ТЕ
УКЉУЧУЈЕ У НОВИ ИНВЕСТИ-
ЦИОНИ ШИКЛУС. ВРАТИ СЕ НА
ПОЉЕ БР. 24

ЖЕТОНИ СА СЛИКОМ ПОСЛА-
НИКА ВЛАДАЈУБЕ СТРАНКЕ.
НОМИНАЛНА ВРЕДНОСТ СЕ-
РИЈЕ = 1,99 ПАРА.

СПОМЕНИК ГЕНЕРАЛУ ДРАЖИ

Први споменик генералу Дражи Михаиловићу ускоро треба да буде завршен. Недостаје само изливање у бронзи. СПО види легендарног генерала како нас посматра са врха Равне Горе и Трга Маркса и Енгелса, будућег Равногорског трга.

Изливање у бронзи је скупо, поготову за споменик чија је висина са плинтом 215 центиметара.

„СРПСКА РЕЧ“ моли своје читаоце, симпатизере и чланове СПО, као и остале грађане који сматрају да споменик треба да буде завршен и изложен, за ПОМОЋ у прикупљању средстава којима би се овај велики подухват привео крају.

Знајући у каквој се тешкој економској и социјалној ситуацији налазе наши грађани, „Српска реч“ се унапред извињава онима који су на рубу egzистенције и од којих се било какве нове дажбине, па и добровољне — не могу очекивати.

Такође, „Српска реч“ се захваљује онима који имају могућности да помогну изградњу овог споменика, ПРВОГ СПОМЕНИКА ГЕНЕРАЛУ МИХАИЛОВИЋУ У СРБИЈИ И ЕВРОПИ.

Прилози се могу уплаћивати на рачун Српског покрета обнове, са напоменом „ЗА СПОМЕНИК ГЕНЕРАЛУ МИХАИЛОВИЋУ“ — 60812-678-91956 СДК БЕОГРАД. Девизне уплате могу се послати чеком, на одреку СПО, и Андре Николића 1—3, БЕОГРАД.

ŽIVOT SVAKODNEVNO POSTAVLJA MNOGOBROJNA PITANJA

SIGURNI LJUDI

ZNAJU PRAVE ODGOVORE

D. D. Z A O S I G U R A N J E

EVROPA INTERNACIONAL

O S I G U R A V A

11070 Novi Beograd; Palmira Toljatija 3; Tel: 011/606-542

НАГРАДНА ИГРА

КО ЈЕ ЗА С Л У Ж А Н ?

У овој епизоди наградне игре не морате бити ни испрени ни духовити ни срећни. Довољно је да сте информисани. Наиме, сви сте били сведоци подметања лажи да је Србија последњи бастион комунизма у Европи, а то колико до јуче није било тачно, јер је Србија била — претпоследњи бастион. Последњи је постала када је са сцене отишао човек, чије име треба да заокружите. Дакле, Слободан Милошевић је постао власник стварно последњег бастиона комунизма у Европи одласком:

1. Винстона Черчила
2. Принца Валијанта
3. Рамиза Аљије (на слици)
4. Анте Марковића
5. Душка Дугоушка
6. Душка Чкрбића

На вама је да заокружите тачан одговор и да га заједно са купоном пошаљете на адресу „Српска реч“, Бранкова 13—15, VI спрат, 11000 Београд, са назнаком „за награду игру“, најкасније до 30. априла 1992. Они који тачно одговоре конкуришу за награду од 10.000 динара и право да им Народна банка Југославије гарантује девизни штедни улог.

НАГРАДА ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

На питање из прошлог броја „Српске речи“ куда је побегла породица са слике нико није одговорио тачно, јер је на слици приказано само како они замишљају живот у миру, слободи и благостању, и то у Србији на прагу 21. века. Међутим, ми смо се ипак понашали као да су сви одговорили тачно и — извукли награду. Добио ју је ПЈАНОВИЋ НОВИЦА, Прве златиборске чете А/6, 31310 ЧАЈЕТИНА, који је мислио да су ови збрисали у фашистичку Немачку. Честитамо!